

RASEBORG
RAASEPORI

**Raseborgs stads
bokslut 2016**

Innehållsförteckning

1. Översikt och organisation	1
1.1. Allmän översikt.....	1
1.2. Allmän ekonomisk översikt	3
1.3. Organisation	6
2. Resultaträkning, balansräkning och finansieringskalkyl, inklusive affärsverk ...	8
2.1. Resultaträkning (1 000 €)	8
2.2. Sammandrag av driftsekonomi och resultat	9
2.3. Balansräkning 31.12.2016	10
2.4. Finansieringsanalys	12
2.5. Finansieringsdelens utfall	13
2.6. Totala inkomster och utgifter	14
3. Raseborgs koncern	15
3.1. Koncernens uppbyggnad.....	15
3.2. Koncernresultaträkning.....	16
3.3. Koncernbalansräkning	17
3.4. Koncernens finansieringsanalys.....	18
4. Nyckeltal inklusive affärsverk	19
5. Intern tillsyn och förslag till behandling av resultat	20
5.1. Riskhantering och intern kontroll	20
5.2. Stadsstyrelsens förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat	24
6. Budgetens utfall	25
6.1. Resultaträkningens utfall	25
6.2. Tablå över budgetens utfall	26
6.3. Avdelningarnas verksamhet och budgetutfall.....	28
Sektor: Koncernförvaltning.....	30
Koncernförvaltning	32
Sektor: Allmän- och ekonomiförvaltning	39
Allmän- och ekonomiförvaltning.....	40
Sektor: Grundtrygghet.....	43
Egen produktion	48
Myndighetsuppgifter.....	56
Administration och externa avtal	59
Specialsjukvård	62
Sektor: Bildningen	66
Bildning	69
Kulturverksamhet	74
Fritidsverksamhet.....	78
Sektor: Samhällsteknik	80
Samhällsteknik	89
Planläggning, miljö och byggnadstillsyn	93

6.4. Tablå över Investeringsprojektens förverkligande	97
6.5. Finansiering, skatteinkomster, stadsandelar, lånestock	103
6.6. Resultaträkning 31.12.2016	104
6.7. Balansräkning 31.12.2016	105
7. Noter	107
7.1. Värderings- och periodiseringsprinciper och metoder	107
7.2. Verksamhetens intäkter	108
7.3. Extraordinära poster samt försäljningsvinster för tillgångar bland bestående aktiva	109
7.4. Avskrivningsplan	110
7.5. Bestående aktiva	111
7.6. Aktier och andelar	113
7.7. Rörliga aktiva, fordringar	115
7.8. Förändringar i eget kapital	116
7.9. Avsättningar	118
7.10. Främmande kapital	119
7.11. Passiva resultatregleringar	120
7.12. Ansvarsförbindelser, leasingansvar och övriga ekonomiska ansvar	121
7.13. Löneutgifternas utveckling	124
7.14. Personalkostnader	125
7.15. Arvoden till revisorer	126
7.16. Övriga noter	127
7.17. Förteckning över använda bokföringsböcker	129
8. Noter till koncernen	130
9. Underskrifter och revisionsanteckningar	

1. Översikt och organisation

1.1 Allmän översikt

Stadsdirektörens översikt 2016

Raseborg går mot bättre ekonomiska tider

Raseborgs stads preliminära bokslut för år 2016 visar ett överskott på ca 2,3 miljoner euro. Det här betyder att Raseborgs stads åtgärder att balansera sin ekonomi har kommit bra igång. Många faktorer inverkar. Den största enskilda orsaken är att kostnaderna har minskat med 5 miljoner euro, från ca 218 miljoner euro år 2015 till ca 213 miljoner euro år 2016.

Personalkostnaderna har minskat med 2 miljoner euro och köp av tjänster med 3 miljoner euro.

Personalen har under år 2016 minskat med ca 40 personer, trots att staden under året också övertagit verksamhet och personal i egen regi, som tidigare skötts som köptjänst. Personalkostnaderna minskade också genom en tillfällig sänkning av semesterpengen på grund av konkurrenskraftsavtalet. Av köpta tjänster utgörs den största minskningen av specialistsjukvården, vars kostnader har sjunkit med knappt 3 miljoner jämfört med året innan. Av dessa 3 miljoner euro utgör 1 miljon euro återbetalning av Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikts överskott från år 2015.

Fastighetsförsäljningen inbringade under året endast 1 miljon euro, vilket är 1 miljon mindre än år 2015. Det är dock bra att överskottet år 2016 inte bygger på intäkter från fastighetsförsäljningen, vilka är av tillfällig natur. Under året har dock stadens samtliga fastigheter grupperats i olika portföljer, vilket kommer att göra stadens arbete med fastigheterna mera strukturerat och även öka försäljningsinkomsterna de närmaste åren.

Skatteintäkterna under året minskade med 1,4 miljoner euro jämfört med år 2015, totalt 113 miljoner euro inflöt i skatteintäkter. Stadsandelar erhöll staden lite mera än budgeterat, ca 54,5 miljoner euro. Stadens skuldbörda minskade under året och är nu ca 117,5 miljoner euro. Det är av stor betydelse att stadens kunnat bryta den mångåriga trenden med ökande skuldsättning.

Staden har dock flera tuffa år framför sig, för att täcka tidigare års samlade underskott. Tack vare det goda resultatet år 2016 minskar det ackumulerade underskottet från 14,2 miljoner euro till 11,9 miljoner euro.

Tyngdpunkterna

Följande tyngdpunkter har varit viktiga under budgetåret 2016 och arbetet med dem försätter under ekonomiplaneåren 2017-2018:

- en ny enklare förvaltnings- och förtroendemannaorganisation
- en effektivisering av servicestrukturen
- nya IT-lösningar
- nytt grepp om näringslivsutvecklingen
- totalgenomgång av stadens byggnader och fastigheter
- satsning på personalens kunnande och motivation
- satsningar på inflyttning, bostäder bl.a. via uppdatering av byggnadsordningen och enklare behandlingsprocesser.

Efter en viss fördröjning, kom stadens nya organisationsmodell en etapp vidare. Den viktigaste förändringen var att övergår från fem till fyra sektorer. Arbetet med en förenkling av organisationen fortsätter under innevarande och nu med fokus på centralförvaltningen. Förutom att organisationen ändras bör också nya och mera tidsenliga arbetsmetoder införas inom förvaltningen. Inom IT har stora framsteg gjorts, och arbetet fortsätter.

Gällande ändringar i servicestrukturen har beslut fattats inom ramen för Raseborg 2020-programmet. Fortsättning följer genast då mera klarhet kring landskaps- och vårdreformen fås.

Små steg inom aktiveringen av näringslivsutveckling togs under året, men verksamheten kom igång först under innevarande år. En öppning för ett utökat samarbete med Hangö stad har gjorts.

Satsningar på personalen planerades under året och i början av år 2017 startade bl.a. ett stor utvecklingsprogram för ledaskapet inom staden. Också en genomgång av olika behandlingsprocesser inom staden har startats upp och arbetet fortsätter.

Nationella reformer

Landskaps- och vårdreformen medför många osäkerhetmoment, inte minst för personalen. Innehållet i reformerna är inte ännu fastslaget, trots att olika beredningsprocesser har inletts.

Med tanke på planeringen av stadens verksamhet och framtid är det viktigt att klara besked skulle erhållas av regeringen och riksdagen, helst innan sommaren 2017. I nuläge väntar många frågor på slutliga statliga beslut, det räcker inte med enbart linjedragningar från statens sida.

Möjligheter finns

Även innevarande år, 2017 förväntas staden göra överskott. Det finns ännu flera åtgärder staden ska vidta, för att ytterligare förbättra Raseborgs ekonomi och hålla den i balans framöver. Organisationer ska ännu ses över, fastighetsbeståndet ska minskas och verksamhetsprocesserna inom staden ska systematiseras. Förändringarna ska ske hand i hand med att landskaps- och vårdreformen framskrider.

Flera näringslivs- och markplaneringsprojekt är i startgroparna. De närmaste åren finns goda möjligheter att några av dessa projekt förverkligas och på sikt ger intäkter till staden.

Innevarande år ska staden uppgöra en ny strategi, arbetet är viktigt och målsättningen är att få så många som möjligt med i processen. Vi lever i ständig förändring och det gäller att ta tillvara möjligheterna i förändringsprocesserna.

Förutsättningarna är goda att fortsätta jobbet med att balansera och stärka stadens ekonomi. Ett stort tack till hela personalen och alla som bidragit till att året blev lyckat.

Raseborg den 15 mars 2017

Tom Simola
stadsdirektör

1.2 Allmän ekonomisk översikt

Budgeten 2016 godkändes med ett underskott om 0,6 milj. euro. Stadsfullmäktige beviljade under året budgetändringar sammanlagt 2,3 milj. euro. Slutresultatet blev dock betydligt bättre då bokslutet uppvisar ett överskott på 2,3 milj. euro. Orsakerna till det goda resultatet är många och beskrivs nedan samt i de områdesvisa redogörelserna i bokslutsboken.

Raseborgs stads officiella bokslut består av stadens och affärsverket Raseborgs Vattens räkenskaper. I vidstående verksamhetsberättelse finns dock även uppgifter som behandlar dessa enheter separat för att ge en klar och mångsidig bild av stadens verksamhet och ekonomi.

Ändringar i budgeten ska enligt förvaltningsstadgan § 21 föreläggas fullmäktige under budgetåret. Utgiftsoverskridningar och inkomstunderskott bör motiveras i samband med analysen om hur målsättningar och prestationer uppnåtts i bokslutet för respektive år.

Den enda budgetändringen av större mått gjordes beträffande skatteinkomsterna som sänktes med 2 mil. euro till 112,8 milj. euro.

Årsbidraget för år 2016 uppgick till 8,5 milj. euro, vilket är 5,2 milj. euro mer än år 2015. Jämfört med budgeten 2016 efter ändringar blev det slutliga årsbidraget 5,6 milj. euro än budget. Enbart stadens årsbidrag var 6,1 milj. euro mot 1,2 milj. euro 2015.

Verksamhetens intäkter uppgick till 52,7 milj. euro mot budgeterade 54,5 milj. euro. Försäljningsvinsterna för såld egendom uppgick år 2016 till 1,0 milj. euro mot 2,3 milj. euro år 2015. Försäljningsvinsterna budgeterades till 2,4 milj. euro vilket är den främsta orsaken till att budgetmålet inte uppfylldes. Raseborgs Vattens omsättning var 6,2 mn € en ökning om drygt 100 000 euro. Verkets rörelseöverskott ökade med nästan 200 000 euro till 1,7 milj. euro..

Verksamhetens kostnader var 212,6 milj. euro mot ursprungligen budgeterade 218,0 milj. euro. Efter godkända budgetändringar var det budgeterade utgiftsanslaget 218,2 milj. euro. Verksamhetsbidraget -160,0 milj. euro blev 3,6 milj. euro bättre än det ursprungligen budgeterade och 3,9 milj. euro bättre än budgeterat då man beaktar budgetändringarna.

De bokförda personalkostnaderna uppgår efter periodiseringar till 83,1 milj. euro mot 85,0 milj. euro år 2015, vilket innebär en minskning om 2,3 %. Sedan år 2013 har personalkostnaderna sjunkit med 3,5 milj. euro. I budgeten för år 2016 beräknades personalutgifterna uppgå till 86 milj. euro. Den betydande minskningen i personalkostnaderna beror delvis på att konkurrenskraftsavtalet KIKY medförde förändringar i periodiseringen av semesterpengen vilket medförde en minskning av personalkostnaderna med 1 milj. euro. Den resterande minskningen om 1 milj. euro beror på omorganiseringar i verksamheten och minskning av antalet verksamhetspunkter.

Köp av tjänster minskade med 3,4 milj. euro mellan 2015 och 2016 och uppgick till 91,8 milj. euro. Andelen av sjukvårdsdistriktet HNS återbäring av 2015 års överskott, 945 000 euro bokfördes först år 2016 och därtill bokfördes andelen av 2016 års överskott, drygt 200 000 euro på år 2016. I övrigt har omorganiseringen av verksamheter främst inom social- och hälsovården bidragit till den stora minskningen.

De totala skatteinkomsterna uppgick till 113,0 milj. euro mot ursprungligen budgeterade 114,8 milj. euro. Fullmäktige beslöt under året om en budgetändring där inkomsterna minskades till 112,8 milj. euro. Jämfört med år 2015 minskade skatteinkomsterna 1,4 milj. euro, 1,2 %.

Inkomstskattesatsen var oförändrad 22,00 %. Kommunalskatteinkomsterna var 99,5 milj. euro € (100,4 milj. euro 2015, -0,9 %) och blev 1,8 milj. euro under det ursprungligen budgeterade samt 0,2 milj. euro över med budgetändringen beaktad.

Fastighetsskatt inflöt 10,3 milj. euro eller 0,1 milj. euro mindre än budgeterat medan samfundsskatteinkomsterna uppgick till 3,2 milj. euro, 0,2 milj. euro mer än budgeterat. Jämfört med år 2015 steg fastighetsskatteinkomsterna med 0,1 milj. euro (0,7 %) medan

samfundsskatteinkomsterna sjönk med 0,6 milj. euro (-14,9 %) på grund av att kommunernas temporära förhöjning av andelen utgick. Den allmänna fastighetsskattesatsen var oförändrad, 1,35 %, liksom skattesatsen för stadigvarande boende, 0,37 %.

Beträffande skatteinkomsterna se närmare punkt 6.5 "Specifikation av skatteinkomsterna".

Statsandelarna uppgick till 54,5 milj. euro, en ökning från föregående år med 2,2 milj. euro (4,2 %) och var 0,4 milj. euro högre än det budgeterade beloppet.

Räntekostnaderna var 2,0 milj. euro, en minskning med 0,2 mn € jämfört med föregående år och 0,4 milj. euro lägre än budgeterat, främst tack vare en fortsatt låg räntenivå och utnyttjande av kortfristiga krediter i form av kommuncertifikat. Kortfristiga krediter utnyttjades i planerad utsträckning. Övriga finansiella kostnader uppgick till 5 t € och övriga finansiella intäkter till 1,8 milj. euro, mot budgeterade 0,9 milj. euro tack vare att staden, efter en lång rättsprocess beträffande en banks ensidiga räntemarginaljustering, godtog bankens medlingsförslag.

Staden hade vid årsskiftet externa kortfristiga krediter om 45,3 milj. euro € vilket är 1,3 milj. euro mer än vid motsvarande tidpunkt föregående år (en koncernlimit med ett saldo om 1,2 milj. euro för stadens hyreshusbolag, där staden står som kontoinnehavare inkluderas inte). De långfristiga främmande krediterna uppgick 31.12.2016 72,5 mn € mot 74,7 milj. euro ett år tidigare.

Raseborgs Vatten hade interna krediter från staden om 3,7 milj. euro (4,0 milj. euro 2015), varav inga kortfristiga kassakrediter.

Totalt uppgick skuldbördan 31.12.2016 till 117,5 milj. euro (118,7 milj. euro 2015) eller 4 195 € per invånare (4 178 € 2015) varav affärsverkets andel var 7,8 milj. euro eller 6,6 % (7,5 % 2015).

Kassamedlen uppgick vid årsskiftet till 3,5 milj. euro jämfört med 4,4 milj. euro föregående år. Av medlen tillhörde 1,6 milj. euro Raseborgs stad och 1,9 milj. euro Raseborgs Vatten.

Raseborgs Vattens avkastning på insatt grundkapital, 598 533 €, redovisas på skild rad i resultaträkningen. Enligt stadsfullmäktiges beslut åt 2014 är avkastningen för Raseborgs Vatten 6 %. Affärsverkets bokslut presenteras separat i slutet av verksamhetsberättelsen.

Resultatet belastas av planmässiga avskrivningar 6,2 milj. euro (5,8 milj. euro 2015). Stadens avskrivningar uppgick till 4,7 milj. euro (4,3 milj. euro 2015) och Raseborgs Vattens till 1,5 milj. euro (1,5 milj. euro 2015).

Räkenskapsperiodens överskott är enligt resultaträkningen 2,3 milj. euro (underskott -2,6 milj. euro 2015). Med affärsverket frånräknat har staden ett överskott om 1,4 milj. euro jämfört med ett underskott om -3,3 milj. år 2015.

Stadens egna investeringsutgifter 2016 uppgick till 7,6 milj. euro jämfört med 10,0 milj. euro år 2015 (budget 2016 12,2 milj. euro). De största enskilda investeringsposterna var Ekenäs nya daghem 1,9 milj. euro (totalkostnad 2,8 milj. euro) och byggande och grundförbättringar av trafikleder, 1,5 milj. euro.

Raseborgs Vattens investeringar var totalt 1,0 milj. euro (2,5 milj. euro 2015), varav den största delen utgjordes av utbyggnad av ledningsnätet i bostads och industriområden, 0,4 milj. euro och sanering av ledningar 0,4 milj. euro. För förbindelseledningen mellan Karis och Svartå erhöles ett statligt understöd om 0,2 milj. euro. Förbindelsen blev klar i början av året och kostade sammanlagt 2,2 milj. euro. För projektet erhöles statliga understöd om drygt 0,6 milj. euro.

Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde var positivt, 0,6 milj. euro (negativt 6,9 milj. euro 2015) medan kassaflödet för finansieringens del var negativt, 1,4 milj. euro (positivt 5,4 milj. euro 2015). Förändringen av de likvida medlen var sålunda -0,8 milj. euro och de likvida medlen uppgick 31.12.2016 till 3,6 milj. euro.

Staden upptog nya lån 10,9 milj. euro medan Raseborgs Vatten inte upptog krediter under året. Amorteringarna uppgick år 2016 12,1 milj. euro, 0,9 milj. euro mer än föregående år.

Balansräkningen uppvisade vid årets början ett kumulativt underskott om 14,2 milj. euro. I och med det positiva resultatet om 2,3 mn € 2016 är det kumulativa underskottet per 31.12.2016 11,9 milj. euro vilket innebär 423 € per invånare (499 € 31.12.2015). Balansomslutningen var 207,1 milj.euro (207,4 milj. euro 2015).

Koncernen Raseborgs stad

Resultat- och balansräkning samt finansieringsanalys för koncernen har uppgjorts. I koncernen ingår Raseborgs stad, affärsverket Raseborgs Vatten, 6 samkommuner i vilka staden är delägare, 4 aktiebolag, 1 bostadsaktiebolag och 7 fastighetsaktiebolag i vilka stadens ägarandel är mellan 51 och 100 %. Därtill ingår i koncernbokslutet 2 intressebolag (ägarandel 20-50 %). Intressebolagen är dock medtagna endast till den del det skiljer mellan stadens ägarandel av det egna kapitalet och bokföringsvärdet på bolagets aktier i stadens balansräkning.

En likvidationsprocess beträffande Bostads Ab Panorama pågår som kommer att slutföras år 2017.

Under året har aktiestocken för Raseborgs Elnät och Entreprenad, som varit ett dotterbolag till Ekenäs Energi Ab, lösts in av staden för 2 500 euro (aktiekapitalet) och samtidigt har namnbyte skett så att bolaget nu heter Raseborgs Utveckling Ab. Staden har beslutat att medverka i havskabelprojektet Helsingfors-Rostock, C-Lion 1. Som ett delprojekt görs en förgrening med en kabel till Hangö. Raseborgs Utveckling Ab:s enda uppgift är att placera ett kapital om 500 000 euro i bolaget C-Fiber Hanko, vilket skedde i december 2016. Staden lyfte 500 000 euro i utdelning från fonden för fritt eget kapital från Ekenäs Energi Ab vilket finansierades ur bolagets kassamedel.

Ekenäs Energi Ab:s operativa resultat innan skatt och bokslutsdispositioner var 754 266 euro vilket överskred kalkylerna i samband bolagiseringen som indikerade att bolaget skulle uppvisa förlust de första verksamhetsåren. Bokslutet för året visar en vinst om 199 835 euro. Dividend utdelas inte för år 2016.

Koncernens resultaträkning 31.12.2016 visar ett överskott om 3,5 milj. euro mot 1,0 milj. euro året innan.

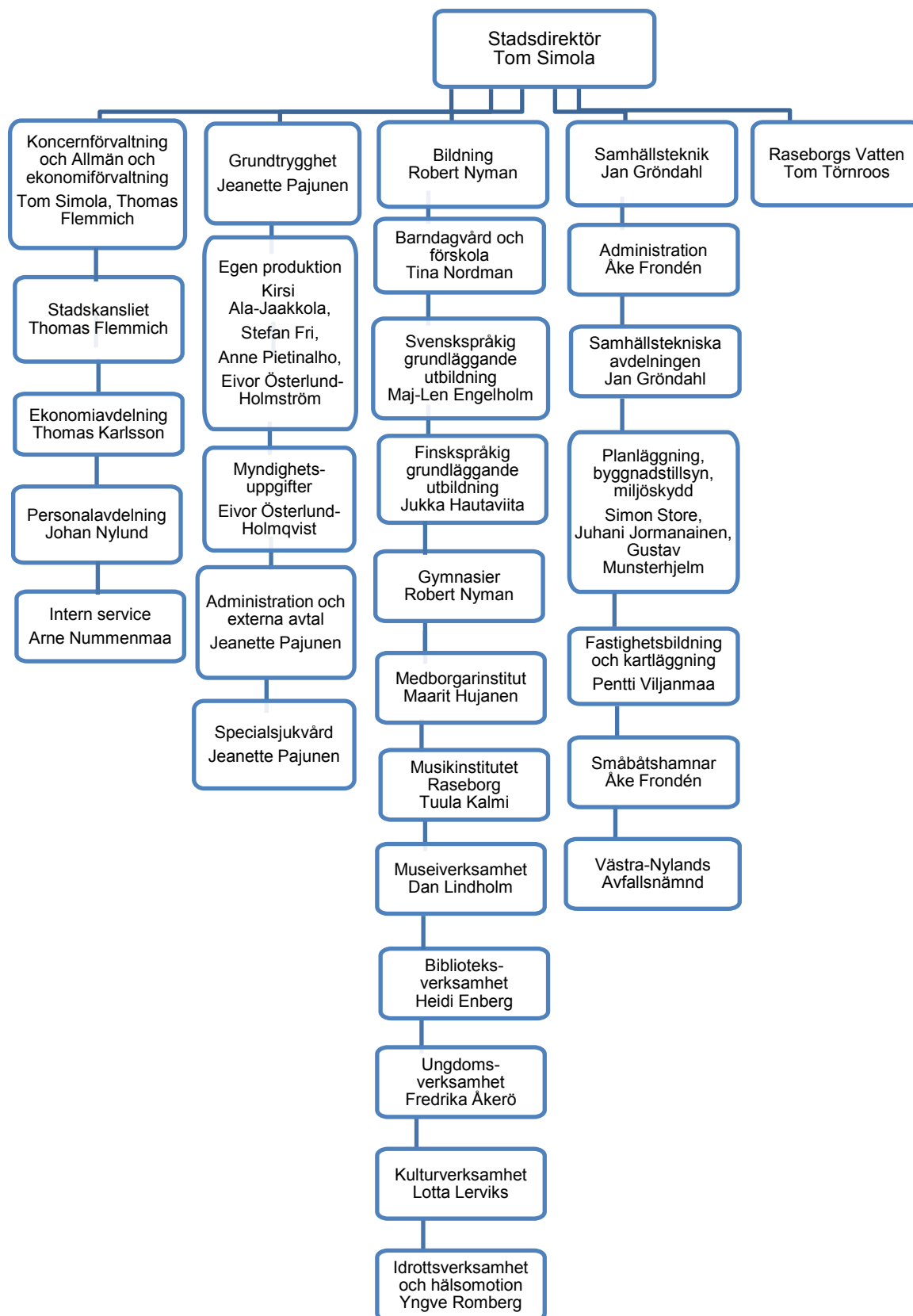
Staden är även huvudägare i Pojo Servicebostadsstiftelse som besitter servicebostäder för äldre vilka drivs av staden, ägarandelen är 66,6 %, vilken dock inte ingår i koncernbokslutet.

Stadsfullmäktige godkände 6.6.2011 § 63 koncerndirektiv för Raseborgs stad i vilken koncernen, dess syfte och bindande karaktär definieras. Vidare beskrivs de olika organens roller, befogenheter och arbetsfördelning i styrningen, hur rapportering, val av representanter sker och hur revision, finansiering, riskhantering och personalpolitik sköts. Koncerndirektiven uppdaterades i stadsfullmäktige 7.4.2014.

Uppbyggnaden av koncernen framgår av separata scheman i kapitel 3.1 "Koncernens uppbyggnad".

Skuldbördan för hela koncernen Raseborgs stad uppgår till 4 929 € per invånare (4 953 € 2015) och lånestocken till 138,4 milj. euro (140,7 milj. euro 2015). Balansomslutningen för koncernen var 238,3 milj. euro (237,9 milj. euro 2015).

1.3 Organisation

Anställda (antal)

	december 2016	december 2015
Antal anställda i huvudtjänst		
Koncernförvaltning	212	221
Allmän- och ekonomiförvaltning	60	67
Grundtrygghet	680	697
Bildning	830	837
Samhällsteknik	74	70
Raseborgs Vatten	23	23
Sammanlagt	1 879	1 915
Antal anställda enligt anställningsform		
Heltid ordinarie	1 185	1 254
Heltid tidsbundna	231	228
Deltid ordinarie	301	291
Deltid tidsbundna	162	142
Sammanlagt	1 879	1 915

Antal årsarbeten/årsverken sektorvis 2011-2016

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Allmän och koncernförvaltning	259,8	260,5	247,5			
Koncernförvaltning				170,5	170,4	163,3
Allmän och ekonomiförvaltning				56,9	52,6	52,6
Grundtrygghet ordnare	9,8	9,7				
Grundtrygghet	403,6	508,7	521,5	545,7	539,4	516,9
Bildning	729,5	739,2	717,4	712,7	708,5	720,9
Samhällsteknik	71,8	67,3	49,5	53,1	61,7	67,3
Ekenäs Energi	28,0	27,7	28,7			
Raseborgs Vatten	24,6	22,9	21,9	22,1	21,1	20,8
Totalt	1527,1	1636,0	1586,5	1561,0	1553,7	1541,8

2. Resultaträkning, balansräkning och finansieringskalkyl, inklusive affärsverk

2.1 Resultaträkning (1 000 €)

extern

	BS 2016	BS 2015
Verksamhetens intäkter	30 474	32 869
Försäljningsintäkter	9 816	10 035
Avgiftsintäkter	10 532	11 111
Understöd och bidrag	3 104	3 366
Övriga verksamhetsintäkter	7 022	8 357
Tillverkning för eget bruk	99	133
Verksamhetens kostnader	-190 563	-196 425
Personalkostnader	-83 029	-85 045
Löner och arvoden	-63 003	-64 332
Lönebikostnader	-20 026	-20 713
Pensionskostnader	-16 265	-17 101
Övriga lönebikostnader	-3 761	-3 612
Köp av kundtjänster	-61 137	-83 878
Köp av övriga tjänster	-18 904	
Köp av tjänster totalt	-80 041	
Material, förnödenheter och varor		
Inköp under räkenskapsperioden	-10 218	-10 545
Understöd	-11 969	-11 362
Övriga verksamhetskostnader	-5 306	-5 595
Verksamhetsbidrag	-159 990	-163 423
Skatteinkomster	113 028	114 413
Statsandelar	54 454	52 252
Finansiella intäkter och kostnader	1 014	83
Ränteintäkter	1 855	1 922
Övriga finansiella intäkter	1 168	352
Räntekostnader	-2 004	-2 187
Övriga finansiella kostnader	-5	-4
Årsbidrag	8 506	3 325
Avskrivningar och nedskrivningar	-6 197	-5 919
Avskrivningar enligt plan	-6 117	-5 803
Nedskrivningar	-80	-116
Extraordinära poster		
Extraordinära intäkter		
Extraordinära kostnader		
Räkenskapsperiodens över-/underskott	2 309	-2 594

2.2 Sammandrag av driftsekonomi och resultat

SAMMANDRAG €	BS 2015	BU 2016	Förändring i budgeten	BS 2016	Avvikelse	Utfall i %
Koncernförvaltning						
Intäkter	20 824 373	22 826 970		21 448 133	-1 378 837	94,0 %
Kostnader	-20 823 516	-21 801 450		-21 207 244	594 206	97,3 %
Netto	857	1 025 520	0	240 889	-784 631	23,5 %
Allmän- och ekonomiförvaltning						
Intäkter	3 440 874	3 326 840		3 406 338	79 498	102,4 %
Kostnader	-9 705 337	-9 514 030	-199 810	-9 937 398	-223 558	102,3 %
Netto	-6 264 464	-6 187 190	-199 810	-6 531 060	-144 061	102,3 %
Grundtrygghet						
Intäkter	12 875 747	12 242 700		12 181 657	-61 043	99,5 %
Kostnader	-115 940 326	-113 951 810	-330 000	-110 967 758	2 984 052	97,4 %
Netto	-103 064 579	-101 709 110	-330 000	-98 786 100	2 923 010	97,1 %
Bildning						
Intäkter	5 943 504	5 301 690		5 465 891	164 201	103,1 %
Kostnader	-58 400 505	-59 337 450		-57 949 510	1 387 940	97,7 %
Netto	-52 457 001	-54 035 760	0	-52 483 619	1 552 142	97,1 %
Samhällsteknik						
Intäkter	5 058 005	4 198 680		3 878 657	-320 024	92,4 %
Kostnader	-9 754 439	-9 918 230		-9 539 435	378 795	96,2 %
Netto	-4 696 434	-5 719 550	0	-5 660 778	58 772	99,0 %
Raseborgs Vatten						
Intäkter	6 173 027	6 268 270		6 274 794	6 525	100,1 %
Kostnader	-4 621 173	-4 994 120		-3 043 429	448 392	91,0 %
Netto	1 551 854	1 274 150	0	3 231 365	1 957 215	253,6 %
Raseborgs stad						
Intäkter	45 853 387	47 896 880		46 380 675	-1 516 205	96,8 %
Kostnader	-209 640 386	-214 522 970	-199 810	-209 601 345	5 121 435	97,6 %
Netto	-163 786 999	-166 626 090	-199 810	-163 220 670	3 605 230	97,8 %
STADEN + AFFÄRSVERKEN TOTALT						
Intäkter	52 026 414	54 165 150		52 655 469	-1 509 681	97,2 %
Kostnader	-214 261 559	-219 517 090	-199 810	-212 644 774	7 072 126	96,8 %
Netto	-162 235 145	-165 351 940	-199 810	-159 989 305	5 562 446	96,6 %
Räkenskapsperiodens överskott/underskott						
Raseborgs stad	-3 291 050	-644 150	-2 285 810	1 383 655	4 313 615	
Raseborgs vatten	696 710	319 150		925 579	606 429	
Totalt	-2 594 340	-325 000	-2 285 810	2 309 235	4 920 045	
Kumulativt underskott		IB 2016		31.12.2016	Förändring	
		14 182 820	0	11 873 585	-2 309 235	

2.3 Balansräkning

INKL.AFFÄRSVERK

AKTIVA	31.12.2016	31.12.2015
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar	265	359
Immateriella rättigheter	265	359
Materiella tillgångar	127 052	125 495
Mark- och vattenområden	17 721	16 732
Byggnader	65 256	63 588
Fasta konststruktioner och anordningar	42 194	41 102
Maskiner och inventarier	14	41
Övriga materiella tillgångar		
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	1 867	4 032
Placeringar	38 199	38 242
Aktier och andelar	36 288	36 284
Övriga lånefordringar	1 240	1 284
Övriga fordringar	671	674
FÖRVALTADE MEDEL	900	879
Statens uppdrag	1	1
Donationsfondernas särskilda täckning	899	878
RÖRLIGA AKTIVA		
Omsättningstillgångar	129	153
Material och förnödenheter	129	153
Fordringar	37 039	37 867
Långfristiga fordringar	29 684	30 860
Lånefordringar	29 206	30 223
Övriga fordringar	478	637
Kortfristiga fordringar	7 355	7 007
Kundfordringar	3 240	3 074
Lånefordringar	1 017	1 017
Övriga fordringar	3 011	2 851
Resultatregleringar	87	65
Finansiella värdepapper	11	11
Aktier och andelar	11	11
Kassa och bank	3 542	4 376
AKTIVA TOTALT	207 137	207 382

PASSIVA	31.12.2016	31.12.2015
EGET KAPITAL	61 238	58 929
Grundkapital	71 556	71 672
Uppskrivningsfond	833	833
Övriga egna fonder	606	606
Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder	-14 066	-11 588
Räkenskapsperiodens över-/underskott	2 309	-2 594
AVSÄTTNINGAR	355	614
Avsättningar för pensioner	170	170
Övriga avsättningar	185	444
FÖRVALTAT KAPITAL	899	929
Statens uppdrag	1	1
Donationsfondernas kapital	898	878
Övrigt förvaltad kapital		50
FRÄMMANDE KAPITAL	144 645	146 910
Långfristigt	63 951	65 786
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	59 696	61 866
Lån från offentliga samfund	443	666
Lån av övriga kreditgivare		
Erhållna förskott	63	59
Övriga skulder	3 749	3 195
Kortfristigt	80 694	81 124
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	57 434	55 768
Lån från offentliga samfund	223	374
Lån av övriga kreditgivare	1 195	1 551
Erhållna förskott	262	124
Skulder till leverantörer	6 526	7 259
Övriga skulder	3 766	3 406
Resultatregleringar	11 288	12 642
PASSIVA TOTALT	207 137	207 382

2.4 Finansieringsanalys

(1 000 €)

	INKL. AFFÄRSVERK	
	2016	2015
Kassaflödet i verksamheten		
Årsbidrag	8 506	3 325
Extraordinära poster		
Korrektivposter till internt tillförda medel	-1 299	-2 203
	<u>7 207</u>	<u>1 122</u>
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringsutgifter	-8 524	-12 516
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	275	453
Försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående akiva	1 626	4 065
	<u>-6 623</u>	<u>-7 998</u>
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	584	-6 876
Finansieringens kassaflöde		
Förändringar i utlåningen		
Ökning av utlåningen	-117	
Minskning av utlåningen	161	365
Minskning/Ökning av övriga fordringar/anslutningsavgifter		2
	<u>44</u>	<u>367</u>
Förändringar i lånebeståndet		
Ökning av långfristiga lån	9 755	7 732
Minskning av långfristiga lån	-12 142	-11 294
Förändring av kortfristiga lån	1 153	3 536
	<u>-1 234</u>	<u>-26</u>
Förändringar i eget kapital		
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändring av förvaltade medel och förvaltad kapital	-50	-2
Förändring av omsättningstillgångar	24	18
Förändring av fordringar	828	3 915
Förändring av räntefria skulder	-1 031	1 139
	<u>-229</u>	<u>5 070</u>
Kassaflödet för finansieringens del	-1 419	5 411
Förändring av likvida medel	-835	-1 465
Förändring av likvida medel		
Likvida medel 31.12.	3 553	4 387
Likvida medel 1.1.	-4 388	-5 852
	<u>-835</u>	<u>-1 465</u>

2.5 Finansieringsdelens utfall

INKL. AFFÄRSVERK

	Budget 2016	Budget- ändringar	Budget efter ändringar	Utfall 2016	Avvikelse
Ordinarie verksamhet och investeringar					
Internt tillförda medel					
Årsbidrag +/-	5 155 050	-2 285 810	2 869 240	8 506 488	5 637 248
Extraordinära poster +/-			0		0
Rättelseposter till internt tillförda medel +/-	-2 400 000		-2 400 000	-1 298 866	1 101 134
Investeringar					
Investeringar i bestående aktiva -	-12 455 000	-832 500	-13 287 500	-8 524 292	4 763 208
Finansieringsandelar för investeringsutg. +	140 000		140 000	275 371	135 371
Försäljningsintäkter av anläggningstillg. +	3 150 000	-150 000	3 000 000	1 625 763	-1 374 237
Ordinarie verksamhet och investeringar, netto	-6 409 950	-3 268 310	-9 678 260	584 464	10 262 724
Finansieringsverksamhet					
Förändringar av utlåningen					
Ökning av utlåningen till övriga -				-117 475	-117 475
Minskning av utlåningen till övriga +				161 697	161 697
Förändringar i lånestocken					
Ökning av långfristiga lån +	10 000 000	0	10 000 000	9 755 555	-244 445
Minskning av långfristiga lån -	-11 999 000	0	-11 999 000	-12 141 791	-142 791
Förändring av kortfristiga lån +/-	7 858 300	0	7 858 300	1 152 713	-6 705 587
Förändringar av eget kapital					
Inverkan på likviditeten	-550 650	-3 268 310	-3 818 960	-604 837	3 214 123

2.6 Totala inkomster och utgifter ^{x)}

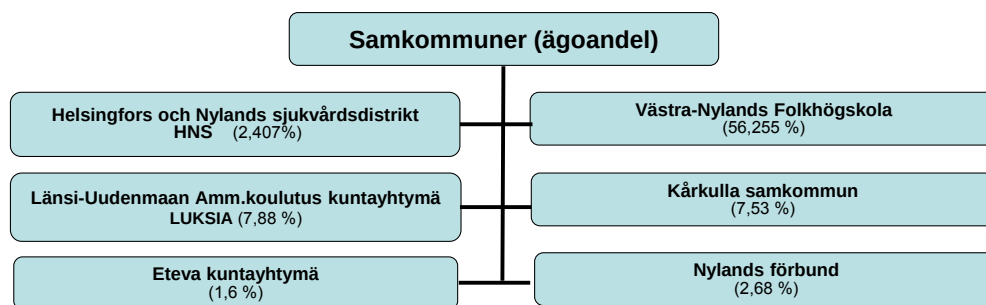
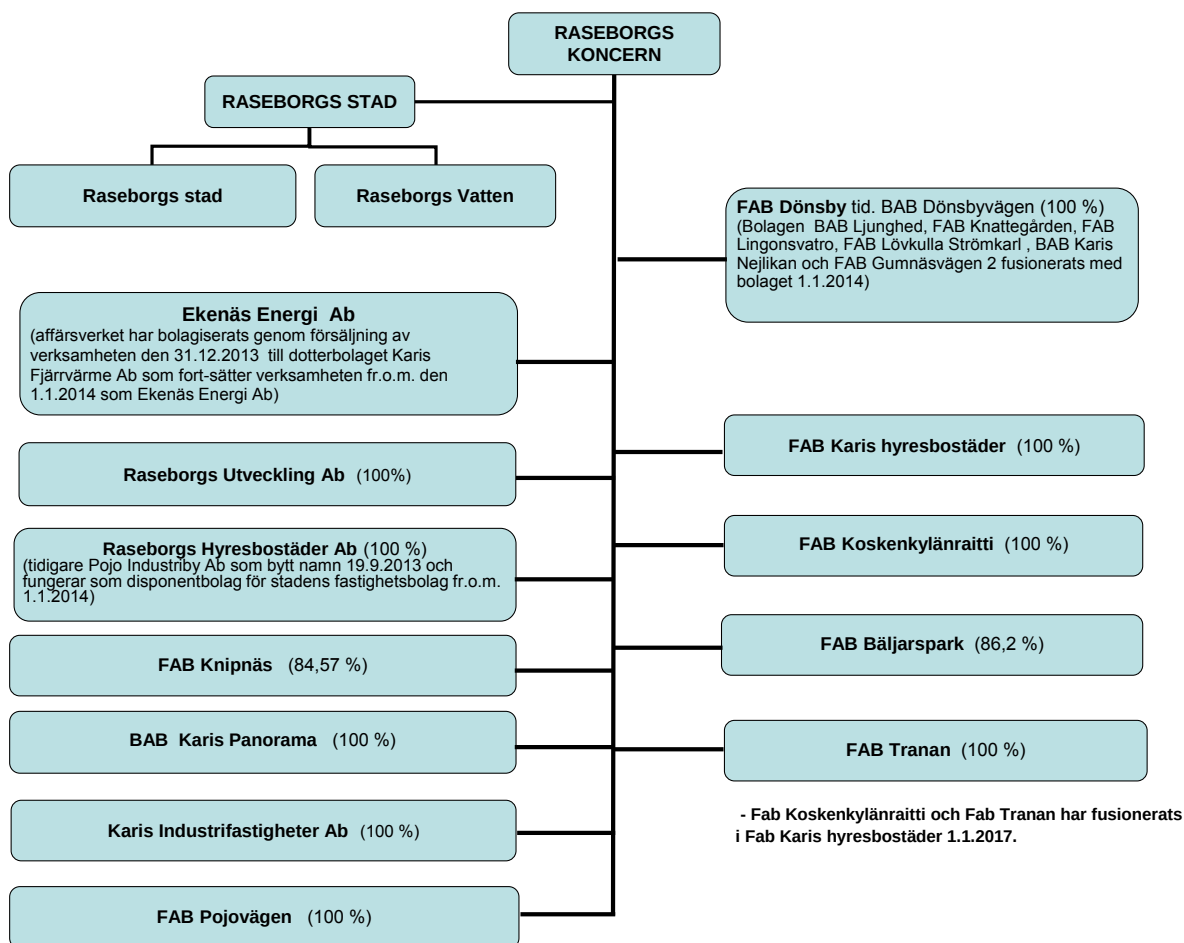
INKL. AFFÄRSVERK

INKOMSTER	m €	%	UTGIFTER	m €	%
Ordinarie verksamhet			Ordinarie verksamhet		
Verksamhetsintäkter	30,4	14,3	Verksamhetskostnader	-190,6	89,6
Skatteinkomster	113,0	53,1	- Tillverkning för eget bruk	0,9	-0,4
Statsandelar	54,4	25,6	Räntekostnader	-2,0	0,9
Ränteintäkter	1,9	0,9	Övriga finansiella kostnader	0,0	
Övriga finansiella intäkter	1,1	0,5	Extraordinära kostnader		
Extraordinära intäkter	0,0	0,0	Rättelseposter till internt tillförda medel		
Rättelseposter till internt tillförda medel			+/- Förändring av avsättningar	-0,3	
- Vinst på försäljning av	-1,0		- Förluster av försäljning av		
tillgångar bl bestående aktiva	0,0	0,0	tillgångar bl bestående aktiva		0,0
Investeringar			Investeringar		
Finansieringsandelar till	0,2		Investeringar i bestående aktiva	-8,5	4,0
investeringsutgifter		0,0			
Försäljningsinkomster av	1,6				
tillgångar bl bestående aktiva		0,0			
Finansieringsverksamhet			Finansieringsverksamhet		
Minskning av utlåningen	0,1		Ökning av utlåningen	-0,1	
Ökning av långfristiga lån	9,8	4,6	Minskning av långfristiga lån	-12,1	5,7
Ökning av kortfristiga lån	1,2	0,6	Minskning av kortfristiga lån		
Ökning av eget kapital			Minskning av eget kapital		
Totala inkomster, sammanlagt	212,7	100,0	Totala utgifter, sammanlagt	-212,7	100,0

X) Exklusive transaktioner utan finansieringsmässig inverkan på stadens ekonomi. Se not 7.17

3. Raseborgs koncern

3.1. Koncernens uppbyggnad 31.12.2016

Intressebolag (ägoandel 20-50 %)

FAB Trollet	50,00 %
FAB Jägarbacken	36,00 %

3.2 Koncernresultaträkning

RESULTATRÄKNING (tusen euro)	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Verksamhetens intäkter	103 019	106 276
Verksamhetens kostnader	-253 423	-257 676
Andel av intressesamfundens vinst (förlust)	-3	-10
Verksamhetsbidrag	-150 407	-151 410
Skatteinkomster	113 028	114 413
Statsandelar	54 454	52 252
Finansiella intäkter och kostnader	-1 066	-2 123
Ränteintäkter	96	78
Övriga finansiella intäkter	1 410	623
Räntekostnader	-2 279	-2 535
Övriga finansiella kostnader	-293	-289
Årsbidrag	16 009	13 132
Avskrivningar och nedskrivningar	-12 210	-11 807
Avskrivningar enligt plan	-12 210	-11 807 *)
Räkenskapsperiodens över- och underparivärden		
Nedskrivningar		
Extraordinära poster	1	
Räkenskapsperiodens resultat	3 800	1 325
Bokslutsdispositioner	-1	-1
Räkenskapsperiodens skatter	-82	-118
Latenta skatter	-220	-183
Minoritetsandelar	-4	
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	3 493	1 023
Nyckeltal		
Verksamhetsink./-utgifter, %	40,7	41,2
Årsbidrag, / Avskrivningar, %	131,1	111,2
Årsbidrag, euro/invånare	570,1	462,3
Antal invånare vid årets slut	28 082	28 403

*) korrigerat avskrivning 1 234 t euro på vinstandel på försäljning av anläggningar vid bolagisering av EE Ab.

3.3. Koncernbalansräkning

AKTIVA	31.12.2016	31.12.2015
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar	1 767	2 048
Immateriella rättigheter	782	913
Övriga utgifter med lång verkningstid	984	1 133
Förskottsbetalningar	1	2
Materiella tillgångar	205 681	203 845
Mark- och vattenområden	19 938	18 961
Byggnader	101 277	100 759
Fasta konstruktioner och anordningar	46 264	45 352
Maskiner och inventarier	22 107	21 985
Övriga materiella tillgångar	10 985	11 198
Förskottsbetalningar och pågående nyanskaffningar	5 110	5 590
Placeringar	6 624	5 955
Andelar i intressesamfund	472	412
Övriga aktier och andelar	5 646	5 483
Övriga lånefordringar	498	31
Övriga fordringar	8	29
FÖRVALTADE MEDEL	1 305	1 124
RÖRLIGA AKTIVA		
Omsättningstillgångar	1 548	1 756
Fordringar	12 251	13 052
Långfristiga fordringar	964	653
Kortfristiga fordringar	11 287	12 399
Finansiella värdepapper	1 133	895
Kassa och bank	8 030	9 203
AKTIVA TOTALT	238 339	237 878
PASSIVA		
EGET KAPITAL	53 659	50 166
Grundkapital	71 556	71 672
Uppskrivningsfond	833	833
Övriga egna fonder	2 250	2 250
Överskott (underskott) från tidigare perioder	-24 473	-25 612 *)
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	3 493	1 023
MINORITETSANDELAR	220	213
AVSÄTTNINGAR	1 690	1 954
Avsättningar för pensioner	198	209
Övriga avsättningar	1 492	1 745
FÖRVALTAT KAPITAL	1 314	1 183
FRÄMMANDE KAPITAL	181 456	184 362
Långfristigt	89 009	91 745
Kortfristigt	92 447	92 617
PASSIVA TOTALT	238 339	237 878
Nyckeltal		
Soliditetsgrad, %	23,3	22,0
Relativ skuldsättningsgrad, %	67,1	67,5
Ackumulerat överskott/underskott, 1 000 €	-20 980	-24 589
Ackumulerat överskott/underskott, €/invånare	-747	-866
Koncernens lån, €/invånare	4 929	4 953
Koncernens lånestock 31.12, 1 000 €	138 430	140 675
Koncernens lånefordringar 31.12, 1 000 €	498	31
Kommunens invånarantal	28 082	28 403

3.4. Koncernens finansieringsanalys

Finansieringskalkyl (1 000 euro)		2016	2015
Kassaflöde av egentlig verksamhet			
Årsbidrag	16 009	13 132	
Extraordinära poster	-1	9	
Korrektivposter till internt tillförda medel	-1 389	-2 524	10 617
Kassaflöde av investeringar			
Investeringsutgifter	-14 888	-19 515	
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	291	483	
Försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	1 670	4 176	-14 856
Kassaflöde av egentlig verksamhet och investeringar		1 692	-4 239
Finansieringens kassaflöde			
Förändringar i utlåningen			
Ökning av utlåningen (inkl. ansl.avg.)	-588	-1	
Minskning av utlåning	162	372	371
Förändringar i lånebeståndet			
Ökning av långfristiga lån	9 807	8 958	
Minskning av långfristiga lån	-13 713	-12 471	
Förändring av kortfristiga lån	628	3 352	-161
Förändring i eget kapital		0	33
Övriga förändringar i likviditeten			
Förändring av förvaltade medel och förvaltad kapital	-50	-11	
Förändring av omsättningstillgångar	207	71	
Förändring av fordringar	2 006	3 018	
Förändring av räntefria skulder	-1 087	654	3 732
Finansieringens kassaflöde		-2 628	3 975
Förändring av likvida medel		-936	-264
Förändring av likvida medel		-936	-264
Likvida medel 31.12		9 162	10 098
Likvida medel 1.1.		10 098	10 362

Nyckeltal

Verksamhetens o investeringarnas kassaflöde, €	-32 851	-42 586
Intern Finansiering av investeringar, %	109,7	69,0
Låneskötselbidrag	1,1	1,0
Likviditet, kassadagar	11,7	12,6

4. Nyckeltal inklusive affärsverk

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
INVÅNARE	28 082	28 403
RESULTATRÄKNINGENS NYCKELTAL (hänvisning till sid 8)		
Verksamh.intäkternas %-andel av verksamh.kostn. verksamhetsintäkter / (verksamhetskostnader - tillverkning för eget bruk)	16,0	16,7
Årsbidrag i procent av avskrivningarna årsbidrag / avskrivningar	137,2	56,2
Årsbidrag, €/invånare	303	117
FINANSIERINGSANALYSENS NYCKELTAL (hänvisning till sid 12)		
Verksamhetens o investeringarnas kassaföljde under 5 år, 1 000 €	-5 402	-13 254
Intern finansiering av investeringar % årsbidrag / egen anskaffningsutgift för investeringar	103,1	27,6
Låneskötselbidrag (årsbidrag+räntekostnader)/(räntekostnader+amorteringar på lån)	0,7	0,4
Lånestock 31.12, 1 000 €	117 796	118 673
Lån, €/invånare	4 195	4 178
Lånefordringar 31.12, 1 000 € msb-lånefordringar och övr. lånefordr.som bokförts som placeringar	1 240	1 284
Kassautbetalningar/år, 1 000 €	213 256	222 291
Kassamedel 31.12, 1 000 €	3 553	4 388
Likviditet (kassadagar) 365 dagar x kassamedel 31.12 / Kassautbetalningar under räkenskapsperioden	6,0	7,0
BALANSRÄKNINGENS NYCKELTAL (hänvisning till sid 10 - 11)		
Soliditetsgrad % (eget kapital + avskrivn.differens och reserver) / (hela kapitalet - erhållna förskott)	29,6	28,4
Relativ skuldsättningsgrad, % (främmande kapital - erhållna förskott) / driftsinkomster	72,9	73,5
Accumulerat över-/underskott, €/invånare	-419	-499

5. Intern tillsyn och förslag till behandling av resultat

5.1. Riskhantering och intern kontroll

Enligt gällande anvisningar och rekommendationer ska en bedömning av de viktigaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna samt andra faktorer som inverkar på verksamhetens utveckling göras.

Kommunens verksamhet är beroende av operativa risker, finansieringsrisker och skaderisker.

Nämnderna har behandlat separata ärenden gällande riskhantering och intern kontroll inom respektive sektor. För tekniska sektorns del finns separat beskrivet riskhanteringen och interna kontrollen i sektorns sektorblankett.

lakttagande av bestämmelser, föreskrifter och beslut

Koncernförvaltning: Stadens organisation är definierad i förvaltningsstadgan och budgeten och ekonomiplanen är uppställd i enlighet med denna. Separata direktiv har getts om uppgörande och justeringar av dispositionsplaner, förverkligande av budgeten, budgetens bindande nivåer och kontoplan samt rapportering. Förvaltningsstadgan uppdaterades av stadsfullmäktige 6.6.2016 och 19.9.2016. De ändrade budgetbindningsnivåerna gäller från och med 2017. Budgetuppställningen 2016 följer dock ännu uppdateringen från 22.9.2014.

Sektorerna har utsett ansvarspersoner (attesterare) och kontrollörer för utbetalningar, samt ansvarsorgan och -personer för investeringsprojekten.

I budgeten har stadsfullmäktige fastställt bindande målsättningar som uppföljts kvartalsvis i rapporter vilka även distribuerats till sektorerna/enheterna och till fullmäktige. Stadsstyrelsen har erhållit månatliga uppföljningar om väsentliga nyckeltals och åtgärdsprogrammets förverkligande.

Om beslutanderätten stipuleras i förvaltningsstadgan. Tjänstemannabesluten i delegerade ärenden har registrerats i stadens ärendehanteringssystem och förelagts vederbörande nämnder och stadsstyrelsen.

Riktigheten i konteringen av inköpsfakturorna samt redovisningen av mervärdesskatt har undersökts och genomgått och restitutioner har erhållits från skatteverket. Enheterna har anvisats om vikten av att tillse att konteringen görs omsorgsfullt. En särskild granskning av att konteringen av mervärdesskatt för inköp gällande räkenskapsperioden 2016 har gjorts på ett korrekt sätt har utförts. Målsättningen är att upprepa granskningen med regelbundna mellanrum

Beträffande löneutbetalningar finns en rutin där personalchefen signerar provberäkningarna inför varje lönekörning. Vidare har anvisningar till enheterna getts om att alla beslut i personalfrågor skall inkomma undertecknade från rätt enhet/förman till personalavdelningen.

Om beslutanderätten stipuleras i förvaltningsstadgan. Tjänstemannabesluten i delegerade ärenden har registrerats i stadens ärendehanteringssystem och förelagts vederbörande nämnder och stadsstyrelsen.

Grundtryggheten: Ansvarspersoner på respektive nivå ansvarar för budgetuppföljningen. Främst inom äldreservice där personalstyrkan fluktuerar krävs noggrann uppföljning och budgetkontroll. För att underlätta arbetet har enhetliga uppföljningsblanketter utarbetats. Budgetuppföljningen inom sektorn sker på verksamhetsenhetsnivå och rapporteringen sker uppåt till följande ansvarsnivå.

Bildning: Verksamheten som underlyder bildningsnämnden är lagstadgad och ordnas i enlighet med i kraft varande lagar och förordningar. Verksamheten verkställs i enlighet med den av stadsfullmäktige fastställda budgeten och ekonomiplanen och beslut görs i enlighet med den av stadsfullmäktige

fastställda förvaltningsstadgan. Under året har inte framkommit att tjänsteinnehavare inom bildningen skulle ha fattat beslut på felaktiga grunder eller icke lagenligt.

Uppfyllande av målsättningar, tillsynen över användningen av tillgångar, kompetent och tillförlitlig bedömning av lönsamheten

Koncernförvaltning: Om den regelbundna rapporteringen och uppföljningen redogörs ovan. Om verksamheten för hela året redogörs i bokslutet som behandlas i stadsstyrelsen och -fullmäktige. Inom ekonomi- och personalförvaltningen har man strävat till att i möjligaste mån undvika att så kallade farliga arbetskombinationer uppstår.

Social- och hälsovård: Sektorns controller gör månatliga avdelningsvisa resultatuppföljningar och analyserar avvikelser. Vid alla sektorns enheter används web-rapporteringsverktyget. Intern skolning i användning av programmet har ordnats och ordnas fortlöpande vid behov.

Bildning: Uppfyllandet av målsättningen och verksamhetsresultatet uppföljs i samband med kontinuerlig budgetuppföljning och i bokslutet. Bokslutet för bildningsnämnden, fritidsnämnden och kulturnämnden visar att den ekonomiska uppföljningen varit tillräckligt eftersom nämnden har hållit sig inom givna budgetramar.

Övervakning av egendomsanskaffning, överlåtelse och förvaltning

Koncernförvaltning: Under året har stadens samtliga fastigheter grupperats i olika portföljer, vilket gör stadens arbete med fastigheterna mera strukturerat. Samtidigt medför portföljindelningen en bättre förvaltning och övervakning av stadens egendom och optimering av anskaffningar och avyttringar. Den förväntas även öka försäljningsinkomsterna de närmaste åren.

Avtalsverksamhet

Koncernförvaltning:

Social- och hälsovård: Under räkenskapsåret har inga avtal ingåtts som har fått negativa följder för verksamheten. Anskaffningar har inte heller gjorts på felaktigt sätt eller på felaktiga grunder. Vid revision av social- och hälsovårdens löner 2016 uppdagades oklarheter gällande det s.k. Raseborgstillägget i läkarlönerna. Läkarlönerna har inte haft en korrekt uppdelning i uppgiftsrelaterad lön, individuellt tillägg och Raseborgstillägg. Den totala lönen har inte varit felaktig. De uppdagade oklarheterna har korrigerats. Utöver detta har inom sektorn inte uppdagats brister i den interna kontrollen under år 2016.

Bildning: Ikraftvarande avtal följs och övervakas. Vid behov görs reklamationer, särskilt då det gäller problem med skoltransporterna. Vid uppgörandet av nya avtal strävas till att få dem så fullständiga som möjligt. Uppgörandet av avtal skulle underlättas genom gemensamma avtalsbotten i staden. Inom idrottsväsendet är inkasseringen av obetalda hyresavgifter ett återkommande problem, för vilket bör utarbetas verktyg så att organisationer som lämnar hyror obetalda utsätts för sanktioner till exempel i form av att tillträdet till de upphyrda utrymmena upphör tidigare än vad nu är fallet.

Utvärdering av den interna revisionen

Ekonomi och gjorda beslut övervakas internt av sektorchefen och avdelningscheferna. Stadsstyrelsen och nämnderna laglighetsövervakar kontinuerligt de tjänstemannabeslut som gjorts. Besluten förs till respektive organ på nästkommande sammanträde efter att besluten gjorts.

Budgetutfall och uppfyllandet av verksamhetsmålen uppföljs av stadsstyrelsen, respektive nämnd och sektor/avdelningscheferna.

Den interna revisionen och riskhanteringen intensifieras under innevarande år genom att mer personresurser reserveras för ändamålet.

Bedömning av de viktigaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna

Kommunens verksamhet är beroende av operativa risker, finansieringsrisker, skaderisker och miljöfaktorer.

Operativa risker och finansieringsrisker:

Koncernförvaltning: Skaderiskerna har minskats genom försäkringar. Staden har, förutom lagstadgade försäkringar, haft försäkringar för fastigheter och inventarier, till största delen till fullvärde, ansvarsförsäkringar för verksamhet och administrationsansvar, frivillig olycksfallsförsäkring och skogsförsäkring. Stadens försäkringsskydd konkurrensutsattes sommaren 2012 och med den valda samarbetspartnern, Fennia, har tecknats försäkringsavtal som sträcker sig fullmäktigeperioden ut. Staden utnyttjar dessutom en försäkringsmäklare som har relevant sakkunskap beträffande försäkringsskyddet. Självrisiknivån har i vissa fall höjts som i sin tur medfört sänkta försäkringspremier. Förberedelserna för en ny konkurrensutsättning pågår och verkställs under våren.

Övriga risker för verksamheten och för finansieringen bärs av staden. För minskande av finansieringsrisker har staden ingått avtal med kreditinrättningar för säkerställande av kortfristig finansiering. Stadsstyrelsens koncernsektion har godkänt limiter för dessa. Ränteriskerna har förebyggts genom att fördela den långfristiga låneportföljen mellan budgetlån med rörlig och fast ränta samt genom skilda ränteskyddsavtal. Dessa är specificerade bland noterna punkt 7.12. Staden har vidare ingått ett avtal med en oberoende samarbetspartner om ränterisksamarbete i syfte att uppfölja räntemarknaderna i realtid, reagera på kursförändringar och göra sänkingsåtgärder i enlighet med vald strategi och optimera prissättningen vid ingående av derivatavtal.

Social- och hälsovård: Den främsta operativa risken föreligger i svårigheten att rekrytera läkare. Förutom att det uppstår en risk i att det fortlöpande arbetet samt utvecklingen av verksamheten blir lidande så uppstår även en ekonomisk risk i och med att man blir tvungen att anlita köpläkare. Situationen med att rekrytera läkare ser ut att förbättras år 2017.

Inom sektorns verksamhetsområde ingår specialistsjukvård och specialomsorg. Omfattningen av användningen är svår att förutse. En ekonomisk risk uppstår i och med att kostnaderna är svåra att bemästra. För att minimera risken tar sektorns tjänstemän aktiv del i verksamhetens innehåll och påverkar utvecklingen i mån av möjlighet.

Bildning: Inom småbarnspedagogiken är tillgången till behörig personal (barntädgårdslärare) ett problem. Bristfälliga vikariearrangemang, brist på vikarier vid ordinarie personals frånvaro och avsaknad av vikariepool gör arrangemangen tidskrävande och ineffektiva. Gällande lagstiftning ger inte möjlighet till flexibla arrangemang och relationstalet mellan vuxna och barn får inte överskridas längre en enstaka timmar. Ersättsystemet för daghemsföreståndare är inte fungerande. En ersättare per dagvårdsenhet skulle behövas för att göra systemet pålitligt och för att pedagogisk utveckling ska kunna gälla.

Inom administrationen är verksamheten beroende av fungerande datasystem och telefonnät. Undervisningen i skolorna baserar sig allt mera på användningen av digitala verktyg och om dessa inte fungerar lider undervisningen.

Personalresursen för en del av idrottsverksamheten och kulturverksamheten är liten vilket medför risker vilket gör verksamheten sårbar till exempel vid sjukdomsfall. Överförandet av ansvaret för underhållet av idrottsanläggningarna till tekniska sektorn från december 2016 kan medföra operativa risker eftersom arbetsledningen ändrat och all kunskap inte följt med vid omorganiseringen.

Skaderisker:

För alla sektorer föreligger skaderisker i form av skador som uppstår som följd av eldsvåda, vattenskador, inneluftsproblem etc. liksom skador som förorsakas av yttre faktorer som inbrott och ofog vilka kan leda till avbrott i verksamheten.

Problem med inomhusluften i fastigheterna leder till att personalen och kunder/barn/elever mår dåligt och får symptom. Förleder omfattande undersökningar och åtgärder. För att i möjligaste mån

undvika att riskerna förverkligas är de förebyggande åtgärderna viktiga och ägnas därför allt större uppmärksamhet.

Bildning: Det finns en risk att de olika företagen som handhar skoltransporterna försätts i konkurs och staden måste med kort varsel upphandla rutterna på nytt. Detta kan medföra betydande tilläggskostnader för bildningssektorn. Om fordonen går sönder eller råkar ut för någon form av olyckshändelse påverkar det skoltransporterna.

Miljöfaktorer:

Staden har skyldighet att verkställa marksaneringar antingen som en följd av tidigare egen verksamhet eller då oklarhet råder om vem som förorsakat nedsmutsningen. Rengöring av nedsmutsad marksubstans är ofta kostsamt.

Det ökade antalet vargar inom Raseborgsområdet leder till att skolvägar som annars inte klassas som farliga eventuellt bedöms vara farliga. Detta leder till förhöjda utgifter eftersom nuvarande rutter är planerade utgående från av tidigare klassificering av vägarnas farlighet.

Övrigt

Stadsstyrelsen godkände våren 2011 direktiven för intern kontroll. Direktivet är ett instrument för styrande av kommunens egen organisation, inklusive affärsverken. Befogenheterna för fullmäktige, styrelse och den övriga förvaltningen bestäms primärt i kommunallagen och ansvarsfördelningen regleras närmare av förvaltningsstadgan och instruktionerna. Verksamheten styrs med budgeten och ekonomiplanen. De interna kontrolldirektiven fungerar dels som verkställighetsdirektiv till budgeten dels kompletterar de instruktionerna och förvaltningsstadgan på en operativ nivå.

Direktiven för intern kontroll beskriver koncernens administrativa system så konkret som möjligt och tydliggör ansvaret för intern kontroll. De är avsedda att ge stöd för skötseln av de dagliga rutinerna inom förvaltningen. Direktiven uppdateras under år 2016 efter att beslut om stadens nya organisation gjorts och ny förvaltningsstadga godkänts, vilket enligt gällande tidtabell sker i fullmäktige i juni 2016.

En datasäkerhetsrapport har uppgjorts i anslutning till den lagstadgade revisionen. Stadsstyrelsen har på rekommendation av revisionsnämnden tillsatt en arbetsgrupp som under ledning av stadssekreteraren har i uppgift att gå igenom stadens it-riskhantering och i mån av möjlighet verkställa rekommendationerna i rapporten.

Koncernen

Stadsfullmäktige godkände 6.6.2011 § 63 koncerndirektiv för Raseborgs stad i vilken koncernen, dess syfte och bindande karaktär definieras. Direktivet har uppdaterats av stadsfullmäktige 7.4.2014. I direktivet beskrivs de olika organens roller, befogenheter och arbetsfördelning i styrningen, hur rapportering, val av representanter sker och hur revision, finansiering, riskhantering och personalpolitik sköts.

Redan innan direktiven godkändes vidtogs åtgärder för att förbättra styrningen av stadens bolag. Man har via bolagsstämmobeslut förenhetligat beslutsstrukturen så att 3 personer företräder staden i styrelserna för nästan samtliga bostads- och fastighetsaktiebolag.

Vidare har en tjänsteman utsetts till disponent/verkställande direktör i dessa bolag. Även revisionen av bolagen har förenhetligats genom att det OFR-samfund som staden anlitar också handhar den externa revisionen av bolagen. Personerna som sitter i styrelserna har dessutom separat för stadsstyrelsen rapporterat och redogjort för verksamheten och det ekonomiska läget i bolagen. Vid dessa tillfällen har också framförts förslag och förberetts målsättningar för hur koncernstrukturen till denna del skall utvecklas och konsolideras. Vid årsskiftet 2016-2017 fanns i koncernen 10 aktiebolag (12 vid föregående årsskifte) av olika karaktär mot att man då Raseborg grundades år 2009 hade 25 bolag. Då nu pågående konsolideringar och likvideringar verkställts är antalet bolag nere i 8, vilket förenklar och förbättrar koncernstrukturen och gör administrationen av dessa lättare.

5.2 Stadsstyrelsens förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat

Stadsstyrelsen föreslår att överskottet om 2 309 234,58 euro kvarstår på kontot för räkenskapsperiodens över-/underskott. Stadsstyrelsen antecknar dessutom att det kumulativa underskottet i balansräkningen, eget kapital uppgår till 11 757 034,23 euro.

Stadsfullmäktige godkände 7.6.2010 ett i kommunallagen stipulerat åtgärdsprogram om balanseringen av det kumulativa underskottet i stadens balansräkning om 25,8 m € som uppstått i de tidigare kommunerna Ekenäs, Karis och Pojo. Fullmäktige uppdaterade senast åtgärdsprogrammet 6.6.2016. Sektorerna har i bokslutet redovisat för programmets förverkligande. Den nya kommunallagen stipulerar att ett underskott i kommunens balansräkning ska täckas inom fyra år från ingången av det år som följer efter det att bokslutet fastställdes. Kommunen ska i ekonomiplanen besluta om specificerade åtgärder genom vilka underskottet täcks under den nämnda tidsperioden.

En genomgripande förändringsprocess "Raseborg 2020" pågår och omfattar hela stadens verksamhet. Arbetet med omstruktureringen omfattar följande helheter, stadens organisation, stadens servicestruktur och stadens fastigheter. Stadsfullmäktige godkände programmet 6.6.2016 parallellt med uppdateringen av åtgärdsprogrammet.

6. Budgetens utfall

6.1 Resultaträkningens utfall

INKL. AFFÄRSVERK

intern/extern					
RESULTATRÄKNING	Budget 2016	Budget- ändringar	Budget efter ändringar	Bokslut 2016	Avvikelse
Verksamhetens inkomster	54 471 150	-126 000	54 345 150	52 655 471	-1 689 679
Försäljningsinkomster	22 757 380	0	22 757 380	21 773 340	-984 040
Avgiftsinkomster	11 208 380	0	11 208 380	10 531 709	-676 671
Understöd och bidrag	2 878 370	0	2 878 370	3 104 193	225 823
Övriga verksamhetsinkomster	17 627 020	-126 000	17 501 020	17 147 079	-353 941
Tillverkning för eget bruk				99 150	99 150
Verksamhetsutgifter	-218 017 890	-199 810	-218 217 700	-212 644 775	5 572 925
Personalutgifter	-86 230 460	0	-86 230 460	-83 058 338	3 172 122
Köp av tjänster	-93 158 260	-139 810	-93 298 070	-91 846 297	1 451 773
Material, förnödenheter och varor	-11 183 400	0	-11 183 400	-10 362 890	820 510
Understöd till övriga	-11 836 100	-60 000	-11 896 100	-11 968 685	-72 585
Övriga verksamhetsutgifter	-15 609 670	0	-15 609 670	-15 408 564	201 106
Verksamhetsbidrag	-163 546 740	-325 810	-163 872 550	-159 989 303	3 883 247
Skatteinkomster	114 760 000	-1 960 000	112 800 000	113 027 617	227 617
Statsandelar	54 050 000		54 050 000	54 453 759	403 759
Finansiella inkomster och utgifter	-108 210	0	-108 210	1 014 415	1 122 625
Ränteinkomster, externa	1 924 000		1 924 000	1 862 982	-61 018
Ränteinkomster, interna	145 000		145 000	81 150	-63 850
Övriga finansiella inkomster	939 000		939 000	1 758 855	819 855
Avkastning på grundkapital	0		0	0	0
Ränteutgifter, externa	-2 361 210	0	-2 361 210	-2 004 129	357 081
Ränteutgifter, interna	-145 000		-145 000	-81 150	63 850
Ersättn. på grundkapital av affärsverk	-600 000		-600 000	-598 533	1 467
Övriga finansiella utgifter	-10 000		-10 000	-4 760	5 240
Årsbidrag	5 155 050	-2 285 810	2 869 240	8 506 488	5 637 248
Avskrivningar och nedskrivningar	-5 799 200	0	-5 799 200	-6 197 254	-398 054
Avskrivningar enligt plan	-5 799 200	0	-5 799 200	-6 117 091	-317 891
Nedskrivningar				-80 163	-80 163
Extraordinära poster		0	0	0	0
Extraordinära intäkter		0	0	0	0
Extraordinära kostnader		0	0	0	0
Räkenskapsperiodens överskott (+) / underskott (-)	-644 150	-2 285 810	-2 929 960	2 309 234	5 239 194

6.2 Tablå över budgetens utfall

(1 000 €)	ANSLAG					BERÄKNADE INKOMSTER				
	Budget 2016	Budget- ändringar	Budget efter budg.ändr.	Budget- utfall	Avvikelse	Budget 2016	Budget- ändringar	Budget efter budg.ändr.	Budget- utfall	Avvikelse
DRIFTSEKONOMIDELEN										
Koncernförvaltning	-21 801		-21 801	-21 207	594	22 827		22 827	21 448	-1 379
Allmän- och ekonomiförvaltning	-9 514	-200	-9 714	-9 937	-223	3 327		3 327	3 406	79
Grundtrygghet										
Egen produktion	-44 255	0	-44 255	-42 390	1 865	9 061	0	9 061	8 826	-235
Myndighetsuppgifter	-12 367	-330	-12 697	-12 293	404	1 861	0	1 861	1 841	-20
Administration och externa avtal	-14 154	0	-14 154	-14 269	-115	1 321		1 321	1 364	43
Specialsjukvård	-43 176	330	-42 846	-42 016	830	180		180	151	-29
Grundtrygghet, totalt	-113 952	0	-113 952	-110 968	2 984	12 423	0	12 423	12 182	-241
Bildning										
Bildning	-50 977		-50 977	-49 917	1 060	3 287		3 287	3 417	130
Kulturverksamhet	-5 615		-5 615	-5 562	53	1 068		1 068	1 183	115
Fritidsverksamhet	-2 745		-2 745	-2 471	274	946		946	865	-81
Bildning, totalt	-59 337	0	-59 337	-57 950	1 387	5 301	0	5 301	5 465	164
Samhällsteknik										
Samhällsteknik	-7 947		-7 947	-7 642	305	3 801	-126	3 675	3 406	-269
Planläggning	-1 972		-1 972	-1 898	74	523		523	473	-50
Samhällsteknik, totalt	-9 919	0	-9 919	-9 540	379	4 324	-126	4 198	3 879	-319
Driftsekonomi staden totalt	-214 523	-200	-214 723	-209 602	5 121	48 202	-126	48 076	46 380	-1 696
Raseborgs Vatten	-3 495		-3 495	-3 043	452	6 268		6 268	6 275	7
DRIFTSEKONOMIDELEN TOTALT	-218 018	-200	-218 218	-212 645	5 573	54 470	-126	54 344	52 655	-1 689
RESULTATRÄKNINGSDEL										
Kommunalskatt						101 240	-1 960	99 280	99 483	203
Fastighetsskatt						10 450		10 450	10 301	-149
Andel av samfundsskatt						3 070		3 070	3 243	173
Skatteinkomster						114 760	-1 960	112 800	113 027	227
Statsandelar						54 050		54 050	54 454	404
Ränteintäkter						2 069		2 069	1 936	-133
Övriga finansiella intäkter						939		939	1 759	820
Räntekostnader	-2 151	0	-2 151	-1 873	278					
Övriga finansiella kostnader	-10		-10	-5	5					
Extraordinära poster										
Finansieringskostnader totalt	-2 161	0	-2 161	-1 878	283	3 008		3 008	3 695	687
Raseborgs Vatten	-955		-955	-811	144	0			8	8
RESULTATRÄKNINGSDEL TOTALT	-3 116	0	-3 116	-2 689	427	171 818	-1 960	169 858	171 184	1 326

INVESTERINGSDEL										
Mark- och vattenområden	-500	-600	-1 100	-1 067	33	750	-650	100	85	-15
Byggnader										
Inköp och försäljning av fastigheter	0					77 77				
Grundrenoveringar, Intern Service	-1 200	920	-280	-152	129	0				
Ekåsen N-huset, dagvårdsutrymmen	0	-430	-430	-430	0					
Ekåsen F-huset, administration	-3 200		-3 200	-60	3 140					
Karis Focus	0	-100	-100	-20	80					
Karis nya daghem	-50	0	-50	-10	40					
Ekenäs nya daghem	-1 800	-120	-1 920	-1 919	1					
Karis Idrottshall (Sisu-arenan)	-200		-200	-174	26					
Raseborgs bäddavdelning (tid. Katkon)	0	0	0	-8	-8					
Anslutningsavgifter		0	0	-8	-8	7 7				
Byggnader , totalt	-6 450	270	-6 180	-2 781	3 400	0		0	84	84
Konstruktioner och anordningar										
Parkanläggningar, lekparkar	-130		-130	-130	0					
Gäst- o småbåtshamnar	-50		-50	-42	8					
Trafikleder	-1 500		-1 500	-1 498	2					
Trafikledsarrangemang RV 25	-500		-500	0	500					
Järnvägsbrons grundförbättring	-100		-100	-39	61					
Förverkligande Råvnäs Kursand, fortsättning	-200		-200	-193	7					
Fiskars detaljplaneomr., gatubyggnad, broar	-100		-100	-98	2					
Kommunalteknisk planering och utbyggnad av bostadsområden	-500		-500	-498	2					
Karis, området vid fd VN Yrkesskola	-50		-50	0	50					
Sprinklers till institutioner (äldringshem)	-100		-100	-16	84					
Ishockeyrink, Karis idrottscentrum	-50		-50	-43	7	0				
Renovering av centrumplan i Ekenäs	-585		-585	-585	0	140		140	0	-140
Näridrottsplats i Pojo kyrkby	-30		-30	0	30					
Konstruktioner och anordningar totalt	-3 895	0	-3 895	-3 142	753	140		140	0	-140
Projekt/planering mm.										
Norra hamnen i Ekenäs, planering	-300		-300	-20	280					
Svartån fiskevägar	-105		-105	-71	34	0		0	60	60
Bromarv skärgårdshamn	-30		-30	-19	11					
Projekt/planering mm. Totalt	-435		-435	-110	325	0		0	60	60
Övrigt										
Ny adresskarta och numerisk baskarta	-60	0	-60	-60	0					
Övrigt totalt	-60	0	-60	-60	0					
Placeringar / Aktier och andelar										
Övriga aktier och andelar	0	-503	-503	-506	-3	500	500	501	1	
Aktier och andelar totalt	0	-503	-503	-506	-3	500	500	501	1	
Investeringsdelen staden totalt :	-11 340	-833	-12 173	-7 666	4 508	890	-150	740	730	-10
Raseborgs Vatten	-1 115		-1 115	-1 009	106	0		0	215	215
INVESTERINGSDEL TOTALT	-12 455	-833	-13 288	-8 675	4 614	890	-150	740	945	205
FINANSIERINGSDEL										
Förändring av utlåningen										
Ökning av utlåning						-117 -117				
Minskning av utlåning						162 162				
Minskning av utlåningen till affärsverk						310		310	310	0
Förändring av lånestocken										
Minskning av långfristiga lån	-11 055		-11 055	-11 076	-21	10 000	0	10 000	9 755	-245
Ökning av långfristiga lån						7 858		7 858	57 779	49 921
Förändring av kortfristiga lån (stadens)	-56 626 -56 626									
Förändringar av eget kapital										
RASEBORGS VATTEN	-1 254		-1 254	-1 376	-122	1 600		1 600	0	-1 600
TOTALT :	-245 898	-1 033	-246 931	-293 087	-46 156	246 946	-2 236	244 710	292 790	48 080

6.3 Avdelningarnas verksamhet och budgetutfall

SAMMANDRAG €	BS 2015	BU 2016	Förändring i budgeten	BS 2016	Avvikelse	Utfall i %
Koncernförvaltningen						
Intäkter	20 824 373	22 826 970		21 448 133	-1 378 837	94,0 %
Kostnader	-20 823 516	-21 801 450		-21 207 244	594 206	97,3 %
Netto	857	1 025 520	0	240 889	-784 631	23,5 %
KONCERNFÖRVALTNINGEN TOTALT						
Intäkter	20 824 373	22 826 970		21 448 133	-1 378 837	94,0 %
Kostnader	-20 823 516	-21 801 450		-21 207 244	594 206	97,3 %
Netto	857	1 025 520	0	240 889	-784 631	23,5 %
Allmän- och ekonomiförvaltning						
Intäkter	3 440 874	3 326 840		3 406 338	79 498	102,4 %
Kostnader	-9 705 337	-9 514 030	-199 810	-9 937 398	-223 558	102,3 %
Netto	-6 264 464	-6 187 190	-199 810	-6 531 060	-144 061	102,3 %
ALLMÄN- OCH EKONOMIFÖRVALTNING TOTALT						
Intäkter	3 440 874	3 326 840		3 406 338	79 498	102,4 %
Kostnader	-9 705 337	-9 514 030	-199 810	-9 937 398	-223 558	102,3 %
Netto	-6 264 464	-6 187 190	-199 810	-6 531 060	-144 060	102,3 %
Grundtrygghet / Egen produktion						
Intäkter	9 014 231	9 061 240		8 825 562	-235 678	97,4 %
Kostnader	-43 217 823	-44 254 680		-42 389 442	1 865 238	95,8 %
Netto	-34 203 593	-35 193 440	0	-33 563 880	1 629 560	95,4 %
Grundtrygghet / Myndighetsuppgifter						
Intäkter	2 114 256	1 860 850	0	1 840 884	-19 966	98,9 %
Kostnader	-12 165 141	-12 366 870	-330 000	-12 293 266	403 604	96,8 %
Netto	-10 050 885	-10 506 020	-330 000	-10 452 381	383 639	96,5 %
Grundtrygghet / Administration och externa						
Intäkter	1 747 260	1 320 610		1 363 861	43 251	103,3 %
Kostnader	-15 837 566	-14 154 260		-14 268 639	-114 379	100,8 %
Netto	-14 090 307	-12 833 650	0	-12 904 778	-71 128	100,6 %
Grundtrygghet / Specialsjukvård						
Intäkter				151 350	-28 650	84,1 %
Kostnader	-44 719 795	-43 176 000	330 000	-42 016 411	829 589	98,1 %
Netto	-44 719 795	-43 176 000	330 000	-41 865 061	980 939	97,7 %
GRUNDTRYGGHET TOTALT						
Intäkter	12 875 747	12 242 700		12 181 657	-61 043	99,5 %
Kostnader	-115 940 326	-113 951 810		-110 967 758	2 984 052	97,4 %
Netto	-103 064 579	-101 709 110	0	-98 786 100	2 923 010	97,1 %

SAMMANDRAG €	BS 2015	BU 2016	Förändring i budgeten	BS 2016	Avvikelse	Utfall i %
Bildning						
Intäkter	3 749 930	3 286 900		3 417 496	130 596	104,0 %
Kostnader	-49 984 158	-50 977 380		-49 916 734	1 060 646	97,9 %
Netto	-46 234 228	-47 690 480	0	-46 499 238	1 191 242	97,5 %
Kulturverksamhet						
Intäkter	1 266 447	1 068 490		1 183 113	114 623	110,7 %
Kostnader	-5 673 797	-5 614 980		-5 561 926	53 054	99,1 %
Netto	-4 407 350	-4 546 490	0	-4 378 813	167 677	96,3 %
Fritidsverksamhet						
Intäkter	927 127	946 300		865 282	-81 018	91,4 %
Kostnader	-2 742 550	-2 745 090		-2 470 849	274 241	90,0 %
Netto	-1 815 424	-1 798 790	0	-1 605 567	193 223	89,3 %
BILDNING TOTALT						
Intäkter	5 943 504	5 301 690		5 465 891	164 201	103,1 %
Kostnader	-58 400 505	-59 337 450		-57 949 510	1 387 940	97,7 %
Netto	-52 457 001	-54 035 760	0	-52 483 619	1 552 142	97,1 %
Samhällsteknik						
Intäkter	4 537 152	3 675 480		3 406 042	-269 438	92,7 %
Kostnader	-7 771 730	-7 946 680		-7 641 710	304 970	96,2 %
Netto	-3 234 578	-4 271 200	0	-4 235 668	35 532	99,2 %
Planläggning, byggnadstillsyn, miljöskydd						
Intäkter	520 852	523 200		472 614	-50 587	90,3 %
Kostnader	-1 982 709	-1 971 550		-1 897 725	73 825	96,3 %
Netto	-1 461 857	-1 448 350	0	-1 425 112	23 239	98,4 %
SAMHÄLLSTEKNIK TOTALT						
Intäkter	5 058 005	4 198 680		3 878 657	-320 024	92,4 %
Kostnader	-9 754 439	-9 918 230		-9 539 435	378 795	96,2 %
Netto	-4 696 434	-5 719 550	0	-5 660 778	58 772	99,0 %
Raseborgs stad						
Intäkter	45 853 387	47 896 880		46 380 675	-1 516 205	96,8 %
Kostnader	-209 640 386	-214 522 970	-199 810	-209 601 345	5 121 435	97,6 %
Netto	-163 786 999	-166 626 090	-199 810	-163 220 670	3 605 230	97,8 %
Raseborgs Vatten						
Intäkter	6 173 027	6 268 270		6 274 794	6 525	100,1 %
Kostnader	-4 621 173	-4 994 120		-3 043 429	448 392	91,0 %
Netto	1 551 854	1 274 150	0	3 231 365	1 957 215	253,6 %
STADEN + AFFÄRSVERKEN TOTALT						
Intäkter	52 026 414	54 165 150		52 655 469	-1 509 681	97,2 %
Kostnader	-214 261 559	-219 517 090	-199 810	-212 644 774	7 072 126	96,8 %
Netto	-162 235 145	-165 351 940	-199 810	-159 989 305	5 562 446	96,6 %
Räkenskapsperiodens överskott/underskott						
Raseborgs stad	-3 291 050	-644 150	-2 285 810	1 383 655	4 313 615	
Raseborgs vatten	696 710	319 150		925 579	606 429	
Totalt	-2 594 340	-325 000	-2 285 810	2 309 235	4 920 045	
Kumulativt underskott 31.12.		IB 2016 14 182 820		31.12.2016 11 873 585	Förändring -2 309 235	

Sektor: Koncernförvaltning**Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen****Ansvarsperson: Stads.dir. Tom Simola, stadssekr. Thomas Flemmich****DRIFTSHUSHÅLLNING****Sammandrag**

Grundläggande information om sektorn

Koncernförvaltningen ansvarar för den övergripande planeringen av servicestrukturen, ägar- och markpolitiken och utvecklingsfrågor och tillväxt samt verkställigheten av de övergripande politiska målsättningarna. Erbjuder stödtjänster för koncernen, verksamhetsutrymmen, kosthåll och städtjänster samt koordinerar utvecklings- och näringslivsservice och marknadsföring.

Strategi för sektorn 2016-2018

Koncernförvaltningen har ett övergripande ansvar för att målsättningarna i stadens strategi "Raseborg förnyar sig och växer" åren 2014-2017 förankras inom alla verksamheter.

Målsättningarna är att:

- stabilisera ekonomin och trygga livskraften
- främja gott samarbete och en positiv attityd
- söka kostnadseffektiva lösningar för hälsa och välfärd
- söka möjligheter till samarbete
- skapa en välfungerande samhällsstruktur
- erbjuda en kreativ och trygg miljö för tillväxt och utveckling
- satsa på hållbar utveckling.

Stadsstyrelsen har startat upp en genomgång av stadens organisation och servicestruktur. Målsättningen är att fullmäktige inför sommaren 2016 fattar beslut om en ny förvaltningsstadga och ett nytt, mera konkret, åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammet handlar om en ny servicestruktur för staden.

Förutsättningar för tillväxt av arbetsplatser och inflyttning skapas. Den goda servicenivån och ett brett utbud av tomter, inklusive strandtomter skapar förutsättning för inflyttning. Stadens vitala företagsområden i Horsbäck och Malmkulla erbjuder bra förutsättningar för företagsverksamhet och industri. Bruksmiljöerna, skärgården och närproducerad mat är framgångsfaktorer för regionen. Elektrifieringen av Hangö-Hyvingebanan ger Hangö hamn och regionen extra växtkraft. Kollektivtrafiken förbättras med ett resecentrum i Karis.

Staden går in för skärpt kostnadsmedvetenhet, kostnadseffektivitet och fungerande uppföljning. Staden äger många byggnader. Onödiga byggnader och egendom som orsakar kostnader realiserar. Stadsstyrelsen värderar nyttan av projektverksamheten och omriktar vid behov resursanvändningen. Omstruktureringen av hyresbolagen fortsätter. Staden ger vid behov kapitaltillskott för att trygga egenkapitalet i utsatta hyreshusbolag. Det ska utredas om stadens hyresbolag kan fusioneras till ett stort bolag.

En näringslivsfunktion byggs upp i staden, med start år 2016.

Åtgärdsprogrammet 2015-2017 ur sektorns perspektiv

Åtgärdsprogrammet uppdateras årligen tills stadens kumulativa underskott har balanserats bort. Det innebär fortsatt anpassning av serviceproduktionen, särskilt kosthållet som inte utvecklats enligt åtgärdsprogrammet. Förutsättningarna att hålla kostnaderna i balans försvåras av att staten minskat statsandelsgrunden flera år i följd. Staden påförs ett ökat ansvar för att sysselsätta arbetslösa och en högre finansieringsandel för långtidsarbetslösa, vilket sammantaget ökar stadens kostnader.

Prioriteringar 2016

Under åren ligger koncernförvaltningens tyngdpunkt på beslutsamma åtgärder för att minska kostnaderna och främja tillväxt för att komma ut ur den ekonomiskt svåra situationen..

Prioriteringarna i markpolitiken förtydligas och en helhetsplan för hur staden använder sina fastigheter uppgörs.

Kosthållsfunktionen omorganiseras och saneringen av centralköken fortsätter med sikte på att kunna servera hälsosam och god mat till lägre enhetskostnader.

Sektor: Koncernförvaltning**Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen****Ansvarsperson: Stads.dir. Tom Simola, stadssekr. Thomas Flemmich**

DRIFTSHUSHÅLLNING**Sammandrag****Utvärdering av processer och verksamheten:**

Sektorns verksamhet har under året avslutats och integrerats i de övriga sektorernas verksamhet. Verksamheten har under året stegvis överflyttas främst till nya tekniska sektorn och stadsutvecklingsavdelningen.

Orsaken till organisationsförändringen var att sektorns uppbyggnad och uppgifter har upplevts som otydlig och splittrad.

Koncernförvaltning

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Stadsdirektör Tom Simola; tekn dir Jan Gröndahl

DRIFTSHUSHÅLLNING

utr förv chef Anna Friberg

Sammandrag

Verksamhetsområde

Koncernförvaltningen ansvarar för den övergripande planeringen av servicestrukturen, ägar- och markpolitiken och utvecklingsfrågor och tillväxt samt verkställigheten av de övergripande politiska målsättningarna. Erbjuder stödtjänster för koncernen, verksamhetsutrymmen, kosthåll och städtjänster samt koordinerar utvecklings- och näringslivsservice och marknadsföring.

Strategi för verksamhetsområde 2016-2018

Koncernförvaltningen har ett övergripande ansvar för att målsättningarna i stadens strategi "Raseborg förnyar sig och växer" åren 2014-2017 förankras inom alla verksamheter.

Målsättningarna är att:

- stabilisera ekonomin och trygga livskraften
- främja gott samarbete och en positiv attityd
- söka kostnadseffektiva lösningar för hälsa och välfärd
- söka möjligheter till samarbete
- skapa en välfungerande samhällsstruktur
- erbjuda en kreativ och trygg miljö för tillväxt och utveckling
- satsa på hållbar utveckling.

Stadsstyrelsen har startat upp en genomgång av stadens organisation och servicestruktur. Målsättningen är att fullmäktige inför sommaren 2016 fattar beslut om en ny förvaltningsstadga och ett nytt, mera konkret, åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammet handlar om en ny servicestruktur för staden.

Förutsättningar för tillväxt av arbetsplatser och inflyttning skapas. Den goda servicenivån och ett brett utbud av tomter, inklusive strandtomter skapar förutsättning för inflyttning. Stadens vitala företagsområden i Horsbäck och Malmkulla erbjuder bra förutsättningar för företagsverksamhet och industri. Bruksmiljöerna, skärgården och närproducerad mat är framgångsfaktorer för regionen. Elektrifieringen av Hangö-Hyvingebanan ger Hangö hamn och regionen extra växtkraft. Bevarande av befintlig tågtrafik prioriteras i all intressebevakning.

Staden går in för skärpt kostnadsmedvetenhet, kostnadseffektivitet och fungerande uppföljning. Staden äger många byggnader. Onödiga byggnader och egendom som orsakar kostnader realiserar. Stadsstyrelsen värderar nyttan av projektverksamheten och omriktar vid behov resursanvändningen. Omstruktureringen av hyresbolagen fortsätter. Staden ger vid behov kapitaltillskott för att trygga egenkapitalet i utsatta hyreshusbolag. Det ska utredas om stadens hyresbolag kan fusioneras till ett stort bolag.

En näringslivsfunktion byggs upp i staden, med start år 2016.

Turistbyrån ansvarar för informationstjänster för turister och besökare samt marknadsföring av staden och utbudet av turistprodukter. Turistbyrån samarbetar med det regionala turistföretaget LUMO samt representerar staden i turistsamarbetet i Nyland och Södra Finland.

Turismen främjas i enlighet med den gemensamma turiststrategin för Västnyland och stadens strategi. Raseborg är en medlemskommun i det företagsägda regionala turismbolaget LUMO OY vars verksamhet startade 1.8.2014. Nuvarande avtal med LUMO går ut den 30.4.2017. Västra Nyland bör ha en gemensam turismbrand. Turismen stöds även genom utveckling av bruken och skärgårdsnäringarna samt information om utbud och marknadsföring av turismprodukter. Stadens medverkan i gemensamma utvecklingsprojekt förutsätter att turistföretagen i Raseborg aktivt förbinder sig till målsättningarna och delfinansieringen. Staden deltar i mån av möjlighet i de nationella spetsprojekten inom turism (VisitFinland) av vilka projektet "Den maritima skärgården" bäst lämpar sig för stadens förutsättningar.

Koncernförvaltning
Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen
Ansvarsperson: Stadsdirektör Tom Simola; tekn dir Jan Gröndahl utr förv chef Anna Friberg
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

	BS 2015	BU 2016	BS 2016
Prestationer			
Turismen			
antal besök på turistbyrån	20 400	23 000	21 500
antal besök på turisthemsidan	154 033	160 000	194 821
antal unika besökare	108 260	110 000	134 596
Kollektivtrafik			
antal månadsbiljetter som staden subventionerar		5 900	4 503
Intern service, fastigheter			
Fastighetsmassa/egen m2	172 261	176 100	173 349
Externt upphyrda utrymmen m2	19 140	15 185	14 722
Enskilda lokaler m2			1 158
Sålda matportioner			
matportionspriser			
daghem /morgonmål	1,33	1,27	1,26
daghem /lunch	3,25	3,50	3,46
daghem/dietlunch	3,87	3,58	3,54
daghem/mellanmål	1,34	1,28	1,27
skolor/lunch lågstadier	3,35	3,42	3,38
skolor/lunch högstad./gymn.		3,46	3,42
skolor/dietlunch	3,86	3,95	3,90
Hagahemmet dagspris		15,18	15,00
Hagahemmet dagspris, diet		16,53	16,34
Hagahemmet demens/Hemmet		14,31	14,14
Hagah, Demens/Hemmet, diet		15,66	15,48
åldringshem/dagspris	15,18	16,39	16,20
åldringshem/dagspris diet	15,53	16,77	16,56
Bädden normal/dygnspris		15,25	15,25
Diet 1		16,88	16,88
Diet 2		18,85	18,85
Diet 3		21,21	21,21
Diet 4		23,35	23,23
Dagverksamhet lunch		5,70	5,80
Dagverksamhet "dagis"		6,73	7,00
Vård i hemmet, matlådor hemkör		8,20	7,50
Ravioli normal		5,35	5,35
Ravioli diet 1		6,47	6,47
Ravioli diet 2		7,00	7,00
Ravioli diet 3		7,51	7,51
Ravioli diet 4		8,05	8,05
vård i hemmet, Ekenäs	5,88		
vård i hemmet, Pojo	8,20		
vård i hemmet, övriga	6,20		
Städning			
städpaket 1	22,11	21,95	21,65
Städpaket extern		23,04	

Koncernförvaltning
Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen
Ansvarsperson: Stadsdirektör Tom Simola; tekn dir Jan Gröndahl utr förv chef Anna Friberg
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

SAMMANDRAG €	BS 2015	BU 2016	Förändring i budgeten	BS 2016	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	7 844 344	8 635 820		8 417 728	-218 092	97,5%
Avgiftsintäkter	5 880	6 000		5 495	-505	91,6%
Understöd och bidrag	87 752	42 100		94 974	52 874	225,6%
Övriga intäkter	12 886 397	14 143 050		12 929 936	-1 213 114	91,4%
Intäkter totalt	20 824 373	22 826 970	0	21 448 133	-1 378 837	94,0%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				3,0 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-7 382 465	-7 328 580		-7 287 222	41 358	99,4%
Köp av tjänster	-4 299 345	-4 660 920		-4 545 236	115 684	97,5%
Material och varor	-5 336 241	-5 546 440		-5 315 677	230 763	95,8%
Understöd	-475 363	-532 000		-464 949,93	67 050	87,4%
Övriga kostnader	-3 330 102	-3 733 510		-3 594 159	139 351	96,3%
Kostnader totalt	-20 823 516	-21 801 450	0	-21 207 244	594 206	97,3%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)		4,7 %	-100,0 %	1,8 %		
Verksamhetsbidrag	857	1 025 520	0	240 889	-784 631	23,5%

ANALYS ÖVER HUR MÅLSÄTTNINGAR/PRESTATIONER UPPNÅTTS
Allmänt:

Intern service upphörde som avdelning i juni 2016 och en ny avdelning bildades under Tekniska centralen med namnet Utrymmesförvaltningen. Avdelningen består av tre enheter, fastigheter, kosthåll och städning.

Intern service verksamhetsbidrag för 2016 blev 433 190 euro bättre än budgeterat. Orsaken till det goda resultatet är att kostnadsnivån har hållits i styr. Kostnaderna under året blev 477 191 euro lägre än budgeterat. Intäkterna inflöt ungefär i enlighet med budgeten. Försäljningsintäkterna blev på grund av minskade intäkter för intern måltidsservice lägre än förväntat, men detta kompensades av högre hyresintäkter. Intern service har lyckats hålla kostnaderna nere på alla områden. Personalkostnaderna som utgör den enskilt största utgiftsposten (35,5 % av totala kostnaderna) motsvarar budgeterad nivå, medan köptjänster, material och varor samt övriga kostnader (främst hyror) hållit sig under budget.

Nedan en beskrivning av verksamhetsåret ur respektive enhets synvinkel. I slutet också en genomgång av koncernförvaltningens investeringar.

Turistbyrå:

Turistbyråns målsättningar och prestationer har nåtts med god marginal. Siffrorna berättar att turisternas beteende har ändrats så att man i allt högre grad utnyttjar servicen på hemsidorna. Antalet besök på turistbyråns hemsida visitraseborg.com har ökat med ca 26 % och antalet unika besökare med ca 24 %. Även antalet besökare på turistbyråns visar en liten ökning från föregående år. Under tiden maj-augusti var besöken 13 700 och i den nyöppnade infopunkten i Fiskars var besöken under samma tid över 10 000.

Koncernförvaltning

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Stadsdirektör Tom Simola; tekn dir Jan Gröndahl

DRIFTSHUSHÅLLNING

utr förv chef Anna Friberg

Sammandrag

Som ett komplement till turistbyråns hemsida har en ny telefonapplikation, Visit Raseborg, erbjudit mångsidig information för såväl turister som ortsbor. Hemsidan, den fräscha turistbyrån och marknadsföringsmaterialet återspeglar en enhetlig visuell linje som uppskattas av kunderna.

Fastighetsskötsel:

Fastighetsenheten leds av fastighetschefen. För tillfället har fastighetsenheten två arbetsledare, en för östra området Karis-Pojo och, en för västra området Ekenäs centrum, Snappertuna, Tenala och Bromarv plus en VVS-ansvarig som sköter hela området. Byggnaderna är indelade i 6 olika pooler. Varje pool har sin egen poolledare. Tillsammans är det 23 fastighetsskötare och 6 timmermän som tar hand om fastighetsskötseln och underhållet av stadens egna byggnader. Fastighetsskötseln och underhållet av Villa Anemone, Karis seniorhyreshus samt Karis nya brandstation tillkom under 2016. Under åren 2015-2016 har fem fastighetsskötare gått i pension och tre nya fastighetsskötare anställdes under våren 2016. Detta på grund av att skötseln och underhållet av de nya byggnaderna i Karis samt Ekåsens område görs i egen regi.

Fastighetsenheten använder sig av den elektroniska serviceboken Granlund Manager.

Dessutom anlitar fastighetsenheten ramavtalsentreprenörer inom VVS och byggnadsteknik. Elreparationer och installationer sköts i första hand av Ekenäs Energi.

Till fastighetsenheten hör även bostadssekreteraren som ansvarar för uthyrningen av stadens direktägda hyresbostäder som är cirka 250 till antalet. Bostadssekreteraren samarbetar med Bolaget Raseborgs hyresbostäder Ab gällande valet av hyresgäster. Hyreslokalerna är cirka 480 till antalet.

Fastighetsenhetens verksamhetsbidrag blev en aning högre än budgeterat 2016. Detta beror främst på att intäkterna överskrider budgeten med nästan 160 000 euro. Kostnaderna har under året hållits inom den budgeterade ramen. Värme- och elkostnaderna förverkligades lägre än budgeterat på grund av den milda vintern. På grund av att Björkebo daghem, Österby skola, YLE-huset och Hagahemmet under slutet av året drabbades av vattenläckage, överskreds ändå kontona för underhåll av byggnader och maskiner. Underhållet och skötseln av ventilationen prioriteras högt för att minimera problem med dålig inomhusluft.

Fastighetsskötseln för Ekåsens område har fram till den 30.8.2016 köpts av HUS-Kiinteistö Oy. Från och med den 1.9.2016 sköts fastighetsskötseln av stadens egen personal. I budgetmålet för 2016 finns nämnt att den primära målsättningen i första hand alltid är att använda sig av egna fastigheter, medan externa fastigheter används först i andra hand. Detta verkställdes under året då hyresavtalet gällande Fix-huset i Ekenäs gick ut 31.12.2016. Administrationen flyttade till egna utrymmen under december. Under år 2016 såldes ingen fastighet.

Under året har det utarbetats en fastighetsstrategi med en klassificering av varje byggnad som beaktas i byggnadernas underhåll. För varje byggnad har fastställts ett återanskaffningsvärde för uppbärandet av intern hyra. För alla fastighetsportföljer är räntan för tekniska värdet 1 %. För jordgrunden uppbärs inte intern hyra. Följande portföljer har utarbetats: driftsportföljen, reparationsportföljen, utvecklingsportföljen, underhållsportföljen, avskrivningsportföljen och hyresbostadsportföljen.

Städning:

Vissa förändringar i verksamheten skedde under året. För Mjölbolsta bäddavdelningar gjordes slutstädningar i januari och maj på grund av vårdenhetens flyttningar till nyrenoverade Raseborgs bäddavdelning och nya Karis serviceboende, Villa Anemone. HVC- demensavdelning delades i maj, vilket ledde till minskade materialkostnader från enheten. Karis serviceboende och Karis seniorverksamhetens allmänna områden ingick i vårt städprogram från och med maj, liksom nya brandverket och dess verksamhet som flyttade in i september.

Nya Skogsgläntans daghem öppnades i augusti, vilket betydde att dagiset Lilla My sammanfördes till nya lokaliteter. Daghemmet Prästkragen upphörde från och med den 1.8. Eftermiddagsverksamheten Delfinen flyttade till ungdomsgårdens områden, musikinstitutets administration flyttade till ungdomsgården och Gamla biblioteket blev tomt. Familjecenter flyttade till sjukvårdsskolan i Ekenäs, där det tillkom mera verksamhet för oss än tidigare.

Koncernförvaltning

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Stadsdirektör Tom Simola; tekn dir Jan Gröndahl

DRIFTSHUSHÅLLNING

utr förv chef Anna Friberg

Sammandrag

Maskincentralen intog utrymmen i K-huset på Ekåsens område och A-huset flyttade till R-huset som tidigare varit tomt, men nu är full med verksamhet.

Tintit verksamheten i Billnäs flyttade in i Billnäs daghemmet. Tenala servicehemmets städverksamhet ändrades och flyttades över till grundtryggheten. Flytten från Fix-huset innebar stora förändringar för oss, mera splittrade verksamhetsområden som tar mera tid att städa. Förändringarna i stadens verksamhet ledde bland annat till att olika renoverings- och slutstädningar blev aktuella.

En satsning på personalen har gjorts under året. Till exempel en läroavtalskurs för anstaltvårdare på åtta månader med olika temaföreläsningar och uppdatering av ergonomi, hygien, städmetoder och olika temaföreläsningar. Personalens arbetskläder förnyades, vilket medförde en större summa än budgeterat. Till exempel köptes nya arbetsskor åt personalen. Under året gick sex stycken från personalen i pension.

På grund av ökade långtidssjukledigheter under året överskreds anslaget för sjukvikarier med drygt 12 000 euro. I början av året trädde hyresavtalet med Ekenäs hälsocentral som flyttade in i Raseborgs sjukhus i kraft.

Hyresavtalet gjordes med HNS, vilket ledde till en överskridning av anslaget för renhållningstjänster med 38 200 euro.

Kontot för städ- och rengöringsmedel underskred budgeterat anslag med en summa på drygt 108 800 euro. Detta berodde delvis på att mjukpappersleverantören byttes ut i samband med upphandlingen, då detta medförde att kostnaderna blev 26 600 euro billigare. Under slutet av året köptes heller inga nya redskap eftersom städlagret på Ekåsen skulle tömmas. Tvätt-, och kombinationsmaskiner förnyades, men leasing konto höll sig under budgeten.

Städningens nyckeltal som beskriver hur kostnadseffektiv verksamheten varit landade på 21,65 euro per timme. Detta är en stabil förbättring då nyckeltalet i budgeten låg på 21,95 euro per timme och en bra indikator på att städverksamheten har fungerat produktivt under året.

Kosthåll:

I budgeten för 2016 hade Kosthållsenheten ett verksamhetsunderskott på -36 850 euro. Det berodde på att Grundtryggheten ändrade sin beställning efter att IS direktionen slagit fast budgeten för året. Ytterligare ändringar gjordes av Grundtryggheten, där den största ändringen var att all hemkörd mat i Karis och Pojo inte längre hör till Kosthållsenhetens verksamhet. Avvänningsenhetens, Gläntans och Lyans verksamheter avslutades också tidigare än budgeterat.

Kosthålllet producerade under året totalt 1 331 177 matportioner. Majoriteten som egen produktion, men en del även som köptjänst, i första hand av Ravioli.

Mäntykoto daghems renovering blev klar i mars, vilket betydde att enheten Menninkäiset avslutades och flyttade till det nyrenoverade och förstörade Mäntykoto. Nya Skogsgläntans daghem togs i bruk den 1.8.2016, vilket i sin tur betydde att gruppfamiljedaghemmet Lilla My upphörde. Även verksamheten vid Prästkulla daghem upphörde i början av juli. Tintit verksamheten i Billnäs flyttade in i Billnäs daghem från och med den 1.8.2016.

Raseborgs Bäddavdelning flyttade i januari från Mjölbolsta till Ekenäs och deras verksamhet har följt budgeten. Villa Anemone blev inflyttningsklart i slutet av maj och all deras mat tillreds vid Karis Centralkök. Tillredningsmetoderna är två, vardagslunchen levereras alltid varm, medan middags- och samtliga veckosluts- eller helgmåltider levereras enligt tillredningsmetoden Cook and Chill.

Samtliga Ekonomieföreståndare eller ansvariga kockar, samt några övriga i personalen, har under året deltagit i fortbildningar eller skolningar.

Vid Seminarieskolan och Ekenäs Högstadieskola och delvis vid Karis Centralkök används våra gemensamma recept i programmet Aromi. Detta ledde till en överskridning av utgifterna för kontors- och expertkonsultation. Köptjänsterna blev under året betydligt lägre än budgeterat, vilket till största delen beror på den tidigare nämnda förändringen i Grundtrygghetens beställning. Under året har kosthålllet endast använt 801 809,09 euro av det budgeterade anslaget på 1 144 470 euro.

Koncernförvaltning**Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen****Ansvarsperson: Stadsdirektör Tom Simola; tekn dir Jan Gröndahl****DRIFTSHUSHÅLLNING****utr förv chef Anna Friberg****Sammandrag**

Personalkostnaderna höll sig inom budget, medan en överskridning på 50 336,31 euro uppkom på materialsidan. Detta på grund av förändringar i verksamheten som beskrivs tidigare. Till exempel hänför sig den överskridning som gjorts på livsmedelskontot helt till den nya verksamheten på Karis Centralkök. Resultatet för kosthållsenheten blev 29 448,96 euro, vilket främst beror på att kostnaderna har hållits i styr under året. Såväl intäkts- som kostnadssidan påverkades av Grundtrygghetens ändrade beställning, men nettoresultat under året är 66 298,96 euro bättre än budgeterat.

Investeringar:

Byggnader: under 2016 har 44,5 % av investeringsanslaget för byggnader använts. Det vill säga av 6,25 miljoner användes 2,78 miljoner euro.

Fastighetsleasingobjekt;

I Karis uppfördes hösten 2016 en ny brandstation, projektet genomfördes med s.k. fastighetsleasingmodell, totalkostnaden är 4 012 457 €. Den ersätter räddningsverkets tillfälliga hyresutrymmen. Ett långvarigt hyresavtal på 25 år har gjorts med Västra Nylands räddningsverk.

I centrum av Karis uppfördes 2 höghus, Villa Anemone och ett hyresseniorhus i Karis. Totalkostnaderna för projekten var sammanlagt 9 461 132 €, inklusive gårds- och områdesarbeten. Projekten finansieras genom fastighetsleasing.

Byggnadsarbetet med det psykiatriska centret påbörjades sommaren 2016 vid Ekenäs sjukhus, projektet blir klart hösten 2017. Hälsovårdscentralens byggnad revs före maj. Riktpriiset för projektet är 7,4 M€. Projektet finansieras genom fastighetsleasing.

Under verksamhetsåret 2016 beslöts, att Raseborgs stadshus byggs på Ekåsens före detta sjukhusområde i den s.k. F-byggnaden. Helhetsplanen för stadens för administrationsbyggnader i centrum av Karis initierades under verksamhetsåret. Riktpriiset för projektet är 8 M€, (sfge 11.4.2016 § 27).

Anslag 3,2 M€, Utrymmen för förvaltning, tjänster och skolor.

Av detta anslag, vars användning baseras på skilda beslut, har följande objekt förverkligats år 2016;

Planeringen av Ekåsens F-byggnad, stadshuset, i enlighet med stadsfullmäktiges beslut 11.4.2016 § 27 sammanlagt 249 543 €.

Ändringsarbetet av Ekåsens N-byggnad för daghem, i enlighet med stadsfullmäktiges beslut 6.6.2016 § 59 sammanlagt 430 312 €.

Helhetsutredning beträffande administrationsbyggnaderna i centrum av Karis i enlighet med stadsfullmäktiges beslut 11.4.2016 § 27 sammanlagt 19 525 €.

Betalningsraten för Raseborgs hälsovårdscentral för år 2015 (den sista betalningsraten har fakturerats under år 2016) har inkluderats i ovannämnda kostnadsställe, tillsammans 8 347 €.

Av totala anslaget har använts sammanlagt 707 227 €.

Anslag 280 000 € (sfge 14.11.2016 § 106), Grundrenoveringar Intern service

Av detta anslag, vars användning baseras på skilda beslut, har följande objekt förverkligats;

Planeringen av renoveringen av Katarinaskolan, enligt direktionen för intern service 10.2.2016 § 8 och stadsfullmäktige 14.11.2016 § 106 tillsammans 53 394 €.

Planeringen av sandlagret för depån i Karis, enligt direktionen för intern service 2.9.2015 § 90 och stadsfullmäktige 14.11.2016 § 106 tillsammans 23 559 €.

Byggnad av de kommunaltekniska anslutningarna för Tandkliniken i Ekenäs, direktionen för intern service 27.4.2016 § 29 tillsammans 31 157 €.

Byggnad av de kommunaltekniska anslutningarna för bäddavdelningen på Raseborgs hälsovårdscentral, direktionen för intern service 27.4.2016 § 29 tillsammans 31 157 €.

Byggnad av Ekenäs nya daghem, tilläggsanslag, stadsfullmäktige 14.11.2016 § 104 tot. 120 000 €.

Koncernförvaltning

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Stadsdirektör Tom Simola; tekn dir Jan Gröndahl utr förv chef Anna Friberg

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Av totala anslaget har använts sammanlagt ca 272 000 €.

Daghemmet Skogsglantan i Ekenäs blev färdigt under utsatt tid i augusti 2016, projektets totalbudget var 2,78 M€.

Förberedelserna för det nya daghemmet i Karis fortsatte under verksamhetsåret, bl.a. detaljplanen godkändes. Planeringen av sprinklerinstallationerna i Hagahemmet pågår och de verkställs planenligt år 2017.

Sektor: Allmän- och ekonomiförvaltning

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Stadssekreterare Thomas Flemmich

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**Grundläggande information om sektorn**

Sektorn ansvarar för tvärsektoriella stödfunktioner för förvaltningarna så som allmän förvaltning, ekonomi- och personalförvaltning. Inom sektorn finns följande avdelningar: stadskansliet, ekonomiavdelningen och personalavdelningen. Till stadskansliet hör även turistinformationen och till ekonomiavdelningen hör IT-enheten.

Strategi för sektorn 2016-2018

- Organisationen och serviceutbudet anpassas till stadens finansieringsförmåga.
- Staden går in för skärpt kostnadsmedvetenhet, kostnadseffektivitet och fungerande uppföljning.
- Samarbetet inom regionen främjas.
- Staden uppnår resultat genom uppmuntrande och medvetet ledarskap och med hjälp av ett fungerande ledningssystem.
- Staden förbättrar sin synlighet genom aktiv information och kommunikation.
- En konsekvent personalpolitik som stärker arbetsgivarens anseende bäddar för lyckade rekryteringar.
- Vi höjer arbetsglädjen och uppmuntrar till modiga initiativ.
- Vi satsar på arbetshälsa som ger välmående och minskad sjukfrånvaro.
- Vi skapar äkta möjligheter till deltagande – kommunen är lika med invånarna.
- Vi värnar om tvåspråkigheten, som bidrar till kulturell mångfald.
- Direktiven för intern kontroll revideras under år 2016.

Utvärdering av processer och verksamheten:

Omorganiseringen av verksamheten och organisationen som startade i och med att fullmäktige godkände programmet "Raseborg 2020" har präglat arbetet inom ekonomi- och allmän förvaltning. Den nya organisationsmodellen förbereddes under sommaren och hösten 2016. "Allmän- och ekonomiförvaltning" fungerar härfter inte som en egen sektor utan är en del av sektorn "Koncerntjänster" som innefattar verksamhetsområdena Revision, Stadskansli, Ekonomi, Personal, Stadsutveckling och Kollektivtrafik. Planen är att verksamhetsområdena framöver ytterligare konsolideras till en större helhet. Informationsverksamheten har flyttats till stadsutveckling dit också kulturen numera hör efter att tidigare ha tillhört bildningssektorn.

Som en följd av den nya indelningen har IT-enheten under året omorganiserats och lyder under stadskansliet. En ny it-chef anställdes under våren och den tidigare it-chefen övergick till stadsutveckling och kollektivtrafik. Från och med år 2017 fungerar turistinformationen som en del av stadsutvecklingsavdelningen.

Med ovanstående ändringar strävas efter mer effektivitet och skapas en organisation som bättre motsvarar målsättningen för de tvärsektoriella funktionerna.

De interna kontrolldirektivens uppdatering har framskjutits så att nya direktiv föreläggs stadsstyrelsen efter att fullmäktige godkänt den reviderade förvaltningsstadgan som behandlas i april och maj 2017.

Allmän och ekonomiförvaltning

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Stadssekreterare Thomas Flemmich

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Verksamhetsområde

Sektorn ansvarar för tvärsektoriella stödfunktioner för förvaltningarna. Inom sektorn finns följande avdelningar: stadskansliet, ekonomiavdelningen och personalavdelningen.

Stadskansliet är stadsfullmäktiges och stadsstyrelsens beredande och verkställande organ. Avdelningen fungerar som stadsdirektörens kansli och bistår stadsdirektören i dennes arbetsuppgifter. Verksamhetsområdet är allmän förvaltning och stadskansliet handhar uppgifter relaterade till allmänna val, translatortjänster, information och intern postgång, arkivering, front-officeverksamheten i Ekenäs samt stadens telefonväxel.

Staden köper skuldrådgivartjänster från Kyrkslätt kommun och fungerar som värdkommun för socialombudsmannen i Västra Nyland och säljer patientombudsmannatjänster till Hangö stad och Kyrkslätt kommun.

Ekonomiavdelningen ansvarar för ekonomiförvaltning och -planering, budget, bokslut och verksamhetsberättelse, IT-funktioner, statistik, upphandlingar och riskhantering. Fungerar som stöd för verksamhetsområdena i ekonomi-, rapporterings- och IT-ärenden.

Personalavdelningen ansvarar för stadens personalutveckling, avtalsförhandlingar, löneräkning, pensionsärenden, arbetarskydd, läroavtal, sommarjobb, personalundersökningar, personalstatistik, ledarskapsutbildning, personalförmåner och rekreation, företagshälsovård för personalen, samt stöder de övriga sektorerna vid rekrytering. Avdelningens köpta tjänster består i huvudsak av; medlemsavgifter till kommunala arbetsmarknadsverket, lönespecifikationer, olika arbetshälsoprojekt, företagshälsovård, utbildningstjänster i ledarskap, språk och första hjälpen, kultursedlar och lunchsedlar.

Strategi för verksamhetsområde 2016-2018

- Samarbetet inom regionen främjas.
- Äkta möjligheter till deltagande skapas - kommunen är lika med invånarna. Staden deltar i projektet Öppen förvaltning.
- Staden förbättrar sin synlighet genom aktiv information och kommunikation.
- Vi värnar om tvåspråkigheten, som bidrar till kulturell mångfald. Staden är med i Nationalspråknätverket.
- Åtgärder för förbättrandet och upprätthållandet av arbetsförmågan och arbetshälsan.
- Sakkunskap och stöd i arbetarskyddsärenden.
- Åtgärder för att verkställa en optimal personaldimensionering.
- Staden går in för skärpt kostnadsmedvetenhet, kostnadseffektivitet och fungerande uppföljning.
- Staden söker balans mellan utgifter och inkomster.
- Utveckling av ICT är en viktig del av stadens strategi för perioden.

Allmän och ekonomiförvaltning
Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen
Ansvarsperson: Stadssekreterare Thomas Flemmich
**DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**

	BS 2015	BU 2016	BS 2016
Prestationer			
Stadsfullmäktige			
antal sammanträden	7	8	9
antal behandlade paragrafer	128	140	130
Stadsstyrelsen			
antal sammanträden	21	22	23
antal behandlade paragrafer	527	500	479
Antal löneutbetalningar per år	42 098	35 000	41 549
Antal utdelade kultursedlar	19 000	19 000	18 620
Hälsoundersökning av personal	816	700	500
Bankverifikat	463	470	448
Inköpsverifikat Rondo	49 790	52 700	48 398
Elektroniska transaktioner inköp			
%-andel	50	80	55
Elektroniska transaktioner försäljning			
%-andel	27	35	26
Servrar	108	110	104
Arbetsstationer	1 274	1 170	1 163
Mobila enheter, admin	81	81	83
Mobila enheter, edu	1 254	1 597	2 140
Användare	5 950	5 300	6 205
Avslutade HelpDesk uppdrag	2 751	2 700	2 299

SAMMANDRAG €	BS 2015	BU 2016	Förändring i budgeten	BS 2016	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	2 795 178	3 245 340		2 895 242	-350 098	89,2%
Avgiftsintäkter	22 834	22 500		19 780	-2 720	87,9%
Understöd och bidrag	423 265	25 000		321 977	296 977	1287,9%
Övriga intäkter	199 596	34 000		169 339	135 339	498,1%
Intäkter totalt	3 440 874	3 326 840	0	3 406 338	79 498	102,4%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-1,0 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-3 539 626	-3 804 660		-3 611 930	192 730	94,9%
Köp av tjänster	-4 316 524	-4 023 600	-199 810	-4 550 917	-327 507	107,8%
Material och varor	-138 858	-144 300		-136 445	7 855	94,6%
Understöd	-344 429	-302 000		-315 855	-13 855	104,6%
Övriga kostnader	-1 365 901	-1 239 470		-1 322 252	-82 782	106,7%
Kostnader totalt	-9 705 337	-9 514 030	-199 810	-9 937 398	-223 558	102,3%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				2,4 %		
Verksamhetsbidrag	-6 264 464	-6 187 190	-199 810	-6 531 060	-144 060	102,3%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				4,3 %		

Allmän och ekonomiförvaltning

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Stadssekreterare Thomas Flemmich

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

ANALYS ÖVER HUR MÅLSÄTTNINGAR/PRESTATIONER UPPNÅTTS**Allmänt:**

Administrationen flyttade i slutet av år 2016 från Fix-huset till andra utrymmen i Ekenäs, personalavdelningen till Knipnäsfastigheten, ekonomiavdelningen till Radiostudion, Långgatan 13 och stadskansliet till stadshuset vid Rådhusorget

År 2016 ordnades inga val. Förvaltningsstadgan uppdaterades och ytterligare en uppdatering sker under våren 2017 varefter de interna kontrolldirektiven förnyas. Som en del av förvaltningsstadgans uppdatering översågs organisationen både gällande nämndstrukturen och på tjänsteinnehavarstrukturen.

Under 2016 har staden bytt e-postsystem från Groupwise till Exchange, och övergången till Windows AD från Novell har fortskridit under året. Staden har förberett telefonväxelsamarbete med Hangö stad, och förnyat sina telefonabonnemang. IT-infrastrukturen har förstärkts och hastigheterna på förbindelserna höjts vilket har medfört en märkbar skillnad i stabiliteten och prestandan i nätverket.

I budgeten för 2016-2017 fanns anslag för projektanställning av en bygghälsoexpert. Tanken var att personen skulle anställas inom arbetarskyddet och jobba systematiskt med inomhusluftsfrågor. Dessvärre söktes inte jobbet av någon behörig person med sådant specialkunnande som staden önskade, varför projektanställningen inte blivit av.

Under hösten 2015 påbörjades en konkurrensutsättningsprocess av personalens företagshälsovård. Upphandlingen resulterade i att Mehiläinen OY sköter företagshälsovården för hela personalen under perioden 1.4.2016 - 31.3.2024 med ytterligare två optionsår.

Ekonomi:

Kostnadsställena stadsstyrelsen och stadsfullmäktige har sammantaget underskridit sitt budgeterade verksamhetsbidrag med 55 000 euro främst beroende på erhållna ersättningar för rättegångskostnader. Försäkringspremierna under övrig allmän förvaltning har under senare år stigit, 2016 uppgick premierna till 176 000 euro. Under våren 2017 konkurrensutsätts stadens försäkringar, upphandlingen görs så att nya avtal uppgörs från och med 1.1.2018.

Ekonomiavdelningen underskred budgeten för år 2016 med 36 100 euro och stadens andel för beskattningskostnaderna sjönk med drygt 7 000 euro till 687 000 euro.

It-enhetens budget överskreds med 404 000 euro som ett resultat av förnyelse av infrastrukturen för att hantera det ökande antalet trådlösa enheter, ökad personalstyrka, utgifter med dubbla licenskostnader under övergångsperioden mellan Novell och Windows Ad samt kostnader i samband med övergången till Exchange.

Personalavdelningen underskred sitt budgeterade verksamhetsbidrag med sammanlagt 101 600 euro. Bl.a. har kostnader för läroavtalselever blivit mindre än budgeterat.

Sektor: Grundtrygghet

Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**Grundläggande information om sektorn**

Grundtrygghetssektorns grundläggande uppgift är att främja kommuninvånarnas hälsa och välfärd och ansvara för att kommuninvånarna i Raseborg erhåller en kvalitativt god och tillräcklig vård och omsorg i samarbete med grundtrygghetsproduktionen, sjukvårdsdistriktet och övriga aktörer.

Genom ett mångsidigt serviceutbud och samarbete med tredje sektorn jämte föreningar stöds individens ansvarstagande för den egna hälsan. Utgångspunkten är insikten om att individens egna levnadsvanor och val är den faktor som mest påverkar hälsotillståndet och indirekt behovet av stadens serviceutbud. Det förebyggande arbetet är av central betydelse.

Strategi för sektorn 2016-2018

Hållbar ekonomisk utveckling inom egen produktion, specialomsorgen och specialistsjukvården. Kritisk granskning av servicestrukturer. Utökning av det regionala samarbetet.

Inom ekonomiplanepérioden uppnås de nationella rekommendationerna gällande äldreomsorgens servicestruktur.

Stärkt ledarskap, utvecklandet av rätta verktyg för styrning av verksamheten både gällande utvecklingsarbete och ekonomi.

Satsning på arbetshälsa och välmående som ger minskad sjukfrånvaro.

Stävande av kostnadsutvecklingen gällande kommunens betalningsandel av arbetsmarknadsstödet.

Åtgärdsprogrammet 2016 samt 2017-2018 ur sektorns perspektiv**1. Optimering av fastigheter inom vården**

Åtgärden inbegriper bäddavdelningens flytt från Mjölbolsta i januari 2016, omvandling av missbrukarvården från avdelningsvård till öppen vård och flytt till andra utrymmen samt sänkning av demens- och mentalvårdsavdelningens platsantal från 22 till 15. Efterfrågan på kortvårdsplatser har ytterligare förändrats sedan åtgärdsprogrammet uppdaterades, vilket leder till en omprövning gällande minskningen av platsantal.

Nybygget för HNS/VNS psykiatri och stadens mental- och missbrukarvård står klart vid medlet av 2017. Vårdkedjorna uppdateras och arbetsfördelningen granskas/ändras. HNS styrelses beslut gällande den psykiatriska vårdens struktur samt placering sammankopplat med en optimal utrymmes användning förväntas påverka kommunens totala kostnader för specialistsjukvård/psykiatrisk vård.

2. Strukturförändring inom äldreomsorgen

Antalet dygnet runt-platser minskas med 31 under 2016, detta p.g.a. ett klart minskat behov av platser. Satsningarna på öppenvård och andra stödformer för hemmaboende har burit frukt och köerna till dygnet runt-boende har minskat radikalt, tidvis står platser tomma. Denna strukturella åtgärd sker utöver det som fastställts i åtgärdsprogrammet, eftersom situationen så kräver.

Alla verksamhetspunkter inom äldreomsorgen granskas i syfte att utvärdera utrymmenas ändamålsenlighet och verksamhetens kostnadseffektivitet, eventuell centralisering och byggprojekt planeras utgående ifrån utvärderingens resultat. Institutionsvårdplatser omändras till serviceboendeplatser under 2016 då verksamheten i Mjölbolsta-fastigheten flyttar till nybyggda serviceboendet i Karis. Under 2017-2018 minskas ytterligare institutionsvårdsplatser och ändringen från institutionsvård till serviceboende fortsätter.

3. Sysselsättningstjänster

En ny lag om sektorövergripande samservice trädde i kraft 1.1.2015. Samservicen skall fungera i hela landet fr.o.m. 1.1.2016. Med förbättrad service påverkas stadens andelar av arbetsmarknadsstödet.

Sektor: Grundtrygghet**Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden****Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen****DRIFTSHUSHÅLLNING****Sammandrag**

4. HVC-tjänster/omsorgstjänster
Patientströmmarna på hälsostationerna och inom specialistsjukvården granskas. Ansvarsskötare utses på hälsostationerna. Ett projekt startas tillsammans med specialistsjukvården i syfte att nå de patienter som behöver mera insatser. Ett hemförlovningsteam grundas senast 2017.
5. Rättvist betalningssystem gällande prehospitla vården
Målsättningen är att nå en i jämförelse med andra områden rättvis per capita nivå.
6. Anpassning av klientavgifter
Faktureringsystemet ses över samt de avgifter som staden själv enligt lag har möjlighet att påverka.
7. Sänkning av lönekostnaden genom minskning av sjukfrånvaro
8. Sänkning av lönekostnaden genom struktorgenomgång
Den struktorgenomgång som avses i åtgärdsprogrammet sker inom administrationen. En omfördelning av arbetsuppgifterna möjliggör en minskning med ett (1) årsverk 2016.

Prioriteringar 2016

Utvecklandet av ett mera systematiskt rapporteringssätt fortsätter i syfte att underlätta uppföljningen av ekonomin, både för den operativa ledningen som för beslutsfattarna.

Fortsatt satsning på ledarskapsutbildning för enhetschefer och närförmän.

Antalet dygnet runt-platser inom äldreomsorgen minskas med 31, detta p.g.a. ett klart minskat behov av platser. Satsningarna på öppenvård och andra stödformer för hemmaboende fortsätter.

Nya verksamhetsutrymmen för HVC bäddavdelningen och verksamheterna i Mjölbolsta möjliggör satsningar på en ny vårdkultur och ett ökat samarbete med rehabiliteringsenheten. Gällande HVC bäddavdelningen intensifieras samarbetet med VNS/jour- och uppföljningsavdelningen.

Speciell uppmärksamhet fästs vid att förebygga sjukfrånvaron. Samarbete med arbetarskyddsorganisationen och företagshälsovården poängteras. För att stävja behovet av sjukvikarieanslag grundas vikariepooler.

Verkställighet av samjouren prioriteras högt inom hälsovårdstjänsterna. Samarbetet utvärderas kontinuerligt och vårdkedjan anpassas till det nya systemet.

Missbrukarvården övergår till att enbart erbjuda öppenvårdstjänster i starkt samarbete med övriga verksamheter inom staden samt med specialistsjukvården.

Inom sysselsättningstjänsterna prioriteras den sektorövergripande samservicen som en ny serviceform för arbetslösa.

Fr.o.m. 2015 förpliktigas kommunerna att betala 50% av arbetsmarknadsstödet för invånare som varit över 300 dagar arbetslösa och 70% för invånare som varit över 1000 dagar arbetslösa. För att stävja kostnadstrycket (1 300 000 €) utvecklas nya metoder för sysselsättningen.

Utvärdering av processer och verksamheten:

Antalet dygnet runt-platser minskade med 31. Trots det är kösituationen till dygnet runt-boende bra. Enligt Kvalitetsrekommendationen för att trygga ett bra åldrande och förbättra servicen (SHM publikationer 2013:15) skall ca 6-7 % av alla 75 år fyllda bo inom resurserat serviceboende medan siffran för antalet 75 år fyllda som vårdas på ålderdomshem eller institution ska ligga mellan 2-3 %. Många kommuner har frångått institutionsvård helt. Efter de under året genomförda förändringarna ligger siffran för resurserat serviceboende vid 6,2 % och för ålderdomshem vid 2,9.

All verksamhet flyttade ut från Mjölbolstafastigheten under första halvåret 2016. Bäddavdelningen flyttade i januari till sina nyrenoverade utrymmen invid Västra Nylands sjukhus. Genom bäddavdelningens flytt invid HNS Raseborgs sjukhus har man kunnat effektivisera överflytten av patienter från jour- och uppföljningsavdelningen till bäddavdelningen. Endast 9 överbelägningsdygn registrerades år 2016 jämfört med 15 året innan.

Sektor: Grundtrygghet**Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden****Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen****DRIFTSHUSHÅLLNING****Sammandrag**

Medvetna satsningar gällande minskning av sjukfrånvaron har gjort, trots det kvarstår en del utmaningar. Personalen har aktivt engagerats s.s. även huvudförtroendemen och arbetarskydd i diskussioner och arbetsgrupper gällande åtgärder för stävande av sjukfrånvaron. En vikariepool har grundats för att underlätta tillgången på personal vid frånvaron på enheterna.

Missbrukarvårdens verksamhet har under hela året bestått av endast öppenvård med kompletterande köptjänster inom avdelningsvård och stödboende. Mental- och missbrukarvården har lagt stor fokus kring planeringen av det s.k. "Psyke-bygget". Utvecklingen av öppenvården och framförallt den förebyggande missbrukarvården fortsätter.

Samarbetet med specialistsjukvården har varit bra. Samjoursprojektet har burit frukt. Antalet NordDRG-produkter minskade med 2,9 % medan medeltalspriset sjönk med 3,6 %. Jourbesöken och återbesöken minskade kraftigt. Jourbesökens minskning beror på att i och med att samjouren startade i november 2015 sköts flera patienter som hälsovårdscentralpatienter istället för som specialistsjukvårdens patienter. Återbesökens antal minskade på grund av färre antal operationer år 2016. Därtill har det skett en överflyttning av kontroller till hälsovårdscentralen i tidigare skede än förut.

Den systematiska, månatliga budgetuppföljningen har förbättrats inom sektorn. Interna utbildningar har hållits för enhetschefer och närförmän.

Åtgärdsprogrammet 2016 - förverkligande**1. Optimering av fastigheter inom vården**

Åtgärden inbegriper bäddavdelningens flytt från Mjölbolsta i januari 2016, omvandling av missbrukarvården från avdelningsvård till öppen vård och flytt till andra utrymmen samt sänkning av demens- och mentalvårdsavdelningens platsantal från 22 till 15. Efterfrågan på kortvårdsplatser har ytterligare förändrats sedan åtgärdsprogrammet uppdaterades, vilket leder till en omprövning gällande minskningen av platsantal.

Åtgärd:

HVC Bäddavdelningen flyttade sin verksamhet från Mjölbolsta till Sjukhusgränd 1 i medlet av januari 2016. Platsantalet är 40 med möjlighet till två överplatser.

Missbrukarvården upphörde med avdelningsverksamhet redan under slutet av 2015 och har nu sin öppenvårdsverksamhet på sjukhusområdet. Missbrukarvårdens öppenvård stöds av HVC bäddavdelningen som kan erbjuda platser då somatisk övervakning behövs som en del av vården.

HVC Demens- och mentalvårdsavdelningen hade 22 platser från början av 2016 och uppgörde helt med sin verksamhet fr.o.m. 1.7.2016.

Anpassningsmål:**År 2016: 600 000 – målet uppnåddes**

Vårddygnspriset (netto) på bäddavdelningen sjönk från 220 år 2015 till 175 år 2016, vilket innebär en sänkning av kostnaderna med ca 500 000 euro.

Kostnaderna för missbrukarvården var 170 000 lägre än år 2015. Dock var personalstyrkan inte fulltalig före i slutet av år 2016.

Kostnaderna (netto) för HVC Demens- och mentalvårdsavdelning år 2015 uppgick till drygt 1,2 miljoner euro. År 2016 uppgick kostnaderna till 281 000 euro då löneperiodisering för - 150 000 euro bokats.

2. Strukturförändring inom äldreomsorgen

Antalet dygnet runt-platser minskas med 31 under 2016, detta p.g.a. ett klart minskat behov av platser. Satsningarna på öppenvård och andra stödformer för hemmaboende har burit frukt och köerna till dygnet runt-boende har minskat radikalt, tidvis står platser tomma. Denna strukturella åtgärd sker utöver det som fastställts i åtgärdsprogrammet, eftersom situationen så kräver.

Alla verksamhetspunkter inom äldreomsorgen granskas i syfte att utvärdera utrymmenas ändamålsenlighet och verksamhetens kostnadseffektivitet, eventuell centralisering och byggprojekt planeras utgående ifrån utvärderingens resultat. Institutionsvårdplatser omändras till serviceboendeplatser under 2016 då verksamheten

Sektor: Grundtrygghet**Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden****Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen****DRIFTSHUSHÅLLNING****Sammandrag**

i Mjölbolsta-fastigheten flyttar till nybyggda serviceboendet i Karis. Under 2017-2018 minskas ytterligare institutionsvårdsplatser och ändringen från institutionsvård till serviceboende fortsätter.

Åtgärd:

Alla platsminskningar inom äldreomsorgen är genomförda, minskningarna har kunnat ske tidigare än den ursprungliga tidtabellen.

Anpassningsmål:**År 2016: 150 000 – målet uppnåddes**

Minskningen av dygnet-runt platser samt omändring av institutionsplatser till serviceboendepplatser sänkte kostnaderna med 350 000 euro år 2016 jämfört med år 2015. Satsningar inom dagverksamheten och vård i hemmet sänker inbesparingen med ca 130 000 på årsnivå.

3. Sysselsättningstjänster

En ny lag om sektorövergripande samservice trädde i kraft 1.1.2015. Samservicen skall fungera i hela landet fr.o.m. 1.1.2016. Med förbättrad service påverkas stadens andelar av arbetsmarknadsstödet.

Åtgärd:

Samservicen har påbörjat sin verksamhet enligt tidtabell och ett kommunöverskridande avtal har undertecknats.

Anpassningsmål:**År 2016: 100 000 – målet uppnåddes inte**

Anpassningsmålet är en stävjan av den förväntade kostnadsökningen. Anpassningsmålet uppnåddes totalt sätt inte men samservicen behövs som en konkret åtgärd i arbetet med långtidsarbetslösa.

Stadens andel av arbetsmarknadsstödet steg med 270 000 euro jämfört med år 2015. Antalet sysselsatta vuxna steg med 7 personer/medeltal/månad medan antalet sysselsatta unga sjönk med 10 personer/medeltal/månad.

4. HVC-tjänster/omsorgstjänster

Patientströmmarna på hälsostationerna och inom specialistsjukvården granskas. Ansvarsskötare utses på hälsostationerna. Ett projekt startas tillsammans med specialistsjukvården i syfte att nå de patienter som behöver mera insatser. Ett hemförlovningsteam grundas senast 2017.

Åtgärd:

De verksamhetsmässiga förändringar som krävs för att frigöra personal i form av ansvarsskötare för månganvändare och mångsjuka patienter på hälsostationerna är genomförda. Fr.o.m. augusti 2016 påbörjades ansvarsskötarsystemet.

Nödvändig skolning för personalen erbjuds. Ett samarbetsprojekt med sjukhuset där även Ingå och Hangö medverkar har inletts under ledning av vår enhetschef för öppen hälso- och sjukvård.

Anpassningsmål:**År 2016: 200 000 – målet uppnåddes**

Effektiveringen torde ha haft en effekt på specialistsjukvårdens kostnader i och med att antalet jourbesök och återbesök minskat kraftigt. Jämfört med år 2015 använde Raseborg år 2016 HNS sjukvårdsområdes egen produktion för 2,1 miljoner lägre kostnad varav 1,8 miljoner euro på Raseborgs sjukhus.

5. Rättvist betalningssystem gällande prehospitala vården

År 2014 Målsättningen är att nå en i jämförelse med andra områden rättvis per capita nivå.

Anpassningsmål:**År 2016: 1 000 000 – målet uppnåddes**

Kostnaden för den prehospitala akutsjukvården budgeterades år 2015 till 91 euro/capita. Då sk ambulansrabatt beviljades betalade Raseborg 57 euro/capita år 2015. År 2016 uppgick kostnaden till 50 euro per capita varmed kostnaden år 2016 var 1 154 000 lägre än budget 2015 och 190 000 lägre än utfall 2015.

6. Anpassning av klientavgifter

Faktureringsystemet ses över samt de avgifter som staden själv enligt lag har möjlighet att påverka.

Sektor: Grundtrygghet

Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Åtgärd:

Grundtrygghetsnämnden har fastställt nya klientavgifter.

Anpassningsmål**År 2016: 50 000 – målet uppnåddes**

Klientavgifterna justerades från början av år 2016. Justeringen syns främst inom tandvården där avgiftsintäkterna stigit med 250 000 euro jämfört med år 2015 trots att antalet besök inte ökat.

Strukturella åtgärder:**1. Sänkning av lönekostnaden genom minskning av sjukfrånvaro – åtgärden genomförd****Åtgärd:**

Vikariepool inleds fr.o.m. 1.6.2016.

De enheter som har och har haft en hög sjukfrånvaro har bildat arbetsgrupper bestående av både arbetsgivar- och arbetstagarrepresentanter. Olika lösningar har tagits i bruk med stöd av personalsektionens beslut för att minska sjukfrånvaron.

2. Sänkning av lönekostnaden genom strukturgenomgång – åtgärden genomförd

Den strukturgenomgång som avses i åtgärdsprogrammet sker inom administrationen. En omfördelning av arbetsuppgifterna möjliggör en minskning med ett (1) årsverk 2016.

Åtgärd:

Årsverksminskningen är genomförd.

Grundtrygghet / Egen produktion

Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**Verksamhetsområde**

Till verksamhetsområdet hör social service (missbrukarvård, invandrarbyrå), omsorgstjänster, hälsovårdstjänster och sysselsättningstjänster.

Omsorgstjänster:

Omsorgstjänsterna tillhandahåller vård och service för den äldre befolkningen i form av seniorrådgivning, dagverksamhet, intervallvård, stöd för närståendevård, färdtjänst, hemvård, serviceboende, bäddavdelningsvård och långvård.

Hälsovårdstjänster:

Hälsovårdstjänsterna ger service till befolkningen inom öppen hälso- och sjukvårdsmottagning, förebyggande vård, rehabiliterande verksamhet, tandvård, mentalvård och företagshälsovård.

Social service:

Till social service verksamhetsområde hör de funktioner som inte är myndighetsfunktioner, missbrukarvården och invandrarbyrån.

Sysselsättningstjänster:

Sysselsättningsavdelningen tillhandahåller tjänster för långtidsarbetslösa och ungdomar inom ramen för ungdomsgarantin.

Strategi för verksamhetsområdet 2016-2018

Äldreservicens struktur anpassas så att den svarar mot de nationella rekommendationerna. Jämsides med behovet av service granskas även äldreomsorgens fastigheter, på basen av detta bedöms behovet för kommande år.

Speciell uppmärksamhet fästs vid att förebygga sjukfrånvaron. Samarbete med arbetarskyddsorganisationen och företagshälsovården poängteras. Satsningar görs i syfte att nå en motiverad, yrkeskunnig personal som trivs på sin arbetsplats.

En ny serviceboendeenhet och seniorbostäder färdigställs i Karis under våren 2016. Serviceboendet och seniorbostäderna förverkligas med ett fastighetsleasingavtal på 25 år. Särskild vikt sätts vid utvecklandet av vårdkulturen.

En intensifierad och aktiv läkarrekrytering fortsätter. Arbetsfördelningen mellan läkare och skötare granskas. Nya arbetsmetoder tas i bruk som t.ex. koordinering av vården för de personer som mest använder sig av hälsovårdstjänster. Detta sker i samarbete med specialistsjukvården.

Den förnyade socialvårdslagens krav och följdverkningar, speciellt inom barnskyddet, granskas och utvärderas under 2018.

Sysselsättningstjänsterna har en aktiv roll i samservicens utveckling och söker nya lösningar för sysselsättningen av arbetslösa.

Staden utreder behovet av seniorboende i Ekenäsområdet under ekonomiplanepreioden.

Grundtrygghet / Egen produktion

Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

	BS 2015	BU2016	BS 2016
Prestationer			
<i>Omsorgstjänster:</i>			
Serviceboende/antal platser	79	114	114
Institution/antal platser	140	98	98
Intervallvård/antal platser	24	13	15
Bäddavdelningsvård/antal platser	52	40	40
Vård i hemmet/antal besök	150 678	239 900	199 784
Vård i hemmet/antal klienter	431	613	691
Vård i hemmet/tid för direkt klientarbete (%)	50	55	44
Seniorrådgivning/antal besök	2 015	2 000	1 586

Grundtrygghet / Egen produktion
Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden
Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

	BS 2015	BU2016	BS 2016
Prestationer			
<i>Hälsovårdstjänster:</i>			
Öppen hälso- o sjukvårdsmottagning/ antal sjukskötarbesök	26 997	29 000	25 441
Öppen hälso-och sjukvårdsmottagning/ antal läkarbesök	17 273	21 000	8 866
Icke brådskande vård/kötider	18	20	20
Förordningen 338/2011/antal omfattande hälsogranskningar	1 741	3 000	4 024
Valfrihet/antal inflyttade till Raseborgs hälsovårdstjänster	69	70	81
Valfrihet/antal utflyttade från Raseborgs hälsovårdstjänster	41	70	34
Lagen om studerande och skolhälsovård/ antal akuta besök hos psykolog	24	20	26
Fysioterapi/antal grupptillfällen	348	770	585
Fysioterapi/antal hembesök	1 111	2 200	1 117
Tandvård/antal tandläkarbesök	25 930	24 500	24 780
Tandvård/antal munhygienistbesök	3 139	3 000	3 500
<i>Social service:</i>			
Avvänjningsenheten/beläggings%	64		
Invandrararbete/antal kunder (Raseborg)	84	90	41
Invandrararbete/ antal kunder (Hangö)	16	27	8
Flyktingarbete/antal kunder (Raseborg)	27	50	66
Flyktingarbete/antal kunder (Hangö)	32	37	35
<i>Sysselsättningstjänster:</i>			
Sysselsatta vuxna/ medeltal/månad	159	170	165
Antal vuxna som kommit vidare från sysselsättningen/år	46	60	67
Uppsökande ungdomsarbete/antal anmälningar/år	72	100	94
Sysselsatta unga/medeltal/månad	38	40	28
Antal unga (under 30 år) som kommit vidare från sysselsättningen/år	89	80	87
Kommunens andel av arbetsmarknadsstödet /antal personer/medeltal/månad	409	375	468

Grundtrygghet / Egen produktion
Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden
Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

	BS 2015	BU2016	BS 2016
Bindande mätetal			
Dygnet runt platser/ medelvårddygnspris	124	122	118
Bäddavdelningsplatser / medelvårddygnspris	227	185	175
Vård i hemmet/pris per besök	30	25	29
Kommunens andel av arbetsmarknadsstödet/ €/ år	1 952 023	1 890 000	2 221 801
Arbetsutbildning för befrämjande av psykisk hälsa/pris/besök	43	43	44

SAMMANDRAG €	BS2015	BU 2016	Förändring i budgeten	BS 2016	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	1 831 707	1 224 740		1 295 817	71 077	105,8%
Avgiftsintäkter	6 024 069	6 451 960		6 288 673	-163 287	97,5%
Understöd och bidrag	475 925	693 770		482 758	-211 012	69,6%
Övriga intäkter	682 529	690 770		758 313	67 543	109,8%
Intäkter totalt	9 014 231	9 061 240	0	8 825 562	-235 678	97,4%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-2,1 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-28 356 101	-29 046 010		-27 103 901	1 942 109	93,3%
Köp av tjänster	-7 409 971	-7 712 970		-7 587 177	125 793	98,4%
Material och varor	-1 509 927	-1 842 380		-1 532 950	309 430	83,2%
Understöd	-2 929 367	-2 836 000		-3 467 518	-631 518	122,3%
Övriga kostnader	-3 012 458	-2 817 320		-2 697 896	119 424	95,8%
Kostnader totalt	-43 217 823	-44 254 680	0	-42 389 442	1 865 238	95,8%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-1,9 %		
Verksamhetsbidrag	-34 203 593	-35 193 440	0	-33 563 880	1 629 560	95,4%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-1,9 %		

ANALYS ÖVER HUR MÅLSÄTTNINGAR/PRESTATIONER UPPNÅTTS
Allmänt:
Omsorgstjänster

Karis hemvård övergick i stadens egen regi fr.o.m. 1.1.2016. Övergången gick bra och personalen visade stor smidighet under processen. Mobildokumenteringssystemet kunde tas i bruk på enheten redan i februari.

All verksamhet flyttade ut från Mjölbolstafastigheten under första halvåret 2016. Bäddavdelningen flyttade i januari till sina nyrenoverade utrymmen invid Västra Nylands sjukhus. Långvårdsavdelningarna, enheten för intervallvård samt grupphemmet Björnide flyttade till den nya enheten, Villa Anemone i Karis centrum, i slutet av maj. Flytten innebar att verksamheten ändrade från långvård till resurserat serviceboende. På Villa Anemone finns 56 platser för permanent boende samt 12 intervallplatser.

Serviceboende-enheten Lyan i Tenala stängdes i februari och HVC demens- och mentalvårdsavdelning i maj.

Grundtrygghet / Egen produktion

Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Som följd av ovan nämnda åtgärder minskade antalet dygnet runt-platser med 31. Trots det är kösituationen till dygnet runt-boende bra, endast 15 personer väntar på en boendeplats i februari 2017. Bland dessa finns några personer som tillsvidare klarar sig bra hemma med hjälp av bl.a. vård i hemmets tjänster.

Enligt Kvalitetsrekommendationen för att trygga ett bra åldrande och förbättra servicen (SHM publikationer 2013:15) skall ca 6-7 % av alla 75 år fyllda bo inom resurserat serviceboende medan siffran för antalet 75 år fyllda som vårdas på ålderdomshem eller institution ska ligga mellan 2-3 %. Många kommuner har frångått institutionsvård helt. Efter ovan nämnda förändringar ligger siffran för resurserat serviceboende vid ca 6,2 % och för åldringshem vid 2,9 %. Detta ger utrymme för ytterligare ändring av servicestrukturen under år 2017. En strukturförändring kräver dock också vidare satsningar på förebyggande verksamhet och service som stöder hemmaboendet.

För att stöda personalens välbefinnande i arbetet gick man både på boende-enheterna och inom hemvården på våren med i ett av Socialkompetens lett tvåårigt utvecklingsprojekt. Projektets syfte är att förbättra kvaliteten i arbetet samt att skapa mervärde för klienterna då den tid som personalen använder till direkt klientarbete ökar. I projektet utvecklar de anställda själva sitt arbete genom att med hjälp av Lean-metoden granska och utveckla verksamhetsprocesser och genom att skola intresserade till att använda sig av EloD-kvalitetsmätaren. Inom Ekenäs vård i hemmet har man i samarbete med personalen och med stöd av en handledare utvecklat arbetsrutiner och -processer.

En personalpool startade sin verksamhet sommaren 2016 i Karis-Pojo-området. I poolen finns fyra närvårdarvakanser. Det har visat sig att det är svårt att på ett effektivt sätt utnyttja personalpoolens resurser då verksamhetsområdet består av fem olika enheter och personalen har oregelbundna arbetstider. Verksamheten utvärderas under våren 2017.

Seniorrådgivningen stärktes med en hälsovårdare. Detta har möjliggjort en utveckling av verksamheten. Bl.a. låg-tröskelverksamhet i form av seniorpunkter, flere hälsogranskningar, omfördelning av uppgifter bland personalen har skett. I uppföljningen av seniorrådgivningens prestationer har man nu beslutat följa upp endast direkta klient-kontakter, därav diskrepansen i siffrorna som beskriver antalet kontakter.

Ergoterapeutvakansen inom dagverksamheten besattes inte under år 2016 på grund av att verksamheten skall utvecklas kraftigt under år 2017 och man ville vänta med anställningen tills ergoterapeutens roll och arbetsbild inom dagverksamheten klarnar.

Hemvården kämpar fortfarande med att få upp procenten med den tid som går till direkt klientarbete. Detta beror bl.a. på att Tenala-Bromarvområdet inte ännu har mobildokumenteringssystemet i användning till alla delar. Då sker inte dokumenteringen av utfört arbete på samma sätt i alla stadsdelar. Systemet tas i bruk i området på våren 2017 då Tenala-Bromarv vård i hemmet startar sin verksamhet. Man bör också inom hela hemvården fortsätta med att utveckla planering av arbete så att besök fördelas jämnare under hela arbetsdagen. Detta leder till en mera ekonomisk användning av vårdpersonalens arbetstid.

Hälsovårdstjänster

Läkarbristen har genomsyrat all verksamhet inom öppen hälso- och sjukvårdsmottagning, rehabiliterande verksamhet samt förebyggande hälsovård. För att trygga den lagstadgade verksamheten har köpläkare använts kontinuerligt. Mot slutet av år 2016 märktes en förbättring i situationen genom att rekryteringen började bära frukt. Den konkreta förbättringen i läkarsituationen syns först efter mars 2017. Den förväntade förändringen inom läkarbemanningen har krävt en del förberedelser som präglar slutet av år 2016.

Under hela 2016 har den öppna hälso- och sjukvårdsverksamheten i Ekenäs verkat i samma byggnad som HNS Raseborgs sjukhus. Samjoursverksamheten har finslipats under året tillsammans med specialistsjukvården och man kan konstatera att den utfallit mycket väl fastän antalet besök på samjouren ökat drastiskt i jämförelse med 2015. Ökningen var väntad och istället har antalet besök på specialistsjukvårdens jour minskat. Antalet läkarbesök har minskat kraftigt också på den egna hälsostationen vilket har sin förklaring i att hemvårdens besök inte längre bokförs här utan inom äldre servicen, att seniorrådgivningens verksamhet har utvecklats och att en del av läkarbesöken numera bokförs på samjouren.

Grundtrygghet / Egen produktion

Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Den förnyade socialvårdslagen som trädde i kraft stegvis fr.o.m. 1.1.2015 har haft kraftiga konsekvenser på hur arbetet organiseras inom familjecenter och socialservicens barn- och familje-enhet. En arbetsfördelning som lever upp till lagens krav har utarbetats under året och resurserna har efter hand utökats på familjecenter enligt den uppgjorda planen.

Det så kallade Psyke-bygget håller tidtabellen och mentalvårdens personal har aktivt deltagit i planeringen av utrymmen och samkörning av verksamheter både inom primärhälsovården men också med specialistsjukvården.

Tandvårdens verksamhet har fungerat enligt målsättningen vilket även framgår ur prestationerna.

Företagshälsovården upphörde i stadens egen regi fr.o.m. 1.4.2016 och sköts sedan dess som en köptjänst.

Social service

Invandrartjänster

Raseborg har, liksom många andra kommuner, under året berörts av de asylsökande som kommit till landet. Inom Raseborg har det funnits två olika mottagningscentraler. En av centralerna slutade med sin verksamhet under året i takt med att beslut gjordes gällande uppehållstillstånd. Raseborg godkände på rekommendation av NMT-centralen att bevilja kommunplatser till 68 asylsökande, i första hand till den grupp som beviljats uppehållstillstånd. Under år 2016 har staden beviljat 30 kommunplatser, varav nio till en kvotflyktingfamilj som akut behövde kommunplats. Merparten av flyktingarna har placerats i Karis där det finns ett större utbud av lägenheter. I Karis finns även integrationsutbildningarna på finska och svenska på Axxell och Lärkkulla. Barnen går i förberedande undervisning i Kii-ian koulu. Förutom de som har beviljats kommunplats har 30 flyktingar med uppehållstillstånd flyttat in i kommunen på egen hand.

Sysselsättningstjänster

Aktiveringen har under året resulterat i att totalt 285 personer aktiverats varav 164 inom stadens verkstäder, 86 inom köptjänster och samarbetsavtal och 35 personer inom stadens olika enheter. Aktiveringen i medeltal uppnår nära uppsatt målsättningsnivå för de vuxnas del medan man för de ungas del inte helt når upp till målsättningen. Då man beaktar det antal personer man hjälpt vidare når man klart över målsättningen för både unga och vuxna vilket betyder att personerna fortare kommit vidare vilket påverkat aktiveringen.

Inom uppsökande ungdomsarbete har det kommit 22 anmälningar flera än året innan vilket påvisar att behovet tydligt har ökat.

Den sektorövergripande samservicen (TYP) för arbetslösa hade under sitt första verksamhetsår 156 kunder.

Hälsovårdaren för arbetslösa hade 161 reserverade tider för hälsokartläggningar.

Ekonomi:

Omsorgstjänster

Budgeten för omsorgstjänster som uppgick till 20 788 320 euro underskreds med 920 052 euro. Underskridningen förklaras delvis av periodiserade personalkostnader som uppgick till -272 223, vilket främst förändrades av sänkt semesterpeng år 2017 som en del av samhällsfördraget.

Anslaget för månadslöner underskreds med 386 584 euro. Minskningen av dygnet runt-platser gjordes med snabbare tidtabell än planerat vilket gav utslag på kostnaderna. Karis vård i hemmet som övergick i egen regi 1.1.2016 budgeterades som ny verksamhet varmed budgetsiffrorna baserades på uppskattning. Månadslönerna överbudgeterades och anslaget underskreds med 159 000 euro medan övriga kostnader i viss mån underbudgeterades. Budgeten för Karis vård i hemmet uppgick totalt till 1,5 miljoner euro medan bokslutet år 2015 då verksamheten sköttes som köptjänst uppgick till 2,0 miljoner euro. Utfallet för år 2016 är 1,4 miljoner euro.

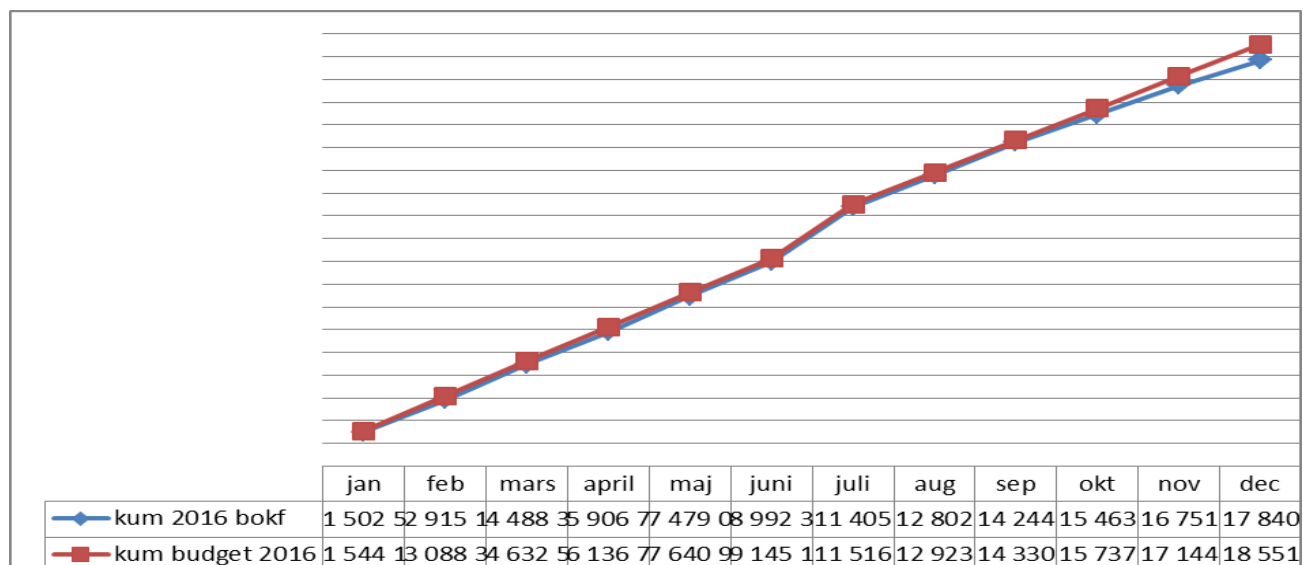
Grundtrygghet / Egen produktion

Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Personalkostnaderna har per verksamhetsenhet nogga följts upp under året. Uppföljningen har gjorts av ansvariga sjukskötare som rapporterat till enhetschef och vidare till avdelningschef. Den månatliga och kumulativa uppföljningen synliggörs i följande graf:

Hälsovårdstjänster

Budgeten för hälsovårdstjänster uppgick till 10 238 840 euro och underskreds med 607 006 euro varav periodiserade personalkostnader 118 864 euro. Satsningar i form av personalförstärkningar som budgeterades inom förebyggande hälsovård och inom familjecenterverksamheten förverkligades först i slutet av året varmed anslaget för personalkostnader underskreds.

Den justering av avgifter som gjordes vid årets början syns främst inom tandvården inom ramen för vilken budgeterade intäkter överskreds med drygt 200 000 euro.

Social service

Budgeten för social service uppgick till 809 900 euro och underskreds med 214 151 euro.

Missbrukarvården ändrade från avdelningsvård till öppen vård. Personalstyrkan på enheten blev fulltalig först i september 2016 och budgeten underskreds med 144 652 euro.

Invandrartjänsten

Staden erhåller kalkylerade ersättningar under en period av tre år för alla flyktingar som flyttat in i kommunen (för kvotflyktingarnas del är perioden fyra år). Därutöver har invandrarbyrån haft möjlighet att ansöka om en tilläggsdel till de kalkylerade ersättningarna samt en bonuspeng om 20 000 euro för att staden har tagit emot över 50 flyktingar under år 2016. De kalkylerade ersättningarna har i första hand använts för anställande av två flyktinghandledare och en flyktinghandledare/tolk i syfte att stöda flyktingarnas integration.

Sysselsättningstjänster

Budgeten för sysselsättningstjänster uppgick till 3 356 380 euro. Budgeten överskreds med 111 373 euro.

Kommunens andel av arbetsmarknadsstödet uppgick till 2 221 801 euro och budgeten överskreds med 331 801 euro. Antalet passiva långtidsarbetslösa var i medeltal per månad 93 personer flera än vad som uppskattades i budgeten vilket medförde överskridningen av anslaget. Inom övrig verksamhet underskreds budgetanslaget för löner och köptjänster samt material totalt 220 428 euro vilket minskade den totala budgetöverskridningen.

Grundtrygghet / Egen produktion

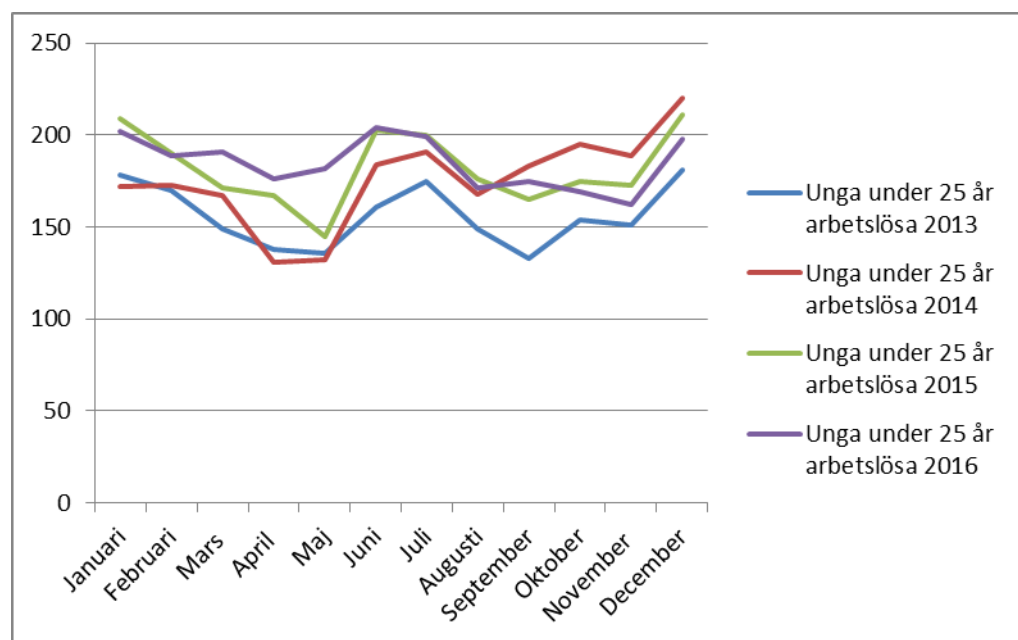
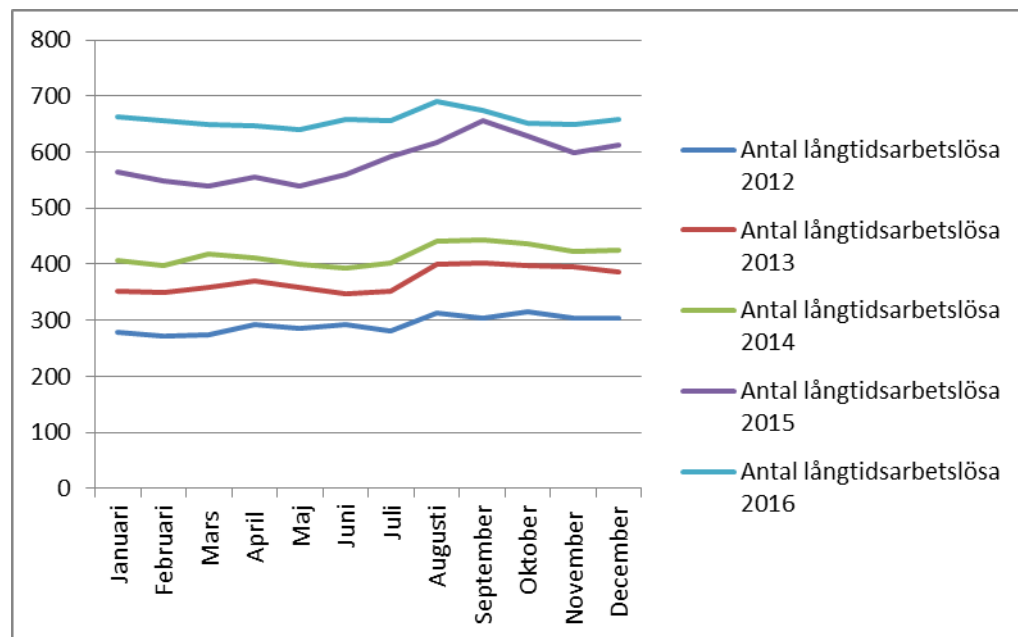
Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Inom verksamheten Tamfix (arbetsträning för befrämjande av psykiska hälsan) har priset per besök uppgått till 44 euro i jämförelse med 100 euro/besök då staden köpte verksamheten av specialistsjukvården.

För uppsökande ungdomsverksamheten och ungdomsverkstadsverksamheten erhöll staden understöd från regionförvaltningsverket i Södra Finland på totalt 116 500 euro.

Grundtrygghet / Myndighetsuppgifter
Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden
Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag
Verksamhetsområde

Till verksamhetsområdet hör myndighetsuppgifter inom social service, vuxensocialarbete och handikappservice samt barn- och familjearbete.

Strategi för verksamhetsområdet 2016-2018

- Staden går in för att skapa fungerande tvär-professionella processer med stöd i den nya socialvårdslagen och annan förnyad lagstiftning.
- Det strukturella socialarbetet med produktion av information och målinriktade åtgärder utnyttjas för att främja välfärd och hälsa.
- Satsningar på att stärka nya kostnadseffektiva serviceformer.

	BS 2015	BU 2016	BS 2016
Prestationer			
Utkomststöd-antal hushåll/år	1 294	1 400	1 285
Barnskydd/institutionsplaceringar/ant.dygn/år barn	7 487	8 300	7 461
Barnskydd/familjevård/antal dygn/år	3 886	5 000	5 948
Personlig assistans/ antal personer	71	72	76
Personlig assistans/ antal timmar	74 526	65 000	81 144
Bindande mätetal			
Institutionsplaceringar/€/dygn	229	259	247
Familjevård/€/dygn	76	71	59
Assistanstimmar/€/h	21	21	21
Utkomststöd/€/hushåll	1 381	1 372	1 370

Grundtrygghet / Myndighetsuppgifter
Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden
Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

SAMMANDRAG €	BS 2015	BU 2016	Förändring i budgeten	BS 2016	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	21 951	0			0	0,0%
Avgiftsintäkter	494 807	49 850		230 836	180 986	463,1%
Understöd och bidrag	1 468 370	1 700 000		1 473 467	-226 533	86,7%
Övriga intäkter	129 128	111 000		136 582	25 582	123,0%
Intäkter totalt	2 114 256	1 860 850	0	1 840 884	-19 966	98,9%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-12,9 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-2 025 876	-2 065 590		-1 974 721	90 869	95,6%
Köp av tjänster	-4 687 559	-4 557 260	-270 000	-4 706 907	120 353	97,5%
Material och varor	-11 256	-12 700		-12 063	637	95,0%
Understöd	-5 241 146	-5 546 000	-60 000	-5 418 759	187 241	96,7%
Övriga kostnader	-199 303	-185 320		-180 817	4 503	97,6%
Kostnader totalt	-12 165 141	-12 366 870	-330 000	-12 293 266	403 604	96,8%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				1,1 %		
Verksamhetsbidrag	-10 050 885	-10 506 020	-330 000	-10 452 381	383 639	96,5%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				4,0 %		

ANALYS ÖVER HUR MÅLSÄTTNINGAR/PRESTATIONER UPPNÅTTS
Allmänt:
Barn- och familjearbete

Målsättningarna för år 2016 var att stärka nya kostnadseffektiva serviceformer. Inom enheten har man fortsatt att satsa på den öppna vården med hjälp av ett effektiviserat familjearbete och stödpersonsverksamhet. I mån av möjlighet har familjevård använts då det gällt placeringar utanför hemmet. I prestationerna syns tydligt att utvecklingen har gått i önskad riktning.

Den förnyade socialvårdslagstiftningen som i huvudsak trädde i kraft i april 2015 har lett till betydande förändringar bland annat inom barnskyddslagstiftningen. I socialvårdslagen betonas bestämmelserna om klientprocessen, t.ex. när det gäller bedömning av servicebehovet och beslutsfattandet. Det förebyggande barnskyddet som främjar och tryggar barns uppväxt, utveckling och välfärd och ger stöd i föräldraskapet ges inom ramen för kommunens andra tjänster då barnet inte är klient inom barnskyddet. Bedömningen av servicebehovet på basen av socialvårdslagstiftningen sköts i Raseborg inom familjecenterverksamheten. Eftersom verksamheten kom igång först i slutet av 2016 har det inte varit möjligt att bedöma vilka effekter de nya satsningarna har haft på barnskyddsstatistiken.

Vuxensocialarbete

Antalet hushåll som erhållit olika former av utkomststöd har inte ökat under året. Behandlingstiderna har kunnat hållas på en hygglig nivå under året dels med hjälp av extra resurser inom behandlingsteamet. Gruppen hushåll under 30 år är fortsättningsvis den största, varför samarbetet med andra aktörer är viktigt. Processerna kring överflyttningen av det grundläggande utkomststödet till Folkpensionsanstalten har gått enligt planerna. Den förnyade socialvårdslagstiftningen kommer att få en mera framträdande roll inom vuxensocialarbetet i och med förändringarna som berör det grundläggande utkomststödet.

Handikapptjänster

Inom handikapptjänster har man gått in för att stärka det egna teamets kunnande. Inom den förnyade socialvårdslagstiftningen är en av målsättningarna att betona den allmänna socialvårdens ställning i förhållande till specialtjänsterna. Klient- och serviceplanerna är därför ett viktigt instrument i att finna rätt servicenivå och göra så

Grundtrygghet / Myndighetsuppgifter

Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

välgrundade beslut som möjligt. Under året har köptjänsterna för den personliga assistansen konkurrensutsatts för en ny period. I enlighet med målsättningarna har de som fungerar som egna arbetsgivare ökat i förhållande till andra lösningar.

Ekonomi:Barn- och familjearbete

Budgeten för barn- och familjetjänster uppgick till 4 437 880 euro, vilken justerades nedåt med 140 000 euro. Den justerade budgeten underskreds med 275 552 euro. Det utvecklingsarbete som gjorts under året har varit kostnadseffektivt. Målsättningen att satsa på det effektiverade familjearbetet och i mån av möjlighet använda familjeplaceringar som alternativ har givit resultat. Under året har det varit aktuellt med en konkurrensutsättning av placeringsplatser utanför hemmet.

Vuxensocialarbete

Budgeten för vuxensocialarbete uppgick till 2 680 550 euro och underskreds med 96 225 euro. Det förebyggande utkomststödet utgjorde 3,3 % av det totala utfallet, vilket är en skälig andel.

Handikapptjänster

Budgeten för handikapptjänster uppgick till 3 387 590 euro, vilken justerades uppåt med 470 000 euro. Den justerade budgeten underskreds med 11 861 euro. De kostnadsställen som var i behov av tilläggsanslag var färdtjänst, personlig assistans och serviceboende (köptjänster).

Grundtrygghet / Administration och externa avtal
Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden
Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag
Verksamhetsområde

Verksamhetsområdet innehåller anslag för grundtrygghetens administration samt köp av tjänster inom specialomsorgen och äldreomsorgen av utomstående producenter. I detta anslag ingår även de understöd till sammanslutningar som grundtryggheten beviljar.

Strategi för verksamhetsområdet 2016-2018

Utvecklingen sker i enlighet med planerad lagstiftning där avsikten är att förena den nuvarande handikappservicelagen med specialomsorgslagen. Nya lösningsmodeller övervägs.

Handikappserviceteamet går medvetet in för att ha en större framtoning då det gäller uppgörandet av klient- och serviceplaner inom specialomsorgen.

	BS 2015	BU 2016	BS 2016
Prestationer			
Serviceboende, antal platser	86	85	85
Intervallvård/antal platser	1		
Vård i hemmet/antal besök	52 935		
Vård i hemmet/antal klienter	177		
Kårkulla, boendeservice, antal dygn/år	24 829	29 400	28 835
Eteva, boendeservice, antal dygn/år	8 353	8 700	7 885
Kårkulla, dagverksamhet, antal besök/år	15 717	14 200	14 273
Eteva, dagverksamhet/antal besök/år	4 556	4 600	4 794
Bindande mätetal:			
Dygnet runt platser/medelvård-dygnspris	94	103	103
Vård i hemmet/pris/besök	38		
Kårkulla, boendeservice/€/dygn	121	103	110
Eteva, boendeservice/€/dygn	91	92	115
Kårkulla, dagverksamhet/€/besök	73	84	76
Eteva, dagverksamhet/€/besök	70	72	61

Grundtrygghet / Administration och externa avtal
Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden
Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

SAMMANDRAG €	BS 2015	BU 2016	Förändringar i budgeten	BS 2016	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	104 606	52 000		72 983	20 983	140,4%
Avgiftsintäkter	1 156 628	1 260 610		753 040	-507 570	59,7%
Understöd och bidrag						
Övriga intäkter	486 025	8 000		537 839	529 839	6723,0%
Intäkter totalt	1 747 260	1 320 610	0	1 363 861	43 251	103,3%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-21,9 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-1 056 821	-1 010 740		-1 018 362	-7 622	100,8%
Köp av tjänster	-13 785 984	-12 358 560		-12 354 897	3 663	100,0%
Material och varor	-140 060	-48 500		-37 199	11 301	76,7%
Understöd	-218 417	-230 000		-230 067	-67	100,0%
Övriga kostnader	-636 284	-506 460		-628 113	-121 653	124,0%
Kostnader totalt	-15 837 566	-14 154 260	0	-14 268 639	-114 379	100,8%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-9,9 %		
Verksamhetsbidrag	-14 090 307	-12 833 650	0	-12 904 778	-71 128	100,6%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-8,4 %		

ANALYS ÖVER HUR MÅLSÄTTNINGAR/PRESTATIONER UPPNÅTTS:
Allmänt:
Social service

Inom specialomsorgen har arbetet med att stärka det egna handikappteamet fortsatt. Målsättningen har varit att klient- och serviceplanerna och beslut om olika former av service görs inom det egna handikappteamet.

Omsorgstjänster

Under året har man köpt serviceboendeplatser på tre enheter; Attendoenheterna Villa Pentby och Villa Stella samt Folkhälsanenheten Villa Rosa. Villa Stella står under ett avtal som är i kraft t.o.m. slutet av år 2019 medan avtalet för Villa Pentby gick ut i slutet av augusti 2016. De personer som har bott på Villa Rosa har haft individuella betalningsförbindelser på grund av att man inte ville flytta på dem då avtalsperioden slutade år 2015. På grund av att ett behov av serviceboendeplatser för minnessjuka fanns, genomfördes en konkurrensutsättning av ca 60 boendeplatser under våren 2016. Två offerter inkom (Folkhälsan med Villa Rosa och Attendo Oy med Villa Pentby), båda motsvarade konkurrensutsättningens krav. Folkhälsans offert var den ekonomiskt fördelaktigare. Ramavtal gjordes upp med båda serviceproducenterna.

Ekonomi:
Administration och stödtjänster

Budgeten överskreds med 47 395 euro varav 26 011 euro är utfördelade kostnader för flytten av stadens administration. År 2016 utbetalades 230 000 euro i understöd till föreningar och organisationer för verksamhet som stöder förebyggande och kompletterande tjänster inom mental- och missbrukarvårdsarbete eller aktivering av arbetslösa.

Social service

Kostnaderna för specialomsorgen uppgår till drygt 7,4 miljoner euro, vilket är en ökning med 3,3 % jämfört med år 2015. Kårkulla och Eteva samkommuner är de stora serviceproducenterna inom specialomsorgen.

Grundtrygghet / Administration och externa avtal**Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden****Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen****DRIFTSHUSHÅLLNING****Sammandrag**Omsorgstjänster

Budgetanslaget användes till 96,3 % och budgeten underskreds med 125 464 euro. Den största enskilda orsaken till underskridningen beror på att behovet av köp av bäddavdelningsplatser var lägre än budgeterat. Det totala nettoutfallet för omsorgstjänster år 2016 var 3 272 426 euro jämfört med år 2015 då utfallet var 5 087 873 euro. År 2015 sköttes Karis vård i hemmet som köptjänst med ett nettoutfall om 2 034 042 euro medan verksamheten fr.o.m. 2016 skötts inom ramen för egen produktion.

Hälsovårdstjänster

Till hälsovårdstjänsterna hör serviceboende i eget hem och medicinsk rehabilitering. Budgeten överskreds med 28 % motsvarande 94 584 euro. År 2015 löd serviceboende i eget hem under myndighetsuppgifter och handikappservice.

Grundtrygghet / Specialsjukvård

Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsområde

Omfattar specialsjukvård och tillhörande stödtjänster (laboratorium, röntgen), samjour och jour- och uppföljningsavdelningen vid VNS, hjälpmedelscentral samt prehospita akutsjukvård.

Verksamhetsområdet innefattar även pensioner för tidigare anställda inom specialsjukvårdens samkommuner och kommunalförbund.

Genom att effektivisera överflytten av klienter till verksamhet i stadens regi regleras kostnaderna för jour- och uppföljningsavdelningen.

Strategi för sektorn 2016-2018

Samjouren förverkligas och vårdkedjan anpassas till detta gällande HVC bäddavdelningen och VNS/jour- och uppföljningsavdelningen.

Genom att effektivisera överflytten av patienter från specialsjukvården till primärhälsovården regleras kostnaderna för jour- och uppföljningsavdelningen.

Verksamhetsmässiga förberedelser görs med tanke på att vuxenpsykiatri, mentalvård och missbrukarvård finns i gemensamma utrymmen fr.o.m. juni 2017.

Kostnaderna för den prehospitala akutsjukvården hålls på en stabil nivå genom ett fastställt per capita-pris.

Specialsjukvårdens kostnader anpassas till en optimal service- och resursnivå.

	BS 2015	BU 2016	BS 2016
Prestationer			
Antal vårddagar (psykiatri)	2 957	3 365	2 954
Nord DRG-produkter (VNS)	10 239		9 597
Nord DRG-produkter (HNS)	16 692	16 219	16 212
Samjour (HVC), antal besök/år	4 580	3 775	8 243
Jour- o. uppföljningsavdelningen/antal vårddyg/år	1 736	1 817	1 263

Grundtrygghet / Specialsjukvård
Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden
Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

SAMMANDRAG €	BS 2015	BU 2016	Förändring i budgeten	BS 2016	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	23 605	180 000		151 350	-28 650	84,1%
Avgiftsintäkter						
Understöd och bidrag						
Övriga intäkter	280					0,0%
Intäkter totalt	23 885	180 000	0	151 350	-28 650	84,1%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)						
Kostnader						
Personalkostnader	-1 877 812	-1 900 000		-1 755 683	144 317	92,4%
Köp av tjänster	-42 841 574	-41 276 000	330 000	-40 258 045	687 955	98,3%
Material och varor	-433					0,0%
Understöd						
Övriga kostnader	25			-2 683	-2 683	0,0%
Kostnader totalt	-44 719 795	-43 176 000	330 000	-42 016 411	829 589	98,1%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-6,0 %		
Verksamhetsbidrag	-44 695 910	-42 996 000	330 000	-41 865 061	800 939	98,1%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-6,3 %		

ANALYS ÖVER HUR MÅLSÄTTNINGAR/PRESTATIONER UPPNÅTTS
Allmänt:

Jämfört med år 2015 använde Raseborg år 2016 HNS sjukvårdsområdes egen produktion (vård dagar, besök, DRG-produkter, hvc-jour och hvc-vård dagar) för 2,1 miljoner euro lägre kostnad varav 1,8 miljoner euro på HNS Raseborgs sjukhus.

Antalet NordDRG-produkter minskade med 2,9 % medan medeltalspriset sjönk med 3,6 %. Jourbesöken och återbesöken minskade kraftigt. Jourbesökens minskning beror på att i och med att samjouren startade i november 2015 sköts flera patienter som hälsovårdscentralpatienter istället för som specialsjukvårdens patienter. Återbesökens antal minskade på grund av färre antal operationer år 2016. Därtill har det skett en överflyttning av kontroller till hälsovårdscentralen i tidigare skede än förr.

Såväl antal besök som kostnaden för dem sjönk med 5 %. Antalet vård dagar inom psykiatri låg på samma nivå som år 2015 medan enhetspriset sjönk med 9,8 %.

Antalet vård dygn inom jour- och uppföljningsavdelningen sjönk med 27,2 % jämfört med år 2015. I och med att bäddavdelningen i januari 2016 flyttade från Mjölbolsta till Ekenäs invid HNS Raseborgs sjukhus har man kunnat effektivisera överflytten av patienter från jour- och uppföljningsavdelningen till bäddavdelningen. Jour- och uppföljningsavdelningen var stängd 27.6-21.8.2016. Trots detta registrerades endast 9 överbeläggningsdygn år 2016 jämfört med 15 året innan. Samjouren i samarbete med HNS Raseborgs sjukhus startade 2.11.2015 och antalet besök på samjouren steg följdaktligen med 80 % år 2016.

En märkbar ökning märks på den övriga produktionen där antalet vård dagar för Raseborgs kommuninvånare som vårdas i andra sjukvårdsdistrikt har ökat med 140 % från 107 till 257.

Grundtrygghet / Specialsjukvård
Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden
Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag
Ekonomi:

Budgeten för specialsjukvården totalt uppgick till 42 996 000 euro. Budgeten justerades i november då 330 000 euro överfördes till avdelningen Myndighetsuppgifter. Den totala budgeten efter justering uppgick till 42 666 000 euro medan utfallet för specialsjukvården uppgick till 41 865 061 euro och sålunda underskreds den justerade budgeten med 800 939 euro.

Bokförda kostnader för specialsjukvård (PALSU) uppgick år 2016 till 35 554 637 euro jämfört med 38 113 774 euro år 2015. Återbetalning av betalningsandelar som hänför sig till år 2015 betalades ut till medlemskommunerna i juni 2016. För Raseborgs del utgjorde återbetalningens belopp 945 000 euro. Återbetalningen av betalningsandelar år 2016 uppgick till 209 142 euro som betalades i december 2016.

	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016
Specialsjukvård "Palsu"	38 113 774	36 500 000	35 554 637
Budgetändring		-330 000	
		36 170 000	
varav fonden för dyr vård	325 000		177 000

Kostnaderna för övrig specialsjukvård var 271 710 euro lägre än år 2015 och budgeten underskreds med 185 575 euro.

	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016
Prehospital akutsjukvård	1 639 367	1 450 000	1 473 939
Jour- och uppföljn.avd.	964 640	879 000	627 140
Samjour (VNS)	508 882	525 000	809 541
Hjälpmedelscentral	466 875	482 000	447 516
Övrig specialsjukvård	53 997	80 000	32 430
Röntgen	350 770	430 000	427 686
Lab	719 793	750 000	736 490
Pensioner	1 877 812	1 900 000	1 755 683
	6 582 135	6 496 000	6 310 425

TOTALT	44 695 909	42 666 000	41 865 062
---------------	-------------------	-------------------	-------------------

Kostnaden för den prehospitala akutsjukvården uppgick till 50 €/capita jämfört med 57 €/capita år 2015.

Kostnaderna för jour- och uppföljningsavdelningen underskred budgeten med 251 860 euro vilket förklaras av färre antal vårddygn samt av att priset/vård dygn sänktes från 540 euro till 480 euro fr.o.m. mars 2016.

Nettokostnaden för samjouren överskred budgeten med 284 541 euro. Samjoursverksamheten bör ses som en helhet i vilken förutom samjouren även ingår stadens HVC-verksamhet samt de besök inom specialsjukvården som tidigare registrerades som specialsjukvårdsjour. Uppföljning för år 2016 samt jämfört med år 2015 enligt följande:

Antal besök	Jan-dec 2015	Jan-dec 2016	Skillnad	%
HVC tidsbeställda läkarbesök	17337	8898	-8439	-49 %
Jour/övr brådskande läkare	13362	3752	-9610	-72 %

Grundtrygghet / Specialsjukvård

Förtroendeorgan: Grundtrygghetsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Jour/övr brådslande skötare	9802	12278	2476	25 %
Samjour	4523	8094	3571	79 %
Spec.sv besök	5225	3976	-1249	-24 %

Euron	Jan-dec 2015	Jan-dec 2016	Skillnad 2015-2016		Budget 2016	Skillnad BU/utfall 2016
Samjour	532 487	960 891	428 404		705 000	255 891
HVC försäljn. (1 läkare + 1 skötare)	-23 605	-151 350	-127 745		-180 000	28 650
	508 882	809 541	300 659		525 000	284 541
Spec.sv besök	1 940 425	1 525 337	-415 088		2 000 000	-474 663
					<i>beräknad</i>	
Totalt	2 449 307	2 334 878	-114 429		2 525 000	-190 122

Sektor: Bildning**Förtroendeorgan: Bildningsnämnd/Kulturnämnd/Fritidsnämnd****Ansvarsperson: Bildningsdirektör Robert Nyman****DRIFTSHUSHÅLLNING****Sammandrag****Grundläggande information om sektorn**

Målet inom verksamhetsområdet är att erbjuda kvalitativ verksamhet och undervisning i en trygg och pedagogiskt relevant inlärningsmiljö som främjar kontinuitet för barn och unga i ett livslångt lärande.

Verksamheten ska fostra till sund självkänsla och medmänsklighet samt ge barn och unga goda kunskaper och färdigheter för ett kvalitativt liv.

Till bildningssektorns grundläggande uppgifter hör också att skapa förutsättningar för en aktiv och meningsfull fritid för kommuninvånarna i Raseborg. Bildningssektorn bidrar till stadens attraktionskraft både som boendekommun, studieort och turistmål och ser det som sin uppgift att främja en hållbar utveckling och att verka för tolerans i vardagen.

Strategi för sektorn 2016-2018

Stabilisering av ekonomin och tryggheten av livskraft. Kostnadseffektivitet som ledstjärna i ledningen av det dagliga arbetet.

Utveckla konkreta arbetssätt för att förbättra inlärningsresultaten och språkkunskaperna.

Staden försäkras sig om att verksamhetsnätet och dess resurser står i rätt proportion till antalet användare. En heltäckande skolnätstudie görs under perioden.

Sektorn utarbetar en fungerande uppföljning av tjänsteproduktionens kvalitet.

Staden utnyttjar det befintliga byggnadsbeståndet optimalt för verksamhetens behov.

Ett gott samarbete mellan aktörer inom utbildning på andra stadiet främjas.

Fortsätta stöda och utveckla användningen av IKT i förskolor, grundläggande utbildning och gymnasier.

Kultur- och fritidsverksamheten söker aktivt möjligheter till samarbete och fungerande samarbetslösningar med föreningar och andra aktörer.

Kontakterna till och samarbetet med föreningarna intensifieras och struktureras. Trots ekonomiskt utmanande tider bör staden garantera möjligast goda förutsättningar för föreningarnas verksamhet.

Sektorns alla avdelningar deltar i planeringen inför Finlands 100-årsjubileum.

Främja ett aktivt samarbete mellan skolor, ungdomsverkstäder, övriga kommunala enheter, tredje sektorn samt föreningar och församlingar.

Väl fungerande ungdomsfullmäktige och aktiverande av ungdomarna i samhällsfrågor.

Åtgärdsprogrammet 2016 ur sektorns perspektiv

Skolornas resurser anpassas i samband med fastställandet av timresursen.

Försäljning av Fiskarin koulu verkställs och ägandet övergår till en utomstående förening, vilket medför lägre driftskostnader för staden.

Bildningsnämnden har inte beslutat om förändringar i antalet skolor i kommunen. Detta medför att verksamheten inte ännu kan effektiviseras i enlighet med fastställt åtgärdsprogram. En möjlig effektivisering måste föregås av en heltäckande utredning varefter beslut om verkställighet kan tas.

Sektor: Bildning**Förtroendeorgan: Bildningsnämnd/Kulturnämnd/Fritidsnämnd****Ansvarsperson: Bildningsdirektör Robert Nyman****DRIFTSHUSHÅLLNING****Sammandrag**

Arbetet med en heltäckande granskning av skolnätet inleds i början av året 2016 för att hitta förslag till beslut om alternativa och effektivare strukturer i skolnätet.

Då linje- och kollektivtrafiken i regionen minskat under 2015 medför detta att den beräknade effektiveringen av elevtransporterna kan komma att utebli.

Inom småbarnspedagogiken (dagvården) fortsätter samordnandet av verksamheten till färre enheter. Samordningen medför att personalresurserna kan användas effektivare.

Åtgärdsprogrammet 2017-2018 ur sektorns perspektiv

Verkställighet av möjliga förändringar i skolnätet.

Bildningssektorn planerar fastighetsanvändningen och utnyttjandet av befintliga utrymmen i ett nära samarbete med stadens interna service.

Prioriteringar 2016

Bildningssektorn har under året 2016 erbjudit kvalitativ verksamhet inom småbarnspedagogik, undervisning, kultur- och fritidsverksamhet.

Under år 2016 har Raseborg 2020 – åtgärdsprogrammet och de utredningar som därmed gjorts präglat arbetet i stor utsträckning.

Inom den grundläggande utbildningen och förskoleverksamheten har de nya läroplanerna godkänts av bildningsnämnden i juni och tagits i bruk från augusti 2016.

Inom småbarnspedagogiken har lagförändringar föranlett utvecklandet av nya processer, den största förändringen var begränsandet av den subjektiva rätten till dagvård.

Planering av fastighetsanvändning för bildningssektorn har fortgått och inom småbarnspedagogiken har man lyckats minska antalet verksamhetsenheter.

Utvärdering av processer och verksamheten:

Bildningssektorn visar ett positivt bokslut för år 2016.

Som ett led i Raseborg 2020-åtgärdsprogram har en skolnätsutredning gjorts och på basen av bildningsnämndens beredning fattade stadsfullmäktige beslut om att stänga tre skolor från augusti 2018. Beslut gjordes också om att fusionera Karis – Billnäs gymnasium och Ekenäs gymnasium till Raseborgs gymnasium. Fusionen träder i kraft 1.8.2017. En utredning om fusionerandet av Medborgarinstitutet och Musikinstitutet Raseborg gjordes och instituten sammanslås 1.8.2017.

Inom småbarnspedagogiken har den nya Skogsgläntans daghem tagits i bruk 1.8.2016 och renoveringen av Mäntykodon päiväkoti slutfördes. Prästkulla daghem stängdes från augusti 2016 likaså gruppfamiljedaghemmet Lilla My och lekparksverksamheten upphörde.

Inom undervisningen och förskoleverksamheten har de nya läroplanerna godkänts av bildningsnämnden i juni och tagits i bruk från augusti 2016.

Inom kulturen och fritiden har stadens invånare erbjudits ett mångsidigt utbud av utställningar, konserter och andra evenemang. Samarbetet med lokala aktörer och närkommuner har upprätthållits.

Sektor: Bildning

Förtroendeorgan: Bildningsnämnd/Kulturnämnd/Fritidsnämnd

Ansvarsperson: Bildningsdirektör Robert Nyman

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Uppföljning av åtgärdsprogram 2016

Skolans resursering anpassas i samband med fastställandet av timresursen: Skolornas timresurs fastställs utgående från lärarnas undervisningsskyldighet och det verkliga elevantalet.

Försäljning av Fiskarin koulu verkställs och ägandet övergår till en utomstående förening, vilket medför lägre driftskostnader för staden: Försäljningen av Fiskarin koulu verkställdes i slutet av år 2015. De årliga driftskostnaderna minskade med ca 60 000 €.

Effektiveringen av verksamheten: Stadsfullmäktige har beslutat att dra in Klinkbackan koulu, Snappertuna skola och Västerby skola fr.o.m. 1.8.2018. Skolnätsutredningarna fortsätter år 2017.

Effektivering av skoltransporterna: Skoltransporterna upphandlades och nya avtal och rutter togs i bruk 1.2.2016. Kostnaderna för skoltransporterna har minskat som en följd av ny upphandling och nya rutter. Kostnaderna minskade med 164 000 € jämfört med år 2015. Om avtalen hade trätt i kraft 1.1.2016 hade differensen varit ca 200 000 €.

Inom småbarnspedagogiken fortsätter samordnandet av verksamheten till färre enheter. Samordningen medför att personresurserna kan användas effektivare: Skogsgläntans daghem togs i bruk augusti 2016 och verksamheten från den hyrda fasigheten flyttades dit. Gruppfamiljedaghemmet Lilla My i Ekenäs centrum stängdes och barn och personal omplacerades. Lekparkverksamheten avslutades. Prästkulla daghem stängdes fr.o.m. 1.8.2016 och barn och personal omplacerades. I Billnäs daghem gjordes mindre ändringsarbeten så att de blev ändamålsenliga för en till grupp. Barngruppen som verkade i hyrda lägenheterna bredvid daghemmet flyttade in i det nya utrymmet.

Bildningssektorn planerar fastighetsanvändningen och utnyttjandet av befintliga utrymmen i ett nära samarbete med stadens interna service: Ett nära samarbete har inletts med stadens tekniska sektor både beträffande nyinvesteringar och grundrenoveringar.

Bildning, avdelning

Förtroendeorgan: Bildningsnämnden

Ansvarsperson: Bildningsdirektör Robert Nyman

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Verksamhetsområde

Målet inom verksamhetsområdet är att erbjuda kvalitativ verksamhet och undervisning i en trygg och pedagogiskt relevant inlärningsmiljö som främjar kontinuitet för barn och unga i ett livslångt lärande. Verksamheten ska fostra till sund självkänsla och medmänsklighet samt ge barn och unga goda kunskaper och färdigheter för ett kvalitativt liv.

Barndagvård och förskoleundervisning

Verksamhetsformerna är: förskola (19), daghemsvård (19), språkbud (5 avdelningar), familjedagvård i vårdarens eget hem (39), gruppfamiljedagvård (6), lekparkeverksamhet (1), stöd för vård av barn i hemmet (hemvårdsstöd), stöd för privat vård av barn samt Raseborgstillägg för privata vårdproducenter.

Svenskspråkig utbildning

Den grundläggande utbildningen på svenska i Raseborg genomförs i skolor med årskurserna 1-4 (1), 1-6 (8), 7-9 (2) samt i en enhetsskola med årskurserna 1-9. Ekenäs gymnasium och Karis-Billnäs gymnasium ger högstskoleförberedande utbildning. Gymnasierna samarbetar med yrkeshögskolan, övriga läroinrättningar på andra stadiet samt med den fria bildningen.

Finskspråkig utbildning

Den grundläggande utbildningen på finska i Raseborg genomförs i skolor med årskurserna 1-6 (5), 7-9 (1) samt i en enhetsskola med årskurserna 1-9. Karjaan lukio ger högstskoleförberedande utbildning. Gymnasierna samarbetar med yrkeshögskolan, övriga läroinrättningar på andra stadiet samt med den fria bildningen.

Morgon- och eftermiddagsverksamhet

Verksamheten erbjuds elever i åk 1-2 och den arrangeras dagligen efter att skolan tagit slut och på fyra ställen även före skoldagen börjar. Utöver detta ordnas skild verksamhet för barn inom specialundervisningen. De s.k. "eftisarna" ordnas i både kommunal (10) och privat (5) regi.

Administration och skoltransporter

Inom administrationen produceras tjänster för hela bildningssektorn. Administrationen ansvarar för koordineringen och ledningen av det sektorövergripande samarbetet. Administrationen ansvarar vidare för skolkuratorsverksamheten och skoltransporterna samt för hela avdelningens personalfortbildning. Till administrationen hör också ledarskap och utvecklingsarbete inom barndagvård, grundläggande utbildning och gymnasieutbildning samt elevvården.

Ca 900 elever använder dagligen skoltransport som ordnas av staden. Tjänsten produceras genom linjetrafik och särskilda uppköpta tjänster.

Strategi för verksamhetsområdet 2016-2018

Utveckla konkreta arbetssätt för att förbättra inlärningsresultaten och språkkunskaperna.

Staden försäkrar sig om att skolnätet och dess resurser står i rätt proportion till elevantalen. En heltäckande skolnätstudie görs under perioden.

Staden utnyttjar det befintliga byggnadsbeståndet optimalt för daghemmens och skolornas behov.

Ett gott samarbete mellan aktörer inom utbildning på andra stadiet främjas.

Fortsätta stöda och utveckla användningen av IKT i förskolor, grundläggande utbildning och gymnasier.

Effektivera småbarnspedagogiken genom att samordna verksamhetspunkterna till större enheter.

Bildning, avdelning
Förtroendeorgan: Bildningsnämnden
Ansvarsperson: Bildningsdirektör Robert Nyman
**DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**

	BS 2015	BU 2016	BS 2016	
Prestationer				
Barn i dagvård (totalt)	1 355	1 350	1 310	
av vilka i förskola	275	290	306	
Stöd för vård av barn (FPA)	360	440	408	
Elevantal totalt (grundskolor)	2 645	2 649	2 652	
Avgångsbetyg från grundskolan	304	283	286	
Antal studerande (gymnasier)	458	446	444	
Studentexamen	114	146	152	
Morgon- o eftermiddagsv. antal barn	332	311	297	
Bindande mätetal				
Nettoutgift/dagvårdsbarn	9 695	10 109	10 022	
Nettoutgift/elev inkl. skjutskostn	9 354	9 434	9 348	
varav för undervisning	6 465	6 469	6 380	
Timresurs/grundskolelev	2,09	2,09	2,09	
Nettoutgift/stud. i gymnasiet	7 740	7 982	7 859	
Gymnasiebenägenhet	48,4	48,4	53,1	
Nettoutgift/barn i m/eft.middagsv.	2 479	2 386	2 557	
% av antalet första- o andraklassister	55,0	53,0	53 %	

SAMMANDRAG €	BS 2015	BU 2016	Förändring i budgeten	BS 2016	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	554 765	464 000		495 194	31 194	106,7%
Avgiftsintäkter	2 209 282	2 247 500		2 149 490	-98 010	95,6%
Understöd och bidrag	567 528	368 500		527 324	158 824	143,1%
Övriga intäkter	418 355	206 900		245 488	38 588	118,7%
Intäkter totalt	3 749 930	3 286 900	0	3 417 496	130 596	104,0%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-8,9 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-31 525 676	-31 651 060		-31 189 383	461 677	98,5%
Köp av tjänster	-10 723 996	-11 264 160		-10 970 559	293 601	97,4%
Material och varor	-1 081 916	-1 012 090		-1 045 584	-33 494	103,3%
Understöd	-1 670 886	-1 895 000		-1 601 089	293 911	84,5%
Övriga kostnader	-4 981 684	-5 155 070		-5 110 119	44 951	99,1%
Kostnader totalt	-49 984 158	-50 977 380	0	-49 916 734	1 060 646	97,9%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-0,1 %		
Verksamhetsbidrag	-46 234 228	-47 690 480	0	-46 499 238	1 191 242	97,5%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				0,6 %		

ANALYS ÖVER HUR MÅLSÄTTNINGAR/PRESTATIONER UPPNÅTTS

Bildning, avdelning**Förtroendeorgan: Bildningsnämnden****Ansvarsperson: Bildningsdirektör Robert Nyman****DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag****Allmänt:**

Administration och skoltransporter: Skoltransporterna upphandlades år 2015 och nya rutter och trafikanter började 1.2.2016.

Dagvård och förskoleundervisning: Samarbetet mellan småbarnspedagogik, förskola, grundläggande utbildning och eftermiddagsverksamheten har fortgått. Gemensamma planeringsmöten har hållits två gånger under bokslutsåret.

Mäntykodon päiväkoti:s renovering blev färdig och verksamheten på Raseborgsvägen 22 flyttades till de nya utrymmena. Skogsgläntans daghem togs i bruk i augusti och gruppfamiljedaghemmet Lilla My stängde och barn och personal omplacerades. Lekparkverksamheten upphörde och Prästkulla daghem stängde 1.8.2016. Renoveringen av en del av Billnäs daghem möjliggjorde att en barngrupp kunde flytta från hyrda lokaler till daghemsfastigheten.

Lagen om subjektiv rätt till dagvård ändrade och den subjektiva rätten begränsades till 20 h/vecka. I Raseborgs stad beslöts att den subjektiva rätten omfattar 25 h/vecka.

Utbildningsstyrelsen fastställde nationella grunderna för plan för småbarnspedagogiken i oktober 2016. De lokala planerna för småbarnspedagogiken ska utarbetas så att de tas i bruk 1.8.2017. Arbetet med den lokala planen för småbarnspedagogik har påbörjats.

Utvecklandet av småbarnspedagogiken har påbörjats tillsammans med andra kommuner i västra Nyland. Projekten har beviljats statsunderstöd och pågår året 2017 slut.

Svenskspråkig och finskspråkig utbildning: Den i oktober 2013 tillsatta styrgruppen för förskoleundervisning, grundläggande utbildning och gymnasieutbildningen fick sitt läroplansarbete färdigt. De lokala läroplanerna för Raseborgs stad godkändes av bildningsnämnden i juni 2016 och togs i bruk 1.8.2016. Den lokala läroplanen för grundläggande utbildningen innefattar ett språkprogram (det andra inhemska språket som A1-språk) som främjar tvåspråkigheten i staden.

Personalens fortbildning har utvecklats vidare för att försäkra implementeringen av den nya läroplanen och utvecklandet av verksamhetsmiljön. Digipedagogiken kvarstår som ett klart tyngdpunktsområde inom fortbildningen. Övrig fortbildning ordnas enligt den respons som fås från skolorna.

Bildningssektorn beställde en skolnätsutredning av konsult Marcus Henricsson som stöd för den skolnätsutredning som skulle göras enligt Raseborg 2020- åtgärdsprogram. Rapporten presenterades för beslutsfattare och stadsinvånare och den gav upphov till många diskussioner. Stadsstyrelsen beslöt i juni 2016, att på basen av bildningssektorns beredning, stänga tre skolor från 1.8.2018 (Klinkbackan koulu, Snappertuna skola, Västerby skola). Denna process pågår ännu och nya skolnätsutredningar görs våren 2017.

I samband med Raseborg 2020 –processen fastslog bildningsnämnden gruppstorlekarnas målsättning till 22 elever i årskurserna 1-2: 22 och 24 elever i årskurserna 3-9. Årskurserna 1-9:s maximala gruppstorlek fastställdes till 25 elever.

Inom den grundläggande undervisningen fortsatte utvecklandet av pedagogiken i enlighet med 1:1 principen (en iPad/elev).

Timresursen för den grundläggande utbildningen minskade som en följd av minskat statsunderstöd.

Förberedande undervisning har erbjudits i Kiilan koulu, undantagsvis i två undervisningsgrupper. I slutet av år 2015 och början av år 2016 anlände det många barn med främmande språk i skolåldern med främmande språk till mottagningscentralerna i området.

Bildning, avdelning**Förtroendeorgan: Bildningsnämnden****Ansvarsperson: Bildningsdirektör Robert Nyman****DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**

Förberedelserna för och genomförandet av de elektroniska studentskrivningarna har framskridit enligt planerna. På hösten 2016 skrevs tyska, geografi och filosofi elektroniskt. Raseborgs system fungerade i enlighet med de ställda kraven.

Ett beslut om fusionerandet av Ekenäs gymnasium och Karis-Billnäs gymnasium till Raseborgs gymnasium gjordes i december 2016. Gymnasiet har en rektor och två verksamhetspunkter. Gymnasiestudierna kan genomföras i sin helhet i respektive verksamhetspunkt.

Karjaan lukio har blivit mera lockande och antalet studerande är på god nivå.

Morgon- och eftermiddagsverksamhet:

Morgon- och eftermiddagsverksamhetens betydelse för skolelevernas skoldag är betydande. Verksamheten har fortsatt i stadens egen och privat regi.

:

Ekonomi:

Avdelningen uppvisar ett positivt resultat i jämförelse med budget. Budgetförverkligande 97,5 % (-1 191 242 €)

Administration och skoltransporter:

Budgetförverkligande 96,1 % (-171 969 €). Inbesparingen beror dels på hemkommunersättningarna till andra kommuner som underskreds med ca 98 000 €, dels på att några budgeterade projekt inte hann slutföras under året. De budgeterade skoltransportkostnaderna förverkligades till 100 %. Här har skett en effektivisering, eftersom kostnaderna är 164 000 € lägre än föregående år. En ny upphandling gjordes i slutet av 2015 och de nya avtalen trädde i kraft 1.2.2016.

Dagvård och förskoleundervisning:

Budgetförverkligande 95,0 % (-779 370 €). Det är visserligen en stor inbesparing, men den kongruerar med lägre användning av dagvårdsplatserna. Nettoutgiften per dagvårdsbarn är nästan densamma som i budgeten. Barn i dagvård har varit 40 färre än budgeterat (3 %). Den största inbesparingen står att finna i inbesparade personalkostnader, ca 374 000 €. Närmare hälften, dvs 179 000 € härav beror på sänkningen av semesterpengen 2017. Den inverkar redovisningsmässigt redan i 2016 års bokslut på grund av att semesterpengen periodiseras mellan verksamhetsåren. Andra hälften beror på att många familjedagvårdare slutat och barnen har kunnat inrymmas i daghem utan att man behövt anställa mera personal. Dessutom har några mindre dagvårdsenheter stängts och sammanslagits med större daghem. Effektiveringen har också föranlett att kostnaderna för måltidstjänster blivit ca 62 000 € lägre än budgeterat, likaså har städtjänsterna blivit ca 20 000 € lägre. Kostnaderna för hemvårdsstöd har underskridit budgeten med ca 287 000 € eller 16,6 %. En naturlig förklaring är att årskullarna fr.o.m. 2014 är mindre än tidigare.

Svenskspråkig utbildning:

Budgetförverkligande 98,5 % (-259 910 €). Intäkterna har överskridits med ca 105 000 €, vilket beror på högre projektbidrag, främst utbildningsministeriets bidrag men också på bidrag som erhöles för upprustning av skolgårdar. Kostnaderna har underskridits med ca 155 000 €, vilket utgörs av personalkostnader. 87 000 € av inbesparingen på personalkostnaderna beror på sänkningen av semesterpengen. I övrigt är det inom gymnasierna löneinbesparingarna uppstått = 64 000 € eller 3,4 %. Det beror på att antalet studerande minskat och man därmed har klarat sig med mindre resurs, samt på att flera ordinarie lärare varit tjänstlediga och vikarierna haft lägre löner.

Finskspråkig utbildning:

Budgetförverkligande 100,0 % (2 629 €).

Intäkterna har överskridits med ca 70 000 €, vilket beror på undervisningsministeriets bidrag men också på att hemkommunersättningarna varit högre än budgeterat, främst inom Sjukhusundervisningen.

Kostnaderna har överskridits med ca 73 000 €. Detta beror på undervisningen för asylsökande, som inte var budgeterad. De totala undervisningskostnaderna för denna uppgick till 137 000 €. Staden erhåller extra statsandelar för undervisningen men den syns inte i bildningens budgetförverkligande. Man kan dock konstatera att de extra statsandelarna nästan exakt motsvarar kostnaderna.

Bildning, avdelning

Förtroendeorgan: Bildningsnämnden

Ansvarsperson: Bildningsdirektör Robert Nyman

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**Morgon- och eftermiddagsverksamhet:**

Budgetförverkligande 102,3 % (17 377 €). Orsaken är att avgiftsintäkterna stannade knappt 20 000 under de budgeterade. Kostnaderna kunde endast delvis anpassas till lägre inkomster.

Uppföljning av åtgärdsprogrammet 2016

Skolans resursering anpassas i samband med fastställandet av timresursen: Skolornas timresurs fastställs utgående från lärarnas undervisningsskyldighet och det verkliga elevantalet.

Försäljning av Fiskarin koulu verkställs och ägandet övergår till en utomstående förening, vilket medför lägre driftskostnader för staden: Försäljningen av Fiskarin koulu verkställdes i slutet av år 2015. De årliga driftskostnaderna minskade med ca 60 000 €.

Effektiveringen av verksamheten: Stadsfullmäktige har beslutat att dra in Klinkbackan koulu, Snappertuna skola och Västerby skola fr.o.m. 1.8.2018. Skolnätsutredningarna fortsätter år 2017.

Effektivering av skoltransporterna: Skoltransporterna upphandlades och nya avtal och rutter togs i bruk 1.2.2016. Kostnaderna för skoltransporterna har minskat som en följd av ny upphandling och nya rutter. Kostnaderna minskade med 164 000 € jämfört med år 2015. Om avtalen hade trätt i kraft 1.1.2016 hade differensen varit ca 200 000 €.

Inom småbarnspedagogiken fortsätter samordnandet av verksamheten till färre enheter. Samordningen medför att personresurserna kan användas effektivare: Skogsgläntans daghem togs i bruk augusti 2016 och verksamheten från den hyrda fasigheten flyttades dit. Gruppfamiljedaghemmet Lilla My i Ekenäs centrum stängdes och barn och personal omplacerades. Lekparkverksamheten avslutades. Prästkulla daghem stängdes fr.o.m. 1.8.2016 och barn och personal omplacerades. I Billnäs daghem gjordes mindre ändringsarbeten så att de blev ändamålsenliga för en till grupp. Barngruppen som verkade i hyrda lägenheterna bredvid daghemmet flyttade in i det nya utrymmet.

Bildningssektorn planerar fastighetsanvändningen och utnyttjandet av befintliga utrymmen i ett nära samarbete med stadens interna service: Ett nära samarbete har inletts med stadens tekniska sektor både beträffande nyinvesteringar och grundrenoveringar.

Kulturverksamhet

Förtroendeorgan: Kulturnämnden

Ansvarsperson: Bildningsdirektör Robert Nyman

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**Verksamhetsområde**

Kulturnämndens uppdrag är att skapa förutsättningar för det lokala kulturarbetet, att upprätthålla vissa traditioner samt att skapa förutsättningar för att främja den allmänna bildningen. Verksamhetsområdet omfattar såväl direkt bildningsarbete genom egen verksamhet samt upprätthållandet av myndighetsuppgifter.

Som producent av tjänster ska fokus ligga på stödjandet av den kulturella arenan som i sin tur skapar möjligheter till upplevelser för invånarna. Det traditionsbärande uppdraget ska också ses som en central del av verksamhetsområdet samtidigt som detta arbete ska vara innovativt så att det, i samarbete med andra förvaltningar, kan fungera som en del av stadens ansikte utåt.

Verksamhetsområdet ska i sin verksamhet beakta samtliga invånare, aktivt arbeta för att tjänsterna produceras på de båda inhemska språken samt se till att även invandrarnas behov beaktas.

Strategi för verksamhetsområdet 2016-2018

Kulturverksamheten söker aktivt möjligheter till samarbete och fungerande samarbetslösningar med föreningar och kulturaktörer. Kulturväsendet för en ständig dialog med invånarna för ett gott samarbete och en positiv attityd. Kulturväsendet agerar etiskt, rättvist och öppet. Kulturevenemang ordnas huvudsakligen av ideella föreningar. Genom understödsverksamheten stöder man även invånarnas egna engagemang.

Kulturverksamheten finns i första hand till för stadens invånare men i enlighet med strategin satsar kulturverksamheten även på image och attraktivitet för inflyttare och turister.

Biblioteksverksamhet upprätthålls nära användarna och nya verksamhetsformer tas i bruk.

Upprätthålla goda förutsättningar för kulturverksamhet i Raseborg genom att stöda föreningar, kulturaktörer och fria grupper genom samarbete och understödsverksamhet.

Erbjuda kulturupplevelser i samarbete med övriga avdelningar inom stadens egen tjänsteproduktion.

I enlighet med stadens strategi utvecklas och förnyas den permanenta Helene Schjerfbeck-utställningen i EKTA. Möjligheterna att utvidga museets egna samlingar utreds.

Nämndens enheter deltar i planeringen inför Finlands 100-årsjubileum.

Kulturverksamhet
Förtroendeorgan: Kulturnämnden
Ansvarsperson: Bildningsdirektör Robert Nyman
**DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**

	BS 2015	BU 2016	BS 2016	
Prestationer				
Biblioteken öppettimmar	8 126	7 800	8 051	
Lån totalt	315 904	300 000	305 226	
Besök i bibliotekslokaler och buss	205 548	210 000	200 680	
Mbi, antal kurser	711	738	654	
Antal undervisningstimmar, mbi	18 646	19 500	17 259	
Antal deltagare, mbi	8 109	8 200	8 053	
Musikinst., antal veckotimmar				
totalt/ timmar i Raseborg	511/313	511/315	495/300	
EKTA, besökare tot.	12 727	15 000	11 754	
Landskapsmuseet, utlåenden	134	150	178	
Bindande mätetal				
Besök i bibliotekslokaler och buss /inv.	7,24	7,24	7,13	
Lån/inv.	11,12	10,34	10,85	
Nettoutgift/undervisn.timme, mbi	48	49	51	
EKTA, nettokostn./ utställningsbesökare	11,30	11,75	14,77	

SAMMANDRAG €	BS 2015	BU 2016	Förändring i budgeten	BS 2016	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	437 577	395 130		417 705	22 575	105,7%
Avgiftsintäkter	611 520	582 360		559 044	-23 316	96,0%
Understöd och bidrag	137 262	21 000		113 085	92 085	538,5%
Övriga intäkter	80 088	70 000		93 279	23 279	133,3%
Intäkter totalt	1 266 447	1 068 490	0	1 183 113	114 623	110,7%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-6,6 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-3 458 751	-3 425 540		-3 332 424	93 116	97,3%
Köp av tjänster	-970 931	-974 550		-982 526	-7 976	100,8%
Material och varor	-333 696	-301 770		-338 062	-36 292	112,0%
Understöd	-113 800	-117 000		-119 200	-2 200	101,9%
Övriga kostnader	-796 619	-796 120		-789 714	6 406	99,2%
Kostnader totalt	-5 673 797	-5 614 980	0	-5 561 926	53 054	99,1%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-2,0 %		
Verksamhetsbidrag	-4 407 350	-4 546 490	0	-4 378 813	167 677	96,3%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-0,6 %		

Kulturverksamhet

Förtroendeorgan: Kulturnämnden

Ansvarsperson: Bildningsdirektör Robert Nyman

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**ANALYS ÖVER HUR MÅLSÄTTNINGAR/PRESTATIONER UPPNÅTTS****Allmänt:**

Kulturnämnden har som sin främsta uppgift att erbjuda kommunens invånare ett rikt kulturliv med bra bibliotek och ett varierat utbud av kultur. I samarbete med stadens övriga avdelningar, i staden verksamma föreningar, kulturaktörer och fria grupper erbjuds stadens invånare ett mångsidigt kulturutbud. Staden stöder även de olika föreningarna och aktörerna verksamhet som bedriver kulturell verksamhet genom att bevilja understöd.

Under året 2016 erbjöds stadens invånare ett mångsidigt utbud av olika kulturverksamhet på båda språken. Under året har Raseborg 2020 – åtgärdsprogrammet medfört att alla avdelningars och enheters processer och arbetsinsatser har granskats. Målet har varit att effektivisera verksamheten men även öka intäkterna för de tjänster som producerats. Sammanslagningen av musik- och medborgarinstitutet utreddes och beslut om sammanslagning fattades i stadsfullmäktige. Kulturavdelningen beslöt att från år 2017 höra under Stadsplaneringsavdelningen.

Medborgarinstitutet

Som en del av Raseborg 2020- åtgärdsprogrammet påbörjades ett utredningsarbete kring sammanslagningen av Raseborgs medborgarinstitut och Raseborgs musikinstitut. En gemensam förvaltningsmodell kan träda i kraft tidigast i augusti 2017.

Samarbetet med Kisakeskus och Invandrarbyrån fortsatte genom att erbjuda idrott och musik för invandare med familjer. En förfrågan om studerandenas önskemål av kursutbudet gjordes och resultatet används som botten för planerandet av läsåret 2017-2018.

Musikinstitutet

Som en del av Raseborg 2020- åtgärdsprogrammet påbörjades ett utredningsarbete kring sammanslagningen av Raseborgs medborgarinstitut och Raseborgs musikinstitut. En gemensam förvaltningsmodell kan träda i kraft tidigast i augusti 2017.

Musikinstitutets undervisning följde den med lärarna uppgjorda årsplanen. Musikinstitutet hade allt som allt 561 studeranden. På våren 2016 deltog 79 sökanden i musikinstitutets inträdesprov. I musikinstitutet utfördes 57 solistiska nivåprov i enlighet med nationella kriterier.

Under året ordnades flera elevuppträdanden i stadens olika enheter och även utanför staden.

Museiverksamhet

De centrala målsättningarna för år 2016 uppnåddes. En regional kulturarvscentral förverkligades i den fd. Leiras fastigheten. Under året har sammanlagt 13 museer och organisationer haft verksamhet i fastigheten. Under verksamhetsåret 2016 ordnades fyra tillfälliga utställningar. Förutom huvudställningen "Jugend-Billnäs" ordnades utställningarna "Raseborg-maktens borg", den traditionella julutställningen i Blomgården och Blombergskas huset och under sommaren "Det gröna guldets avverkare".

Som en del av utställningen i EKTA ordnades de arkeologiska utgrävningarna invid Raseborgs slott. Utgrävningarna ordnades som en kurs för synskadade som en del av Hangö sommarunis kursprogram.

Bibliotek

I biblioteken ordnades bl.a. författarbesök, sagotimmar, föreläsningar, tävlingar. Dessa tillfällen var välbesökta. Nyanskaffningar och antalet lån var på god nivå.

Grundrenoveringen av Fokus-fastigheten sköts fram och situationen med Karis bibliotek är därför oförändrad. Installeringen av självbetjäningsteknik i Tenala bibliotek sköts fram med ett år.

Under året gjordes beslut på att delta i ett utvidgat samarbete tillsammans med andra västnyländska bibliotek. Raseborg går med i samarbetet år 2017.

Kulturverksamhet

Förtroendeorgan: Kulturnämnden

Ansvarsperson: Bildningsdirektör Robert Nyman

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**Kultur**

I maj ordnades för första gången kulturevenemanget Raseborg Offspring vars målgrupp är samtliga elever i årskurserna 6 och 8. Projektet "Musik för alla" riktades till småbarnspedagogiken och har erbjudit alla daghem kvalitativ musikundervisning och – upplevelser. Utställningsverksamheten i galleri Perspektivet och i Galleri Fokus har fortsatt med sammanlagt 26 utställningar.

Kulturbyrå har arrangerat eller bidragit till arrangerandet av 89 evenemang. Det flesta av dem under paraplyevenemangen Kirjakekkerit, Ekenäs sommarkonsert och Bokkalaset.

Ekonomi:

MBI: Budgetförverkligande: 91,6 % (-80 920 €). Personalkostnaderna minskade främst p.g.a. minskat kursantal. Inkomsterna sjönk av samma orsak, men i mindre utsträckning. Nettoutgiften/studerande sjönk, vilket visar på en effektiv användning av personalresurserna.

Musikinstitutet: Budgetförverkligande: 100,9 (6 520 €). Undervisningstimmar har minskats. Inbesparingen syns i kulturverksamhetens bokslut som mindre hemkommunersättningar till musikinstitutet.

Museet: Budgetförverkligande: 99,7 % (-1 840 €). De förhöjda intäkterna har kommit via olika projektbidrag. Kostnaderna har ökat i samma mån.

Biblioteket: Budgetförverkligande: 96,4 % (-52 530 €). Personalkostnaderna blev ca 14 000 lägre p.g.a. att semesterpengen sjunker 2017, vilket inverkar redan i 2016 års bokslut i och med att semesterpengen periodiseras. Flytten av Karis bibliotek förverkligades inte, vilket medförde ca 19 000 € lägre utgifter än budgeterat.

Kulturverksamhet: Budgetförverkligande: 94,3 % (-38 900 €). Största enskilda besparingen beror på musikinstitutets inbesparing på ca 24 000 € som syns i kulturbyråns bokslut som mindre hemkommunersättningar.

Fritidsverksamhet
Förtroendeorgan: Fritidsnämnden
Ansvarsperson: Bildningsdirektör Robert Nyman
**DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**
Verksamhetsområde

Idrott och motion är en kommunal basservice och en grundrättighet för alla. Det kommunala idrottsväsendets huvuduppgift är att skapa allmänna förutsättningar för idkandet av idrott och motion, varvid tillgången och kraven på tidsenliga anläggningar utgör tyngdpunkten. Den egentliga idrotts- och motionsverksamheten organiseras huvudsakligen av ideella föreningar.

Ungdomsverksamheten i Raseborg ska stödja de ungas utveckling och självständighetsprocess. Ungdomsbyrån främjar aktivt medborgarskap och stärker ungas sociala identitet. Ungdomsbyrån producerar kommunala ungdomstjänster som ungdomsgårdsverksamhet, smågruppsverksamhet, läger och utfärder. Skolbesök genomförs till alla grundskolor vid skolstart och under läsåret enligt behov. Ungdomsverksamheten är ett rusmedelsfritt fritidsalternativ.

Ungdomsbyrån jobbar aktivt med ungdomsfullmäktige och ordnar ungdomsparlamentet samt erbjuder information och rådgivningstjänster för unga via stadens Navigator-Ohjaamo i samarbete med uppsökande ungdomsarbetare. Ungdomsbyrån strävar till att erbjuda möjlighet att skejta både utomhus och inomhus i Raseborg.

Som ett komplement till eftermiddagsverksamheten i staden har ungdomsgårdarna öppnat sina dörrar för yngre barn, elever i årskurserna 3-6. Det betyder en större satsning på barn i denna målgrupp.

Strategi för verksamhetsområdet 2016-2018

Stabilisering av ekonomin och trygghandet av livskraft. Kostnadseffektivitet som ledstjärna i ledningen av det dagliga arbetet.

Kontakterna till och samarbetet med föreningarna intensifieras och struktureras. Trots ekonomiskt utmanande tider bör staden garantera möjligast goda förutsättningar för föreningarnas verksamhet.

Fungerande uppföljning av tjänsteproduktionen.

Ungdomsgårdsverksamhet erbjuds i Ekenäs, Karis, Pojo, Tenala, Svartå och Fiskars.

Aktivt samarbete med skolor, ungdomsverkstäder, övriga kommunala enheter samt tredje sektorn som föreningar och församlingar.

Välfungerande ungdomsfullmäktige och aktiverande av ungdomarna i samhälleliga frågor.

	BS 2015	BU 2016	BS 2016
Prestationer			
Simhallsbesök/år	103 025	100 000	100 333
Ungdomsgårdsbesök/år	13 264	16 000	14 202
Ledd verksamhet/antal deltagare (vattenaktiviteter, gym, ej skolor)	17 929	20 000	18 177
Ledd ungdomsverksamhet/antal deltagare	979	1 000	816
Bindande mätetal			
Nettokostnad/simhallsbesök	1,68 €	1,84 €	1,56 €
Driftsnettokostnad/invånare (idrott)	45,63 €	45,29 €	40,36 €

Fritidsverksamhet
Förtroendeorgan: Fritidsnämnden
Ansvarsperson: Bildningsdirektör Robert Nyman
**DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**

SAMMANDRAG €	BS 2015	BU 2016	Förändring i budgeten	BS 2016	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	437 440	440 200		404 130	-36 070	91,8%
Avgiftsintäkter	7 764	22 600		33 813	11 213	149,6%
Understöd och bidrag	50 000			500	500	0,0%
Övriga intäkter	459 699	483 500		426 839	-56 661	88,3%
Intäkter totalt	954 903	946 300	0	865 282	-81 018	91,4%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-9,4 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-972 657	-1 025 500		-978 216	47 284	95,4%
Köp av tjänster	-597 421	-460 360		-419 400	40 960	91,1%
Material och varor	-475 336	-511 310		-441 760	69 550	86,4%
Understöd	-175 384	-174 600		-150 220	24 380	86,0%
Övriga kostnader	-521 752	-573 320		-481 253	92 067	83,9%
Kostnader totalt	-2 742 550	-2 745 090	0	-2 470 849	274 241	90,0%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-9,9 %		
Verksamhetsbidrag	-1 787 647	-1 798 790	0	-1 605 567	193 223	89,3%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-10,2 %		

ANALYS ÖVER HUR MÅLSÄTTNINGAR/PRESTATIONER UPPNÅTTS
Förändringar i verksamheten 2016

Kostnadsmedvetenheten kan läsas ur bokslutet. På samtliga utgiftsposter underskrider avdelningen sin budget.

Arbetet under 2016 präglades av organisationsförändringen och skapandet av en ny verksamhetskultur mellan idrotten och tekniska sektorn. Det planerade utvecklandet av samarbetet med föreningarna blev under denna process lidande och genomfördes inte.

Trots ekonomiskt utmanande tider bör staden garantera möjligast goda förutsättningar för föreningarnas verksamhet.

Införa en fungerande uppföljning av tjänsteproduktionens kvalitet och kvantitet gällande samarbetet med tekniska sektorn.

Den öppna ungdomsgårdsverksamheten uppvisar fler besök än 2015, det är ett positivt tecken på att verksamheten uppskattas av målgruppen.

Nätverksarbetet utvecklades under året, med nätverksträffar under namnet Ungdomskaffe. Det aktiva samarbetet med uppsökande ungdomsarbete, ungdomsverkstäder, skolorna, sociala sidan och familjecenter samt övriga kommunala enheter, tredje sektorn och föreningar samt församlingarna har varit välfungerande.

Ungdomsfullmäktige hade ett aktivt år och initierade bl.a. Raseborgs första Pride-evenemang. Samtidigt innebär mer aktivitet en något större användning av anslag under köp av tjänster. I budgeten för år 2018 borde ingå ett skilt kostnadsställe för ungdomsfullmäktige, för att tydligare få fram de utgifter som härrör sig till den verksamheten.

Sektor: Samhällsteknik

Förtroendeorgan: Samhällstekniska nämnden
Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Grundläggande information om sektorn

Samhällstekniska sektorn är i budgethänseende indelad i två verksamhetsområden: 1) samhällsteknik och 2) planläggning, tillstånd och miljö. Samhällstekniska nämnden ansvarar för hela sektorns samhällsteknik, budget och personal. Planläggningsnämnden är en sakkunnignämnd i planläggningsfrågor, miljö- och byggnadsnämnden sköter byggnads- och miljötillstånd och avfallsnämnden är en myndighetsnämnd för hela Västnyland.

Huvudsakliga uppgifter:

- Främja tillväxt och trivsel i Raseborgs stad.
- Ansvara för markpolitik, områdesplanering och byggnadstillsyn.
- Ansvara för skötsel och underhåll av allmänna områden.
- Skapa en attraktiv byggd miljö samt trygga miljö- och naturvärden i staden.
- Främja en trygg infrastruktur och goda kommunikationer till och från staden.

Strategi för sektorn 2016-2018

Raseborgsområdet erbjuder goda förutsättningar för företagsverksamhet genom att anvisa affärs- och industritomter på lämpliga platser vid goda kommunikationer. Genom aktiv markpolitik och planläggning skapas förutsättningar för inflyttning och tillväxt. Planläggning sker i första hand på egen mark. Staden stöder pendlingen genom att utveckla området kring Karis resecentrum tillsammans med övriga markägare och aktörer. Staden utövar aktiv påverkan för att utveckla järnvägs- och landsvägsförbindelserna i Västnyland.

Inflyttning främjas med hjälp av ett attraktivt tomt- och bostadsutbud och en effektiv, öppen marknadsföring av tomterna. Natur, vattendrag och bruksmiljöer är Raseborgs styrka!

Staden förbättrar ekonomin och energieffektiviteten i skötseln av fastigheter, gator och allmänna områden genom att ytterligare utveckla samarbete mellan stadens tekniska funktioner. Inom stadens tjänsteproduktion nyttjas marknaden och man tar i bruk nya verksamhetsmodeller t.ex. att jämna ut toppar.

Byggnadsinspektionen och miljöbyrån är verksamma i samma utrymmen med det övriga tekniska väsendet och hela sektorn försöker därmed utnyttja synergifördelar mellan avdelningarna. Man förbereder sig för en eventuell lokalisering av myndighetsfunktioner. Raseborg är beredd att diskutera samarbete mellan Ingå och Hangö i samband med detta.

Avfallsbolagen i Västra Nyland och Östra Nyland förväntas fusioneras under 2016. Raseborg fungerar tills vidare som värdkommun för den nya avfallsnämnden.

Kritiska framgångsfaktorer:

- Bra och tydligt ledarskap, tydliga befattningsbeskrivningar och ansvarsområden.
- En till det ekonomiska läget rätt dimensionerad, motiverad och kunnig personal.
- Alternativa produktionssätt för infrastruktur, aktivt utnyttjande av marknaden vid nyinvesteringar.
- Rätt dimensionerad kundservice på avdelningarna och på stadens hemsida.
- Tydlig planläggning, snabba bygglov samt marknadsföring och försäljning av tomter i rätt tid.
- Förmåga att snabbt reagera på kommande behov och efterfrågan.
- Effektivt genomförande av första hands projekt och utvecklingsprojekt.
- Schemaläggning för genomförande av projekt, planering av arbetsmoment och förhandsmarknadsföring vid överlåtelse av ett område.
- Gott samarbete med tekniska centralen, intern service, Raseborgs Vatten, Ekenäs Energi och övriga nätverksbyggare:
 - o Samtidigt genomförande av investeringar.
 - o Utvecklande av (gemensamma) upphandlingsförfarandet.
- Gott samarbete med regionala och statliga myndigheter.

Sektor: Samhällsteknik**Förtroendeorgan: Samhällstekniska nämnden**
Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl**DRIFTSHUSHÅLLNING**
Sammandrag**Samhällstekniken satsar på att utveckla kundservicen och åtgärder som stöder tillväxt och utveckling**

Fokus för tillväxtåtgärderna inom tekniska sektorn har varit på planprojekt, på nyttan som erhålls via försäljning, möjliggörande av affärsverksamhet och genom att fastigheten får ett nytt användningssyfte. Stadens byggda fastigheter, som inte är i aktiv och tillförlitlig användning, finns på listan över fastigheter som är till salu. Merparten av dessa objekt kräver en detaljplaneändring eller undantagslov, för att de ska kunna förädlas och ges ett nytt användningssyfte. Dessa utvecklingsprojekt beaktas och resurseras tillsammans med övriga planprojekt i uppdateringen av planläggningsprogrammet.

Fokus då det gäller anpassningsåtgärderna har legat på att minska personalkostnaderna, vilket lyckats på bekostnad av servicenivån. Kundresponserna och kundservicens svarstider har tidvis lett till negativ feedback. Koncentrera sektorns förvaltning och verksamhet till en servicepunkt i stadens egna fastigheter och satsa på personalens välmående.

Förutsättningar skapas inom sektorn för tillväxt genom att upprätthålla en smidig och snabb lovgivning i byggnadstillsynen och på miljöbyrå. Elektronisk lovbehandling tas i bruk så fort som den rationellt kan utnyttjas av verksamheten.

Myndighetsverksamheten (byggnadstillsyn och miljöskydd) bör utföras i ett nära och gott samarbete med den operativa verksamheten inom den övriga tekniska sektorn, såsom t.ex. avdelningars interna utlåtanden, markanskaffning och försäljning, planläggning och områdesbyggande.

Representanter för det tekniska väsendet är aktiva i projektutveckling, med syfte att dra igång infrastrukturprojekt i Västra Nyland tillsammans med NTM-centralen och trafikverket, i enlighet med intentionsavtalet 2014-2019 angående trafiksystemplanen för Västra Nyland. Utvecklingskorridorer för kustbanan/sv 51 och Hangö-Hyvingebanan/rv 25 är regionalt viktiga, lokala projekt inte att förglömma. Beträffande kustbanan och den nuvarande trafikeringen på den, förs samtal mellan kommunerna i västra Nyland. Målet är att påverka utvecklingen av kustbanan (och även Hangö-Hyvinge-banan) och trafikeringen.

För att trygga verksamhetsförutsättningarna för befintliga och nya företag erbjuds industri- och arbetsplatstomter samt därigenom utvidgningsmöjligheter åt framgångsrika företag. Genom att utveckla småbåtshamnarna skapas förutsättningar för nya periferiaffärsverksamheter. För att utveckla detalj- och dagligvaruhandeln inom Raseborg har man anhängiggjort projekt, tomtreserveringsavtal och planändringar.

Stadsfullmäktiges anpassningsåtgärder: 2016, inkomstökning + 50 000 €

Samhällstekniken anpassar sin verksamhet enligt rådande ekonomi. Detta förutsätter att metoderna för att producera tjänster måste ändras och anpassas till den rådande situationen.

Byggnadsinspektionen följer aktivt upp beviljade bygglov samt gör slutsyn av gamla och förlängda bygglov, vilket torde öka fastighetsskatteintäkterna på längre sikt.

Skogsförsäljning är en betydlig del av sektorns inkomster, ekonomiskogarnas lönsamhet justeras lite uppåt (+ 25 000 €) p.g.a. skogsproduktionen under tidigare verksamhetsår.

Den egna tekniska personalen koncentrerar sig på underhåll av centrumområden och övriga centrala platser. Övervakning och arbetsledning effektivteras när produktionsmetoderna ändras.

Rätt riktad marknadsföring av stadens egna och privata tomter, marknadsföring av färdiga tomter med kommunalteknik sker i första hand via stadens webbsidor (tomtbörsen), samt i samarbete med markägare och mäklare.

Antalet hyrestomter ökas och det ska vara ett beaktansvärt alternativ att hyra en tomt för bostadsbyggande och företagsverksamhet. Tröskeln för att börja bygga ska sänkas. Markpolitiska programmet förväntas medföra mervärde för anskaffning och avyttring av fastigheter och markområden.

Tyngdpunkten för planläggningen läggs på stadens egen tomtproduktion, d.v.s. på projekt, där planläggningen sker på stadens egen mark. Produktionen av planer är mångsidig och erbjuder olika typer av tomter för boende och

Sektor: Samhällsteknik**Förtroendeorgan: Samhällstekniska nämnden**
Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl**DRIFTSHUSHÅLLNING**
Sammandrag

företagsverksamhet. I planläggning bör man vara beredd på planprojekt som kompletterar planlägningsprogrammet och som är kopplade till vidareutvecklingsprojekt för utveckling och områden.

Samarbetet mellan tekniska centralen och intern service ska utvecklas i syfte att koordinera fastighetsförsäljning och 'vidareutveckla' försäljningsobjekt (planändring m.m.), samt genom att sätta en tidtabell för färdigställande av fastigheter för försäljning.

Samarbetet mellan tekniska sektorn och intern service utvecklas ytterligare, bl.a. deltar ledningen för intern service regelbundet i tekniska sektorns ledningsgruppsarbete.

Sektorn följer upp tidigare linjedragningar i åtgärdsprogrammet

Det förra åtgärdsprogrammet innehöll flera åtgärder som tills vidare inte har förverkligats. Det är fråga om processer som i ett längre perspektiv ger ekonomiska eller funktionella fördelar. Huvudvikten i tekniska sektorns åtgärder under verksamhetsåret 2016 ligger på att fortsätta och slutföra tidigare anpassningsåtgärder som ingår i stadens olika program, t.ex. i planlägningsprogrammet och det markpolitiska programmet.

Som åtgärder som främjar tillväxten har i de tidigare godkända åtgärdsprogrammen nämnts bl.a.:

- Tillväxten tryggas genom fortsatt aktiv markpolitik och genom försäljning av markområden och tomter.
- Det markpolitiska programmet har godkänts 2015, effektiv och långsiktig markpolitik ger ekonomiska fördelar.
- Avyttring av icke-strategiska områden och olönsamma fastigheter är på gång (samhällsteknik och intern service samarbetar intimt med fastighetsutveckling).
- Få fart på inflyttningen genom färdiga detaljplaner som kan vidareutvecklas till nya tomter.
- Förbereda flera tomter för näringslivet.
- Inventera potentialen för bostadsbyggande på Knipnäs-Ekåsen området och påbörja detaljplaneringen av byggbara områden.
- Utarbetande av en plan (fas II) för stadsområdet vid Baggö gästhamn som kan hyras ut till stugbyverksamhet.
- Vidareutveckla attraktiva strandnära bostadsområden (Ekåsen, Knipnäs och Pumpviken).
- Staden äger markområden i skärgården och vid sjöar som kan planläggas och säljas som tomter för fritidsboende/boende, exempel Skåldö och Tovö i Ekenäs skärgård samt Bråtan i Svartå vid Lojosjön.
- Karis västra tätort, delgeneralplan, med hjälp av denna plan kan områdets planering tryggas på längre sikt.
- Påbörjade planprojekt i Gumnäs i Pojo, Svedja område i Karis och Båssaböle i Ekenäs förverkligas.
- Detaljplanerna för Billnäs bruk och Dragsviksstranden blir klara.
- I Karis planeras ett resecentrum vid järnvägsstationen genom att ta fram en s.k. koncept-plan.
- Man utreder förutsättningar för skötsel-service av yttre områden som distriktsentreprenader genom att bilda lämpliga fysiska områden.
- En effektivare och bättre marknadsföring av Raseborg stads och privata markägares tomter.

Samarbetet inom tekniska teamet utvecklas vidare.

Samarbetet mellan tekniska sektorn och intern service ska fördjupas. Skötseln och underhållet av uteområden fördjupas med en gemensam arbetsledning, dejourering samt en delvis gemensam maskinpark.

Förmåner som uppnås:

- Mera resurser för skötseln av uteområden.
- Effektivare användning av maskinparken.
- Inga överlappande funktioner.
- Mera jourpersonal.
- De administrativa entreprenadgränserna slopas (gata/park/fastighet).

Ovan nämnda planer ingår i planlägningsprogrammet (stds 23.3.2015 § 25).

Sektor: Samhällsteknik

Förtroendeorgan: Samhällstekniska nämnden
Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Avyttrandet av icke-strategiska markområden och skapande av nya hållbara bostadsområden i attraktiva miljöer

Pågående arbeten är bl.a. Karis västra tätort och Horsbäck-Kärrby generalplaner.. Dessutom har man anhängiggjort bl.a. planer för Karis centrum, Pojo centrum, Gumnäs, Båssastranden och andra mindre planer där man ändrar t.ex. användningssyftet och byggnadsrätt. Alla dessa planprojekt finns huvudsakligen på mark som staden äger och de erbjuder mångsidig tomtreserv i närheten av strand både för egnahemshus- och radhustomter. Planprojekten i fråga blir klara från och med 2016 och framåt.

Detalj- och dagligvaruhandeln i Raseborg genomgår större ändringar, handelsplatser söks av flera aktörer inom handeln. På det aktuella området pågår utvecklingsprojekt och detaljplanändringar som möjliggör förverkligandet av kommersiell och näringslivsrelaterad verksamhet och parkeringsmöjligheterna för dessa.

Ekonomiska konsekvenser: Omvandling på längre sikt av icke aktivt använda områden till produktiva områden.

Nytänkande om byggrätt och planering

Det av staden ägda området "Bråtan" bakom Oxberget, vid stranden av Lojosjö kunde enligt nuvarande generalplan med detaljerad planering ge ett betydande antal byggnadsplatser för fritidsboende. Planprojektet ingår i planläggningsprogrammet.

Stadens planläggningsprogram prioriterar projekt där tyngdpunkten läggs på av staden ägda områden.

Generalplan och därefter detaljplan för Karis västra tätort säkrar tomtreserven i Karis område i framtiden.

Genom utvidgning av Båssastrandens detaljplaneområde på stadens mark kan staden få en betydande reserv av tomter med attraktivt, havsnära läge.

Gumnäs och Klockarudden, detaljplanen utökar tomtreserven i Pojo området.

Målsättningen med Ekåsen detaljplan är att utveckla området för nya användningsändamål bl.a. för mångsidigt boende samt säkerställa den nuvarande byggnadsmassans användnings- och utvecklingsmöjligheter.

Ekonomiska konsekvenser: Planläggning är en väsentlig del av områdesutveckling och vidareutveckling, staden drar nytta av markområdenas värdestigning.

Färdigställande av tomter för att täcka behovet på arbetsplatsområden

Planläggningen av Horsbäck-Kärrby området fortsätter under 2016. Delgeneralplan med företags- och småindustritomter som resultat. Kräver dessutom en detaljplan som baserar sig direkt på generalplanen.

Utvecklandet av Karis järnvägsstations närområden och planeringen av markanvändning pågår. I utvecklingsprojektet deltar utöver staden också VR, Senatsfastigheter och trafikverket. För utvecklandet av järnvägsområdet upprättas mellan markägarna en plan där man definierar områdets målsättningar för funktion och markanvändning.

Området kring Karis järnvägsstation utvecklas som s.k. område för trafikcentrum där det finns olika typer av funktioner såsom boende, kommersiell verksamhet, parkeringslösningar, kollektivtrafik och arbetsplatser. I planen tar man i beaktande användningssyftet med Focus-byggnaden. Utvecklingen av järnvägsområdet bör stöda kollektivtrafik (bantrafik) och därmed göra Raseborg till ett attraktivt område med tanke på pendlande och fungera som en målutredning för den eventuellt blivande planläggningen.

Ekonomiska konsekvenser: Den ekonomiska inverkan av arbetsplatser, industri och kommersiella områden på staden är stor, både direkt och indirekt.

Sektor: Samhällsteknik

Förtroendeorgan: Samhällstekniska nämnden
Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Åtgärdsprogrammet 2017-2018 ur sektorns perspektiv

De strategiska riktlinjerna för stadens markanvändning framgår ur den strategi stadsfullmäktige godkände 10.6.2013. Strategin utstakar målen och tyngdpunkterna för åren 2014–2017.

- Det markpolitiska programmet är ett exekutivt instrument för markanvändnings- och utvecklingsstrategin.
- Tekniska centralen och Interna servicen utökar samarbetet vid skötseln av yttre områden.
- Snabba och tydliga beslut gällande försäljning av markegendom.
- Planlägningsprocessen ska göras effektivare för att öka tomtreserven gällande bostadstomter och arbetsplatstomter.
- Investeringarna konkurrensutsätts i rätt tid i lämpliga helheter.
- Verksamheten vid gästhamnen och småbåtshamnar utvecklas genom att öka antalet båtplatser och på Ekenäs området förverkligas ett s.k. kommersiellt sjösättningsområde för stora båtar.
- Gemensamt med stadskansliet utveckla mätetal för uppföljning av den tekniska sektorns resultat för både prestationer och ekonomi.
- Med personalen hålls årligen utvecklingssamtal, personalresursernas målsättningar och mätare fastställs.

Investeringar

Investeringarna för 2016 följer huvudsakligen den föregående planeperiodens genomförande. Projekt är bl.a. Karis brandstations byggprojekt (s.k. fastighetsleasing, finansieras utanför stadens balansräkning) och sådana projekt som är en del av avtalshelhet, t.ex. markanvändningsavtal. En ny brandstation i Karis blir klar innan oktober 2016. Den ersätter räddningsverkets tillfälliga hyresutrymmen. Brandstationen förverkligas med ett fastighetsleasingavtal. Ett föravtal uppgörs med Västra Nylands räddningsverk.

Till storsatsningar inom tekniska sektorn hör byggandet av fiskevägar och översvämningsskydd i Svartån (6 år 105.000 €/år, projekt totalt ca. 5,5 milj. euro) och byggandet av Karis resecentrum tillsammans med statliga verk.

Investeringarna inbegriper också att grundreparationen av järnvägsbron i Karis inryms i planeringsperioden och sammanjämkas med det s.k. Fokushusets verksamhet och att man utreder alternativet för broreparationen och tunnel.

Raseborgs stad deltar i EU-projektet (ip-life projektet) vars syfte är att finansiera fiskevägar i Svartån. Projektets fortsättning klarläggs före verksamhetsåret 2016.

Raseborgs stad är tillsammans med byrådet aktivt med i utvecklandet av Bromarv skärgårdshamn. Naturstigen via Gåsören till Ramsholmen samt förnyande av Ramsholmens bro förverkligas som ett eventuellt utvecklingsprojekt där staden deltar som part. Projektplanering under verksamhetsår 2016.

Förberedelserna för restaureringen av Södra Viken fortskrider, behövliga tillstånd erhålls samt förverkligande- och finansieringsmall utreds.

Med rätt prioriterade och tillräckliga investeringar möjliggörs avkortningen av saneringsskulden. Tekniska sektorn upprätthåller investerings- och tomtproduktionsprogram som omfattar kommande årens investeringsbehov per projekt indelat i: 1) förverkligande av fastställda detaljplaner, 2) konstruktioner och anordningar, 3) åligganden enligt markanvändningsavtal och 4) utvecklingsprojekt och projektplanering.

Staden har en central roll i många utvecklingsprojekt. När dessa förverkligas bygger man nytt, förbättrar det gamla och skapar nya arbetsplatser.

Utvärdering av processer och verksamheten:

Raseborgs stadsfullmäktige beslöt på sitt möte 26.9.2016 § 85 om reformen av förvaltningsstadgan och beslöt bl.a. att sammanslå direktionerna samt verksamheten för samhällstekniska nämnden och intern service.

Verksamhetsåret 2016 kännetecknas starkt av beredningen av reformen av förvaltningsstadgan. Tekniska väsendets funktioner och förvaltningsenheter ändrades, antalet avdelningar reducerades och därmed ändrades också arbetsmetoderna i slutet av år 2016.

Sektor: Samhällsteknik**Förtroendeorgan: Samhällstekniska nämnden****Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl****DRIFTSHUSHÅLLNING****Sammandrag**

Tekniska sektorn består av följande verksamhetsavdelningar: 1) Administration 2) Samhällsteknik 3) Planläggning och miljö 4) Utrymmesförvaltning och 5) Avfallsnämnden

Tekniska nämnden behandlade vid sina möten fr.o.m. 23.8.2016 hela sektorens funktioner, budgetuppföljning samt personalärenden med undantag av byggnads-, miljömyndighets- och miljöhälsoverksamheten.

Planläggningsnämnden fungerade som expertnämnd i planläggningsfrågor, miljö- och byggnadsnämnden ansvarade för byggnads- och miljötillstånd och avfallsnämnden fungerade som myndighetsnämnd för hela (västra) Nyland.

Stadsfullmäktige behandlade under verksamhetsåret 2016 tre budgetändringar för tekniska sektorns del; omfördelning av investeringsanslaget och överföring mellan investeringsobjekt (sfge 14.11.2016 § 104 ja § 106) och ändring av driftskostnaderna och investeringsanslaget i anslutning till fastighetsförsäljning (sfge 12.12.2016 § 126).

Ett viktigt ärende som verkställdes i slutet av år 2016, var avslutandet av hyresavtalet för stadshuset. Därför flyttades stadshusets funktioner från ett hyresutrymme (privat hyresvärd) till andra fastigheter som ägs av staden. Förvaltningsenheterna flyttade i slutet av år 2016. Den ekonomiska effekten på årsnivå är drygt 300 000 € (stds 10.10.2016 § 333).

Under verksamhetsåret 2016 utarbetades en sk. fastighetsstrategi, enligt vilken stadens byggnader indelades i skilda "portföljer" för vilka man definierat en portföljbestämd intern hyra samt skötselklassificering. Införandet och verkställandet av fastighetsstrategin sker fr.o.m. år 2017. I samband med fastighetsstrategin fastslogs också de fastigheter, som staden avyttrar.

Verksamhetsår 2016 inleddes i likhet med åren innan i en utmanande ekonomisk situation och budgetramen för verksamheten var ekonomiskt stram. Samhällstekniska nämnden behandlade verksamhetens innehåll i dispositionsplanen i början av året.

Man fortsatte att utveckla samarbetet med intern service inom det tekniska teamet, tills verksamheten konkret överfördes i slutet av året till att underlyda samma sektor och nämnd. Strategiskt viktiga markområden köptes i Horsbäck och ett betydande markbyte genomfördes. Staden bytte då skogsmark mot generalplanlagd råmark för planläggning. Förhandlingar om markanskaffning fördes för att skapa arbetsplats- och industriområden.

Fastighetsförsäljningen förlöpte inte planenligt under verksamhetsåret 2016, stadsfullmäktige godkände budgetändringen vid sitt möte 2.12.2016 § 126. Generellt kan konstateras, att handeln med småhustomter löpte segt, men man fortsätter med samma långsiktiga fastighetsutveckling som under tidigare år.

Stadens egen reserv av småhustomter är utmärkt. Raseborgs stad har totalt ca 120 småhustomter till salu i olika delar av staden (tomterna på stadens mark).

Under året rekryterades en miljöinspektör och en planläggningsarkitekt, som intern rekrytering fylldes två avdelningschefstjänster, till planläggnings- och miljöavdelningen samt utrymmesförvaltningsavdelningen.

Planläggningen har under år 2016 fortsatt att aktivt samarbeta med centrala myndigheter, såsom NTM-centralen i Nyland och Nylands förbund. Planläggningen har representerats bl.a. i sakkunniggrupper som berört turism och vindkraft och har aktivt medverkat i uppgörandet av förslaget till etappplansplan 4 för Nyland. Karis västra generalplan och generalplanen för Horsbäck avancerade, målet är att generalplanerna godkänns under år 2017.

Driftsutgifter

Tekniska sektorns normala verksamhet utvisar ett överskott på 68 943 € i relation till nettobudgeten.

Sektorn har inte under verksamhetsåret gjort budgetändringar i driftsutgifterna.

Från sektorn har under året två personer pensionerats. En från miljöbyrån och en från gatuunderhållet.

Såväl vårvintern som hösten var snöfattiga, och därför kunde man spara på vinterunderhållet. Målen beträffande myndighetsverksamhetens ekonomi (byggnadstillsyn och miljövard) kunde uppnås.

Sektor: Samhällsteknik**Förtroendeorgan: Samhällstekniska nämnden**
Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl**DRIFTSHUSHÅLLNING**
Sammandrag

De övriga avdelningarna kan på ett allmänt plan beskrivas på följande sätt,

Samhällstekniska avdelningen använde 1 985 986 € för väghållning och 658 712 € för parkavdelningens verksamhet. Gatuunderhållet som köptjänst kostade 129 486 € mindre än budgeterat. Elkostnaderna för vägbelysningen var 382 521 €, vilket var klart mindre än tidigare. Fordonscentralens bränslekostnader var 55 312 €. De krav som ställs på parkavdelningen bl.a. i fråga om uppföljningen och skötseln av lekparkerna växer hela tiden. Samhällstekniska sektorns verksamhetsbidrag var – 4 202 257 €.

Driftsbidraget för planläggningen, tillstånden och miljön inom sektorn var 23 238 € över det budgeterade. Anslagen för planläggningens köptjänster genomfördes inom ramen för beviljade medel. Kostnaderna för Sydspetsens miljöhälsa (miljöhälsovård och veterinärvård) överskreds sammanlagt med 21 308 euro.

Byggnadstillsynen nådde inte upp till budgeterat mål. Inkomsterna förverkligades till 80,6 % och nettoutgifterna var 105 803 € högre än vad budgeten förutsatte. Inkomsterna för miljövården förverkligades till 115,5 %, vilket är 17 708 € över budgeten. Verksamhetsbidraget för miljövården var 65 714 € jämfört med budgeten.

I planläggningen användes sammanlagt 139 414 € till köptjänster. Byggnadstillsynen beviljade 323 byggnadslov, vilket är nästan lika många som år 2015. För miljövårdens del konstateras att antalet prestationer (tillstånd och inspektioner) år 2016 var 335 st. Antalet undantagslov och av planeringsbehovsbeslut uppgick till 64 st.

Fastighets- och mättningsavdelningens inkomster från fastighetsförsäljning (försäljningsvinter) var 913 645 €. Avdelningen sålde eller hyrde under året ut sammanlagt 23 tomter. År 2015 var antalet 20 tomter, år 2014 var antalet 49 tomter och år 2013 uppgick det till 49 tomter. Mättningsavdelningens verksamhetsbidrag i sin helhet var + 1 212 598 €. I budgetändringen (12.12.2016 § 126) reducerades inkomsterna från fastighetsförsäljning med totalt 776 666 €, medan de sammanlagda försäljningsinkomsterna var 998 844 euro. Med stöd av förvaltningsstadgan koncentrerades fastighetsförsäljningen år 2016 i sin helhet på mättningsenheten.

Skogsbrukets virkesförsäljningsinkomster var 810 238 € (ekonomiskogar och parkskogar), försäljningen överskred budgeten med 35 238 euro.

Kostnaderna för saneringen av marken i Norra hamnen var sammanlagt 258 690 €, vilket täcktes med det anslag som reserverats för sanering av jordmån och gamla avstjälningsplatser (stn 21.6.2016 § 102).

Administrationen på den samhällstekniska sektorn förverkligades i enlighet med budgeten. Höstmarknaden uppvisade ett överskott på 20 025 €, vilket var 25 € mera än budgeterat.

Investeringarna 2016

Samhällsteknik; Tekniska centralen använde 75,9 % av investeringsmedlen år 2016. Det betyder att man använde 3,512 miljoner av anslaget på 4,625 miljoner euro.

Investeringsanslagen användes enligt följande (investeringarna presenteras skilt och kostnadsvis i förteckningen över investeringar);

Till parker, parkkonstruktioner och badstränder hade anvisats ett anslag på sammanlagt 130 000 €. På badstranden i Knipnäs byggdes en brygga och konstruktionerna vid Stallörens lekplats och badstrand har förbättrats. Smärre förbättringsåtgärder utfördes i gästhamnarna. Ansökan om miljötillstånd för Södra Viken (vattentillstånd) lämnades inte under år 2016, frågan behandlades i tekniska nämnden. Tillståndsansökan är färdig och redo att lämnas in med smärre kompletteringar. Muddringen av Södra viken inkluderas i investeringsprogrammet för kommande år.

Det anslag som reserverats för trafikarrangemang på rv 25 har inte använts/aktiverats under verksamhetsåret. Under året innan användes anslaget till att verkställa vägplanen på Mangårds område i Svartå. Projektet är en del av en större vägbyggnadshelhet med ett mitträckeavsnitt, slopande av plankorsningar, byggande av planskild anslutning/bro osv. Projektet genomförs tillsammans med Trafikverket. Byggnadsarbetet fortsatte för Trafikverkets del under år 2016.

Sektor: Samhällsteknik
Förtroendeorgan: Samhällstekniska nämnden
Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Investeringarna omfattade också grundrenoveringen av järnvägsbron i Karis och planeringen av stationsområdet (det s.k. resecentret). Sammanjämkningen av de mest centrala förvaltningsbyggnaderna i centrum av Karis med brorenoverings- eller tunnelalternativet pågår.

Raseborgs stad deltar aktivt i utvecklingsprojektet för Bromarvs skärgårdshamn tillsammans med byalaget.

Tekniska sektorns investeringar omfattar byggande av fiskvägar i Svartån (6 år 105 000 €/år, hela projektet ca 5,5 miljoner euro). Raseborgs stads andel för de kommande åren har preciserats inom ramen för det sammanlagda anslaget. Projektet har beviljats en påtaglig extern (EU)finansiering. Raseborgs stad deltar i EU-projektet (ip-life projektet) vars syfte är att finansiera fiskvägar i Svartån.

Investeringsprogrammet för gatunätet var totalt 1,5 miljoner € och summan användes enligt följande: Grundförbättringsobjekt och gatubelysning förbättrades enligt investeringsprogrammet.

- 93 000 € för byggande av nya gator
- 1 078 000 € för asfaltering av stadens gator och för smärre grundrenoveringar
- 327 000 € till att bygga och förnya belysningen

Utvidgning av bostadsområden: 500 000 € i budgeten fördelas mellan följande projekt:

- Ekenäs, Horsbäck (4-6 industriområde)	114 566 €
- Malmkulla industriområde, gatubyggnad,	107 134 €
- Bäljars industriområde, gatubyggnad	99 485 €
- Gång- och cykeltrafikled Karis-Skuru	30 607 €
- Rådhusstorgets trafikarrangemang	40 582 €
- Fågelsången	<u>105 141 €</u>
Totalt	497 515 €

Riskhantering och intern kontroll

En bedömning av de viktigaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna samt andra faktorer som inverkar på verksamhetens utveckling på tekniska sektorn.

Operativa risker gäller:

- personalens kompetens, tillgången till yrkeskunnig personal, datasystemens funktion, konjunkturväxlingar, ändringar i lagstiftningen
- obekväma arbetstider och dejourering (nattarbete, veckoslut, helger, semestertider)
 - o lokala avtal, vikarier och ersättare, resurseringen av egen personal
- personalbyte, sk. tysta informationen och erfarenheten försvinner, (kan även vara en utvecklingsmöjlighet!)
- entreprenörer och konsulter, har vi en fungerande (lokal)marknad för att täcka stadens behov av service (tex. vinterunderhåll, teknisk planering, upphandlingsprocesser mm.)
- tillgången till råvaror (kosthållet, byggnadsverksamhet)
 - o upphandlingen av råvaror (rätt tidpunkt, rätta mängder mm.)

Läge på fastighetsmarknaden:

- fastighets- och tomtförsäljningen
- lokala prisbildningen, fastighetsmarknaden
- tillräckliga inkomster för att täcka kommunaltekniska kostnader
- rätt styrning av planläggningen, medvetenhet om marknadens behov

Skaderisker:

- försäkringar i händelse av skador, olyckor, fel och avbrott i verksamheten
- väsentliga rättegångar samt risker i anslutning till andra eventuella rättsliga åtgärder eller myndighetsåtgärder.

Sektor: Samhällsteknik

Förtroendeorgan: Samhällstekniska nämnden
Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Miljöfaktorer

- behovet av marksaneringar som staden bör bekosta, finns ej ekonomiska förutsättningar till detta (ekonomisk risk)
- lovgivningen och interna processerna mellan operativ- och myndighetsverksamhet
- klimatförändringen (snörika- eller snöfattiga vintrar, högt (havs)vattenstånd, stormar, torka mm.

Intern kontroll

- om brister i kontrollen har uppdragats i verksamheten skall ärendet tas till behandling i första hand internt; enhetschef, avdelningschef, sektorchef (s.k. tjänstevägen)
- bristerna åtgärdas
 - o politiska beslutsfattande (tekniska nämnden, stadsstyrelsen)
 - o ekonomiska konsekvenserna
 - o myndighetsförfarande

Om brister och fel i den interna kontrollen på tekniska sektorn uppdragats, ska redogörelse ges om dessa och förslag till hur de korrigeras.

- iakttagande av bestämmelser, föreskrifter och beslut
- målpuppfyllelse, tillsyn över användningen av medel, kompetent och tillförlitlig resultatutvärdering,
- ordnande av riskhanteringen (är den uppdaterad och tillräckligt omfattande, har ansvaret fördelats på ett entydigt sätt, finns det tillräcklig kompetens för denna, har man lyckats förutse risker i rätt tid och till rätt belopp?),
- kontroll över anskaffningar, upphandlingar, skötseln av tillgångar
- avtalsverksamhet, interna processen för avtalshantering (beredning, juridisk kontroll, upphandlingskontroll mm., rätt beslutsorgan mm.)
- Uppföljning av avtal (ekonomisk uppföljning, tidsuppföljning, avvarsuppföljning, ändringar i verksamheten under avtalstiden mm.)

Uppföljning av åtgärdsprogrammet 2016**Samhällstekniken satsar på att utveckla kundservicen och åtgärder som stöder tillväxt och utveckling:**

Organisationsförändringen som verkställdes under 2016 har lett till en smidigare och effektivare organisation. Tydligare helheter för organisationen och verksamheten har skapats, t.ex. inom samhällstekniken. Förändringarna har också förbättrat kundservicen inom byggnadstillsynen och miljöbyrån.

Stadsfullmäktiges anpassningsåtgärder; 2016, inkomstökning + 50 000 €:

Inkomsterna har inte ökat i önskad takt. Avgiftsintäkterna, speciellt byggnadstillsynens intäkter minskade jämfört med 2015. Däremot ökade arrendeinkomsterna i jämförelse med 2015. Även virkesförsäljningen gick upp. I och med organisationsförändringen har samarbetet mellan intern service och tekniska sektorn angående fastighetsförsäljningen ökat.

Avyttrandet av icke-strategiska markområden och skapande av nya hållbara bostadsområden i attraktiva områden:

Markförsäljningen har på grund av marknadsläget varit ganska låg. På grund av det gjordes också en budgetändring under året. Antalet godkända detaljplaner (13 st) har varit högre än budgeterat (6 st).

Nytänkande om byggrätt och planering:

Revideringen av byggnadsordningen är under arbete.

Färdigställande av tomter för att täcka behovet på arbetsplatsområden:

Under året har ett markbyte gjorts. I och med bytet erhöll staden ca 40 ha markområden i Skogby. Under året har inköpts markområden för Horsbäck företagsområde och Bromarv gästhamn. Arbetet med planen för Horsbäck-Kärby har fortskridit genom en framläggning som planutkast.

Samhällsteknik

Förtroendeorgan: Samhällstekniska nämnden
Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Verksamhetsområde

Samhällsteknikens verksamhetsområde omfattar:

- sektorns administration
- skötsel av gator, vägar och allmänna områden, parker, simstränder, hamnar och avstjälningsplatser samt planering, byggherreverksamhet, fordonscentral, marktäkter, jordtippar samt investeringar för verksamheten
- stadens markpolitik, förvaltning av stadens markegendom, mättningsverksamhet, fastighetsbildning, kartservice, skogsbruk och enskilda vägar
- småbåtshamnar omfattande stadens egna bryggplatser, strandplatser, vinterförvaringsplatser samt Ekenäs gästhamn är organiserade som en nettoenhet i budgeten
- Västra Nylands avfallsnämnd
- räddningsväsendet som sköts via avtal med Västra Nylands räddningsväsende (Esbo stad).

Raseborgs stad fungerar som värdkommun för Västra Nylands avfallsnämnd. Västra Nylands avfallsnämnd, allmänt kallad Roskaraati-Roskrådet är en gemensam nämnd för sju kommuner (Raseborg, Hangö, Högfors, Ingå, Lojo, Sjundeå och Vichtis). Den ansvarar för myndighetsuppgifter som berör avfallshantering i medlemskommunerna.

Kommunerna i östra och västra Nyland har beslutat att fusionera avfallsbolagen till ett gemensamt bolag från och med 2015, men fusionen tar sannolikt ett år på grund av en rättsprocess. När fusionen mellan Rosk'n Roll Oy Ab och Östra Nylands Avfallshantering Ab förverkligas fusioneras också avfallsnämnderna. Kommunerna har kommit överens om att Raseborgs stad fungerar som ansvarskommun för den gemensamma avfallsnämnden. Nämnden har två anställda, ett avfallsombud som är föredragande i nämnden och en avfallshanteringskoordinator. Förberedelserna för det nya verksamhetsområdet pågår, fusionen väntas genomföras under år 2016.

Strategi för verksamhetsområdet 2016-2018

Bättre kundservice inom hela sektorn.

Ansvara för att den kommunaltekniska grundservicen fungerar och att de anpassningsåtgärder i verksamheten som görs inte inskränker på säkerheten och att servicenivån inte blir alltför lidande. Utveckla arbetssäkerheten och personalens välmående.

Prioritera ekonomiska och långsiktiga lösningsmodeller.

Konkurrensutsatta lämpliga entreprenadhelheter med beaktande av den lokala marknaden.

Nyinvesteringarna görs huvudsakligen som köptjänster, medan skötsel- och underhållsrelaterade projekt görs som egna arbeten.

Utbyggnaden av nya planeområden förverkligas som investeringshelheter i samarbete med Raseborgs Vatten. Mer fokus på arbetsledning och projektövervakning.

Byggnadstomter bildas kontinuerligt så att byggnadsprojekt inte blir fördröjda på grund av avsaknad av tomt.

Allmänna områden mäts kontinuerligt för att minska på de outbrutna områdenas antal och för att förbättra klarheten i fastighetssystemet.

Mättnings- och fastighetsavdelningen ansvarar för fastighetsbildningen inom detaljplaneområden, förverkligar stadens markpolitik samt handhar arrenden, inköp samt försäljning av tomter och områden.

Staden säljer i första hand färdigt planerade tomter. Processen för fastighetsutveckling (fastighetsförsäljning och -köp, fastighetsvärdering och planläggning) ska utvecklas vidare tillsammans med intern service. Även s.k. icke strategiska markområden säljs i enlighet med åtgärdsprogrammet eller utnyttjas som bytesobjekt för att skaffa råmark. Markanvändningsavtal upprättas då privatägd mark planläggs. Markpolitiskt program kompletterar den operativa verksamheten.

Standarden i befintliga båthamnarna förbättras. Nya båtplatser/vattenområden för båthamn och plats för en sjösättningsramp utreds, målet är att på lång sikt öka båthamnsverksamheten och tillhörande funktioner på ett ekonomiskt hållbart sätt. Raseborgs stad fungerar idag som värdkommun för Västra Nylands avfallsnämnd och ansvarar efter fusionen för avfallshanteringens myndighetsuppgifter i totalt 12 nyländska medlemskommuner.

Räddningstjänsterna köps av Esbo stad. I nuläget har Raseborg 2 brandstationer för ordinarie räddningsverksamhet (Ekenäs och Karis). En ny brandstation byggs i Karis och den tas i bruk under 2016.

Samhällsteknik

Förtroendeorgan: Samhällstekniska nämnden
Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

	BS 2015	BU 2016	BS 2016
Prestationer			
STN/TN antal sammanträden	11	11	12
Antal behandlade ärenden	199	200	190
Antal bokförda verifikat	3 407	4 000	3 288
Antal fakturor	4 104	5 000	3 966
Gatunätets längd (km)	255,3	256,0	255,6
Lättrafiknätets längd (km)	42,6	39,0	43,0
Antal belysningspunkter (st)	9 502	9 405	9 587
Skötta grönområden (ha)	79	79	79
Skötta gångstigar (km)	13	13	13
Lekparker (st)	34	34	36
Simstränder (st)	19	19	19
Överlåtna tomter (arrend + sålda)	26	30	23
Tomtreserv, småhustomter	125	120	122
Tomtreserv, våningshustomter	12	12	12
Tomtreserv, företagstomter	18	20	42
Antal bildade tomter, förrätn	40	100	53
Tomter i tomtindelningar	40	50	65
Utmärkning av byggnader	63	100	47
Försäljning av registerutdrag	997	1 300	910
Försäljning av kartor	1 402	1 200	1 105
Skogsareal (ha) *)ny beräkningsgr.	2 560	2 560	2 520
Parkskogar (ha)	500	500	500
Stadens markegendom (ha)	5 950	5 900	5 860
Antal småbåtsplatser	675	675	675
Avfallsnämnden, antal möten	1	6	5
Avfallsnämnden, antal beh ärenden	5	40	28
Avfallsombud/antal tjänstem beslut	217	480	133
Räddningsv / utryckn trafikolyckor	91	100	97
Räddningsv / utryckn bränder	9	18	16
Granskn av automatalarm	123	150	152
Räddnv/ utr fara för byggn brand	29	30	29
Bindande mätetal			
Adm andel av sektorns totalutg %	4,2	4,3	4,3
Enskilda vägar, bidrag €/km	357	370	394
Kostnader för gatunät €/km	5 585	5 200	5 820
Kostn € / belysningspunkt	56	64	52
Kostn €/m ² skötta grönområden	0,50	0,50	0,50
Kostn för lekparker €/lekpark	3 320	3 200	3 200
Kostn för badstränder €/strand	5 000	5 000	5 000
Såld virkesmängd skog+park m3	18 800	15 500	19 400
Bruttoink av markegendom €/ha		430	
Småbåtsh, andel uthyrda pl. %	90	100	90

Samhällsteknik

Förtroendeorgan: Samhällstekniska nämnden
Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl

**DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**

SAMMANDRAG €	BS 2015	BU 2016	Förändring i budgeten	BS 2016	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	1 372 377	1 911 480		1 411 310	-500 170	73,8%
Avgiftsintäkter	198 895	125 000		121 104	-3 896	96,9%
Understöd och bidrag	69 219	8 000		7 229	-771	90,4%
Övriga intäkter	2 896 660	1 631 000		1 866 399	235 399	114,4%
Intäkter totalt	4 537 152	3 675 480	0	3 406 042	-269 438	92,7%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-24,9 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-2 578 322	-2 506 720		-2 553 601	-46 881	101,9%
Köp av tjänster	-3 644 964	-3 918 550		-3 719 390	199 160	94,9%
Material och varor	-906 249	-917 610		-802 013	115 597	87,4%
Understöd	-193 511	-203 500		-201 027	2 473	98,8%
Övriga kostnader	-448 684	-400 300		-365 679	34 621	91,4%
Kostnader totalt	-7 771 730	-7 946 680	0	-7 641 710	304 970	96,2%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-1,7 %		
Verksamhetsbidrag	-3 234 578	-4 271 200	0	-4 235 667	35 532	99,2%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				30,9 %		

ANALYS ÖVER HUR MÅLSÄTTNINGAR/PRESTATIONER UPPNÅTTS
Allmänt:
Samhällsteknik

För gatuunderhållet kom vintern tidigt samtidigt som vårvintern var snörik. Detta ledde till att kostnaderna blev ca 40 % högre än föregående år. Inom det övriga underhållet hade man dock förberett sig på detta. Utgifterna för trafikmärken och övriga mindre underhållsprojekt höll sig på tidigare års nivå. En ny jordavstjälningsplats togs i bruk under året.

I samband med organisationsändringen som gjordes under året ändrades arbetsledningens uppgiftsbild i och med att ansvaret för fastigheternas yttre områden och idrotts- och motionsområden tillkom. Den gemensamma arbetsledningen och ökningen av den egna produktionen medförde inbesparingar inom övriga enheters köptjänster. Dejourfunktionerna förenhetligades från och med oktober månad samtidigt som vinterunderhållets organisation förnyades.

Användningen av den egna maskinparken effektiviserades bl.a. inom vinterunderhåll och sandning där inbesparingar och effektivisering uppnåddes. Den egna maskinparken och personalen deltog förutom i underhållet också vid förverkligandet av mindre investeringsprojekt.

Fordonscentralens verksamhet och omsättning blev under året mindre än beräknat.

Fastighetsbildning och mätning

Under året överläts sammanlagt 23 objekt (tomter och områden), (15 sålda, 8 arrenderade) vilket var något färre än under år 2015, då de överlätna objektens antal var 38 st. Inga större enskilda försäljningsobjekt överläts under året. Under året inköptes bl.a. markområden för Horsbäck företagsområde och Bromarv gästhamn, dessutom slutfördes en bytesaffär där staden erhöll ca 40 ha markområden i Skogby. Under året startades projektet med försäljningsportföljen för byggnader. Inkomsterna från arrenden blev 716 792 € och överskred det budgeterade målet med 116 800 €. Inkomsterna från fastighetsförsäljning uppgick till 913 645 € och motsvarar budgeten efter budgetändring

Samhällsteknik

Förtroendeorgan: Samhällstekniska nämnden
Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Avverkningarna i ekonomiskogarna har i huvudsak förverkligats på basen av offerter som rotförsäljning åt UPM och som avverkningsuppdrag av Södra skogsreviret. Vid några avverkningar har drivningen utförts av revirets kontraktsentreprenörer men så, att staden skött arbetsledning och utbetalningen av entreprenadersättningarna. I parkskogarna har arbetena i huvudsak utförts av stadens egna skogsarbetare. Vid arbetstopparna har tidvis utomstående skogsarbetsföretagare anlitats.

Avvikelsen mellan budgeterad avverkningsmängd, vilken baserar sig på skogsbruksplanen, och förverkligad, beror på att det förväntade ekonomiska resultatet under budgetberedningsarbetet höjts från det ursprungliga, av ansvariga tjänstemannen, uppgjorda förslaget. Beräknad avverkningsmängd har inte ökats i motsvarande grad. Om avverkningsmängderna och det ekonomiska kravet inte framledes sänks, äventyras skogsbrukets hållbarhet på sikt.

Samhällstekniska nämndens vägsektion sammanträdde år 2016 6 gånger, varav 5 var förrättningssammanträden. I underhållsbidrag till enskilda vägar beviljades i medeltal 379 €/km åt .a. att 4 väglag aldrig lämnade redovisning över utförda arbeten, sammanlagt 213 väglag. Grundförbättringsbidrag beviljades 7 456 € åt 8 väglag.

Administration

I samband med översynen av förvaltningsorganisationen överfördes en del av kanslipersonalen att direkt underlyda de operativa avdelningarna. Verksamheten koncentrerades till ekonomihantering, fakturering och ärendehantering. Skötseln av de ekonomiska funktionerna förstärktes med en controller i slutet av året.

I övrigt förverkligades administrationen planenligt.

Småbåtshamnar

Den nya båtrampen vid Jägarbacken togs i bruk under våren. Huvuddelen av båtplatserna i Ormnäs båthamn/ Jägarbacken uthyrda. Båtplatserna i Södra viken däremot svåra att hyra ut beroende på behov av muddring och förnyelse av bryggkonstruktioner.

Gästhamnens verksamhet förlöpte normalt. Gästhamnen ägs av Raseborgs stad, men verksamheten sköts enligt avtal av Ekenäs gästhamn ab. Löpande underhåll av småbåtshamnarna utfördes planenligt under våren.

Västra Nylands avfallsnämnd

Verksamheten fortsatte under året i tidigare form. Den under en lägre tid planerade fusionen med Östra Nylands avfallsnämnd förverkligades inte under år 2016.

Räddningsväsendet

Räddningsväsendet sköttes avtalsenligt av Esbo Räddningsverk.

Planläggning, miljö och byggnadstillsyn

Förtroendeorgan: Samhälltekniska nämnden / Miljö- och byggnadsnämnden
Ansvarsperson: Stadsplaneringsarkitekt Simon Store;
ledande byggnadsinsp. Juhani Jormanainen miljöchef Gustav Munsterhjelm

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Verksamhetsområde

Verksamhetsområdet omfattar planläggning, byggnadstillsyn, tillstånd och miljö.

Stadsplaneringsavdelningen sköter om planeringen av markanvändningen; planläggning såsom general- och detaljplanering. Enheten bereder ärenden gällande avgöranden av planeringsbehov, undantagslov och beslut om detaljplaners aktualitet. Till enhetens uppgifter hör även beredning av utlåtanden och aktiv uppföljning av och deltagande i planeringsprocesser och projekt av strategisk betydelse såsom landskapsplaneringen. Som stadens planläggare fungerar stadsplaneringsarkitekten i enlighet med MBL:s § 20.

Byggnadstillsynens uppgifter omfattar rådgivning och övervakning för att styra byggandet enligt gällande planer och byggnadsordning. Den svarar för en behörig hantering av byggnadslov, åtgärdstillstånd och utlåtanden i frågor som gäller byggande. Den utför granskningar och utpållningar på glesbygden.

Miljövårdsenhetens tyngdpunktsområden är behandling av miljötillstånd, grundvattenskydd och övrigt skydd av vatten (inkl. avlopp), avfallshantering, luftvård, bullerbekämpning, utlåtanden i planeringsfrågor, övriga tillstånd och naturskydd.

Strategi för verksamhetsområdet 2016-2018

Planläggningens huvudmålsättning är att enligt de i budgeten uppställda måtetalen förverkliga det godkända planläggningsprogrammet, med strävan till ett tillräckligt stort och attraktivt tomtutbud i staden, såväl för bostäder som för företagsetablering. En ekonomiskt hållbar bostads- och näringspolitik förutsätter en långsiktig och tillräcklig produktion av tomter på stadens egen mark.

För att uppnå målen måste staden ständigt utöka arealen med rättsverkande generalplan i centrum och övriga strategiskt viktiga områden. Detta ger bättre möjligheter för staden att själv kunna påverka den detaljerade planeringen med sikte på aktiv tomtutgivning. I områden med rättsverkande generalplan kan staden planera utan direkt styrning från landskapsplanen och på så sätt effektivare utnyttja sitt planläggningsmonopol. Dessutom kan eventuella besvärprocesser bli kortare, då besvärsrätten till högre rättsinstans är begränsad inom områden med rättsverkande generalplan.

Behovet av att i högre grad gå igenom gällande detaljplaners aktualitet beaktas i resurseringen av planeringen. Planeringsprocesserna effektiveras i sin helhet, bl.a. så att i vissa fall ersätts planutkastskedet med ett åskådligt, men smidigare idéplanskede. En central målsättning är att i planeringsprocessen fördjupa samarbetet inom planeringen över sektor- och avdelningsgränserna. Avsikten är att i ett så tidigt skede som möjligt utreda planers totalekonomiska verkningar med beaktande av utbyggnad av infrastruktur och annan kommunal service.

Byggnadstillsynen har som målsättning att så snabbt som möjligt behandla inlämnade ansökningar om bygglov, åtgärdstillstånd, rivningslov och anmälningar samt avge utlåtande över byggnadslov, granskningar i samband med byggnadsprojekt samt den generella övervakningen av den bebyggda miljön sköts effektivt och utan dröjsmål.

Byggnadsordningen revideras år 2016.

Projektet "Krav", som under två år utarbetats för att effektivisera behandlingen av avloppsvatten på glesbygden, implementeras år 2016. Som en uppföljning av projektet "Krav" har miljöbyrån initierat en omfattande fortsättning av arbetet som finansieras externt. Projektet har döpts till projekt Havsmanualen och är en fortsättning på Kravprojektet i havsmiljön. Havsmanualen utarbetas så, att projektet blir klart 2016. Utnyttjande av dessa utvecklingsprojekt i stadens operativa arbete och beslutsfattande kräver att 'regelverket' godkänns i stadens beslutsorgan.

Miljöbyrån kommer under året att stärka kontakten till kommunens industrier med tonvikt på avfallshantering och grundvattenskydd. Med hjälp av besök och rådgivning strävar byrån till att förhindra behovet av kostsamma saneringar och övrig förorening i miljön till skada både för människor och den ekologiska bärkraften. Samarbetet med stadens övriga enheter ss, planeavdelningen och byggnadstillsynen fortsätter som hittills. En del av en

Planläggning, miljö och byggnadstillsyn
Förtroendeorgan: Samhällstekniska nämnden / Miljö- och byggnadsnämnden
DRIFTSHUSHÅLLNING
Ansvarsperson: Stadsplaneringsarkitekt Simon Store;
ledande byggnadsinsp. Juhani Jormanainen miljöchef Gustav Munsterhjelm
Sammandrag

miljötjänstemans arbetstid har reserverats just för att ge byggnadstillsynen en resurs gällande avloppsvattentillståndshanteringen.

Raseborg är beredd att skapa en gemensam byggnadsinspektion tillsammans med Ingå och Hangö. Också i klimat- och energiprojektet deltar miljöbyrån aktivt. Stadens deltagande i den av NTM-centralen upphandlade luftkvalitetskartläggningen fortsätter. Utöver det ovan sagda fortsätter det omfattande lagstadgade grundarbetet som hittills.

	BS 2015	BU 2016	BS 2016
Prestationer			
Anhängiggjorda planer		7	9
Generalplaner, framlägningsperioder		2	2
Detaljplaner, framlägningsperioder		7	10
Godkända generalplaner		1	
Godkända detaljplaner	14	6	13
Nya byggplatser/tomter i planer st.	32	50	54
Beviljade byggnadslov	331	600	323
Åtgärdstillstånd	223	250	219
Undantagslov	65	100	64
Utförda syner	835	1 300	603
Miljövårdsinspektioner	120	180	113
Tillstånd och utlåtanden	287	300	335
Bindande mätetal			
Bruttokostnad/beviljade bygglov	739,55	700,00	898,52
Bruttokostnad/invånare	14,22	15,00	17,30
Nettokostnader för			
miljövård/miljöhälsovård	509 513	516 090	473 053
Nettokostnader för veterinärvård	235 280	220 000	219 234

Planläggning, miljö och byggnadstillsyn

Förtroendeorgan: Samhälltekniska nämnden / Miljö- och byggnadsnämnden
Ansvarsperson: Stadsplaneringsarkitekt Simon Store;
ledande byggnadsinsp. Juhani Jormanainen miljöchef Gustav Munsterhjelm

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

SAMMANDRAG €	BS 2015	BU 2016	Förändring i budgeten	BS 2016	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	31 042	5 000		15 037	10 037	300,7%
Avgiftsintäkter	379 732	440 000		370 433	-69 567	84,2%
Understöd och bidrag	86 424	20 000		82 881	62 881	414,4%
Övriga intäkter	23 655	58 200		4 263	-53 938	7,3%
Intäkter totalt	520 852	523 200	0	472 614	-50 587	90,3%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-9,3 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-1 093 047	-1 141 460		-1 069 255	72 205	93,7%
Köp av tjänster	-825 279	-772 310		-771 243	1 067	99,9%
Material och varor	-15 044	-16 200		-13 277	2 923	82,0%
Understöd						0,0%
Övriga kostnader	-49 338	-41 580		-43 950	-2 370	105,7%
Kostnader totalt	-1 982 709	-1 971 550	0	-1 897 725	73 825	96,3%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-4,3 %		
Verksamhetsbidrag	-1 461 857	-1 448 350	0	-1 425 110	23 239	98,4%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-2,5 %		

ANALYS ÖVER HUR MÅLSÄTTNINGAR/PRESTATIONER UPPNÅTTS
Planläggning

Under året godkändes 13 st detaljplaner, vilket ligger över budgeten (budgeterat 6 st). Inga generalplaner godkändes (1 st budgeterat). Däremot fortskred arbetet med Horsbäck-Kärrby och Karis västra tätorts delgeneralplaner i form av en framläggning av Horsbäck-Kärrby som planutkast. Jussarö delgeneralplan framlades likaså som utkast till påseende. Under andra halvan av budgetåret saknade staden generalplanerare. Dels p.g.a. av detta blev en del av köptjänstanslaget oanvänt, anslag som var riktade till generalplaneringens utredningar.

Under året har enheten arbetat aktivt för att bevaka stadens intressen i landskapsplaneringen både vad gäller etapplandskapsplanen 4 samt inledningen av nya helhetslandskapsplanen för Nyland.

Under året har inte funnits tillräckliga resurser att inleda centrumgeneralplaneringen i enlighet med planlägningsprogrammet. En helhetsplan i form av en utvecklingsbild för hela staden borde ligga som grund för den etappvisa centrumgeneralplaneringen. Staden är skyldig enligt lagen att upprätthålla tidsenliga generalplaner inom sitt område – inte minst inom centrumområden, där en avsaknad av en sådan hämmar utvecklingen i form av långsammare projekt- och detaljplanering.

Planläggningen har deltagit i beredningen av en ny byggnadsordning.

Planläggning, miljö och byggnadstillsyn

Förtroendeorgan: Samhällstekniska nämnden / Miljö- och byggnadsnämnden
Ansvarsperson: Stadsplaneringsarkitekt Simon Store;
ledande byggnadsinsp. Juhani Jormanainen miljöchef Gustav Munsterhjelm

DRIFTSHUSHÅLLNING**Sammandrag****Byggnadstillsyn**

Under året körde användningen av elektronisk lovhantering igång under varumärket Lupapiste. Under året har behandlats färre lov än budgeterat, vilket syns i intäkterna för verksamheten. Samtidigt har det uppstått utgifter i och med ibruktage av Lupapiste. Verksamheten har under slutet av budgetåret omorganiserats bl.a. genom att beslutanderätten ändrats så att lov i högre grad kan avgöras på tjänsteinnehavarnivå. Detta kommer att på ett betydande sätt försnabba och förenkla lovprocesserna och förkorta besvärstiderna till halva tiden av vad de varit tidigare. Ledningsmodellen för enheterna planläggning, byggnadstillsyn och miljövård har reviderats genom ny förvaltningsstadga. Ett förslag till ny byggnadsordning har utarbetats under år 2016. Resurseringen inom byggnadstillsynen är under inledningen av år 2017 sju personer.

Miljövård

Verksamheten har under hela året varit underbemannad. Under året har en nyrekrytering av miljöinspektör ägt rum. Under året har de s.k. trädfällningsloven flyttats till samhällstekniken utom då det gäller kanslifunktionen. Ledningsmodellen för enheterna planläggning, byggnadstillsyn och miljövård har reviderats genom ny förvaltningsstadga. Projektet Havsmanualen har inte under året, trots uttalade målsättningar kunnat publiceras i och med nämnda resursbrist. Likaså har projektet Raseborgsån legat stilla trots ett stort behov att inleda projektplaneringen.

Sammanfattning

Prestationsmässigt ligger planläggningen över budget och kostnadsmissigt under budget. Byggnadstillsynen ligger en aning under budget prestationsmässigt, mest beroende på lägre aktivitet inom byggandet än väntat och kostnaderna är litet över budget främst p.g.a. satsningar på elektronisk lovhantering. Miljöenheten underskrider måttalen p.g.a. personalbrist vad beträffar utförda inspektioner och underskrider lönebudgeten. Däremot överskrider miljövården antalet lov och utlåtanen trots betydande resursbrist! Miljöhälsan överskrider köptjänsteanslaget med cirka 20 000 euro.

Sammanfattningsvis ligger sammanlagda verksamheten; planläggning, byggnadstillsyn, miljövård och miljöhälsa kostnadsmissigt i balans, något under budgeterat.

INVESTERINGAR	Senaste kostnadsberäkning	Användning år 2013-2015	Ursprunglig budget 2016	Budget inkl. ändringar 2016	Utfall 2016	Avvikelse 2016	Total användning	Situationsrapport 31.12.2016
Mark och vattenområden								
Utgifter		-781 931	-500 000	-1 100 000	-1 067 101	32 899	-1 849 032	Markbyte i Skogby genomfört. Markköp för Horsbäck Torpet genomförda. Markbyte och markköp för Bromarv gästhamn genomförda.
Inkomster / Balansvärde		955 822	750 000	100 000	85 199	-14 801	1 041 021	Sålda tomter och markområden, 15 st samt utarrenderade, 8 st.
Netto		173 891	250 000	-1 000 000	-981 902	18 098	-808 011	
Byggnader								
Inköp och försäljning av fastigheter								
Utgifter		-73 953					-73 953	
Gamla Bastun i Ekenäs köp 2013, Järnmagasinet i Billnäs (tid.Pojo Bruksindustri Fab) 2014.								
Inkomster / Balansvärde		954 145			77 337	77 337	1 031 482	Lövkulla gård - Garage i Karis, nedskrivning av balansvärde med 26 321,06 euro
Försäljning 2013-15: Furutorp Bromarv (ansl.avg.), Knipan och Regnbågens daghem, Harparskog gamla skola, Kommunhuset i Pojo, Gamla Mejeriet o Mejeribrinken i Tenala, Lövkullagården, Fiskarin koulu.								
Netto		880 192			77 337	77 337	957 529	Rivningskostnader av Ekenäs HVC 51 015,78 euro.
Utrymmen för förvaltning, administration, service och skolor								
Stadsfullmäktige fattar separata beslut innan något av nedanstående investeringsprojekt startas. Investering för nya utrymmen för förvaltningen fastställs då en helhetslösning för stadens fastigheter i Raseborg finns. Anslagsförslag som sammanförts: - Ekåsens, F-huset, administration - Lönnbergsga fastigheten - Fokus Karis, resecentrum Kan beröra också andra kommunala fastigheter i Raseborg. Skolnätet utreds under våren. Anslagsförslag som sammanförts: - Karjaan yhteiskoulu C-skolan - Katarinaskolan - Svartå / byggnad för kommunal service Kan beröra också andra skolor i Raseborg.								
Utgifter	-14 280 000	-185 155	-3 200 000	-3 200 000	-59 617	3 140 383	-244 772	Raseborgs stadsfullmäktige beslöt på sitt möte 11.4.2016 § 27 att Ekåsens huvudbyggnad saneras till förvaltningsbyggnad. Planeringen av sanering fortsätter. Upphandlingen av projektet planeras att ske i början av nästa år. Ekåsen F-huset -59 616,70 euro. Främst kostnader för nydränering kring byggnaden.
Karis centrumfastigheter, (Fokus)								
Utgifter				-100 000	-19 525	80 475	-19 525	Planering Budgetändring i stadsfullmäktige 11.4.2016 §27
Ekåsen N-huset, dagvårdsutrymmen								
Utgifter	-1 050 000	-553 818		-430 000	-430 312	-312	-984 130	Ekåsen N-huset -430 312 euro. Västra flygelns utrymmen togs i bruk i mars 2016. De totala kostnaderna för projektet hölls inom givet anslag, men på grund av tidtabellens förskjutning gjordes en budgetändring i stadsfullmäktige 6.6.2016 §59.
Raseborgs bäddavdelning (tid. Katkon)								
Utgifter		-770 237			-8 347	-8 347	-778 584	Utrymmena mottogs i januari 2016. De sista fakturorna erlades på 2016 års sida.

INVESTERINGAR	Senaste kostnadsberäkning	Användning år 2013-2015	Ursprunglig budget 2016	Budget inkl. ändringar 2016	Utfall 2016	Avvikelse 2016	Total användning	Situationsrapport 31.12.2016
Grundrenoveringar Intern Service								Ur detta anslag, vars användning baserar sig på separata beslut, har följande objekt förverkligats; * Planering av Katarinaskolans renovering, i enlighet med Direktionen för Intern service 10.2.2016 § 8 och stadsfullmäktige 14.11.2016 § 106, totalt 53 394 €. Planeringen klar. Tekniska nämnden beslöt 23.8.2016 att inte förverkliga projektet i detta skede. * Planering av sandlager vid Karis depå, i enlighet med Direktionen för Intern service 2.9.2015 § 90 och stadsfullmäktige 14.11.2016 § 106, totalt 23 559 €. Planeringen klar. Tekniska nämnden beslöt 23.8.2016 att inte förverkliga projektet i detta skede. * Byggnad av kommuntekniska anslutningar för tandvården i Ekenäs, Direktionen för Intern service 27.4.2016 § 29, totalt 31 157 €. Nya fjärrvärme- och vatten anslutningar på grund av rivningen av Ekenäs HVC. * Byggnad av kommuntekniska anslutningar för Raseborgs HVC:s bäddavdelning, Direktionen för Intern service 27.4.2016 § 29, totalt 43 571 €. Nya fjärrvärme- och vattenanslutningar på grund av rivningen av Ekenäs HVC. Byggnad av Ekenäs nya daghem, budgetändring i stadsfullmäktige 14.11.2016 § 104, totalt 120 000 € överfördes från anslaget för grundrenoveringar till Ekenäs nya daghem. Budgetändring i stadsfullmäktige 14.11.2016 §106 minskning av anslag 800 000 €.
Utgifter		-2 200 047	-1 200 000	-280 000	-151 680	128 320		
Anslutningsavgifter								
Utgifter		-2 640			-8 000	-8 000	-10 640	Vattenanslutning, Servicebyggnad marknadsplan
Inkomster		4 460			7 286	7 286	11 746	Gardbergsska huset el.anslutning, nedskrivning
Netto		1 820			-714	-714	1 106	Sandbo daghem fjärrvärmeanslutning, återbetalning
Nyinvesteringar								
Ekenäs nya daghem								
Daghemmet fungerar i upphyrda utrymmen på det sk. Forstis området. Ägaren till fastigheten har meddelat att byggnaden som daghemmet nu fungerar i kommer att tas i bruk av ägarna och att daghemmet måste flytta ut under hösten 2015. I samband med planeringen av Skogsgläntans utrymmen bör beaktas gruppfamiljedaghemmet Lilla My som är inrymt i Ekenäs ungdomsgård samt det faktum att antalet familjedagvårdare minskar i framtiden vilket också för sin del bidrar till ett större tryck på daghemsplatser. Då ersättande utrymmen planeras för verksamheten ska det dimensioneras för 4 avdelningar med en option att bryta minst en avdelning till då behov uppstår.								Daghemmet var inflyttningsklart i augusti. Budgetanslaget om 2,6 miljoner euro räckte inte till. Därför gjordes en budgetändring där 120 000 euro om-disponerades från anslaget för grundrenoveringar. Budgetändringen har behandlats i Stadsfullmäktige den 14.11.2016 § 104.
Utgifter	-2 600 000	-868 490	-1 800 000	-1 920 000	-1 918 919	1 081	-2 787 409	

INVESTERINGAR	Senaste kostnads-beräkning	Användning år 2013-2015	Ursprunglig budget 2016	Budget inkl. ändringar 2016	Utfall 2016	Avvikelse 2016	Total användning	Situationsrapport 31.12.2016
Karis nya daghem Planering, upphandling och byggnation under 2016-2017. Daghemmet omfattar sex avdelningar och färdigställs i december 2017. Ersätter nuvarande decentraliserade enheter i Sannäs f.d. skola (3 avdelningsr), f.d. VNY (1 avdelning), radhuslägenheten vid f.d. HVC (1 avdelning) och Olgahemmet i Lövkulla (1 grupp).								Förberedande arbeten för byggande av ett daghem.
Utgifter	-3 000 000		-50 000	-50 000	-10 483	39 517	-10 483	
Konstruktioner och anordningar								
Parkanläggningar, lekparker och badinrättning Anläggningar för nya bostadsområden samt sanering av gamla anläggningar. Sanering av Lejonparken 2016. Ny brygga till Knipnässtrand 2016 Mattvätt. Anläggning 1) 2016 Svartå 2) 2017 Tenala I planeperioden har projektet sanering och utveckling av Stallörens badinrättning i Ekenäs centrum inte tidigare ingått. Trots att anläggningen är belägen på den mest centrala platsen i Ekenäs har den förfallit och är i synnerligen dåligt skick. Vattenrutschbanan som tidigare funnits på området är nedmonterad och området är definitivt i behov av en sanering. Då själva området har en synnerligen stor potential bör olika alternativ utredas och nytänkande eftersträvas i planeringen. Ett relativt stort planeringsanslag föreslås för planeringen av området.								En ny brygga anlades vid Knipnäs badstrand. Lejonparken rustades upp och ny utrustning anskaffades. Utomhusdusch anlades vid Knipans strand. Utredning om en ny mattvätt till Svartå gjordes, men eftersom ingen lämplig plats hittades, överfördes anslagen till en lekpark invid badstranden i Svartå. Arbetena med lekparken påbörjades i slutet av 2016 och fortsätter 2017. Förarbetet för en ny mattvätt till Tenala Vikstranden färdigställdes.
Utgifter		-119 664	-130 000	-130 000	-129 825	175	-249 489	
Gäst- o småbåtshamnar Grundförbättring av befintliga anläggningar. Nytt område för sjösättning av större båtar, utveckling av område i Gammelboda. Norra hamnen utveckling till segelbåtshamna 2016-2017. Samhällstekniska nämnden disponerar hela anslaget och beslutar separat om prioritering. Förberelser för Södra Vikens restaurering.								Byggande av ramp invid Jägarbacken slutförd. Svartå nya båtbygga tagits i bruk. Planeringen av småbåtshamn i Norra hamnen pågår. Förverkligas 2017.
Utgifter		-160 544	-50 000	-50 000	-42 468	7 532	-203 012	
Trafikleder, grundförbättringar och nybyggnad Samhällstekniska nämnden disponerar hela anslaget och beslutar separat om prioritering av trafikleder.								
Utgifter		-4 585 719	-1 500 000	-1 500 000	-1 497 769	2 231	-6 083 488	För nybyggnad användes 93 000 eur, för ytning av sliten asfalt 221 000 euro, grundförbättring och asfaltering 857 000 euro och förnyande och nybyggnad av gatubelysning 327 000 euro.
Inkomster		20 000						
Netto		-4 565 719	-1 500 000	-1 500 000	-1 497 769	2 231	-6 083 488	
Trafikledsarrangemang RV 25 Byggande av trygga anslutningar prioriteras. (t.ex vid förverkligande av anslutning i Läpp) Anslaget tas till separat behandling om staten aktiverar något av projekten.								
Utgifter		-363 710	-500 000	-500 000		500 000	-363 710	
Järnvägsbrons grundförbättring / Stationsområdet i Karis Entreprenadtiden på broreparationen 2016-2017. Hör ihop med gatuarrangemang. Bangatan 2016 och resecentrum. Eventuell tunnelloösning utreds. Förberedelser inför brosanering.								
Utgifter			-100 000	-100 000	-38 656	61 344	-38 656	Samarbetsförhandligar gällande förverkligandet förts med Trafikverket. Planeringen av broreparation, en förlängning av tunnel samt tillhörande trafikområden påbörjades under hösten och fortsätter med sikte på byggstart hösten 2017.

INVESTERINGAR		Senaste kostnads- beräkning	Användning år 2013-2015	Ursprunglig budget 2016	Budget inkl. ändringar 2016	Utfall 2016	Avvikelse 2016	Total användning	Situationsrapport 31.12.2016
Förverkligande Rävsnäs Kursand, fortsättning									
Lättrafikled vid (Österbyvägen) och Rävsnäsvägen. Förverkligande av allmänna områden på planeområdet. Förutsätter inlösning av allmänna områden.									Lättrafikled vid Rävsnäsvägen färdigställd, inlösning av markbotten och byggande av staket. Gatubelysningen kompletterad och asfaltering av körbanor utförd i området.
Utgifter			-398 474	-200 000	-200 000	-192 699	7 301	-591 173	
Fiskars detaljplaneområde, gatubyggnad, broar									
Utbyggnad enligt markanvändningsavtal. (2016; Utbyggnad av infra / kommunalteknik).									Ny gatubelysning byggd på Bakluravägen och förnyad på del av Akerraden. Akerraden sänkt på en sträcka av ca 200 m.
Utgifter			-451 844	-100 000	-100 000	-98 371	1 629	-550 215	
Kommunalteknisk planering och utbyggnad av bostadsområden									
Samhällstekniska nämnden disponerar hela anslaget och beslutar separat om prioriteringar av projekten, nya områden intas när planer blir fastställda.									
Utgifter				-500 000					
Bäljars industriområde, gatubyggnad			-188 623		-100 000	-99 485	515	-288 108	Kompletteringar av gator och gatubelysning på området samt färdigställande av en lättrafikled till Mirka
Lättrafikled Karis-Skuru			-55 824		-30 000	-30 607	-607	-86 431	Upprättandet av en ny vägplan för en lättrafikled längs Lv 111 tillsammans med NTM-centralen slutfördes.
Ekenäs, Horsbäck (4-6 företagstomter)					-115 000	-114 566	434	-114 566	Ingenjörsvägen förlängdes, gatubelysningen kompletterades och gator asfalterades.
Malmkulla industriområde, gatubyggnad					-95 000	-107 134	-12 134	-107 134	Förberedande jordbyggnadsarbeten för en förlängning av Första Gränd gjordes.
Rådhusstorgets trafikarrangemang					-50 000	-40 582	9 418	-40 582	Nya parkeringsarrangemang gjordes. Belysningen förnyades och nya blomkrukor anskaffades.
Fågelsången					-110 000	-105 141	4 859	-105 141	Byggande av Fågelsången och förstörande av parkering vid Knipnäs badstrand, asfaltering av lättrafikled.
Karis, Området vid f.d Västra Nylands yrkesskola/Axxell									
Utbyggnad enligt markanvändningsavtal									Projektet inte aktuellt i detta skede.
Utgifter				-50 000	-50 000		50 000		
Sprinklers till vårdinrättning (åldringshem)									
Enligt Räddningsverkets förordning och rekommendation borde åldringshem alltid vara försedda med sprinklersanläggning eftersom en utrymning inte kan garanteras i utsatt tid vid brand. Ärligen har reserverats 200 000 € för nya sprinklerinstallationer. Hagahemmet och Tenala servicehem är ännu oinstallerade. Vid saneringar och nybyggnationer av boende ingår anläggningarna i entreprenaden.									Planering påbörjad gällande sprinklande av Hagahemmet.
Utgifter		-400 000	-55 682	-100 000	-100 000	-16 363	83 637	-72 045	
Fritidsanläggningar									
Ishockeyrink, Karis idrottscentrum									
Ansvars- och säkerhetsaspekter förutsätter förnyelse av befintlig ishockeyrink.									Projektet slutfört enligt plan.
Utgifter		-50 000		-50 000	-50 000	-43 111	6 889	-43 111	

INVESTERINGAR	Senaste kostnads-beräkning	Användning år 2013-2015	Ursprunglig budget 2016	Budget inkl. ändringar 2016	Utfall 2016	Avvikelse 2016	Total användning	Situationsrapport 31.12.2016
Renovering av centrumplan i Ekenäs * 25 000,-€ reserveras för ersättande område för kastgrenar								Utfördes i augusti. Ansökan om statlig finansiering har kompletterats i enlighet med Regionförvaltningsverkets begäran. Beslut om finansieringen torde fås 05/2016 (RN). Staden beviljades statligt stöd 160 000 € (RFV 05/2016). Projektet planerades och nödvändiga upphandlingar gjordes i samrbete med tekniska sektorn (04-06/2016).Konstgräsyta och belysning färdigställdes i september. Slutfört enligt plan.
Utgifter	-560 000		-585 000	-585 000	-584 503	497	-584 503	
Inkomster			140 000	140 000		-140 000		
Netto			-445 000	-445 000	-584 503	-139 503	-584 503	
Karis Idrottshall, nytt golv Nuvarande yta, som anlades år 2006, har dels börjat spricka sönder och dels blivit halare. Golvet måste förnyas och utföras så att det i första hand svarar på handbollens behov. Den reviderade kostnadsberäkningen är 150 000 € lägre än tidigare presentede summa.								Projektet slutfört enligt plan och beställning. Dessutom har belysningen i hallen bytts ut till ett mera kostnadseffektivt och miljövänligt alternativ (LED).
Utgifter			-200 000	-200 000	-173 552	26 448	-173 552	
Näridrottsplats i Pojo kyrkoby Målsättningen är att utomhus erbjuda mångsidiga aktivitetsmöjligheter året om i bycentra för alla ålderskategorier. Dagstid betjänar anläggningen skolor och dagvård. En idrottsplats i närmiljön skall främja daglig motion för alla åldersgruppers motionsaktiviteter. Idrottsplatsen planeras för mångsidigt bruk och är avgiftsfritt öppen för alla året om. Näridrottsplatsen i Pojo skall ligga centralt och vara tillgänglig för ett stort antal utövare.								Planeringen inte påbörjad.
Utgifter			-30 000	-30 000		30 000		
Projekt/planering m.m.								
Norra hamnen i Ekenäs, planering Utvecklande och förverkligande av området. Utbyggnad enligt avtal,förverkligande av gällande detaljplan, infra och kommunalteknik.								Flyttande av el- och vattenledningar utförda så att själva byggprojektet kan inledas. Byggprojektet pågår.
Utgifter		-65 229	-300 000	-300 000	-20 044	279 956	-85 273	
Svartån fiskevägar Förverkligande av fiskevägar, 6 år s projekt a 105 000, fmge 23.3.2015 § 24, regionalt projekt med Life Ip-finansiering								Grundundersökningarna för de två nedersta fiskevägarna i Svartån samt betalningsandelar för geoplanering och visioner för vattendrag.
Utgifter		-40 756	-105 000	-105 000	-71 125	33 875	-111 881	
Inkomster					60 260	60 260	60 260	
Netto		-40 756	-105 000	-105 000	-10 865	94 135	-51 621	
Bromarv skärgårdshamn Förverkligande av utvecklingsplan, förberedande planering 2016. Staden bidrar till anhållan om extern finansiering, tex interreg								Projektet pågår i samråd med byrådet. Under året gjordes behövliga markköp. Vattenlovsansökan lämnades in och vattenlov som inkluderar bl.a muddring, anläggande av kaj och nya bryggor beviljades vid årskiftet.
Utgifter		-12 382	-30 000	-30 000	-19 232	10 768	-31 614	
Övrigt								
Ny adresskarta och numerisk baskarta Baskarta för Hangöudd. Uppdatering av koordinatsystem till Euref.								Kartmaterialet levererat inom 2016. Projektet fortsätter planenligt.
Utgifter		-16 803	-60 000	-60 000	-59 748	252	-76 551	

INVESTERINGAR		Senaste kostnads- beräkning	Användning år 2013-2015	Ursprunglig budget 2016	Budget inkl. ändringar 2016	Utfall 2016	Avvikelse 2016	Total användning	Situationsrapport 31.12.2016
Placeringar									
Övriga aktier och andelar									Raseborgs Utveckling Ab, aktiekapital 2 500 euro. Raseborgs Utveckling Ab, till fonden för fritt eget kapital 500 000 euro. Koha-Suomi Oy (Koha-bibliotekssystem), aktiekapital 3 124,55 euro.
Utgifter			-293 824		-502 500	-505 625	-3 125	-799 449	
Inkomster			2 707 963		500 000	501 070	1 070	3 209 033	Andelsbanken Raseborg, delätabetalning av andel 1 070 euro.
Netto				0	-2 500	-4 555	-2 055	-4 555	Ekenäs Energi Ab utdelning från fonden för fritt eget kapital 500 000 euro.
Brutto investeringar, staden			-12 245 349	-11 340 000	-12 172 500	-7 664 587	4 507 913	-17 558 209	
Inkomster investeringar, staden			4 642 390	890 000	740 000	731 151	-8 849	5 353 541	
Netto investeringar, staden			-7 602 959	-10 450 000	-11 432 500	-6 933 436	4 499 064	-12 204 668	
AFFÄRSVERK: Raseborgs Vatten									
Komplettering vid vattentäkter och mätbrunnar									
Utgifter			-93 369	-25 000	-25 000	-5 131	19 869	-98 500	Projektet fortsätter 2017
Utbyggnad av ledningsnät i bostads- o industriområden									
Utgifter			-956 293	-600 000	-600 000	-443 376	156 624	-1 399 669	Projektet fortsätter 2017
Sanering av ledningar									
Utgifter			-650 338	-400 000	-400 000	-362 000	38 000	-1 012 338	Projektet fortsätter 2017
Läckvattenundersökning i avloppsvattennätet									
Utgifter			-4 400	-10 000	-10 000		10 000	-4 400	Projektet fortsätter 2017
Komplettering av avloppspumpstationer									
Utgifter			-77 770	-25 000	-25 000	-17 400	7 600	-95 170	Projektet fortsätter 2017
Komplettering vid reningverken									
Utgifter			-84 949	-25 000	-25 000	-24 221	779	-109 170	Projektet fortsätter 2017
Sanering av Karis vattentorn									
Utgifter				-30 000	-30 000	-13 827	16 173	-13 827	Besiktningen utförd, planerad saneringsstart 2018
Svartå-Karis förbindelseledning			2012-2015						
Utgifter			-2 034 553			-143 276	-143 276	-2 177 829	Projektet färdigställt
Inkomster			433 239			215 111	215 111	648 350	
Netto			-1 601 314			71 836	71 836	-1 529 478	
Raseborgs Vatten									
Utgifter			-3 901 672	-1 115 000	-1 115 000	-1 009 230	105 770	-4 910 902	
Inkomster			433 239	0	0	215 111	215 111	648 350	
Netto			-3 468 433	-1 115 000	-1 115 000	-794 119	320 881	-4 262 552	
Bruttoinvesteringar inkl affärsverken			-16 147 021	-12 455 000	-13 287 500	-8 673 818	4 613 682	-22 469 112	
Inkomster inkl affärsverken			5 075 629	890 000	740 000	946 263	206 263	6 001 892	
Nettoinvesteringar inkl affärsverken			-11 071 392	-11 565 000	-12 547 500	-7 727 555	4 819 945	-16 467 220	

6.5 Finansiering, skatteinkomster, statsandelar, lånestock

Skatteinkomster

(1 000 euro)	BS 2015	BU 2016	BS 2016	avvikelse mot budget	utfall i %
Kommunalskatt	100 375	101 240	99 483	-1 757	98 %
Samfundsskatt	3 811	3 070	3 243	173	106 %
Fastighetsskatt	10 227	10 450	10 301	-149	99 %
Totalt	114 413	114 760	113 027	-1 733	98 %

Statsandelar

(1 000 euro)	BS 2015	BU 2016	BS 2016	avvikelse mot budget	utfall i %
Statsandel för kommunal basservice (utan utjämningar)	45 748	47 050	47 500	450	101 %
Utjämningen av statsandelar på basis av skatteinkomster	9 043	9 200	9 158	-42	100 %
Utjämning till följd av systemändringen			0		
Övriga statsandelar för undervisnings- och kulturverksamhet	-2 539	-2 200	-2 204	-4	100 %
Behovsprövad höjning av statsandelen					
Totalt	52 252	54 050	54 454	404	101 %

Budgetlån

Lånekapital 31.12. (1 000 euro)	BS 2015	BU 2016	BS 2016	avvikelse mot budget	utfall i %
Raseborgs stad	65 798	64 743	64 722	-21	100 %
Raseborgs Vatten	8 875	7 931	7 809	-122	98 %
	74 673	72 674	72 531	-143	100 %

6.6 Resultaträkning 31.12.2016

extern	INKL.AFFÄRSVERK	
	BS 2016	BS 2015
Verksamhetens intäkter	30 474 467,48	32 868 609,73
Försäljningsintäkter	9 816 356,50	10 034 731,55
Avgiftsintäkter	10 531 708,97	11 111 411,04
Understöd och bidrag	3 104 193,88	3 365 745,67
Övriga verksamhetsintäkter	7 022 208,13	8 356 721,47
Tillverkning för eget bruk	99 150,47	132 562,66
Verksamhetens kostnader	-190 562 920,44	-196 424 052,80
Personalkostnader	-83 029 073,79	-85 044 329,34
Löner och arvoden	-63 002 933,13	-64 331 524,77
Lönebikostnader	-20 026 140,66	-20 712 804,57
Pensionskostnader	-16 264 884,97	-17 100 898,23
Övriga lönebikostnader	-3 761 255,69	-3 611 906,34
Köp av tjänster	-80 041 637,56	-83 877 527,19
Material, förnödenheter och varor		
Inköp under räkenskapsperioden	-10 217 679,61	-10 544 938,94
Understöd	-11 968 685,23	-11 362 302,92
Övriga verksamhetskostnader	-5 305 844,25	-5 594 954,41
Verksamhetsbidrag	-159 989 302,49	-163 422 880,41
Skatteinkomster	113 027 617,24	114 413 460,86
Statsandelar	54 453 759,00	52 251 620,00
Finansiella intäkter och kostnader	1 014 415,05	82 632,07
Ränteintäkter	1 855 096,38	1 922 071,07
Övriga finansiella intäkter	1 168 207,84	351 959,74
Räntekostnader	-2 004 128,90	-2 187 280,31
Övriga finansiella kostnader	-4 760,27	-4 118,43
Årsbidrag	8 506 488,80	3 324 832,52
Avskrivningar och nedskrivningar	-6 197 254,22	-5 919 171,91
Avskrivningar enligt plan	-6 117 091,38	-5 802 620,89
Nedskrivningar	-80 162,84	-116 551,02
Extraordinära poster	0,00	0,00
Extraordinära intäkter		
Extraordinära kostnader		
Räkenskapsperiodens över-/underskott	2 309 234,58	-2 594 339,39

6.7 Balansräkning 31.12.2016

	INKL.AFFÄRSVERK	
AKTIVA	31.12.2016	31.12.2015
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar	265 315,11	358 686,99
Immateriella rättigheter	265 315,11	358 686,99
Materiella tillgångar	127 052 295,34	125 495 253,21
Mark- och vattenområden	17 721 580,13	16 732 435,99
Byggnader	65 255 902,68	63 587 642,59
Fasta konststruktioner och anordningar	42 194 158,67	41 101 458,30
Maskiner och inventarier	13 743,82	41 384,92
Övriga materiella tillgångar		
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	1 866 910,04	4 032 331,41
Placeringar	38 199 094,35	38 241 588,51
Aktier och andelar	36 288 345,92	36 283 791,37
Övriga lånefordringar	1 239 752,68	1 283 510,39
Övriga fordringar	670 995,75	674 286,75
FÖRVALTADE MEDEL	898 637,40	878 780,23
Statens uppdrag	706,43	1 412,81
Donationsfondernas särskilda täckning	897 930,97	877 367,42
RÖRLIGA AKTIVA		
Omsättningstillgångar	129 041,39	153 489,97
Material och förnödenheter	129 041,39	153 489,97
Fordringar	37 038 856,97	37 866 555,64
Långfristiga fordringar	29 683 860,00	30 860 399,00
Lånefordringar	29 206 000,00	30 223 254,00
Övriga fordringar	477 860,00	637 145,00
Kortfristiga fordringar	7 354 996,97	7 006 156,64
Kundfordringar	3 240 131,13	3 073 323,71
Lånefordringar	1 017 254,00	1 017 248,00
Övriga fordringar	3 010 796,73	2 850 568,63
Resultatregleringar	86 815,11	65 016,30
Finansiella värdepapper	11 388,94	11 388,94
Aktier och andelar	11 388,94	11 388,94
Kassa och bank	3 542 066,19	4 376 375,04
AKTIVA TOTALT	207 136 695,69	207 382 118,53

PASSIVA	31.12.2016	31.12.2015
EGET KAPITAL	61 237 751,11	58 929 161,88
Grundkapital	71 555 877,43	71 672 428,45
Uppskrivningsfond	832 713,14	833 394,09
Övriga egna fonder	606 194,79	606 159,19
Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder	-14 066 268,83	-11 588 480,46
Räkenskapsperiodens över-/underskott	2 309 234,58	-2 594 339,39
AVSÄTTNINGAR	355 645,43	614 335,63
Avsättningar för pensioner	170 500,00	170 500,00
Övriga avsättningar	185 145,43	443 835,63
FÖRVALTAT KAPITAL	898 637,40	929 164,49
Statens uppdrag	706,43	1 412,81
Donationsfondernas kapital	897 930,97	877 367,42
Övrigt förvaltad kapital	0,00	50 384,26
FRÄMMANDE KAPITAL	144 644 661,75	146 909 456,53
Långfristigt	63 950 617,74	65 785 732,90
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	59 695 707,67	61 866 024,87
Lån från offentliga samfund	442 495,19	665 582,38
Lån av övriga kreditgivare		
Erhållna förskott	63 049,46	58 740,73
Övriga skulder	3 749 365,42	3 195 384,92
Kortfristigt	80 694 044,01	81 123 723,63
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	57 434 256,88	55 767 673,20
Lån från offentliga samfund	223 087,33	374 118,21
Lån av övriga kreditgivare	1 195 300,43	1 550 971,26
Erhållna förskott	262 065,16	123 786,51
Skulder till leverantörer	6 525 575,76	7 258 856,50
Övriga skulder	3 766 083,16	3 406 374,69
Resultatregleringar	11 287 675,29	12 641 943,26
PASSIVA TOTALT	207 136 695,69	207 382 118,53

7. Noter

7.1. Värderings- och periodiseringsprinciper och metoder

PRINCIPER OCH METODER FÖR UPPGÖRANDE AV BOKSLUTET

Jämförande uppgifter med tidigare år

Budgetstrukturen på fullmäktiges bindningsnivå är oförändrad mellan åren 2015 och 2016. Konkurrenskraftsavtalet, KIKY medförde förändringar i periodiseringen av semesterpengen vilket innebar en minskning av personalkostnaderna med ca 1 miljon euro jämfört med år 2015. Andelen av sjukvårdsdistriktets återbäring av 2015 års överskott, 945 000 euro, bokfördes som intäkt först år 2016.

Värdering av tillgångar bland bestående aktiva

Stadsfullmäktige godkände 26.10.2009 § 177 avskrivningsplanen "Planenliga avskrivningar av bestående aktiva för Raseborgs stad". Avskrivningsplanen justerades av stadsfullmäktige 20.5.2013 i enlighet med bokföringsnämndens anvisningar så att en ny grupp "Grundrenovering av byggnader" med avskrivningstid om 20 år intogs i planen under "materiella tillgångar", "byggnader och konstruktioner". Vidare ändrades förvaltningsstadgan kapitel 3 § 4 Godkännande av avskrivningsplan så att utgifter för grundrenoveringar avskrivs enligt egen grupp under byggnader och konstruktioner i avskrivningsplanen. Tillgångarna bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen till anskaffningspriset minskat med avskrivningar enligt plan och bokförs under sin ekonomiska verkningstid som kostnad för räkenskapsperioden enligt en på förhand uppgjord avskrivningsplan. Avskrivningsplanen finns i noterna under 7.4 och de planenliga avskrivningarna under 7.5.

Värdering av placeringar

Aktier har bland bestående aktiva upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgiften.

Värdering av omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna (lager) har upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgiften.

Värdering av finansieringstillgångar

Fordringarna har i balansräkningen upptagits till sitt nominella värde.

Prestationsprincipen

Väsentliga bokningar enligt kontantprincipen har rättats och bokförts enligt prestationsprincipen.

PRINCIPER OCH METODER FÖR UPPGÖRANDE AV KONCERNBOKSLUT

Koncernbalansräkningen följer kommunens värderings- och periodiseringsprinciper. Kommunens och dottersamfundens inbördes innehav har eliminerats med tillämpning av parivärdeметoden.

Alla väsentliga inbördes fordringar och skulder har eliminerats.

Minoritetsandelarna har avräknats från koncernens eget kapital.

Dottersamfundens avskrivningsplaner har tillämpats som sådana i koncernen fr.o.m. 2014.

Avskrivningsplanerna är anpassade till den verksamhet som bolagen bedriver och följer därmed koncernens redovisningsprinciper.

7.2 Verksamhetens intäkter

	BS 2016	BS 2015
Koncernförvaltning	3 716 736,89	3 955 528,09
Allmän- och ekonomiförvaltning	924 969,92	1 120 362,84
Grundtrygghet	12 053 709,29	12 547 086,55
Bildningssektorn	4 612 028,51	5 065 970,15
Samhällstekniska sektorn	3 475 067,95	4 596 261,82
Raseborgs Vatten		
Omsättning	6 170 955,89	6 067 275,34
Övr.intäkter av ordinarie verks.	77 951,71	77 770,31
Elimineringar		
Raseborgs stad	-195 096,85	-216 581,68
Raseborgs Vatten	-361 855,83	-345 063,69
Totalt	30 474 467,48	32 868 609,73

Köp av tjänster

	BS 2016	BS 2015
Köp av kundtjänster	61 137 351,49	65 230 160,15
Köp av övriga tjänster	18 904 286,07	18 647 367,04
Totalt	80 041 637,56	116 746 136,92

7.3 Extraordinära poster samt försäljningsvinster för tillgångar bland bestående aktiva

Försäljningsvinster och -förluster från anläggningstillgångar

Försäljningsvinster och -förluster	BS 2016	BS 2015
Vinst vid försäljning av		
mark- och vattenområden	913 645,10	1 867 427,97
byggnader	125 000,00	236 410,53
fasta konstr. o anläggningar		
maskiner o. inventarier	850,00	31 548,39
aktier och andelar		119 101,99
Försäljningsvinster totalt	1 039 495,10	2 254 488,88
Förlust vid försäljning		
mark- och vattenområden	0,00	61 564,60
byggnader	0,00	4 794,28
fasta konstr. o anläggningar		
övr. aktier o andelar	0,00	98 742,74
Försäljningsförluster totalt	0,00	165 101,62

Extraordinära intäkter och kostnader

Extraordinära intäkter och kostnader	BS 2016	BS 2015
Extraordinära intäkter	0,00	
Extraordinära kostnader	0,00	
	0,00	

7.4 Avskrivningsplan

Typ av anläggningstillgång	Avskrivningstid (år)	Avskrivnings- metod	Avskrivnings- rekommendation (år)
Immateriella tillgångar		lineär	
Utvecklingsutgifter	4		2 - 5
Immateriella rättigheter	10		5 - 20
<i>Övriga utgifter med lång verkningstid</i>		lineär	
Grundläggnings- och organisationsutgifter			
Forsknings- och utvecklingsutgifter			
Koncerngoodwill			
Goodwill	4		2 - 5
Adb-program	4		2 - 5
Övriga	4		2 - 5
Gemensamma skolor	20		
Kretsalarmentalitet, andel i inventarie-anskaffn.			
Materiella tillgångar			
<i>Mark- och vattenområden</i>	ingen avskrivning		ingen avskrivning
<i>Byggnader och konstruktioner</i>		lineär	
Förvaltnings- och institutionsbyggnader	40		20 - 50
Fabriks- och produktionsbyggnader	25		20 - 30
Ekonomibyggnader	18		10 - 20
Fritidsbyggnader	25		20 - 30
Bostadsbyggnader	40		30 - 50
Grundrenoveringar av byggnader	20		20 - 50
<i>Fasta konstruktioner och anordningar</i>		lineär	
Gator, vägar, torg och parker	18		15 - 20
Broar, kajer och badinrättningar	20		10 - 30
Övriga jord- och vattenkonstruktioner	25		15 - 30
Vattendistributionsnät	35		30 - 40
Avloppsnät	35		30 - 40
Fjärrvärmenät	25		20 - 30
Elledningar, transformatorer, utomhusbelysning	18		15 - 20
Telefonnät, central och abonnentcentraler	11		10 - 12
Naturgasnät	22		20 - 25
Övriga rör- och kabelnät	18		15 - 20
Maskinerier o anodrn. vid el-, vatten- o.dyl verk	15		10 - 20
Fasta lyft- och flyttanordningar	18		15 - 20
Trafikregleringsanordningar	12		10 - 15
Övriga fasta maskiner, anordningar och konstr.	12		10 - 15
<i>Maskiner och inventarier</i>			
Fartyg av järn	18		15 - 20
Fartyg av trä och andra flytande arbetsmaskiner	11		8 - 15
Person-, paket- och lastbilar			
Brandbilar och ambulanser			
Övriga transportmedel	6		4 - 7
Övriga rörliga arbetsmaskiner	7		5 - 10
Traktorer och schaktningsmaskiner			
Övriga tunga maskiner	12		10 - 15
Övriga lätta maskiner	7		5 - 10
Sjukhus-, hälsovårds- och dyl. anordningar	10		5 - 15
Adb-utrustning	4		3 - 5
Arbetsmaskiner och anordningar			
Övriga anordningar och inventarier	4		3 - 5
<i>Övriga materiella nyttigheter</i>			
Naturresurser			
Konst- och värdeföremål	ingen avskrivning		
Pågående nyanläggningar	ingen avskrivning		
Placeringar			
Aktier och andelar	ingen avskrivning		

7.5 Bestående aktiva

FÖRÄNDRINGAR I BESTÅENDE AKTIVA

Bestående aktiva	Immateriella tillgångar			Materiella tillgångar						
	Immateriella rättigheter	Övr.utg.med lång verkningstid (ADB-progr.)	Totalt	Mark- & vattenområde	Byggnader	Fasta konstruktioner & anl.	Maskiner & inventarier	Övr.mat.tilg.	Förskottsbet.o pågående nyanläggningar	Totalt
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1. IB från Ekenäs Energi	6 992,01	351 694,98	358 686,99	16 732 435,99	63 587 642,59	41 101 458,30	41 384,92	0,00	4 032 331,41	125 495 253,21
Ökningar under räkenskapsperioden	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Finansieringsandelar under räkenskapsperiod	0,00	0,00	0,00	1 074 342,72	2 637 994,74	3 434 929,51	0,00	0,00	968 111,26	8 115 378,23
Minskningar under räkenskapsperiod	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	215 111,46	0,00	0,00	60 259,80	275 371,26
Överf.->driften	0,00	0,00	0,00	85 198,58	0,00	0,00	0,00	0,00	96 709,93	181 908,51
Överföringar mellan poster	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Räkenskapsperiodens avskrivningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-2 976 562,90	0,00
Nedskrivningar och deras återföringar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12.	3 414,69	261 900,42	265 315,11	17 721 580,13	65 255 902,68	42 194 158,66	13 743,82	0,00	1 866 910,04	127 052 295,33
Uppskrivningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12	3 414,69	261 900,42	265 315,11	17 721 580,13	65 255 902,68	42 194 158,66	13 743,82	0,00	1 866 910,04	127 052 295,33
Elimineringar (staden-affärsverk)									0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12.	3 414,69	261 900,42	265 315,11	17 721 580,13	65 255 902,68	42 194 158,66	13 743,82	0,00	1 866 910,04	127 052 295,33

Bestående aktiva	Placeringar						Övriga låne- och övriga fordringar		
	Aktier o andelar i dottersamf.	Samkommun- andelar	Aktier o. andelar i int.o. ägar- samf.	Andelar i affärs- verkgrund.kap	Övriga aktier o. andelar	Totalt	Övriga låne- fordringar	Övriga fordringar	Totalt
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1.	20 793 446,05	11 402 159,04	6 489,36	0,00	4 081 696,92	36 283 791,37	1 283 510,39	733 671,50	2 017 181,89
IB från Ekenäs Energi	0,00				0,00	0,00			
Ökningar under räkenskapsperioden	502 500,00	0,00	0,00	0,00	3 124,55	505 624,55	117 940,00	52 815,00	170 755,00
Finansieringsandelar under räkenskapsperiod	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Minskningar under räkenskapsperiod	500 000,00	0,00	0,00	0,00	1 070,00	501 070,00	161 697,71	4 460,00	166 157,71
Överföringar mellan poster	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Räkenskapsperiodens avskrivningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nedskrivningar och deras återf.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 826,00	2 826,00
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12.	20 795 946,05	11 402 159,04	6 489,36	0,00	4 083 751,47	36 288 345,92	1 239 752,68	779 200,50	2 018 953,18
Uppskrivningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12.	20 795 946,05	11 402 159,04	6 489,36	0,00	4 083 751,47	36 288 345,92	1 239 752,68	779 200,50	2 018 953,18
Elimineringar (staden-affärsverk)								-108 204,75	-108 204,75
Bokföringsvärde 31.12.	20 795 946,05	11 402 159,04	6 489,36	0,00	4 083 751,47	36 288 345,92	1 239 752,68	670 995,75	1 910 748,43

7.6 Aktier och andelar

Aktier och andelar	Antal	BS 2016	Antal	BS 2015
Dottersamfund, konto 1201				
Bostads Ab Dönsbyvägen	111 330	47 136,92	111 330	47 136,92
Bostads Ab Karis Panorama	1 776	50 000,00	1 776	50 000,00
Fastighets Ab Bäljars Park	1 293	6 896,00	1 293	6 896,00
Fastighets Ab Karis stads hyreshus	1 449	1 218 521,53	1 449	1 218 521,53
Fastighets Ab Tranan	15 000	8 438,44	15 000	8 438,44
Karis Industrifastigheter Ab	20	33 637,58	20	33 637,58
Fastighets Ab Knipnäs	148	24 891,76	148	24 891,76
Fastighets Ab Koskenkylänraitti	1 500	35 319,47	1 500	35 319,47
Fastighets Ab Pojovägen	15 000	126 921,50	15 000	126 921,50
Raseborgs hyresbostäder Ab	2 001	123 632,85	2 001	123 632,85
Ekenäs Energi Ab		19 120 550,00		19 118 050,00
Dottersamfund totalt		20 795 946,05		20 793 446,05
Samkommuner konto 1203				
HNS		9 219 057,05		9 219 057,05
Kärkulla		662 453,22		662 453,22
Länsi-Uudenmaan Ammattikoulutuskuntayhtymä		976 026,12		976 026,12
Eteva		163 832,74		163 832,74
Västra Nylands Folkhögskola		379 018,88		379 018,88
Nylands Förbund		1 771,03		1 771,03
Samkommuner totalt		11 402 159,04		11 402 159,04
Intressesamfund, konto 1205				
Fastighets Ab Jägarbacken	300	5 227,95	300	5 227,95
Intressesamfund, totalt		5 227,95		5 227,95
Samägt samfund, konto 1207				
Fastighets Ab Trollet	7 500	1 261,41	7 500	1 261,41
Samägt samfund totalt		1 261,41		1 261,41

Aktier och andelar	Antal	BS 2016	Antal	BS 2015
Övriga aktier och andelar, konto 1210				
Bostads Ab Gumnäsvägen	504	21 191,68	504	21 191,68
Bostads Ab Såg	1141	39 627,85	1 141	39 627,85
Bostads Ab Ringvägen	254	4 271,96	254	4 271,96
Bostads Ab Björknäsgatan 24	86	92 113,37	86	92 113,37
Bostads Ab Björknäsgatan 37	73	38 262,75	73	38 262,75
Bostads Ab Bromarf Åsebo	105	47 140,22	105	47 140,22
Bostads Ab Jaktvägen 11	311	44 031,60	311	44 031,60
Bostads Ab Prästängsgatan 11-13	37	43 560,67	37	43 560,67
Bostads Ab Raseborgsvägen 20	224	27 919,20	224	27 919,20
Bostads Ab Torngatan 4	40	42 383,36	40	42 383,36
Bostads Ab Tuna	658	10 292,09	658	10 292,09
Bostads Ab Kilavägen 29	53	8 913,96	53	8 913,96
Bostads Ab Karis Nabogatan 26	918	15 439,65	918	15 439,65
Bostads Ab Tallmoparken	878	28 057,11	878	28 057,11
Fastighets Ab Kaptensvägen 8	10	1 681,88	10	1 681,88
Fastighets Ab Axxell	5950	768 152,63	5 950	768 152,63
Axxell Utbildning Ab	200	203 200,00	200	203 200,00
Kunta-Asunnot Oy	6867	1 154 960,73	6 867	1 154 960,73
VN Avtallshantering AB	4305	289 619,61	4 305	289 619,61
Varuboden	8	26,91	8	26,91
Ab Det finlandssvenska kompetenscentret	20	1 600,00	20	1 600,00
Sosiaalitalito Oy	30	6 000,00	30	6 000,00
Andelsbanken Raseborg		100,00		1 170,00
Kommunfinans Abp	25 630	27 276,22	25 630	27 276,22
Karis Telefon Ab	2 820	40 410,35	2 820	40 410,35
Karis TV	18	3 027,38	18	3 027,38
Ekenäs TV	3	504,56	3	504,56
Lojo Telefon	55	5 524,97	55	5 524,97
Salon seudun puhelin Oy	1	50,46	1	50,46
Pohjan näyttelyosuuskunta		840,95		840,95
Metsäliitto		30 000,00		30 000,00
Pojo Servicebostadsstiftelse		36 496,35		36 496,35
Skäldö vattenandelslag		500,00		500
Kuntien Tiera Oy	29 065	29 065,00	29 065	29 065,00
Novago Ab Oy / Yrityspalvelut Oy	29 156	56 854,20	29 156	56 854,20
Raseborgs Ishall Ab Oy		400 000,00		400 000,00
Katternö Kärnkraft Oy Ab	230	561 529,25	230	561 529,25
Koha-Suomi		3 124,55		
Övriga aktier och andelar, totalt		4 083 751,47		4 081 696,92
Aktier och andelar totalt		36 288 345,92		36 283 791,37

Placeringar i penningmarknadsinstrument	Antal	BS 2016	Marknadsvärde 31.12.		Skillnad
			€/ st	totalt	
Aktia (A)	25 308	0,00	9,73	246 246,84	246 246,84
Metsä Board Oyj (B)	4 100	2 829,00	6,79	27 839,00	25 010,00
Neo Industrial (B)	100	66,50	4,85	485,00	418,50
Sampo Oyj	100	8 399,25	42,59	4 259,00	-4 140,25
Nordea	5 052	94,19	10,60	53 551,20	53 457,01
Placeringar i penningmarknads-instrument totalt		11 388,94		332 381,04	320 992,10

7.7 Rörliga aktiva, fordringar

Specifikation över fordringar	BS 2016		BS 2015	
	Långfristiga	Kortfristiga	Långfristiga	Kortfristiga
Raseborgs stad				
Fordringar på dottersamfund				
Kundfordringar		72 293,67		14 264,42
Lånefordringar	29 206 000,00	1 017 248,00	30 223 254,00	1 017 248,00
Övriga fordringar				
Resultatregleringar				
Totalt	29 206 000,00	1 089 541,67	30 223 254,00	1 031 512,42
Fordringar på samkommuner, i vilka kommuner är medlem				
Kundfordringar		80 502,89		28 653,16
Lånefordringar				
Övriga fordringar				
Resultatregleringar				
Totalt	0,00	80 502,89	0,00	28 653,16
Fordringar på intresse- och andra ägarintressesamfund				
Kundfordringar		0,00		1 897,36
Lånefordringar				
Övriga fordringar				
Resultatregleringar				
Totalt	0,00	0,00	0,00	1 897,36
Fordringar totalt	29 206 000,00	1 170 044,56	30 223 254,00	1 062 062,94

7.8 Förändringar i eget kapital

Förändringar i eget kapital	BS 2016	BS 2015
Raseborgs stad		
Grundkapital 1.1.	71 672 428,45	72 608 379,54
Ökning/minskning av grundkapital under räkenskapsperioden	-116 551,02	-935 951,09
Grundkapital 31.12.	71 555 877,43	71 672 428,45
Uppskrivningsfond 1.1.	832 144,63	880 080,87
Förändring	-680,95	-47 936,24
Uppskrivningsfond 31.12.	831 463,68	832 144,63
Fastighetsfond 31.12.	507 742,26	507 742,26
Ekenäs 450-års jubileums fond 1.1.	97 853,37	97 818,81
Förändring	35,60	34,56
Ekenäs 450-års jubileums fond 31.12.	97 888,97	97 853,37
Ekenäs seminariums minnesfond 31.12.	563,56	563,56
Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder	-15 672 522,02	-12 498 023,43
Räkenskapsperiodens över-/underskott	1 383 655,44	-3 291 049,61
Eget kapital totalt (Raseborgs stad)	58 704 669,32	57 321 659,23
Raseborgs Vatten		
Grundkapital 1.1.	9 975 546,53	9 975 546,53
Ökning av grundkapital under räkenskapsperioden		
Grundkapital 31.12.	9 975 546,53	9 975 546,53
Uppskrivningsfond 31.12.	1 249,46	1 249,46
Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder	1 606 253,19	909 542,97
Räkenskapsperiodens över-/underskott	925 579,14	696 710,22
Eget kapital totalt (Raseborgs Vatten)	12 508 628,32	11 583 049,18

BOKSLUT 2016

Förändringar i eget kapital	BS 2016	BS 2015
Raseborgs stad inkl. affärsverk		
Grundkapital 1.1	71 672 428,45	72 608 379,54
Ökning/minskning av grundkapital under räkenskapsperioden	-116 551,02	-935 951,09
Grundkapital 31.12.	71 555 877,43	71 672 428,45
Uppskrivningsfond 1.1.	833 394,09	881 330,33
Förändring	-680,95	-47 936,24
Uppskrivningsfond 31.12.	832 713,14	833 394,09
Fastighetsfond 31.12.	507 742,26	507 742,26
Ekenäs 450-års jubileumsfond 1.1.	97 853,37	97 818,81
Förändring	35,60	34,56
Ekenäs 450-års jubileumsfond 31.12.	97 888,97	97 853,37
Ekenäs seminariums minnesfond 31.12.	563,56	563,56
Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder	-14 066 268,83	-11 588 480,46
Räkenskapsperiodens över-/underskott	2 309 234,58	-2 594 339,39
Eget kapital totalt (Raseborgs stad inkl. affärsverk)	61 237 751,11	58 929 161,88
Uppskrivningsfond	BS 2016	BS 2015
Raseborgs stad		
Uppskrivningsfond 1.1.		
Jord- och vattenområden 1.1.	832 144,63	880 080,87
Förändring	-680,95	-47 936,24
Jord- och vattenområden 31.12.	831 463,68	832 144,63
Aktier och andelar 31.12		
Uppskrivningsfond totalt (Raseborgs stad)	831 463,68	832 144,63
Raseborgs Vatten		
Uppskrivningsfond 1.1.		
Jord- och vattenområden 31.12.	1 249,46	1 249,46
Uppskrivningsfond totalt (Raseborgs Vatten)	1 249,46	1 249,46
Uppskrivningsfond 1.1		
Jord- och vattenområden 1.1.	833 394,09	881 330,33
Förändring	-680,95	-47 936,24
Jord- och vattenområden 31.12.	832 713,14	833 394,09
Aktier och andelar 31.12.	0,00	0,00
Uppskrivningsfond totalt (Raseborgs stad inkl. affärsverk)	832 713,14	833 394,09

7.9 Avsättningar

Avsättningar	BS 2016	BS 2015
Raseborgs stad		
Avsättning för pensioner 1.1.	170 500,00	214 300,00
Förändring under året	0,00	-43 800,00
Avsättning för pensioner 31.12.	170 500,00	170 500,00
Uppgifterna baserar sig på Kommunernas Pensionsförsäkrings beräkning 11.2.2016 gällande förändringar år 2015.		
Avsättningar för pensioner totalt	170 500,00	170 500,00
Raseborgs stad		
Övriga obligatoriska avsättningar 1.1.	443 835,63	465 426,67
Förändring under året - Norra hamnen - stadsfullmäktige 9.6.2014 § 72	-258 690,20	-21 591,04
Övriga obligatoriska avsättningar 31.12.	185 145,43	443 835,63
Ekenäs fge beslöt 17.10.2005 § 17 inta ett anslag om 1 400 000 € i driftsbudg. för eftervården av f.d soptippen i Österby.		
Karis fge beslöt 20.6 2005 § 51 inta ett anslag om 680 000 € i driftsbudgeten för eftervården av f.d soptipparna i både Bäljars och Svartå.		
Detta i enlighet med bokföringsnämndens kommunsektions rekommendation.		
Avsättningen upplöses mot realiserade utgifter.		
Avsättning om 2 100 000 € för eftervård av f.d soptippen i Österby reserverat 2010		
Övriga obligatoriska avsättningar totalt	185 145,43	443 835,63

7.10 Främmande kapital

Långfristigt främmande kapital	01.01.2016	Nya lån	Amortering	31.12.2016
Lån från finans. institut o försäkr.anst.				
Inhemska depositionsbanker				
Staden	28 291 255,15		4 795 486,86	23 495 768,29
Raseborgs Vatten	3 134 499,50		438 597,34	2 695 902,16
	31 425 754,65	0,00	5 234 084,20	26 191 670,45
Kommunfinans Ab				
Staden	36 467 161,42	10 000 000,00	5 906 048,00	40 561 113,42
Raseborgs Vatten	5 740 782,00		627 541,00	5 113 241,00
	42 207 943,42	10 000 000,00	6 533 589,00	45 674 354,42
Lån från offentliga samfund				
Staten	234 469,79		22 192,30	212 277,49
Kommunernas pensionsförsäkrin	805 230,77		351 925,77	453 305,00
	74 673 398,63	10 000 000,00	12 141 791,27	72 531 607,36

Långfristigt främmande kapital, amorteringar 2017	
Staden	11 327 266,19
Raseborgs Vatten	821 693,90
	12 148 960,09

Lån som förfaller till betalning efter 5 år eller längre tid	Saldo 31.12.2021	31.12.2020
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter		
Staden	18 526 586,43	25 771 817,95
Raseborgs Vatten	3 106 227,36	3 933 478,80
	21 632 813,79	29 705 296,75
Lån från offentliga samfund	169 286,77	232 356,77
	21 802 100,56	29 937 653,52

Kortfristigt främmande kapital	31.12.2016	31.12.2015
Checkräkningslimit 10 000 000 €, Andelsbanken Raseborg	263 939,68	
Koncernkonto, Andelsbanken Raseborg	1 195 300,43	1 515 201,80
Nordea (kommuncertifikat)	5 000 000,00	10 000 000,00
Danske Bank Abp (kommuncertifikat)	7 000 000,00	17 000 000,00
OP Yrityspankki Oyj (kommuncertifikat)	15 000 000,00	
Kommunfinans Ab (kommuncertifikat)	18 000 000,00	17 000 000,00
	46 459 240,11	45 515 201,80

7.11 Passiva resultatregleringar

Specifikation av passiva resultatregleringar	BS 2016	BS 2015
Raseborgs stad		
Förskott på statsandelar		
Periodisering av räntor	246 078,79	322 361,29
Periodiseringar av löner och lönebikostnader	10 804 271,39	12 069 299,19
Resultatregleringar totalt	11 050 350,18	12 391 660,48
 Raseborgs Vatten		
Periodiseringar av löner och lönebikostnader	200 820,92	213 016,92
Periodisering av räntor	36 504,19	37 265,86
Resultatregleringar totalt	237 325,11	250 282,78
 Totalt	11 287 675,29	12 641 943,26

7.12 Ansvarsförbindelser, leasingansvar och övriga ekonomiska ansvar

Ansvarsförbindelser	BS 2016	BS 2015
Borgensförbindelser för andra		
Ursprungligt kapital	21 913 035,66	21 613 035,66
Återstående kapital	13 100 406,44	13 889 428,11
Borgensförbindelse / Kommunernas garanticentral		
Borgensansvar	136 968 271,00	136 743 417,06
Borgensansvar utan täckning		
Täckning för eventuellt ansvar för fond	102 237,73	97 444,15
Finansieringsansvar (andel av ansamlat underskott)		
Eteva samkommun	13 070,88	35 383,60
Fyllnadsborgen (Kunta-Aravat Oy)		
Ursprungligt kapital	3 571 139,34	3 571 139,34
Återstående kapital	674 166,94	674 166,94
Leasingansvar	BS 2016	BS 2015
Danske Finance Oy Ab	6 715 274,08	4 080 917,27
3 Step IT	1 235 861,98	1 252 504,79
Leasingansvar totalt	7 951 136,06	5 333 422,06
Derivatavtal	BS 2016	BS 2015
Ränteswapavtal 3		
Avtalets begynnelseidag 1.10.2012		
Återstående kapital 31.12	1 875 000	2 000 000
Avtalets utgångsdatum 2.10.2017		
Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 0,809 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-346 751	-429 086
Säkring mot stadens kommuncertifikat		
Ränteswapavtal 2		
Avtalets begynnelseidag 2.1.2008		
Återstående kapital 31.12	8 259 740	8 883 117
Avtalets utgångsdatum 2.1.2020		
Rörlig ränta 6 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 4,284 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-1 002 884	-1 296 321
Säkring av ränterisken för enskilt lån (tidigare Ekenäs Energi)		

Ränteswapavtal 3		
Avtalets begynnelse­dag 1.10.2012		
Återstående kapital 31.12	10 000 000	10 000 000
Avtalets utgångsdatum 2.10.2017		
Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 0,809 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-111 689	-162 415
Säkring mot stadens kommuncertifikat		
Ränteswapavtal 4		
Avtalets begynnelse­dag 7.2.2013		
Återstående kapital 31.12	10 000 000	10 000 000
Avtalets utgångsdatum 7.2.2023		
Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 1,735 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-1 059 042	-899 417
Säkring mot stadens kommuncertifikat		
Ränteswapavtal 5		
Avtalets begynnelse­dag 19.2.2013		
Återstående kapital 31.12	8 210 532	9 473 688
Avtalets utgångsdatum 20.2.2023		
Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 1,341 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-380 190	-384 066
Säkring av ränterisken mot enskilt lån		
Ränteswapavtal 6		
Avtalets begynnelse­dag 31.12.2013		
Återstående kapital 31.12	1 281 000	1 708 600
Avtalets utgångsdatum 30.12.2019		
Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 3,17 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-72 568	-117 066
Säkring av ränterisken mot enskilt lån (tidigare Ekenäs Energi)		
Ränteswapavtal 7		
Avtalets begynnelse­dag 22.5.2015		
Återstående kapital 31.12	7 157 896	8 000 000
Avtalets utgångsdatum 23.5.2022		
Rörlig ränta 6 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 0,508 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-133 347	-183 412
Säkring av ränterisken mot enskilt lån		
Ränteswapavtal 8		
Avtalets begynnelse­dag 30.6.2015		

Återstående kapital 31.12	2 406 250	2 843 750
Avtalets utgångsdatum 31.12.2021		
Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 0,275 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-27 502	-14 515
Säkring av ränterisken mot enskilt lån		
 Ränteswapavtal 9		
Avtalets begynnelse­dag 30.9.2015		
Återstående kapital 31.12	1 157 894	1 368 421
Avtalets utgångsdatum 30.3.2022		
Rörlig ränta 6 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 0,398 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-15 783	-7 890
Säkring av ränterisken mot enskilt lån		
 Ränteswapavtal 10		
Avtalets begynnelse­dag 19.11.2015		
Återstående kapital 31.12	8 000 000	8 000 000
Avtalets utgångsdatum 19.11.2020		
Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 0,149 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)		
Säkring mot stadens kommuncertifikat	-103 028	-60 656

Övriga ekonomiska ansvar

Staden har år 2005 ingått ett långfristigt hyresavtal med Rosaco Ab om upphyrning av det så kallade Fixhuset i Ekenäs som fungerar som Raseborgs stadshus. Avtalet gick ut 31.12.2016 och förnyades inte..

Stadsfullmäktige beslöt 23.4.2012 § 56 att Raseborg stad deltar i forskarkollegiet Kustlandsteamets/Aronias basfinansiering åren 2013-2017. Finansieringen kan vara högst 150 000 € per år. I budgeten reserveras årligen medel vilka godkänns av stadsfullmäktige.

7.13 Löneutgifternas utveckling

Löneutgifternas utveckling (Enligt skatteredovisn.)	BS 2016	BS 2015
Löner för huvudsyssla		
Raseborgs stad	62 974 141	63 355 228
Raseborgs Vatten	993 012	988 913
Löner för bisyssla		
Raseborgs stad	787 873	792 715
Raseborgs Vatten	3 369	5 469
Naturaförmåner		
Raseborgs stad	283 539	288 775
Raseborgs Vatten		
Pensioner		
Raseborgs stad	15 790	15 790
Raseborgs Vatten		
Arbetsersättningar	1 894 398	1 748 185
Källskattepliktiga löner	19 041	5 183
Löneutgifter totalt	66 971 163	67 200 258

Personalkostnader	BS 2016	BS 2015	+/- %
Personalkostnader			
Löner och arvoden	64 041 970,01	65 366 240,12	-2,0
Till löner hörande ersättningar	-1 039 036,88	-1 034 715,35	0,4
	63 002 933,13	64 331 524,77	-2,1
Lönebikostnader			
Pensionskostnader	16 264 884,97	17 100 898,23	-4,9
Övriga lönebikostnader	3 761 255,69	3 611 906,34	4,1
Totalt enligt resultaträkningen	83 029 073,79	85 044 329,34	-2,4
Aktiverade personalkostnader	195 795,48	201 780,67	-3,0
Personalkostnader totalt	83 224 869,27	85 246 110,01	-2,4

7.14 Personalkostnader

Personalkostnader	BS 2016	BS 2015
Raseborgs stad		
Löner och arvoden	63 124 958,40	64 444 679,26
Personalbikostnader		
Pensionskostnader	16 063 020,65	16 893 343,71
Övriga personalbikostnader	3 707 868,62	3 560 098,86
Personalersättningar	-1 021 149,01	-1 030 966,62
Personalkostnader totalt enligt resultaträkningen	81 874 698,66	83 867 155,21
Raseborgs Vatten		
Löner och arvoden	917 011,61	921 560,86
Personalbikostnader		
Pensionskostnader	231 128,38	256 984,11
Övriga personalbikostnader	53 387,07	51 807,48
Personalersättningar	-17 887,87	-3 748,73
Personalkostnader totalt enligt resultaträkningen	1 183 639,19	1 226 603,72
Elimineringar		
Raseborgs Vatten	-29 264,06	-49 429,59
Totalt	-29 264,06	-49 429,59
Totalt enligt resultaträkningen	83 029 073,79	85 044 329,34
Aktiverade personalkostnader		
Raseborgs stad	97 593,33	110 937,25
Raseborgs Vatten	98 202,15	90 843,42
Totalt	195 795,48	201 780,67
Personalkostnader totalt inkl. aktiverade kostnader	83 224 869,27	85 246 110,01

7.15 Arvoden till revisorer

Revisionssammanslutning BDO Audiator Ab	BS 2016	BS 2015
revisionsarvoden	58 905,14	71 145,50
utlåtanden av revisorer	744,00	4 247,00
uppgifter som sekreterare för revisionsnämnden	5 838,36	3 516,00
övriga arvoden	15 154,67	11 424,00
Totalt	80 642,17	90 332,50

Under övriga arvoden ingår en genomgång av mervärdesbeskattningen för Raseborgs stad gällande räkenskapsperioden 2016.

7.16 Övriga noter

1. Beträffande befintliga tillgångar bland bestående aktiva, d.v.s. tillgångar för vilka avskrivning påbörjats före 1.1.2009, tillämpas respektive tidigare kommuns avskrivningsplan, och för tillgångar som aktiveras från och med 1.1.2009 tillämpas Raseborgs stads avskrivningsplan. Planen har till vissa delar ändrats och kompletterats genom stadsfullmäktiges beslut 20.5.2013.
2. Staden har haft yrkanden mot Lemminkäinen Oyj i ett asfaltkartellmål, 550 796,23 €, samt räntor ca 112 000 € (exklusive dröjsmålsräntor). Helsingfors tingsrätt har 28.11.2013 givit sin dom i målet och dömt bolaget till skadestånd. Lemminkäinen Oyj har 9.1.2014 erlagt 369 098,72 € i skadestånd, rättegångskostnader och räntor, som inte tillsvidare resultatförts. Motparten överklagade domen i Helsingfors hovrätt. Hovrättens avgörande 20.10.2016 i rättegången i asfaltkartellärendet var för Raseborgs stad – tillika för flera andra kommunkärande – betydligt oförmånligare än tingsrättens avgörande. Stadsstyrelsen beslöt 21.11.2016 att Raseborgs stad söker besvärstillstånd hos högsta domstolen för att kunna söka ändring i domen som Helsingfors hovrätt har gett i asfaltkartellärendet.
3. Staden har tillsammans med 24 andra kommuner/samkommuner haft yrkanden mot Nordea Bank Abp i ett mål gällande ensidiga ränteförhöjningar på långfristiga lån från och med 4.5.2009. Stadens ekonomiska intresse ca 330 000 € exklusive räntor. Banken har vunnit rättegången i tingsrätten och hovrätten. Staden har erlagt 31 694,93 € i rättegångskostnader och 38 792,57 € i kostnader till advokatbyrån som representerar kommunerna. Stadsstyrelsen har beslutat att staden deltar i den fortsatta processen och begärt om besvärstillstånd över Helsingfors hovrätts beslut till Högsta domstolen. Besvärstillstånd beviljades 8.3.2016. Nordea Bank inkom i juli 2016 till käranden med ett förslag till medling i tvisten som skulle innebära att processen i Högsta domstolen återtas. Staden godkände medlingsbudet vilket innebar att staden erhöll 623 370 euro i återbäring för förhöjda räntor och 200 447 euro i förseningsräntor. Vidare erhöles 64 279 euro för erlagda rättegångskostnader.
4. Raseborgs stad är i likhet med 31 andra kommuner kärande i det så kallade virkeskartellmålet mot Stora Enso, Metsäliitto och UPM-Kymmene vid Helsingfors tingsrätt. Raseborgs stads preliminära yrkanden är ca 1,13 milj. euro samt räntor. Målet är fortfarande anhängigt i Helsingfors tingsrätt.
5. Staden har följande avtal gällande markanvändning, planeringsreserveringar samt föravtal som innehåller ekonomiska förpliktelser:

Dönsby West, planprojekt 7610, 23.1.2012, byggnadsförpliktelserna fullgjorda, staden har fortsatt förpliktelse att övervaka byggandet av gata och kommunalteknik. Färdigt bebyggd gata övergår i stadens ägo enligt med markanvändningsavtalet.

Fiskars Abp, avtal om utbyggande av kommunalteknik, 26.4.2011, ingen markanvändningsavgift, däremot årliga prestationer som finansieras ur stadens investeringsbudget. Avtalet är fullgjort då planen är förverkligad.

Handelshamnen, ändring av detaljplan (ny process), planprojekt 7727, planen inte ännu trätt ikraft, kommande förpliktelser gällande en rad infrastrukturåtgärder (planeringsreserveringsavtal, bilaga A), juni 2014. Inkomsterna kommer från överlåtelse av tomterna. Tidigare kostnader för bortförande av förorenade jordar från invidliggande kvarter baserades på ovan nämnda avtal.

Billnäs bruk, planprojekt 7659, markägaren erlägger en del av planläggningskostnaderna i enlighet med intentionsavtalet mellan parterna, dock maximalt 90 000 €. Detaljplanen har inte

ännu vunnit laga kraft. Staden har i markanvändningsavtalet, 28.8.2015, förbundit sig att förbättra områdets gator och lätta trafikleder samt svara för underhållet av dem. Markanvändningsavgiften faktureras efter att planen vunnit laga kraft.

Detaljplaneändring för Västra Nylands yrkesskolas område, planprojekt 7691 (Kustregionens utbildningsfastigheter), 18.3.2015, stadens förpliktelser gällande byggande av gator är knutna till beviljade bygglov. Inga gator har ännu byggts i enlighet med avtalet. Del av markanvändningsavgiften (rat 1) fakturerad 2016.

Affärscentrum Kungsen, ändring av detaljplan, planprojekt 7677, avgiften enligt markanvändningsavtalet (28.8.2015) fakturerad 2016. Inga skyldigheter beträffande förverkligande av infra.

Kungsen II, ändring av detaljplan, planprojekt 7743, avtal om inledande av detaljplanering, 15.12.2016, i vilket intagits skyldighet för tomtägaren att betala markanvändningsavgift, som senare justerats p.g.a. att byggrättsökningen blev mindre än planerat. Avgiften faktureras 2017. Inga skyldigheter beträffande förverkligande av infra.

Skogsmark, detaljplan, planprojekt 7707, två olika markanvändningsavtal (1.6.2016 och 6.6.2016), markanvändningsavgift endast i det ena avtalet, fakturerad år 2016.

Genomförandeansvaret i detaljplanen överfört på markägarna med stöd av 91 § i MBL.

6. Staden har ingått två finansieringsleasingavtal med Danske Finance Abp angående finansiering av två enheter i Karis för resurserat serviceboende, restvärdesansvar per 31.12.2016 6 220 530,43 euro och seniorbostäder, restvärdesansvar per 31.12.2016 3 107 465,99 euro. Den egentliga leasingtiden är 5 år med option om förlängning av avtalen upp till 25 år. Ett hyresavtal mellan Intern Service och Grundtrygghetssektorn har uppgjorts. Grundtrygghetssektorn ansvarar för vidareuthyrningen av lägenheterna.

Staden har ingått ett finansieringsavtal med Danske Finance Ab angående byggande av ny brandstation i Karis, restvärdesansvar per 31.12.2016 3 963 548,08 euro. Den egentliga leasingtiden är 5 år med option om förlängning av avtalet upp till 25 år. Ett hyresavtal mellan Raseborgs stad och Västra Nylands Räddningsverk uppgörs.

Staden har ingått ett finansieringsavtal med Danske Finance Ab angående byggande av en gemensam byggnad för psykiatri och mentalvård i Ekenäs, restvärdesansvar per 31.12.2016 3 866 991,89 euro. Enligt det intentionsavtal som gjorts mellan HNS och staden hyr HNS 80 % av byggnaden för sin verksamhet. Hyrestiden är 25-30 år. Bygandet pågår och stadsfullmäktige har befullmäktigat stadsstyrelsen att göra ett fastighetsleasingavtal till ett värde om högst 8 000 000 euro. Den egentliga leasingtiden är 5 år med option om förlängning av avtalet upp till 25 år. Ett slutligt hyresavtal mellan Raseborgs stad och HNS uppgörs.

Det sammanlagda restvärdeansvaret för ovanstående leasingobjekt var 17 158 536,39 euro per 31.1.2016.

7. Utvecklingschef Jyrki Hakkarainen uppsades från sin tjänst 17.12.2012. Helsingfors förvaltningsdomstol beslöt 24.9.2014 att staden hade haft rätt att säga upp Hakkarainen. Besvär över uppsägningen anfördes. Högsta Förvaltningsdomstolen förkastade 13.3.2016 besväret. Hakkarainen har vidare anmält missnöje angående sitt personliga lönetillägg och huruvida han borde ha haft ett tillägg eller inte. Arbetsmarknadsdomstolen har med sitt beslut 26.5.2016 avslagit käromålet.
8. I bokslutet för år 2015 bokfördes skillnaden mellan aktiernas bokföringsvärde och erhållna likvida medel, 116 551,02 euro, efter likvideringen av Hangöudds Utvecklingsbolag Ab, mot grundkapitalet bland passiva eget kapital i enlighet med Bokföringsnämndens kommunsektions utlåtande 49/28.11.2000. På grund av detta är grundkapitalet per 31.12.2016 116 551,02 euro lägre än 31.12.2015, sid 11, 2.3 Balansräkning.

7.17 Förteckning över använda bokföringsböcker och verifikat

Dagbok

Huvudbok

Resultaträkning

Balansräkning

Bokslutsspecifikationer

Använda verifikattyper

Raseborgs stad

		verifikatnummer
001	Huvudbokens IB	000001 - 000000
002	Memorialverifikat	004001 - 005283
003	Fördelning GTR-produktion ledningsfunktion	003001 - 003000
004	Fördelning GTR-produktion till beställarenhet	003101 - 003100
009	Anläggningstillgångar	009001 - 009014
015	Kontoutdragshändelser	015001 - 015448
030	Löner	030001 - 030076
035	Utkomststöd	035001 - 035257
046	Inköpsreskontra, utbetalningar	046001 - 046015
100	Försäljningsreskontra, ekonomiavdelningen	100001 - 100175
210	Inköpsreskontra, Rondo R8	210001 - 258399
300	Försäljningsreskontra, socialkansliet	300001 - 300300
315	Försäljningsreskontra, hälsovård	315001 - 333278
320	Försäljningsreskontra, utsocknes besök	110001 - 110400
360	Försäljningsreskontra, musikinstitutet	520001 - 521221
380	Försäljningsreskontra, tandvård	380001 - 397214
400	Försäljningsreskontra, mbi	540001 - 545012
430	Försäljningsreskontra, bildningskansliet	430001 - 431029
450	Försäljningsreskontra, int.serv.övrigt	450001 - 450589
460	Intern fakturering	460001 - 460255
500	Försäljningsreskontra, museiverksamhet	500001 - 500046
510	Försäljningsreskontra, kulturverksamhet	511001 - 511033
520	Försäljningsreskontra, åldringsvård	350001 - 365309
530	Försäljningsreskontra, hyror Sophiehemmet	115001 - 115223
540	Försäljningsreskontra, dagvård (barn)	400001 - 408771
550	Försäljningsreskontra, eftermiddagsvård	116001 - 117360
560	Försäljningsreskontra, idrottsbyrån	560001 - 560797
600	Försäljningsreskontra, samhällstekniska kansliet	600001 - 603955
700	Försäljningsreskontra, hyror	700001 - 704483
780	Försäljningsreskontra, bostadslån	780001 - 780001
801	Försäljningsreskontra, inbetalningar	800001 - 802639

Raseborgs Vatten

001	Ingående saldon	000001 - 000000
002	Memorialverifikat	002001 - 002129
009	Anläggningstillgångar	009001 - 009012
012	Sonet lageröverföring	012167 - 012190
013	Sonet lager Ekenäs	013060 - 013087
015	Kontoutdragshändelser	015001 - 015321
030	Löner	030001 - 030046
046	Inköpsreskontra, utbetalningar	046001 - 046015
047	Inköpsreskontra, utbetalningar R8	049001 - 049235
210	Inköpsreskontra, Rondo R8	210001 - 212620
601	Försäljningsreskontra, inbetalningar	600001 - 600538
800	Försäljningsreskontra, vattenfakturerings, Komartek	800001 - 826410
810	Försäljningsreskontra, övr. arbetsfakturerings	860001 - 860422

8. Noter till koncernen

PRINCIPER OCH METODER FÖR UPPGÖRANDE AV KONCERNBOKSLUT

Interna transaktioner och internbidrag

Koncernsamfundens interna intäkter och kostnader samt fordringar och skulder har eliminerats. Intäkter och kostnader samt fordringar och skulder mellan koncernsamfunden och de samkommuner där kommunen är delägare har eliminerats förutom i fråga om transaktioner av ringa betydelse. Väsentliga interna bidrag har eliminerats.

Eliminering av intern innehav

Kommunens och dottersamfundens inbördes innehav har eliminerats enligt förvärvsmetoden.

Minoritetsandelar

Minoritetsandelarna har avräknats från koncernens över- och underskott i koncernresultaträkningen samt från koncernens eget kapital i koncernbalansen.

Planmässiga avskrivningar

Dottersamfundens avskrivningsplaner har tillämpats som sådana i koncernen fr o m 2014. Avskrivningsplanerna är anpassade till den verksamhet som bolagen bedriver och följer därmed koncernens redovisningsprinciper.

Intressesamfund

Intressesamfunden har sammanställts i koncernbokslutet enligt kapitalandelsmodellen.

Avskrivningsdifferenser och reserver

Avskrivningsdifferenser och reserver i dottersamfundens balansräkningar har i koncernbalansräkningen uppdelats i eget kapital och latent skatteskuld och förändringar i dem har i koncernresultaträkningen uppdelats i latent skatteskuld och räkenskapsperiodens resultat.

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN
Verksamhetens intäkter

	BS 2016	BS 2015
Raseborgs stad totalt (inkl tillv för eget bruk) (se 7.2.)	30 573	33 001
Omsättning		
Samkommuner	57 281	58 800
Ekenäs Energi + övriga bolag	18 638	17 971
Hysesintäkter och andra fastighetsintäkter i fastighetsbolag	3 202	3 285
Elimineringar i koncernen		
Raseborgs stad	-380	-330
Fastighetsbolag	-543	-659
Samkommuner	-1 346	-1 423
Ekenäs Energi + övriga bolag	-4 406	-4 369
Totalt	103 019	106 276

Extraordinära intäkter och kostnader

	BS 2016	BS 2015
Ekenäs Energi Ab (försäljningsvinst-förlust)	1	
Totalt	1	0

Försäljningsvinster och förluster

	BS 2016	BS 2015
Raseborgs stad	se 7.3.	
Samkommuner		
mark- och vattenområden	7	0
byggnader	4	22
övriga	6	37
Försäljningsvinster totalt	17	59
Försäljningsförluster	2	2

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN
Materiella och immateriella tillgångar

	Immateriella tillgångar	Materiella tillgångar						Totalt
		Mark och vatten-områden	Byggnader	Fasta konstr. och anordningar	Maskiner och inventarier	Övriga materiella tillgångar	Förskottsbet. och påg. nyanläggn.	
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1.	2 048	18 961	100 759	45 352	21 987	11 198	5 588	203 844
ökning under räkenskapsperioden	51	1 086	3 286	3 488	2 243	345	3 803	14 251
finans.andelar under räkenskapsper.	12	0	0	218	1	0	60	279
minskningar under räkenskapsperiode	4	97	10	0	21	1	125	253
överföringar mellan poster	207	0	2 676	782	432	0	-4 096	-206
räkenskapsperiodens avskrivning	523	0	5 357	3 140	2 533	557	0	11 588
nedskrivningar och eliminering av bolagiseringsvinst	0	12	77	0	0	0	0	89
Oavskriven ansk.utgift 31.12.	1 767	19 938	101 276	46 264	22 107	10 985	5 110	205 680
Uppskrivningar								
Bokföringsvärde 31.12.	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilläggsavskrivning i koncernbokslut	0	0	0	0	0	0	0	0
Koncernbokslut 31.12.2015	1 767	19 938	101 276	46 264	22 107	10 985	5 110	205 681

Placeringar

	Placeringar			Övriga lånefordringar och övriga fordringar		Totalt
	Sam-kommun-andelar	Aktier o. andelar i int. o. ägarsamf.	Övriga aktier o. andelar	Övriga lånefordringar	Övriga fordringar	
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1.	0	412	5 481	31	29	5 954
ökning under räkenskapsperioden	0	67	709	588	53	1 417
finans.andelar under räkenskapsper.	0	0	0	0	0	0
minskningar under räkenskapsperioden	0	6	533	122	72	733
överföringar mellan poster	0	0	0	0	-3	-3
räkenskapsperiodens avskrivning	0	0	0	0	0	0
nedskrivningar och återföreningar av dem	0	0	10	0	0	10
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12.	0	472	5 646	498	8	6 624
Uppskrivningar						
Bokföringsvärde 31.12.	0	0	0	0	0	0
Bokföringsvärde 31.12.	0	472	5 646	498	8	6 624

Dottersamfund, samkommunandelar samt ägar intressesamfund

Namn	Hemort	Kommunens ägarandel	Koncernens ägarandel	Kommunkoncernens andel		
				av eget kapital	av främmande kapital	av räkensk. per. vinst/förlust
Dottersamfund						
Fastighets Ab Karis stads hyreshus	Raseborg	100 %	100 %	1 218	2 000	0
FAB Dönsby	Raseborg	100 %	100 %	322	4 673	0
FAB Pojovägen	Raseborg	100 %	100 %	234	2 979	0
Raseborgs Hyresbostäder Ab	Raseborg	100 %	100 %	72	76	3
Karis Industrifastigheter Ab	Raseborg	100 %	100 %	62	0	7
Bostads Ab Karis Panorama	Raseborg	100 %	100 %	22	12	-2
KOY Koskenkylänraitti	Raseborg	100 %	100 %	36	150	0
Ekenäs Energi Ab	Raseborg	100 %	100 %	18 650	38 367	200
Fastighets Ab Tranan	Raseborg	100 %	100 %	8	9	0
Fastighets Ab Bäljarspark	Raseborg	86,2 %	86,2 %	16	211	0
FAB Knipnäs	Raseborg	84,57 %	84,57 %	778	4 586	0
Raseborgs Utveckling Ab	Raseborg	100 %	100 %	503	0	0
		Totalt		21 920	53 063	208
Samkommuner						
Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt	Helsingfors	2,407 %	2,407 %	9 547	14 240	-1 367
Kårkulla samkommun	Pargas	7,53 %	7,53 %	910	1 426	87
Nylands Förbund	Helsingfors	2,68 %	2,68 %	42	46	-5
Eteva	Mäntsälä	1,6 %	1,6 %	250	824	22
Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	Lojo	7,88 %	7,88 %	2 723	475	117
Västra Nylands Folkhögskola	Raseborg	56,255 %	56,255 %	712	169	6
		Totalt		14 183	17 181	-1 140
Ägarintressesamfund						
FAB Trollet	Raseborg	50 %	50 %	1	4	0
FAB Jägarbacken	Raseborg	36 %	36 %	2	46	0
		Totalt		4	50	0
Övriga samägda samfund (icke sammanställd)						
Pojo servicebostadsstiftelse	Raseborg					

Specifikation över fordringar		BS 2016	BS 2015
Långfristiga fordringar totalt		964	653
Övriga fordringar			
	Raseborgs stad	478	637
	Samkommuner	6	6
	Ekenäs Energi + övriga bolag	480	10
Kortfristiga fordringar totalt		11 287	12 399
Kund- o övriga fordringar			
	Raseborgs stad	6 138	5 899
	Fastighetsbolag	67	46
	Samkommuner	1 575	3 442
	Ekenäs Energi + övriga bolag	3 314	2 907
Resultatregleringar		193	105
Totalt		12 251	13 052

Specifikation av väsentliga resultatregleringar inom kortfristiga fordringar	BS 2016	BS 2015
Kortfristiga fordringar totalt	11 287	12 399
varav aktiva resultatregleringar	193	105
varav Raseborgs stad	87	65
övriga väsentliga aktiva resultatregleringar i koncernen		
FPA ersättningar för arbetsplatshälsovård	188	171
Samkommuners projektfordringar (bl.a EU understöd)	44	19

Specifikation av eget kapital	BS 2016	BS 2015
Grundkapital 1.1.	71 672	72 607
Ökningar		1
Minskningar	117	936
Grundkapital 31.12.	71 556	71 672
Uppskrivningsfond 1.1.	833	881
Ökningar	0	0
Minskningar	0	48
Uppskrivningsfond 31.12.	833	833
Övriga fonder 1.1.	2 250	2 263
Ökningar	3	1
Minskningar	3	14
Övriga fonder 31.12.	2 250	2 250
Överskott från tidigare verksamhetsperioder	-23 239	-24 378
Räkenskapsperiodens överskott/underskott	2 259	-211
Eget kapital totalt	53 659	50 166

Avsättningar	BS 2016	BS 2015
Avsättningar för pensioner		
Raseborgs stad (se närmare 7.9.)	171	170
Övriga, HNS	27	39
	198	209
Övriga avsättningar		
Raseborgs stad (se närmare 7.9.)	185	444
Övriga, HNS		
patientskadeförsäkring	1 235	1 236
övriga	72	65
	1 492	1 745
Avsättningar totalt	1 690	1 954

Specifikation över övriga skulder		BS 2016	BS 2015
Långfristiga totalt		89 009	91 745
Anslutningsavgifter			
	Raseborgs stad	3 749	3 195
	Samkommuner	35	36
	Ekenäs Energi Ab	4 919	4 852
Latent skatteskuld			
	Ekenäs Energi Ab	254	159
	Fastighetsbolag	623	497
Övriga skulder			
	Raseborgs stad	60 201	62 590
	Fastighetsbolag	12 168	12 938
	Samkommuner	7 060	7 478
	Ekenäs Energi Ab + övriga bolag		
Kortfristiga totalt		92 447	92 617
Totalt		181 456	184 362

Specifikation av väsentliga resultatregleringar inom kortfristigt främmande kapital		BS 2016	BS 2015
Kortfristigt främmande kapital totalt		92 447	92 617
varav passiva resultatregleringar		12 340	13 748
varav Raseborgs stad (se not 7.11.)		11 288	12 642
övriga väsentliga passiva resultatregleringar inom kortfristigt främmande kapital			
	periodisering av löner och lönebikostnader	5 855	6 316
	periodisering av räntor	72	70
	övriga resultatregleringar	356	249
	garantihyror	22	24

Specifikation av koncernbolagens ansvarsförbindelser samt leasingansvar		BS 2016	BS 2015
Ansvarsförbindelserna specificerade enligt specifikationer i bolagens egna bokslut.			
Intecknade pantbrev för			
	lån	6 866	7 218
	byggnader	3 827	3 915
	legorätt på byggnader	13 045	13 045
Hysesförbindelser		871	780
Leasinghyresavtalsansvar		720	870
Ospecificerade samt diverse andra ansvarsförbindelser		3 635	3 193
Raseborgs stads borgen till koncernbolag		6 866	7 218

Väsentliga förändringar i samkommunandelar 31.12.2016

Samkommun	Balansvärde 01.01.	%	Ökn. under räken- skaps- perioden	Minskn. under räken- skaps- perioden	Balans- värde 31.12.	Kommunens andel av sam- kommunens grundkap.	Skillnad
HNS	9 219 057,05	2,407 %			9 219 057,05	9 417 462,71	-198 405,66
Eteva	163 832,74	1,60 %			163 832,74	257 890,45	-94 057,71
Kårkulla	662 453,22	7,530 %			662 453,22	662 836,38	-383,16
Länsi-Uudenmaan koulutus keskus	976 026,12	7,88 %			976 026,12	1 034 916,48	-58 890,36
Västra Nylands Folkhögskola	345 262,88	56,255 %			345 262,88	379 018,01	-33 755,13
Nylands Förbund	1 771,03	2,68 %			1 771,03	2 726,30	-955,27
	11 368 403,04				11 368 403,04	11 754 850,33	-386 447,29

9. Underskrifter och revisionsanteckningar

Stadsstyrelsen i Raseborgs stad den 27 mars 2017.

Anders Walls
Ordförande

Kerstin Ilander

Marko Reinikainen

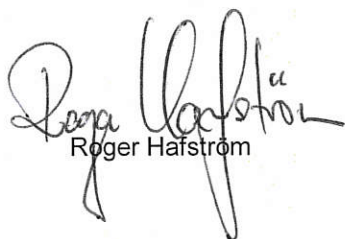
Mikael Borgman

Henrik Lindholm

Linnea Henriksson

Roger Hafström

Mats Lagerstam

Nina Wessberg

Per-Erik Holmberg

Maj-Britt Malmén

Tom Simola
stadsdirektör

Raseborg 20.4.2017

Ovanstående bokslut är uppgjort enligt god bokföringssed.

Över utförd revision har idag avgivits revisionsberättelse.

Raseborg 20.4.2017

BDO Auditor AS
Per Olin
Tore Lindström-Kon
OFBR, GE

RASEBORGS VATTEN
RAASEPORIN VESI

Karis vattentorn
Foto Ulf Sommardahl

BOKSLUT 2016

Innehållsförteckning

1. Verksamhetsberättelse år 2016	
1.1. Verksamhetsidé, vision	1
1.2. Vattenverksdirektörens översikt	2
1.3. Organisation och personal	3
1.4. Ekonomi och förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat	4
1.5. Vattenanskaffning	5
1.6. Vattendistribution och avloppsavledning	7
1.7. Dagvattenhantering	7
1.8. Avloppsvattenrening	8
1.9. Utbyggnad och saneringar	11
2. Resultaträkning	12
3. Balansräkning	13
4. Verksamhetssammandrag	14
5. Tablå över investeringar	16
6. Finansieringsanalys	17
7. Noter	
7.1. Värderings- och periodiseringsprinciper och metoder	18
7.2. Verksamhetens intäkter	18
7.3. Bestående aktiva	19
7.4. Rörliga aktiva, fordringar	20
7.5. Eget kapital	20
7.6. Främmande kapital	20
7.7. Lån som förfaller till betalning senare än efter fem år enligt amorteringsplan	21
7.8. Passiva resultatregleringar	21
7.9. Antal anställda	21
7.10. Personalkostnader	21
7.11. Förteckning över använda bokföringsböcker och verifikat	22
8. Särredovisning av dagvatten	
8.1. Särredovisad resultaträkning	23
8.2. Särredovisad balansräkning	24
8.3. Särredovisad finansieringsanalys	25
9. Noter till särredovisade bokslutskalkyler	
9.1. Värderings- och periodiseringsprinciper och metoder	26
9.2. Förändringar i bestående aktiva	26
10. Underskrifter	27

1. Verksamhetsberättelse år 2016

1.1 Verksamhetsidé, vision

Raseborgs Vatten sköter om vattentjänster inom de av fullmäktige fastslagna verksamhetsområdena.

Vår verksamhet grundar sig på:

- god service
- kunnig och motiverad personal
- tekniskt-ekonomiskt ändamålsenlig verksamhet.

Vi utvecklar vår verksamhet enligt kundernas behov och utvecklingen i Raseborgs stad.

- Vi utvecklar vår yrkeskunnighet.
- Vi stöder en rättvis och motiverad lönepolitik.
- Vi tar initiativ beträffande vattentjänster i Raseborg.
- Vi förbättrar vår:
 - teknik
 - kostnadsmedvetenhet
 - lönsamhet.

1.2 Vattenverksdirektörens översikt

På våren flyttade våra kanslifunktioner till våra gemensamma utrymmen vid Pehr Sommarsgata 8 i Ekenäs. Efter ett drygt halvår i samma utrymmen kan man med belåtenhet konstatera att förändringen enbart haft positiva effekter på arbetsrutinerna.

På hösten beslöts, att även montörerna stationerade i Karis flyttar till Ekenäs från 1.1.2017. Av förståeliga skäl väckte beslutet kritik. Här gäller det enbart att handskas rätt med den nya situationen och söka effektiva lösningar, med personalens välbefinnande i centrum. Alternativa lösningar har redan diskuterats och kommer att diskuteras under år 2017.

I övrigt var år 2016, tekniskt och ekonomiskt en fullträff. Vi gör resultat som så småningom leder till att den tyngsta skuldbördan är amorterad. Årets resultat på 925 579 €, som är det klart bästa under våra år i Raseborg, visar med tydlighet att effekten av kommun-sammanslagningen börjar synas.

Trots det goda resultatet bör vi ännu under några år iakttä försiktighet vad gäller investeringar. Vi bör i detta nu satsa på det mest akuta för att efter 3-4 år, då ekonomin börja vara stabil, kunna satsa med full kraft på den nödvändiga saneringen av ledningsnätet och övrig teknik varav saneringen av Karis vattentorn (pärmbilden) är vår följande större utmaning. Här skall dock konstateras att åtgärder vi redan nu vidtagit, under våra år i Raseborg, börjar bära frukt. Skillnaden mellan pumpad och såld vattenmängd har minskat stabilt. Trots detta bör vi under de kommande åren utarbeta ett heltäckande saneringsprogram för ledningsnätet.

Vad gäller avloppsvattenreningen kan konstateras att personalen utnyttjar tekniken på ett berömvärt sätt och åstadkommer goda resultat.

De tekniska och ekonomiska utmaningarna är många och det som också kommer att präglade framtiden är de förestående pensioneringarna. Vår åldersstruktur är hög, medelåldern drygt 50, vi behöver ny arbetskraft för att trygga vattenförsörjningen.

Vi bör utan dröjsmål påbörja nyrekryteringen av personal. Då det idag ställs allt större krav på vattenförsörjningen bör vi finna flexibla, tekniskt kunnande och ansvars-kännande personer som är beredda att anta utmaningen.

Vi kan med tillförsikt jobba vidare!

Personal och Direktion förtjänar ett stort Tack för välutfört arbete!

Raseborg den 07.02.2017

Tom Törnroos
vattenverkets direktör

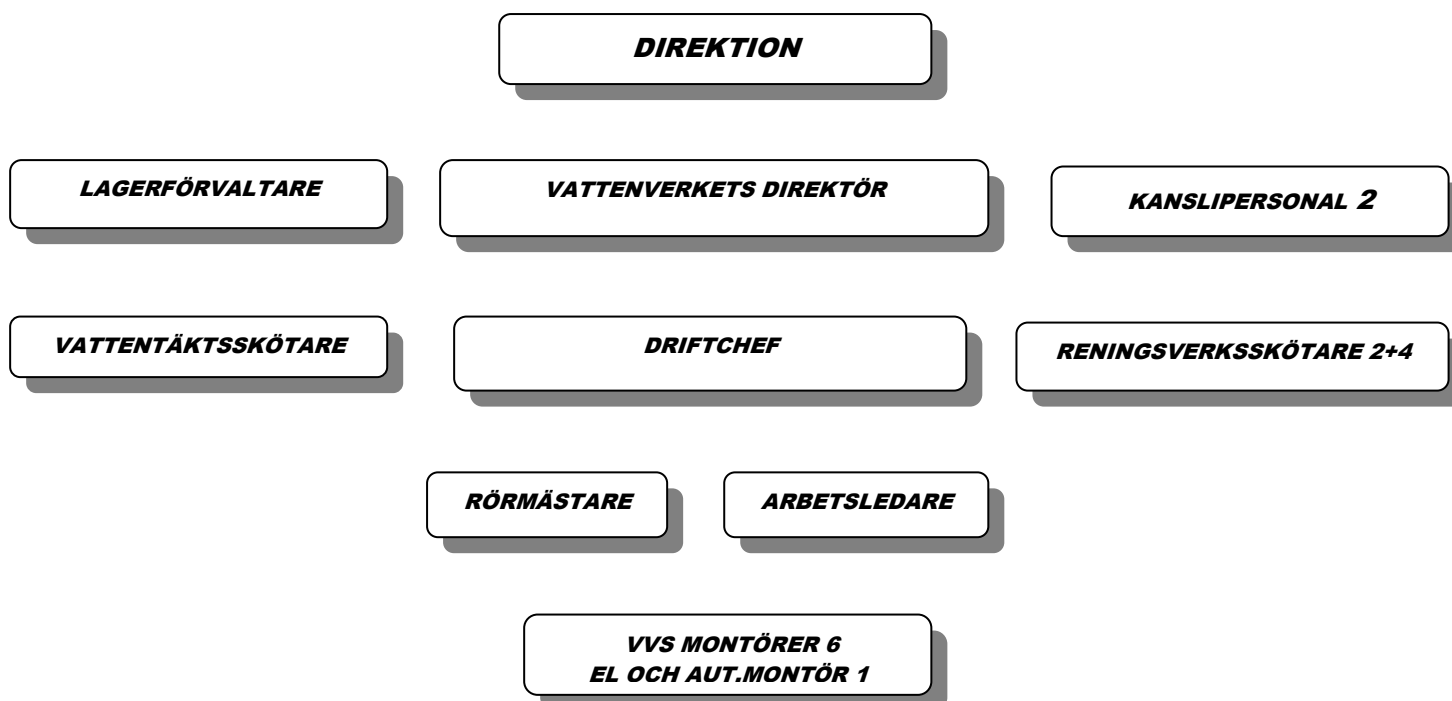
1.3 Organisation och personal

Raseborgs Vattens ordinarie personal bestod vid årets slut av 21 stycken heltidsanställda samt 2 deltidsanställda (5 %). Antalet anställda med månadslön är 11 stycken, medan 10 har timlön. Personalens medelålder är 50,6 år. I tabellen nedan illustreras ålders- och lönefördelningen mellan de anställda.

Åldersfördelning	Månadslön	Timlön	Totalt
20-29	1		1
30-34	1	1	2
35-39			
40-44		1	1
45-49	1	2	3
50-54	2	2	4
55-59	4	3	7
60-64	2	1	3
Totalt	11	10	21

De deltidsanställda (5 %) är inte beaktade i ovanstående åldersfördelning.

ORGANISATIONSSCHEMA

Två reningsverksskötare arbetar med arbetsledaransvar. Organisationen arbetade i ett skift och ytterom arbetstid fungerade dejoursberedskap.

Direktionens sammansättning 31.12.2016

Ordinarie	Ersättare
ordf. Seija Kannelsuo	Marianne Isaksson-Heimberg
viceordf. Ulla Lindström-Dahl	Linnea Henriksson
Anders Johansson	Thomas Bergman
Roy Vidfält	Tor-Erik Stolpe
Tom Rehn	Heikki Mansikkaniemi
Janine Winter	Lotta Ekman
Magnus Gottberg	Dick Mannström

Mikael Borgman stads. representant

Direktionen sammanträdde 5 gånger under året.

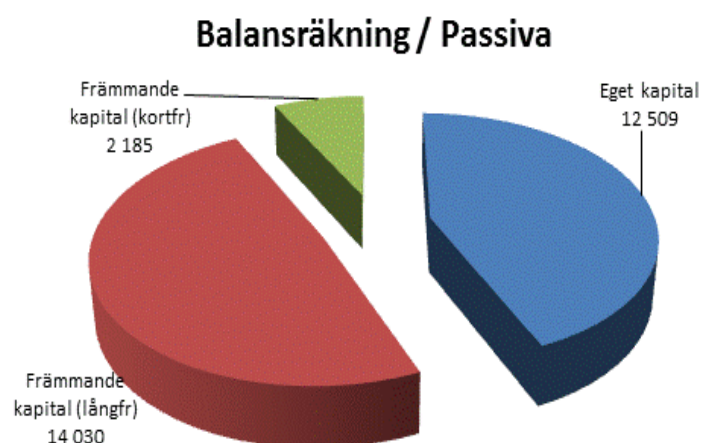
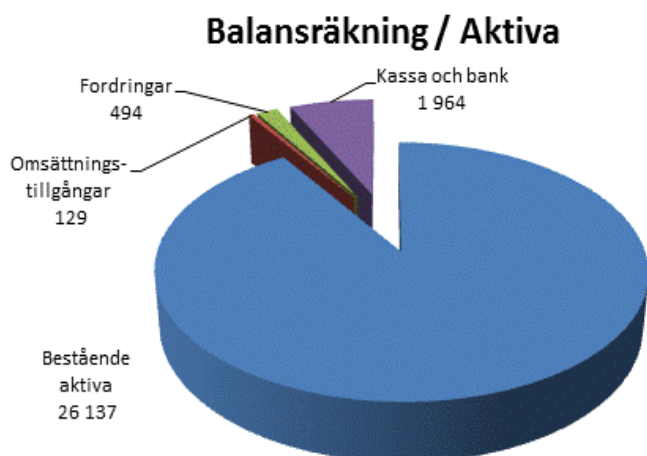
1.4 Ekonomi och förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat

Vattenförsäljningen uppgick till 1 385 133m³ och omsättningen till 6 196 843€.

Vid jämförelse med mätare i uppgjord budget kan det konstateras att intäkterna på 4,53 €/m³ är 5 cent över budget, medan utgifterna på 2,20 €/m³ är 30 cent under budget.

Direktionen föreslår att överskottet om 925 579,14 överförs till kontot räkenskapsperiodens över-/underskott i affärsverkets balansräkning under eget kapital.

Raseborgs Vattens avkastning till staden	598 532 €
Räntekostnader	212 582 €
Långfristigt främmande kapital	14 029 693 €

(1000 €)

1.5 Vattenanskaffning

Filterteknik vid Landsbro vattentäkt

foto: Ulf Sommardahl

Under året pumpades grundvatten från 12 st. vattentäkter, av vilka Ekerö, Björknäs, Landsbro, Mjölbolsta, Korsnäs och Brödtorp är de viktigaste. Den totala vattenpumpningen uppgick till 1 578 814 m³ (1 644 823 m³), vilket ger ett medeltal på 4 313 m³ (4 506 m³) per dygn. Sål原因vattenmängd 1 385 133 m³ (1 388 094 m³).

Skillnaden mellan pumpad och försåld vattenmängd, som uppgår till 193 681 m³ (256 729 m³) eller 12,3 % (15,6 %) består av vatten som använts vid underhåll av ledningsnätet, läckvatten samt vatten som använts vid brandtillbud.

Vid alla vattentäkter förutom Mjölmarby och Lindnäs justerades råvattnets pH med lut, soda eller kalksten. Mjölmarby råvatten pumpas genom aktivkolfiler för reduktion av bekämpningsmedel, medan vatten från Lindnäs vattentäkt används enbart som tekniskt vatten av vägförvaltningen. Vid Finnäs vattentäkt fortsatte skyddskloreringen för att säkerställa vattenkvaliteten.

Vattentäkt	Pumpad mängd m ³ /år	
	2016	2015
Ekerö	469 121	440 934
Landsbro	165 284	130 417
Mjölbolsta	195 558	302 915
Björknäs	318 906	298 817
Brödtorp	116 959	153 240
Nyby	64 790	53 101
Korsnäs	107 642	101 638
Mjölmarby	28 508	33 563
Västervik	90 261	108 252
Finnäs	3 767	3 665
Kansjerf	17 255	17 552
Manibacka	763	729
Totalt	1 578 814	1 644 823

Sammanställning av analysresultat:

Ekenäs området:

V=krav, S=rekommendation		Sammanställning Ekenäsområdet													
År 2016		<i>Escherichia coli</i>	<i>Clostridium perfringens</i> , titelt mukaanlukien	koliforma bakterier	lukt	smak	grumlighet	färg	pH	elledningsförmåga	järn	mangan	aluminium	Ammonium	nitrit
		0 pmy/ 100 ml	0 pmy/ 100 ml	0 pmy/ 100 ml	1=käyttäjien hyväksyttävissä, ei muutosta, 2=ei ole hyväksyttävissä, on muutos				6,5 - 9,5	< 2500 µS/cm	200 µg/l	50 µg/l	200 µg/l	0,50 mg/l	0,5 mg/l
		V	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
YHTEENVETO VEDENJAKELUALUEEN TULOKSISTA															
analyser (st)		28	0	28	16	16	16	16	16	16	16	16	3	16	7
analyser som uppfyller krav/rekommendation (st)		28	0	28	16	16	16	16	16	16	16	16	3	16	7
analyser som ej uppfyller krav/rekommendationer (st)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
analyser som ej uppfyller krav/rekommendation (%)		0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
resultatens medeltal		0		0					7,6	199	0	2	8	0,00	0,0
medeltal för analyser som ej uppfyller krav/rekommendationer															
största analysresultat		0	0	0					7,9	269	0	12	24	0,01	0,0
minsta analysresultat		0	0	0					7,2	149	0	0	0	0,00	0,0
pH <6,5	antal resultat								0						
pH >9,5	antal resultat								0						
pH <6,5	summan av resultaten								0,0						
pH >9,5	summan av resultaten								0,0						
summan av analysresultaten		0	0	0					122,0	3191	0	27	24	0,01	0,0
summan av resultaten som ej uppfyller krav/rekommendationer		0	0	0					0,0	0	0	0	0	0,00	0,0

Karis området:

V=krav, S=rekommendation		Sammanställning Karisområdet														
År 2016		Escherichia coli	Clostridium perfringens, titört mukaankukien	koliforma bakterier	lukt	smak	grumlighet	färg	pH	elledningsförmåga	järn	mangan	aluminium	Ammonium	nitrit	
		0 pmy/ 100 ml	0 pmy/ 100 ml	0 pmy/ 100 ml	1=käyttäjien hyväksyttävissä, ei muutosta, 2=ei ole hyväksyttävissä, on muutos				6,5 - 9,5	< 2500 µS/cm	200 µg/l	50 µg/l	200 µg/l	0,50 mg/l	0,5 mg/l	
		V	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	V
		YHTEENVETO VEDENJAKELUALUEEN TULOKSISTA														
analyser (st)	15	0	15	9	9	9	9	9	9	9	15	15	3	9	7	
analyser som uppfyller krav/rekommendation(st)	15	0	15	9	9	9	9	9	9	9	15	15	3	9	7	
analyser som ej uppfyller krav/rekommendation (st)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
analyser som ej uppfyller krav/rekommendation (%)	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
analysresultatens medeltal	0		0						7,8	246	2	1	0	0,00	0,0	
medeltal för analyser som ej uppfyller krav/rekommendati																
största analysresultat	0	0	0						8,1	286	36	10	0	0,00	0,0	
minsta analysresultat	0	0	0						7,5	225	0	0	0	0,00	0,0	
pH <6,5	antal resultat								0							
pH >9,5	antal resultat								0							
pH <6,5	summan av resultaten								0,0							
pH >9,5	summan av resultaten								0,0							
summan av analysresultaten		0	0	0					70,4	2210	36	21	0	0,00	0,0	
summan av analysresultat som ej uppfyller krav eller rekommendation		0	0	0					0,0	0	0	0	0	0,00	0,0	

1.6 Vattendistribution och avloppsavledning

Verksamhetsområdet omfattar med nuvarande indelning 7 st. separata områden. De största är centrumområdena i Karis, Pojo och Ekenäs. Dessa områden omfattar både vatten och avloppsvattenhantering. Avloppsvattnet renades centralt i Karis-Pojo eller Skeppsholmens reningsverk.

I Finnäs, Bromarv och Manibacka finns separata distributionsnät. I Bromarv renades avloppsvattnet i ett lokalt reningsverk, medan det i de två övriga områdena enbart distribuerades vatten.

Under året anslöts 25 nya kunder till vårt ledningsnät. Två av dessa var Vikstrands och Nytorp vattenandelslag, 22 stycken läckage på huvudvattenledningar reparerades och 28 stycken anslutningar förnyades.

Utbyggd teknik per 31.12 2016	
Vatten	395 km
Avlopp	417,5 km
Tryckförhöjningsstationer	8 st.
Vattentorn	3 st.
Avloppspumpstationer	138 st.
Reningsverk	3 st.

1.7 Dagvattenhantering

Foto: Patrik Fromholtz

Med dagvatten avses smält- och regnvatten från fastigheter, gator och övriga allmänna områden, som leds in i stadens ledningsnät för dagvatten.

Enligt lagen om vattentjänster skall dagvattentjänsterna avskiljas från de övriga verksamheterna inom kommunens bokföring, likaledes bör överenskommelse fattas angående ansvarsfördelningen mellan staden och vattenverket angående det tekniska ansvaret för utbyggnad och underhåll.

Dagvattenhanteringen sköttes enligt överenskommelse av vattenverket under år 2016.

Under året investerades i nya dagvattenledningar totalt 128 805,48 € och för underhåll av befintliga ledningar användes 33 410,90 €.

Dagvattenledningsnätets bokföringsvärde per 31.12.2016 uppgick till 2 531 610,96 €.

Kostnaderna för dagvattenhanteringen fakturerades samhällstekniska avdelningen

1.8 Avloppsvattenrening

Luftningsbassänger vid Karis-Pojo reningsverk

foto: Esko Lehtimäki

Vid avloppsreningsverken renades under året 2 691 553 m³ avloppsvatten. Tekniken i reningsverken varierar, medan huvudprincipen för reningen är densamma. De två stora reningsverken fungerade ypperligt under året medan en mindre driftstörning vid Bromarv reningsverk försämrade kväveresultatet en aning.

Avloppsvattnet renades mekaniskt, biologiskt och kemiskt.

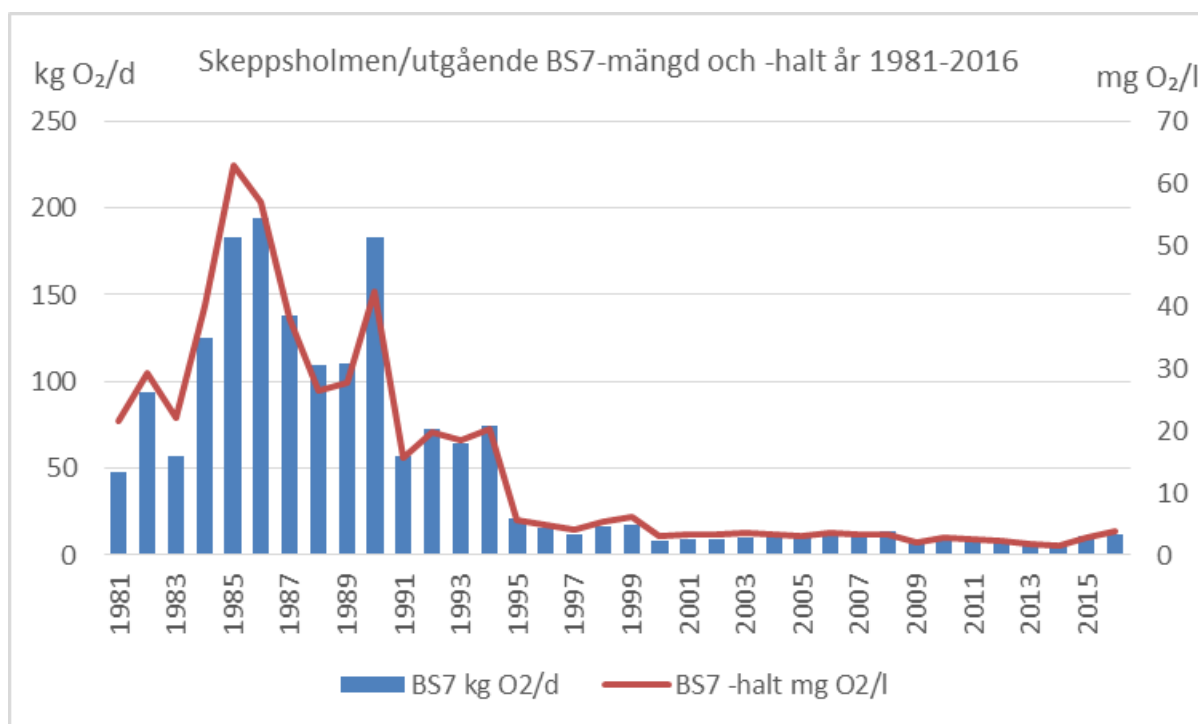
Totalt transporterades 3 482,9 ton slam från reningsverken till Gasums anläggning för rötning.

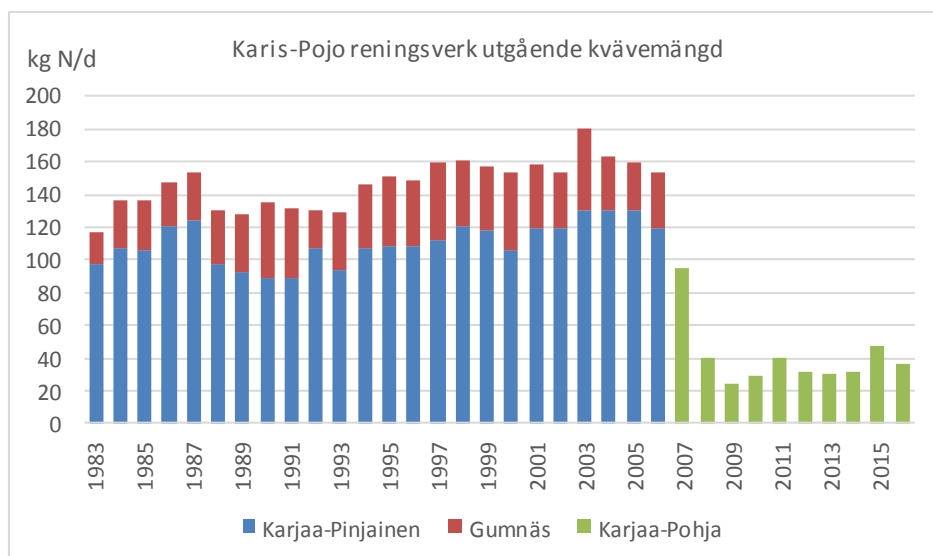
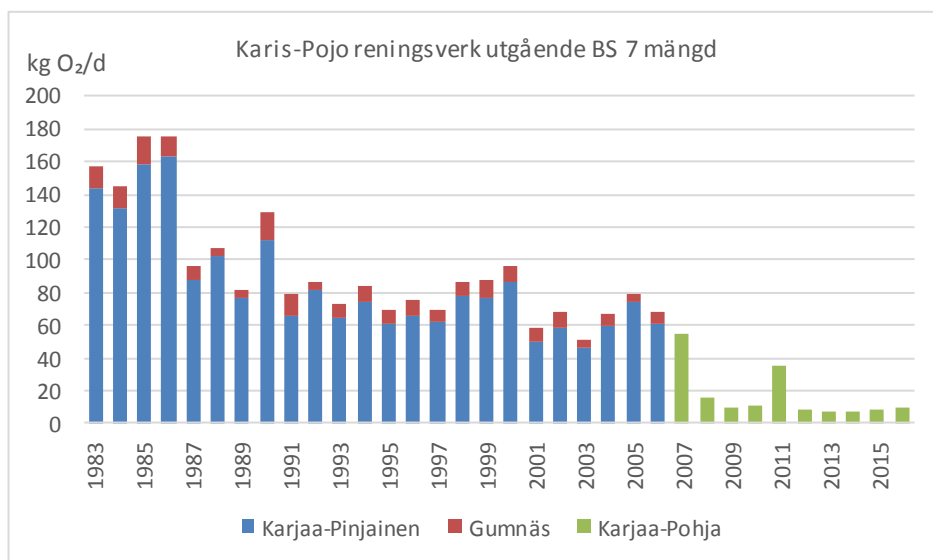
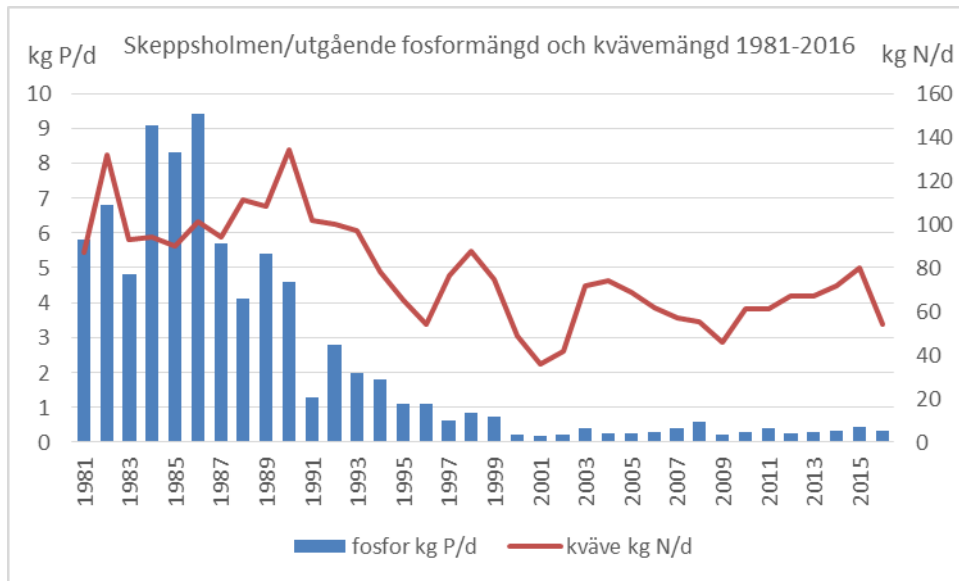
Reningsresultat som årsmedelvärden:

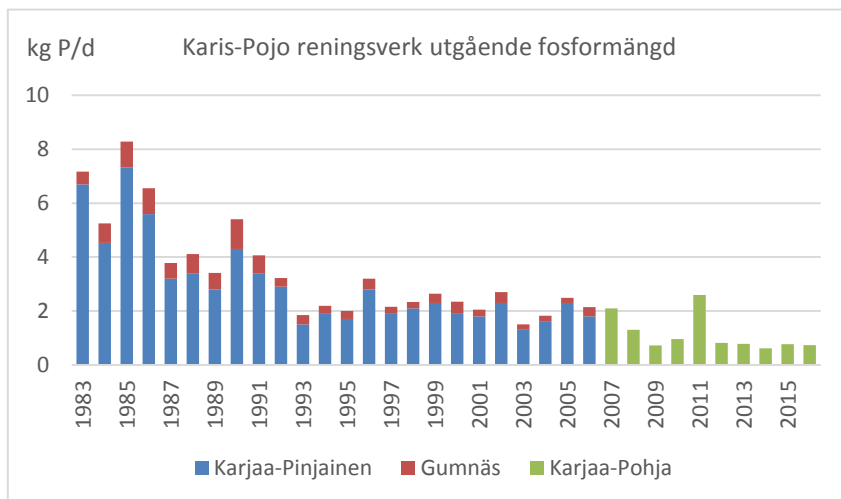
Reningsverk	Q _{med.} m ³	BS ₇ %	P %	N %	Q _{tot} m ³
Karis-Pojo	4 010	99	97	79	1 459 553
Skeppsholmen	3 200	99	99	68	1 210 486
Bromarv	43	98	96	37	21 602

Reningskrav	BS ₇ %	P %	N %
Karis-Pojo	95	95	70
Skeppsholmen	95	95	60
Svartå	90	90	
Bromarv	90	90	40

I nedanstående diagram illustreras reningseffekten vid våra centralreningsverk och utvecklingen för fosfor, kväve och syreförbrukande ämnen under de senaste årtiondena.

1.9 Utbyggnad och saneringar

Utbyggnad av vattenförsörjningsteknik från Skärhalla till Baggö hamn foto:Tom Törnroos

Under året var saneringen av ledningsnätet vid bl.a. Katarinagatan, Sjöåkersgatan, Sockenvägen, Botvidsgatan Högborgsgatan samt Löparegatan de mest betydande. Ny teknik byggdes på Fraktarvägen, Fågelsången, Baggö samt invid Tenalavägen i samband utbyggnaden av lättrafikleden invid Hangövägens korsning. Utbyggnaden av ledningsnätet från Skärhalla till Baggö erhöi 20 % i understöd från NTM-centralen Förutom ovan nämnda saneringar förnyades strategiska ventiler för drygt 36 000 €.

Läckvattenundersökningen i avloppsvattennätet fortsatte under året på området väster om Pojoviken.

Totalt investerades under 1,009 miljoner euro, varav kostnaderna för utbyggnaden av teknik mellan Skärhalla-Baggö var 231 706 €. Projektet i det närmaste klart, återstår enbart efterstädning, som utförs våren 2017.

Exkl. interna kostn. och intäkter

2. Resultaträkning

	01.01.-31.12.2016		01.01.-31.12.2015	
Omsättning	6 170 955,89		6 067 275,34	
Övriga rörelseintäkter	77 951,71		77 770,31	
Material och tjänster				
Material, förnödenheter och varor				
Inköp under räkenskapsperioden	-677 362,61		-729 350,16	
Ökning/minskning av lager				
Köp av tjänster	-964 610,41	-1 641 973,02	-1 070 084,96	-1 799 435,12
Personalkostnader				
Löner och arvoden	-899 123,74		-917 812,13	
Lönebikostnader				
Pensionskostnader	-231 128,38		-256 984,11	
Övriga lönebikostnader	-53 387,07	-1 183 639,19	-51 807,48	-1 226 603,72
Avskrivningar och nedskrivningar				
Avskrivningar enligt plan	-1 502 298,31		-1 455 224,45	
Övriga rörelsekostnader	-191 929,93		-111 928,51	
Rörelseöverskott	1 729 067,15		1 551 853,85	
Finansiella intäkter och kostnader				
Ränteintäkter	0,00		717,26	
Övriga finansiella intäkter	7 886,02		7 142,33	
Till kommunen betalda räntekostnader	-81 149,53		-106 568,94	
Till övriga betalda räntekostnader	-131 432,07		-157 833,35	
Ersättning för grundkapitalet	-598 532,80		-598 532,80	
Övriga finansiella kostnader	-259,63	-803 488,01	-68,13	-855 143,63
Överskott (underskott) före extraordinära poster	925 579,14		696 710,22	
Extraordinära intäkter och kostnader				
Extraordinära intäkter				
Räkenskapsperiodens överskott	925 579,14		696 710,22	
Resultaträkningens nyckeltal	2016		2015	
Avkastning på placerat kapital, %	7,15 %		6,27 %	
Avkastning på kommunens placerade kapital, %	10,07 %		8,99 %	
Vinst, %	15,00 %		11,48 %	

3. Balansräkning	31.12.2016		31.12.2015	
Aktiva				
Bestående aktiva				
Immateriella tillgångar				
Immateriella rättigheter		3 414,69		6 992,01
Materiella tillgångar				
Mark- och vattenområden	51 437,70		51 437,70	
Anslutningsavgifter	71 448,12		66 335,22	
Byggnader	7 122 041,77		7 526 433,01	
Fasta konstruktioner och anläggningar	18 488 175,66		18 987 935,07	
Maskiner och inventarier	0,00		0,00	
Förskottsbetalning och pågående nyanläggningar	382 307,42	26 115 410,67	187 871,82	26 820 012,82
Placeringar				
Anslutningsavgifter		18 333,29		18 333,29
Rörliga aktiva				
Omsättningstillgångar				
Material och förnödenheter		129 041,39		153 489,97
Fordringar				
Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	324 146,06		322 673,04	
Fordringar hos kommunen	128,81		10 363,29	
Övriga fordringar	169 584,73		55 305,26	
Resultatregleringar	355,85	494 215,45	0,00	388 341,59
Kassa och bank		1 963 515,45		1 199 316,19
		€ 28 723 930,94		€ 28 586 485,87
Passiva				
Eget kapital				
Grundkapital	9 975 546,53		9 975 546,53	
Uppskrivningsfond	1 249,46		1 249,46	
Överskott från tidigare räkenskapsperioder	1 606 253,19		909 542,97	
Räkenskapsperiodens överskott	925 579,14	12 508 628,32	696 710,22	11 583 049,18
Främmande kapital				
Långfristigt				
Lån från finansiella inst o försäkr. anst.	6 743 004,82		7 809 143,16	
Lån från kommunen	3 428 649,20		3 738 649,20	
Erhållna förskott	469,00			
Räntefria skulder till kommunen/ansl.avg.	133 547,25		85 152,25	
Anslutningsavgifter och övriga skulder	3 724 022,92	14 029 693,19	3 169 617,42	14 802 562,03
Kortfristigt				
Lån från finansiella inst o försäkr. anst.	1 066 138,34		1 066 138,34	
Lån från kommunen	310 000,00		310 000,00	
Erhållna förskott	605,90		469,00	
Leverantörsskulder	236 164,88		262 877,58	
Räntefria skulder till kommunen	335 375,20		310 591,92	
Övriga skulder	0,00		515,04	
Resultatregleringar	237 325,11	2 185 609,43	250 282,78	2 200 874,66
		€ 28 723 930,94		€ 28 586 485,87
Balansräkningens nyckeltal				
Soliditetsgrad, %		43,55 %		40,52 %
Relativ skuldsättningsgrad, %		263,86 %		276,69 %
Ackumulerat överskott (underskott)		2 531 832,33		1 606 253,19
Länestock 31.12 €		11 547 792,36		12 923 930,70

Förtroendeorgan: Direktionen för Raseborgs Vatten
Ansvarsperson: Tom Törnroos

-

Verksamhetsområde

Raseborgs Vatten producerar vattentjänster för invånare och företag i Raseborg.

Inom verksamhetsområdet, som godkänts i fullmäktige, är ca 6 500 fastigheter anslutna till vattenförsörjningen.

Verksamheten finansieras i helhet via avgifter från kunderna.

Strategi

Driftsäker, energieffektiv vattenförsörjning som behärskar riskerna från råvattenkällan till utsläppsplatsen för renat avlopp.

För tryggad vattenförsörjning fortsatt utbyggnad av förbindelseledningar.

Utökad komplettering och sanering av befintlig teknik vid vattentäkter.

Målsättningen är koncentration till större enheter med säkrare teknik och förbättrad fjärrövervakning.

	BS 2014	BS 2015	BU 2016	BS 2016
Prestationer				
Antal anslutningar st	6 647	6 668	6 700	6 693
Såld vattenmängd m ³	1 388 601	1 388 094	1 400 000	1 385 133
Såld avloppsvattenmängd m ³	1 302 374	1 314 616	1 315 000	1 325 031
Vattenledning km	372	389	381	395
Avloppsledning km	390	410	403	418
Vattentäkter st	12	12	12	12
Avloppspumpstationer st	137	138	144	138
Avloppsreningsverk st	4	3	3	3
Bindande mätetal				
Utgifter €/m ³ vatten	2,32	2,28	2,50	2,20
Intäkter €/m ³ vatten	4,42	4,39	4,48	4,53

Förtroendeorgan: Direktionen för Raseborgs Vatten
Ansvarsperson: Tom Törnroos

SAMMANDRAG €	BS 2015	BU 2016	Förändring i budgeten	BS 2016	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	6 095 257	6 203 670		6 196 843	-6 827	100 %
Övriga intäkter	77 770	64 600		77 952	13 352	121 %
Intäkter totalt	6 173 027	6 268 270	0	6 274 795	6 525	100 %
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				1,6 %		
Kostnader						
Material, förnödenheter och varor	-740 501	-830 100		-687 861	142 239	83 %
Köp av tjänster	-1 086 915	-1 179 770		-979 999	199 771	83 %
Löner och arvoden	-917 812	-1 027 590		-899 124	128 466	87 %
Lönebikostnader	-308 792	-296 260		-284 515	11 745	96 %
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 455 224	-1 499 200		-1 502 298	-3 098	100 %
Övriga rörelsekostnader	-111 929	-161 200		-191 930	-30 730	119 %
Kostnader totalt	-4 621 173	-4 994 120	0	-4 545 728	448 392	91 %
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-1,6 %		
Rörelseöverskott	1 551 854	1 274 150	0	1 729 067	454 917	136 %
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				11,4 %		
Ränteintäkter	717				0	0 %
Övriga finansiella intäkter	7 142			7 886	7 886	0 %
Till kommunen bet. räntekostn.	-106 569	-145 000		-81 150	63 850	56 %
Till övriga bet. räntekostnader	-157 833	-210 000		-131 432	78 568	63 %
Ersättning för grundkapital	-598 533	-600 000		-598 533	1 467	100 %
Övriga finansiella kostnader	-68			-260	-260	0 %
Räkenskapsperiodens överskott	696 710	319 150	0	925 579	606 429	290 %
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				32,8 %		

ANALYS ÖVER HUR MÅLSÄTTNINGAR/PRESTATIONER UPPNÅTTS

Allmänt:

Vattenförsörjningen fungerade utmärkt under året. Mindre störningar förekom främst vid läckage på huvudledningar samt på reningsverken vid höga flöden i samband med regn

Ekonomi:

Effekterna av kommunsammanslagningen börjar synas i effektivare drift med sänkta kostnader. Under våra år i Raseborg har det ekonomiska resultatet förbättrats med drygt 1 milj. €. Årets resultat om 925 579 € förbättrar möjligheterna att minska på den överstora skuldbördan.

5. Investeringar 2016

Verksamhetsenhet	Nyanskaffningar	Budget inkl. ändringar	Utfall i %	Skillnad
Vattentag				
Komplettering av vattentäkter	-5 131,00	-25 000	20,5	19 869,00
	-5 131,00	-25 000	20,5	19 869,00
Ledningsnät (vatten, avlopp, ytvatten)				
Utbyggnad av bostads- och industriområden	-443 375,64	-600 000	73,9	156 624,36
Sanering av ledningsnätet	-362 000,05	-400 000	90,5	37 999,95
Läckvattenundersökning i avl.vattennätet	0,00	-10 000		10 000,00
Svartå-Karis förbindelseledning	-143 275,51			-143 275,51
Finansieringsbidrag	215 111,46			215 111,46
Karis vattentorn, sanering	-13 827,10	-30 000		16 172,90
	-747 366,84	-1 040 000	71,9	292 633,16
Pumpstationer, avlopp				
Komplettering av avloppspumpstationer	-17 400,00	-25 000	69,6	7 600,00
Reningsverk				
Komplettering av reningsverk	-24 221,00	-25 000	96,9	779,00
	-24 221,00	-25 000	96,9	779,00
Utgifter	-1 009 230,30	-1 115 000	90,5	105 769,70
Inkomster	215 111,46	0		215 111,46
Netto	-794 118,84	-1 115 000	71,2	320 881,16

6. Finansieringsanalys

	2016		2015	
Verksamhetens kassaflöde				
Rörelseöverskott	1 729 067,15		1 551 853,85	
Avskrivningar och nedskrivningar	1 502 298,31		1 455 224,45	
Finansiella intäkter och kostnader	-803 488,01		-855 143,63	
Rättelseposter till internt tillförda medel	0,00	2 427 877,45	0,00	2 151 934,67
Investeringarnas kassaflöde				
Investeringsutgifter	-1 009 230,30		-2 457 467,09	
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	215 111,46		433 238,85	
Överlåtelseinkomster av tillgångar bland bestående aktiva		-794 118,84		-2 024 228,24
Verksamhetens och investeringsarnas kassaflöde		1 633 758,61		127 706,43
Finansieringens kassaflöde				
Förändring i utlåningen				
Ökning av övriga fordringar / anslutningsavgifter				
Förändringar i lånebeståndet				
Ökning av långfristiga lån från kommunen				
Ökning av långfristiga lån från övriga				
Minskning av långfristiga lån från kommunen	-310 000,00		-603 968,26	
Minskning av långfristiga lån från övriga	-1 066 138,34		-821 693,90	
Förändringar av kortfristiga lån från kommunen		-1 376 138,34		-1 425 662,16
Övriga förändringar av likviditeten				
Förändring av omsättningstillgångar	24 448,58		17 620,28	
Förändring av fordringar på övriga	-116 108,34		103 300,05	
Förändring av fordringar på kommunen	10 234,48		896,27	
Förändr. av räntefria skulder till kommunen	73 178,28		307 396,13	
Förändringar av räntefria skulder	514 825,99	506 578,99	73 417,19	502 629,92
Finansieringens kassaflöde		-869 559,35		-923 032,24
Förändring av likvida medel		764 199,26		-795 325,81
Förändring av likvida medel				
Likvida medel 31.12	1 963 515,45		1 199 316,19	
Likvida medel 1.1	-1 199 316,19	764 199,26	-1 994 642,00	-795 325,81
Finansieringsanalysens nyckeltal		2016		2015
Verksamhetens och investeringsarnas kassaflöde under 5 år		758 259,80		-1 190 942,64
Intern finansiering av investeringar, %		305,73 %		106,31 %
Låneskötselbidrag		1,64		1,43
Likviditet, kassadagar		112		55
Quick ratio		1,12		0,72
Current ratio		1,18		0,79

NOTER TILL BOKSLUTET

7.1 Värderings- och periodiseringsprinciper och metoder

Principer och metoder för uppgörande av bokslutet

Jämförande uppgifter med tidigare år

I bokslutet för år 2016 särredovisas dagvattenhanteringen i Raseborgs Vatten så att separat balans- och resultaträkning samt finansieringsanalys uppgjorts. Raseborgs Vatten fakturerar tekniska centralen för kostnaderna för hanteringen under året inklusive det årliga avskrivningsbeloppet från och med år 2016.

En separat taxa för dagvattenhanteringen har inte införts.

Finansieringstillgångar

Hantering av derivatavtal

Med derivatavtal avses avtal om ränteväxling. Avtalen ingås i säkringssyfte. 31.7.2006 har för Karis Vatten (nu Raseborgs Vatten) ingåtts ett avtal om ränteväxling till ett belopp om 3 000 000 €. I avtalet har den rörliga räntan bundits till fast ränta. Avtalet gäller fram till och med 2.8.2021.

7.2 Verksamhetens intäkter

	2016	2015
Omsättning	6 196 843,15	6 095 256,56
Övriga rörelseintäkter	77 951,71	77 770,31
Intäkter inkl. interna	6 274 794,86	6 173 026,87
Interna intäkter	-25 887,26	-27 981,22
Intäkter av affärsverksamheten totalt	6 248 907,60	6 145 045,65

7.3 Förändringar i bestående aktiva

Redogörelse för grunderna för avskrivningar enligt plan

Avskrivningarna på förslitning underkastade tillgångar bland bestående aktiva har fastställts på basis av en på förhand uppgjord avskrivningsplan. Avskrivningarna enligt plan har beräknats utgående från tillgången bland bestående aktivas anskaffningsutgift enligt beräknad ekonomisk användningstid.

De beräknade avskrivningstiderna vilka följer Raseborgs stads avskrivningsplan och de mot dessa svarande avskrivningsprocenterna samt avskrivningsmetoderna är:

Lineära avskrivningar	Mark- och vatten-områden	Byggnader		Fasta konstruktioner & anläggningar
		Ekonomi	Fabriks- och produktion	(Vattendist.nät, avloppsnät)
År	Ingen	18 år	25 år	35 år

Små anskaffningar av tillgångar, vilkas anskaffningsutgift är under 10.000 €, har upptagits som årskostnad.

Bestående aktiva

	Immateriella tillgångar	Materiella tillgångar						Placeringar	Sammanlagt
	Immateriella rättigheter	Mark- och vattenområden	Byggnader	Fasta konstruktioner och anläggningar	Maskiner och inventarier	Förskottsbetal. och pågående nyanläggningar	Totalt	Övriga fordringar / anslutningsavgifter	
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1.	6 992,01	117 772,92	7 526 433,01	18 987 935,07		187 871,82	26 820 012,82	18 333,29	26 845 338,12
Ökningar under räkenskapsperioden		5 112,90		638 847,84		365 269,56	1 009 230,30		1 009 230,30
Finansieringsandelar under räkenskapsperiod				215 111,46			215 111,46		215 111,46
Minskningar under räkenskapsperiod									
Överföringar mellan poster	utg int			170 833,96		170 833,96	0,00		
Räkenskapsperiodens avskrivningar	3 577,32		404 391,24	1 094 329,75			1 498 720,99		1 502 298,31
Nedskrivningar och deras återf.									
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12.	3 414,69	122 885,82	7 122 041,77	18 488 175,66		382 307,42	26 115 410,67	18 333,29	26 137 158,65

7.4 Rörliga aktiva, fordringar

Specifikation över fordringar	2016	2015
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	324 146,06	322 673,04
Fordringar hos kommunen	128,81	10 363,29
Övriga fordringar	169 584,73	55 305,26
Resultatregleringar	355,85	
Kortfristiga fordringar totalt	494 215,45	388 341,59

7.5 Eget kapital

Förändringar i eget kapital	2016	2015
Grundkapital	9 975 546,53	9 975 546,53
Uppskrivningsfond	1 249,46	1 249,46
Överskott från tidigare räkenskapsår	909 542,97	229 238,31
Föregående års överskott	696 710,22	680 304,66
Överskott från tidigare räkenskapsår 31.12	1 606 253,19	909 542,97
Räkenskapsperiodens överskott	925 579,14	696 710,22
Eget kapital totalt	12 508 628,32	11 583 049,18

7.6 Främmande kapital

Långfristigt främmande kapital	2016	2015
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	6 743 004,82	7 809 143,16
Lån från kommunen	3 428 649,20	3 738 649,20
Erhållna förskott	469,00	
Räntefria skulder från kommunen / ansl.avg.	133 547,25	85 152,25
Anslutningsavgifter och övriga skulder		
Anslutningsavgifter	3 724 022,92	3 169 617,42
Långfristigt främmande kapital totalt	14 029 693,19	14 802 562,03
Kortfristigt främmande kapital	2016	2015
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	1 066 138,34	1 066 138,34
Lån från kommunen / amortering	310 000,00	310 000,00
Erhållna förskott	605,90	469,00
Leverantörsskulder	236 164,88	262 877,58
Räntefria skulder från kommunen	335 375,20	310 591,92
Övriga skulder	0,00	515,04
Resultatregleringar	237 325,11	250 282,78
Kortfristigt främmande kapital totalt	2 185 609,43	2 200 874,66
Främmande kapital totalt:	16 215 302,62	17 003 436,69

7.7 Lån som förfaller till betalning senare än efter fem år enligt amorteringsplan

	2016 Saldo 31.12.2021	2015 Saldo 31.12.2020
Lån från finansiella institut o försäkringsanstalter	3 106 227,36	3 933 478,80
Lån från kommunen	2 188 649,20	2 498 649,20
	5 294 876,56	6 432 128,00

7.8 Passiva resultatregleringar

Specifikation av passiva resultatregleringar	2016	2015
Periodiserade räntor	36 504,19	37 265,86
Periodisering av löner och lönebikostnader	8 873,88	10 068,49
Periodisering av semesterlöneskuld och lönebikostnader	191 947,04	202 948,43
Passiva resultatregleringar totalt	237 325,11	250 282,78

7.9 Antal anställda

	2016	2015
Heltidsanställda	21	21
Deltidsanställda	2	2
Antal anställda totalt	23	23

7.10 Personalkostnader

Personalkostnader	2016	2015
Löner och arvoden	917 013,61	921 560,86
Till löner hörande ersättningar	17 889,87	3 748,73
	899 123,74	917 812,13
Personalbikostnader		
Pensionskostnader	231 128,38	256 984,11
Övriga lönebikostnader	53 387,07	51 807,48
	284 515,45	308 791,59
Totalt enligt resultaträkningen	1 183 639,19	1 226 603,72
Aktiverade personalkostnader	98 202,15	90 843,42
Personalkostnader inkl aktiverade personalkostn. totalt:	1 281 841,34	1 317 447,14

7.11 Förteckning över använda bokföringsböcker och verifikat

DAGBOK
HUVUDBOK
RESULTATRÄKNING
BALANSRÄKNING
BOKSLUTSSPECIFIKATIONER

ANVÄNDA VERIFIKAT

Verifikationsslag	Verifikat nr
001 Ingående balans	
002 Memorialverifikat	2 001 - 2 129
009 Anläggningstillgångar	9 001 - 9 012
012 Sonet lager	12 167 - 12 190
013 Sonet lager	13 060 - 13 087
015 Kontoutdragshändelser	15 001 - 15 321
030 Löneverifikat	30 001 - 30 046
047 Inköpsreskontra, prestationer R8	46 001 - 49 235
210 Inköpsreskontra, Rondo	210 001 - 212 620
601 Förs.reskontra, prestationer	600 001 - 600 538
800 Förs.reskontra, vattenfakt. Vesikanta	800 001 - 826 410
810 Förs.reskontra, övrig arbetsfakt.	860 001 - 860 422

Exkl. interna kostn. och intäkter

8.1 Särredovisad resultaträkning

	Raseborgs Vatten	Vatten- försörjning	Dagvatten
	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2016
Omsättning	6 170 955,89	6 137 544,99	33 410,90
Övriga rörelseintäkter	77 951,71	77 951,71	
Material och tjänster			
Material, förnödenheter och varor			
Inköp under räkenskapsperioden	-677 362,61	-675 634,03	-1 728,58
Ökning/minskning av lager			
Köp av tjänster	-964 610,41	-945 684,03	-18 926,38
	<u>-1 641 973,02</u>	<u>-1 621 318,06</u>	<u>-20 654,96</u>
Personalkostnader			
Löner och arvoden	-899 123,74	-896 861,79	-2 261,95
Lönebikostnader			
Pensionskostnader	-231 128,38	-230 626,90	-501,48
Övriga lönebikostnader	-53 387,07	-53 244,29	-142,78
	<u>-1 183 639,19</u>	<u>-1 180 732,98</u>	<u>-2 906,21</u>
Avskrivningar och nedskrivningar			
Avskrivningar enligt plan	-1 502 298,31	-1 492 448,58	-9 849,73
Övriga rörelsekostnader	-191 929,93	-191 929,93	
Rörelseöverskott	1 729 067,15	1 729 067,15	0,00
Finansiella intäkter och kostnader			
Ränteintäkter	0,00	0,00	
Övriga finansiella intäkter	7 886,02	7 886,02	
Till kommunen betalda räntekostnader	-81 149,53	-81 149,53	
Till övriga betalda räntekostnader	-131 432,07	-131 432,07	
Ersättning för grundkapitalet	-598 532,80	-598 532,80	
Övriga finansiella kostnader	-259,63	-259,63	
	<u>-803 488,01</u>	<u>-803 488,01</u>	<u>0,00</u>
Överskott (underskott) före extraordinära poster	925 579,14	925 579,14	0,00
Extraordinära intäkter och kostnader			
Extraordinära intäkter			
Räkenskapsperiodens överskott	925 579,14	925 579,14	0,00

8.2 Särredovisad balansräkning	Raseborgs Vatten 31.12.2016	Vatten- försörjning 31.12.2016	Dagvatten 31.12.2016
Aktiva			
Bestående aktiva			
Immateriella tillgångar			
Immateriella rättigheter	3 414,69	3 414,69	
Materiella tillgångar			
Mark- och vattenområden	51 437,70	51 437,70	
Anslutningsavgifter	71 448,12	71 448,12	
Byggnader	7 122 041,77	7 122 041,77	
Fasta konstruktioner och anläggningar	18 488 175,66	15 988 768,49	2 499 407,17
Maskiner och inventarier	0,00	0,00	
Förskottsbetalning och pågående nyanläggningar	382 307,42	350 103,63	32 203,79
	<u>26 115 410,67</u>	<u>23 583 799,71</u>	<u>2 531 610,96</u>
Placeringar			
Anslutningsavgifter	18 333,29	18 333,29	
Rörliga aktiva			
Omsättningstillgångar			
Material och förnödenheter	129 041,39	129 041,39	
Fordringar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	324 146,06	324 146,06	
Fordringar hos kommunen	128,81	128,81	
Övriga fordringar	169 584,73	169 584,73	
Resultatregleringar	355,85	355,85	
	<u>494 215,45</u>	<u>494 215,45</u>	<u>0,00</u>
Kassa och bank	1 963 515,45	1 963 515,45	
	<u>28 723 930,94</u>	<u>26 192 319,98</u>	<u>2 531 610,96</u>
Passiva			
Eget kapital			
Grundkapital	9 975 546,53	9 975 546,53	
Uppskrivningsfond	1 249,46	1 249,46	
Överskott från tidigare räkenskapsperioder	1 606 253,19	-925 357,77	2 531 610,96
Räkenskapsperiodens överskott	925 579,14	925 579,14	0,00
	<u>12 508 628,32</u>	<u>9 977 017,36</u>	<u>2 531 610,96</u>
Främmande kapital			
Långfristigt			
Lån från finansiella inst o försäkr. anst.	6 743 004,82	6 743 004,82	
Lån från kommunen	3 428 649,20	3 428 649,20	
Erhållna förskott	469,00	469,00	
Räntefria skulder fr kommunen/ansl.avg.	133 547,25	133 547,25	
Anslutningsavgifter och övriga skulder	3 724 022,92	3 724 022,92	
	<u>14 029 693,19</u>	<u>14 029 693,19</u>	<u>0,00</u>
Kortfristigt			
Lån från finansiella inst o försäkr. anst.	1 066 138,34	1 066 138,34	
Lån från kommunen	310 000,00	310 000,00	
Erhållna förskott	605,90	605,90	
Leverantörsskulder	236 164,88	236 164,88	
Räntefria skulder från kommunen	335 375,20	335 375,20	
Övriga skulder	0,00	0,00	
Resultatregleringar	237 325,11	237 325,11	
	<u>2 185 609,43</u>	<u>2 185 609,43</u>	<u>0,00</u>
	<u>28 723 930,94</u>	<u>26 192 319,98</u>	<u>2 531 610,96</u>

8.3 Särredovisad finansieringsanalys

	Raseborgs Vatten	Vatten- försörjning	Dagvatten
	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2016
Verksamhetens kassaflöde			
Rörelseöverskott	1 729 067,15	1 729 067,15	0,00
Avskrivningar och nedskrivningar	1 502 298,31	1 492 448,58	9 849,73
Finansiella intäkter och kostnader	-803 488,01	-803 488,01	
Rättelseposter till internt tillförda medel	0,00	0,00	
	<u>2 427 877,45</u>	<u>2 418 027,72</u>	<u>9 849,73</u>
Investeringarnas kassaflöde			
Investeringsutgifter	-1 009 230,30	-880 424,82	-128 805,48
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	215 111,46	215 111,46	
Överlåtelseinkomster av tillgångar bland bestående aktiva		0,00	
	<u>-794 118,84</u>	<u>-665 313,36</u>	<u>-128 805,48</u>
Verksamhetens och investeringsarnas kassaflöde	1 633 758,61	1 752 714,36	-118 955,75
Finansieringens kassaflöde			
Förändring i utlåningen			
Ökning av övriga fordringar / anslutningsavgifter			
Förändringar i lånebeståndet			
Ökning av långfristiga lån från kommunen			
Ökning av långfristiga lån från övriga			
Minskning av långfristiga lån från kommunen	-310 000,00	-310 000,00	
Minskning av långfristiga lån från övriga	-1 066 138,34	-1 066 138,34	
Förändringar av kortfristiga lån från kommunen		0,00	
	<u>-1 376 138,34</u>	<u>-1 376 138,34</u>	<u>0,00</u>
Övriga förändringar av likviditeten			
Förändring av omsättningstillgångar	24 448,58		
Förändring av fordringar på övriga	-116 108,34		
Förändring av fordringar på kommunen	10 234,48		
Förändr. av räntefria skulder till kommunen	73 178,28		
Förändringar av räntefria skulder	<u>514 825,99</u>		
	506 578,99	0,00	0,00
Finansieringens kassaflöde	-869 559,35	-869 559,35	0,00
Förändring av likvida medel	764 199,26	376 576,02	-118 955,75
Förändring av likvida medel			
Likvida medel 31.12	1 963 515,45		
Likvida medel 1.1	<u>-1 199 316,19</u>		
	764 199,26		

NOTER TILL SÄRREDOVISADE BOKSLUTSKALKYLER

9.1 Värderings- och periodiseringsprinciper och metoder

Noter till resultaträkningen

Driftskostnaderna för dagvatten innehåller direkt bokade kostnader för materialanskaffning, köp av tjänster och lönekostnader. Avskrivningar enligt plan från och med år 2016.

Noter till balansräkningen

I den inledande balansen har värdet på dagvattennätet bestämts enligt en beräkning att dagvatten finns på 40% av området och dagvattnets andel är 33%. Ledningsnätets balansvärden per 31.12.2015 18 096 723,74 gav ett värde för dagvattenledningarna per 31.12.2015 på 2 412 655,21€.

9.2 Förändringar i bestående aktiva

Bestående aktiva

	Materiella tillgångar		Totalt
	Fasta konstr. och anläggningar	Förskottsbet. och pågående nyanläggningar	
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1.	2 412 655,21		2 412 655,21
Ökningar under räkenskapsperioden	96 601,69	32 203,79	128 805,48
Finansieringsandelar under räkenskapsperiod			
Minskningar under räkenskapsperiod			
Överföringar mellan poster	utg int		
Räkenskapsperiodens avskrivningar	9 849,73		9 849,73
Nedskrivningar och deras återf.			
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12.	2 499 407,17	32 203,79	2 531 610,96

10 Underskrifter

Direktionen för Raseborgs Vatten den 7 mars 2017.

Selja Kannelsuo
ordförande

Tom Rehn

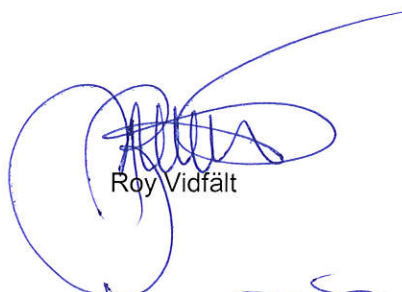
Dick Mannström

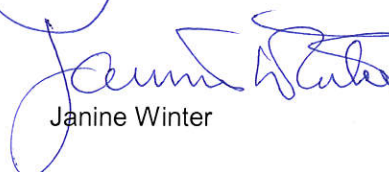
Anders Johansson

Ulla Lindström-Dahl

Roy Vidfält

Janine Winter

Tom Törnroos
Vattenverkets direktör